

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Naročite
"Slovenec" koledar
Stane le 18 dinarjev
Obsega 256 strani formata 23 x 30,5 cm

SLOVENEK

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Osk. rač. Ljubljana
M. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Dr. Anton Korošec - politik

Ako naj bi politika bila skrb za javni bla-
gor — in to bi morala biti —, potem je bil
naš pokojni voditelj predvsem politik. Bil
je eden tistih naših javnih delavcev, ki
ni bil »tudi« politik, ampak mu je politično
delo bilo poklic, kateremu se je ves posvetil.

Morda moremo tudi v tem iskati ključ za
njegove velike politične uspehe. Res je bil
izredno nadarjen, bistrega duha, plemenitega
srca, močne volje in prikupnega vedenja, kar
mu je utiralo pot med ljudstvo in mu olajše-
valo njegovo delo. Toda njegovi politični
uspehi niso le iz tega zoreli. Pokojni voditelj
se je neprestano izobraževal in silno veliko
čital, posebno dela, ki so obravnavala poli-
tična in socialna vprašanja. Bil je eden najbolj
načitanih ljudi med nami, ki je zasledoval
življenje in njegov utrip na vseh področjih
in nobenega, količjak pomembnega pojava ni
prezrl. Človek se je moral samo čuditi, kje
najde časa, da toliko prebere, saj nas ni redko
presenetil s poznanjem in sodbo o najnovejših
delih celo na polju naše literature in poezije.

Zraven pa je zelo mnogo razmišljal o vseh
vprašanjih, ki se tičejo države, mednarodnega
življenja, lastnega slovenskega naroda kakor
tudi oseb, ki bi mogle biti za eno in drugo
mesto primerne. Če se o pokojnem dr. Kreku
upravičeno lahko reče, da ni nič poznal ljudi,
velja o dr. Korošcu ravno nasprotno: Bil je
globok in dovršen poznavalec ljudi in zna-
čaje in se je redko zmotil v presoji tako
lastnih kakor nasprotnikovih moči. Hladno in
skrbno skrival svojo misel in sodbo. Korošec
ni vsakega cenil, s katerim je bil prijazen in
ljubezniv in ni bil na vsakega hud, na katerega
je vpil in ga metal iz sobe. Imel je mnogo
načinov, s katerimi je preizkušal ljudi in njih
značaje. Izkušnje so ga naučile, da ljudem ni
preveč zaupal, a da jim prav gotovo ni vsega
zaupal. Pokojni naš voditelj je znal govoriti
kakor malokdo, a skoraj še bolj je znal mol-
čati. Kadar je šlo za večje in važnejše odlo-
čitve, je pretehtal vse možnosti, kakor dober
šahist premislil posledice, preden napravi po-
teto. Zato ga ni nič presenetilo, zato se je
čudovito hitro znašel v vsakem položaju. Prav
iz istega vzroka so bile njegove sodbe bistre
in zrele, na katere se je vsak lahko zanesel.
Njegovo stališče je bilo vedno premišljeno in
temeljito preudarjeno; naš pokojni voditelj je
tako rekoč vedno politično mislil in delal.
Tudi njegove politične izjave so bile zgoščene
misli, pogosto sad dobrega in temeljitega pre-
vdarka. Ta treznost, bistrnost in zrelost v pre-
sojanju in ravnanju mu je dajala izredno ve-
ljavno in ugled tudi daleč izven kroga somiš-
ljenikov. »Korošec že ve, zakaj tako dela!«
To prepričanje je prišlo že davno v najširše
plasti naroda, ljudje so se radi zaupali nje-
govemu premišljenemu in pametnemu vodstvu.
Toda do višine pravega političnega in narod-
nega voditelja se ni povzpел le s svojimi na-
ravni darovi ali s ostrim političnim instink-
tom, ampak po trdem in dolgem delu in vest-
nem ocenjevanju lastnih uspehov in tudi ne-
uspehov. Sredi mnogih političnih men tudi v
najtežjih časih ni nikoli poznal tako imeno-
vanega katastrofalnega razpoloženja. Z močno
voljo in vedrim razpoloženjem je vsakomur
znal vliti zaupanja in je vse držal pokonci.

Koroščevo politično delovanje se je najprej
razvijalo v okviru stranke. V zadnjih letih
je veliki pokojnik sicer visoko prerastel okvir
lastne stranke in postal vsenaroden, toda iz-
hodišče in temelj njegovega političnega dela
je bila njegova stranka. Gotovo je res, da
dr. Korošec ni smatral stranke za cilj in na-
men, kar se je v teh dneh večkrat in pravilno
poudarjalo. Zato pa še ne smemo trditi, da
ni bil strankar ali da na stranko ni nič dal.
Nasprotno! Korošec je bil v stranki vedno
prvi in največji strankar ne le po svojem po-
ložaju, ampak tudi po svoji načelnosti in bor-
benosti. Na stranko je namreč gledal kot na
prepotrebno orodje, s katerim bo mogoče
uspešno doseči splošne narodne in državne
cilje. Stranka mu je bila isto, kar je vojvodji
vojska. General v boju toliko pomenja, kolikor
ima za sabo zanesljivih bajonetov. Politik v
političnem boju toliko šteje, kolikor ima
zavednih in zvestih pristašev in volivcev.
Tega se je Korošec vedno živo zavedal in
kljub velikim osebnim političnim uspehom, ki
jih je želel, nikdar ni izgubil izpred oči, da
bo trdno stal v Belgradu le, če bo imel močne
korenine v Sloveniji.

Zaradi tega je ljubosumno čuval stranko,
skrbno pazil na čistost in načelno jasnost v
strankarskem gibanju ter je naravnost mrzil
vsak gnil kompromis, popustljivo slogaštvo in
popuščanje v strankarskih načelih komur koli.
Ko bi Korošec ne bil tak, mu ne bi bilo treba
iti v internacijo, oziroma bi se iz nje lahko
rešil že prve mesece. Kdor se je v stranki pre-
grešil z nedisciplino, z nergaštvom ali z neuča-
kano konjunkturistiko, tega pokojni voditelj ni
nikdar pozabil, čeprav je temu in onemu včasih
odpustil.

Stranka mu je bila sredstvo, s katerim je
želel narodu in državi čim več koristiti.

Z žalnimi slovesnostmi, kakršnih še ni doživel nihče izmed
Slovencev, smo pospremili mrtvega voditelja slovenskega naroda
v Navje, v gaj nesmrtnikov slovenskega genija. Ko je bil še živ,
je dr. Anton Korošec koval usodo slovenskemu ljudstvu, toda s svojo
smrtjo je suvereno zavladal nad njim in strnil ves narod ob svoji
zadnji zemski poti, ki je bila triumfalni odhod očeta vse Slovenije.
Vsa Slovenija se je ob mrtvem trupu poklonila še zadnjikrat nje-
govemu delu in uspehom, katerim je dolžna veliko hvaležnost. In to
hvaležnost je narod izpričal pred vsem svetom s svojo udeležbo pri
pogrebu, ki je bil žalno, a slavnostno potrdilo vse narodove ljubezni
do pokojnega velikega voditelja.

Hvaležni smo Slovenci tudi našim bratom Hrvatom in Srbom,
ki so nam v naši neizmerni boli tako odkritosrčno izražali svoje
bratsko čustvovanje. Obenem z nami so se ovili v žalost ter obenem
z nami v plemeniti tekmi izražali velikemu jugoslovanskemu držav-
niku svoje spoštovanje in zahvalo, slovenskemu narodu pa svoje
sožalje.

Dr. Anton Korošec je bil zaslužen za državo, vreden to
pohvale, ki so jo stari Rimljani dajali samo najbolj zaslužnim
državnikom. Zato je visoka kraljevska vlada storila vse, da z vsemi

slovesnostmi počasti njegov spomin. Predstavniki vlade so v zgo-
dovinskih govorih poudarjali njegove državniške uspehe in očrtali
vrednost njegovega dela. Slovenski narod jim je za njihovo udeležbo
kakor tudi njihovo počastitev velikega narodnega voditelja od srca
hvaležen.

Pomemben pečat je dala vsem žalnim slovesnostim udeležba
naše obojene vojske, ki je s svojim sodelovanjem in s svojimi
najvišjimi predstavniki na tako značilen in slovesen način dala
zadnje časti našemu vodniku.

Z največjim in prav posebnim spoštovanjem pa je ves slovenski
narod spremljal na tem žalnem sprevodu zastopnika Nj. Vel. kralja
Petra II. in Nj. kralj. Vis. kneza namestnika Pavla, ki sta do groba
pospremila našega pokojnega narodnega voditelja. Visokemu kra-
ljevskemu domu smo nad vse hvaležni za to največjo uteho v teh
težkih dneh, ko smo polagali v grob največjega sina slovenskega
naroda in velikega državnika Jugoslavije.

Vsem iskrena zahvala!

Dr. Franc Kulovec,
predsednik Banovinskega odbora JRZ

Obleganje Bardije v Libiji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 21. decembra. Stefani: Uradno
poročilo 179 glavnega stana italijanskih oboroženih
sil o operacijah v Afriki se glasi:

V obmejnem pasu Kirenaike: Delovanje topni-
štva. Dne 19. t. m. je sovražnik razen letal, za
katere je poročalo poročilo 196, da jih je izgubil,
izgubil tudi dve lovski letali. Posebno pohvalo za-
služijo vsi oddelki, ki operirajo v Kirenaiki in ki
pripadajo peti letalski eskadrili, ki je neumorno
in do zadnjih moči s požrtvovalnostjo sodelovala
v borbi za uničenje sovražnikovih oklepnih enot,
obenem pa je vzdržala težke borbe s sovražniko-
vimi letalskimi silami.

Vzhodna Afrika: Delovanje topništva. En naš
letalski oddelek je izvedel nočni polet nad Adenom
ter bombardiral z majhne višine letališče. Druga
skupina letal je bombardirala sovražnikove na-
prave pri Metemi in povzročila velike požare.

Italijanski protinapad

Kairo, 21. decembra. t. Associated Press po-
roča, da je dobila zanesljive informacije, da Itali-
jani zbirajo med Tobrukom in Benghazijem svojo
glavno armado, ki naj izvede protinapad. Graziani-
jeva armada naj bi šla okrog 14 divizij. Angle-
ška izvidniška letala so neprestano na preži in
opazijo vsako premikanje sovražnikovih čet. Ne-
mogoče je, da bi Italijani te čete ali njihov del
spravili do Bardije, ker nadzoruje edino cesto ob
obali angleška mornarica.

Italijanski list o bojih

Reka, 21. decembra. b. Po dvanajstih dneh
angleške ofenzive v Severni Afriki, poroča »Ve-
della d'Italia«, da lahko Italijanski narod s še
večjim optimizmom, kakor do sedaj, gleda v bo-
dočnost. Ofenziva, ki jo je začela Anglija z na-
črtom, da uniči in iztisne Italijo s Sredozemskega
morja in uspehi, ki si jih je London objavljal,
so še daleč, daleč od določenega cilja. Italijanske
čete se niso hotele žrtvovati samo zaradi tega, da
zadržijo nekaj kilometrov suhe pušave zaradi
ugleda. To bi pomenilo žrtvovati preveč ljudi in
preveč sredstev. Daleč smo še od končnega izida
bojev, pa čeprav so Angleži zastavili vse svoje
sile. V Egiptu se nahaja 425.000 vojakov, ki so
jih Angleži zbrali s treh kontinentov. Na Sredo-
zemskem morju razpolaga Anglija s pol milijona
ton ladij, prav tako razpolaga s 1500 letali.

Angleška poročila

Kairo, 21. decembra. t. Reuter. Angleško
vrhovno poveljstvo poroča:

Italijanske čete v oblegani Bardiji se še vedno
upirajo angleškim četam, ki dobivajo stalno okre-
pive. Angleške čete medtem nadlegujejo utrbe
okrog Bardije, ki jih obstreljujejo tudi topovi, ter
čistijo ozemlja zahodno in severozahodno od Bar-
dije. Ujeli smo nadaljnjih 900 sovražnikov vojakov
in 4 topove. Na sudanskem bojišču nadaljujejo

Upal je, da bo z mogočno ljudsko stranko, ob-
segačo vse sloje in stanove, mogel sloven-
skemu narodu pripomoči do boljše prostora
pod soncem. Težko, da smo kdaj imeli vo-
ditelja, ki bi tako ljubil slovenskega človeka
in ki bi tako očetovsko v svojo skrb zajemal
ves narod kakor pokojni dr. Korošec. Kadar
je šlo za Slovence in za slovenske narodne in-
terese, potem Korošec ni bil več strankar, am-
pak samo še oče vseh. Ko je šlo za slovensko
univerzo ali druge kulturne ustanove, za slo-
vensko gospodarstvo, zadruštvo, za izse-
ljence, za naš življenjski onkraj državnih meja itd.
— mora vsakdo potrditi, da v takih primerih
ni bil nikdar ozkostran, ampak so mu vsa ta
vprašanja bila enako pri srcu, pa čeprav bi
njih ugodna rešitev prišla trenutno v prid po-
litičnim nasprotnikom. Iz skrbi za svoj narod
se je tudi pokojni Korošec tako vztrajno boril
za našo narodno samoupravo ali avtonomijo.
Ni tega delal iz zgolj strankarskega vidika,
ampak v živi skrbi za ves slovenski narod.
Videl je, da se brez samouprave Slovenci ni-
kdar ne bomo mogli ne politično, ne gospo-
darsko in ne kulturno kot narod primerno
uveljaviti. Želel je, da bi si avtonomistični

naše patrulje svoje živahno delovanje. Na bojišču
v Keniji ni nobenih sprememb.

Kairo, 21. decembra. Reuter. Tretji dan na-
pada na Bardio so borbe zavzele obseg obleganja.
Italijanska posadka, ki je dobro preskrbljena, se
upira do skrajnih svojih moči. Ni nobenih podat-
kov o tem, da bi maršal Graziani skušal Bardio
podpreti po poti ob obrežju, to je iz Tobruka. Če
bi to poskušal, se mu to najbrž ne bi posrečilo, ker
imajo angleške čete oblast nad to cesto.

Kairo, 21. decembra. AA. Reuter: Po zadnjih
poročilih iz zahodne pušave se Angleži priprav-
ljajo, da izvedejo strahovit napad na Bar-
dio. Čeprav niso znane točne razporeditve itali-
janskih sil, pa pravi poročilo, da se iz angleških
prednjih postojank vidi, da sta general Berti in
del desete armade obkoljena v mestu. Prvotno so
mislili, da je general Berti pred tednom dni pre-
mestil svoj štab v Tobruk. Italijanska obramba
ima na razpolago tudi mnogo havb. Povelje za
splošni napad bo sledilo kakor hitro se bo general
Wawel prepričal, da je prišel za to ugoden tre-
nutek. Italijanske vojske sile so v neposredni zvezi
z angleškimi oglednimi četami. Italijanske čete so
pod poveljstvom armadnega generala Bertija. Svoje-
casno so Angleži mislili, da je Berti prenesel svoj
sedež iz Bardie v Tobruk, kar pa ni bilo točno.

Delovanje angleških bombnikov

Kairo, 21. decembra. t. Reuter. Letalsko po-
veljstvo angleške armade poroča:
V prvih 12 dneh ofenzive s Severni Afriki smo
sestrelili skupno 88 sovražnikov letal, 56 pa smo jih
uničili na tleh. Tako je sovražnik izgubil skupno
144 letal. Angleške izgube znašajo v istem času
13 letal.

Naši bombniki so bombardirali Castel Benito,
tako imenovano po voditelju Italije, v bližini Tripo-
lisa. Pet letalskih lop je bilo uničenih. Bombar-
dirano je bilo spet letališče Benina in je vse po-
sejano z bombnimi zadetki. Do vključno 19. decem-
bra je bilo sleherni italijanski letališče od Egipta
do Tunizije bombardirano s težkimi bombami.

V teku današnjega dne so naša letala uni-
čila 5 nadaljnjih sovražnikov letal. Naši bombniki
so uničevalno bombardirali letališče v Berki,
kjer so hile zažgane lope in skupine vojaških
zgradb, dvoje letal pa je bilo uničenih na tleh.
Bombardirana je bila tudi Gazala. Le eno letalo
se ni vrnilo.

V Vzhodni Afriki smo bombardirali Maiada-
go, Guro, Metemmo, Assab in Tseneti. Uničenih
je bilo več sovražnikov letal na tleh. Južnoafriška
letala pa so bombardirala Afmadu in Mojalo in
in razdejala vojaške zgradbe.

Sovjetska sodba

Moskva, 21. decembra. t. Associated Press.
Glasilo sovjetske rdeče vojske mornarice »Kras-
naja Flot« objavlja članek svojega vojaškega
dopisnika polkovnika Korolenka, ki piše o
bojih v Afriki, da so Angleži prevzeli vodstvo

program osvojile vse slovenske stranke, kar
se mu, žal, ni posrečilo.

Najširši okvir Koroščeve politične delavno-
sti pa je bila država. Jugoslavija z narodno
dinastijo Karadžordžević je za našega po-
kojnega voditelja bil političen aksiom, o ka-
terem ni pripuščal nobene razprave. Vse nje-
govo politično delo nosi ta pečat. Vedno se je
gibal v tej smeri in ostal na tej črti tudi tedaj,
ko je moral v izgnanstvo. V tem smislu je ve-
liki pokojnik vzgajal tudi svojo stranko in po-
litično šolal ves slovenski narod. Mislimo, da
ni naključje, da se tudi v časih najhujših po-
litičnih težav med Slovenci ni nikdar pojavilo
kakršnokoli separatistično gibanje, niti tedaj
ne, ko so ga naši politični nasprotniki hoteli
umetno ustvariti. Korošec je slovenskim na-
rodnim množicam znal globoko vcepiti smisel
za skupno jugoslovansko državo in si je vztraj-
no prizadeval, da vzgoji Slovence v državno
misleč in čuteč narod.

Kot politik, kot voditelj in organizator
stranke, kot slovenski narodni voditelj in ju-
goslovanski patriot nam je veliki pokojnik za-
pustil svetel zgled, vreden najglobljeja spo-
štovanja in vestnega posnemanja. drin.

bojev in dosegli uspehe. Angleška ofenziva je pre-
senetila in razpršila, delno pa spravila v ujetni-
štvo skoraj 2 armadna zbora. Korolenko hvali delo
angleškega generalnega štaba, ki je znal spraviti
v sklad delovanje suhozemske armade, letalske in
vojske mornarice. Zaradi tega ima nasprotnik
Anglije na tem bojišču težavo, da bi poslal okre-
pive na afriško bojišče, medtem ko je Angležem
dana celotna možnost, da izkrajajo čete v zaledju ita-
lijanske napadene armade. Korolenko meni, da
bodo boji v Afriki imeli svoje posledice tudi na
italijanskem evropskem bojišču.

Lažnive govorice

Berlin, 21. decembra. t. Associated Press. Na
merodajnih mestih izjavljajo kl govorice o bi-
vanju nemških čet v Italiji naslednje:

Ni navada, da bi nemški in italijanski ge-
neralni štab obveščala javnost o skupnih sklepih, ki
sta jih s prejšnja za izvedbo potrebnih naporov do
skupne zmage. Toda v tem posebnem primeru, ko
se širijo govorice, da se nemške čete že nahajajo v
Italiji, odnosno, da so na poti v Italijo, je po-
trebno poudariti, da spadajo te govorice v kra-
ljevstvo pravljic.

Newyork, 21. decembra. t. Ameriška poroče-
valska agencija »United Press« je po ameriškem
časopisju razširila različne govorice o Italiji.

Med njimi je tudi ta, da je maršal Badoglio
odstopil zato, da bi ostal v ozadju kot tista ose-
bnost, ki naj bi kot zaupnik cesarja in kralja v
danem primeru v Italiji igrala podobno vlo-
go, kakor jo igra maršal Pétain v Franciji.

Druga takšna govorica je, da naj bi za no-
vega italijanskega veleposlanika v Tokiu
na Japonskem bil imenovan sedanji zunanji mini-
ster grof Ciano.

Tretja novica te vrste je, da se je ameriški
veleposlanik v Rimu hitro vrnil nazaj na svoje me-
sto, da bi v danem primeru posredoval za skle-
nitev posebnega miru med Anglijo in Italijo.

Sotrudnik »Associated Press« se je obrnil na
poučene osebe v Washingtonu, ki so mu izjavile,
da ameriški zakoni ne morejo prepovedati tisku,
da po svoje poroča o dogodkih, toda vse te infor-
macije so propagandnega značaja in prihajajo
iz Italiji sovražnih virov. Sicer pa so že same po
sebi takšne, da jih mora vsak zdrav razum spo-
znati kot neresnične, ker stvarno nikjer ni nobenega
razloga za dogodke, ki jih te govorice najlavlajo.

Angleški kralj bo govoril na božični dan v radiu

London, 21. dec. t. Reuter: Angleški kralj
Jurij bo govoril v radiu na božični dan ob 2 po-
poldne (ob 3 po srednjeevropskem času). Govor
bodo prenašale vse angleške radijske postaje na
vseh valovih.

Lord Halifax za poslanika v Ameriko?

London, 21. dec. t. Reuter: V diplomatičnih
krogih se je raznesla govorica, da bo angleška
vlada poslala na izpraznjeno mesto angleškega
veleposlanika v Washingtonu sedanjega zunanjega
ministra lorda Halifaxa. — Toda ta novica
še ni potrjena. — V primeru, da lord Halifax
zares pojde v Ameriko, bo Churchill izvedel delo
preosnovno svoje vlade in je zelo verjetno, da
prevzame zunanje ministrstvo Antony Eden, med-
tem ko bi se za Lloyda Georgeja našlo kakšno
vodilno mesto v novem Churchillovem kabinetu.

Smigly-Rydz pobegnili

Bukarešta, 21. dec. t. »United Press« poroča,
da je bivši vrhovni poveljnik poljske armade
maršal Smigly Rydz, ki je živel interniran v sa-
mostanu Tasman v neki vasi v Karpatih, čez noč
pobegnil neznan kam. Rumunska vlada je dala
navodila vsem obmejnim stražam in obrežnim
oblastem, naj pazijo na begunce. Maršal je v sa-
mostanu užival precejšnjo svobodo. Poveljnik nje-
gove straže je bil aretiran.

Zemunska vremenska napoved: Hladno bo.
Pretežno oblačno in megleno vreme. Tupatam
rahel sneg.

Zagrebška vremenska napoved: Hladno in
megleno.

V Albaniji napadi - protinapadi

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 21. dec. t. Stefani. Službeno poročilo italijanskega glavnega stana oboroženih sil o operacijah v Grčiji se glasi:

Grško bojišče: Poskusi sovražnikovih napadov so bili povsod odbiti. Naš protinapad nam je omogočil, da smo zavzeli neko pomembno postojanko. Oddelki bombardnikov, strmoglavci in lovski letala so izvedla napad na zbirališča čet, cestna križišča in na vojaške naprave na vsem odseku, ki prihaja pri akcijah v poštah. V krškem kanalu sta bila potopljena dva velika splava. Med več hudimi borbami sta bili zbiti dve sovražnikovi letali vrste »Gloucester«. Eno naših letal se ni vrnilo. Naše pomorske enote so bombardirale sovražnikove postojanke ob jonski obali ter učinkovito zadele vnaprej določene cilje.

Grška poročila

Atene, 21. dec. t. Reuter: Atenska agencija poroča: Poročilo št. 55, grškega generalnega štaba se glasi:

Grške čete so po hudih bojih na raznih odsekih fronte spet zasedle nove postojanke. Pri tej priliki je bilo ujetih večje število sovražnikov, med njimi en polkovnik in več častnikov. Zaplenili smo tudi veliko vojnega materiala, med njim dve bateriji topov. Sovražnik je večkrat z zraka bombardiral otok Leukos. Človeških žrtev ni bilo. Škoda je neznatna.

Spet hud napad na Liverpool

Angleži so bombardirali Berlin

Nemška poročila

Berlin, 21. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

V predpretekli noči so bombniški oddelki z dobrim uspehom izvedli napade na vojaške objekte v Londonu. Ze danes so bile vržene bombe na London. Zadeta je bila neka tovarna vojne industrije v Charnsfordu. Ogledniška letala so letela nad Anglijo vse do Shetlandskih otokov. Preteklo noč so močni oddelki bombardnikov napadli vojaške objekte v Južni in Srednji Angliji ter pristanišče in industrijske naprave v Liverpoolu. Vrhovni je bilo več tisoč eksplozivnih in zažigalnih bomb. Letalske posadke so gledale številne požare večjega in manjšega obsega in slišale tudi težke eksplozije. Sovražnik je preteklo noč napadel nemško prestolnico. Napad je bil naperjen proti izključno nevojaškemu objektom. Poškodovanih je več zgradb kakor tudi berlinska katedrala. Ubitih je bilo 6 civilistov. Ranjenih je 17 oseb, od katerih jih je bilo več izven zavetišč. Protiletalskim baterijam se je posrečilo zbiti 2 letali.

Angleška poročila

London, 21. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

V pretekli noči se sovražna bombna letala izvedla hud napad na naselja v dolini reke Mersey (Liverpool). Sovražnik je napadal več ur. Proti jutranjim uram pa je obramba dobila nadoblast nad nasprotnikom. Napad je povzročil precejšnjo škodo. Porušene so zasebne hiše, trgovinska poslopja, pa skladišča pa so nastali požari. Ubitih in ranjenih je bilo mnogo civilnih oseb.

Reuterjev zasebni poročevalec pristavlja k službenemu poročilu, da je bil napad na Liverpool izredno hud. Verjetno je bil to doslej najhujši napad na Liverpool sploh. Sovražna letala so prihajala v neprestanih valovih ter so trosila bombe na slepo. Tudi v Londonu je bil nočni alarm, vendar tiste nekatere bombe, ki so padle, niso povzročile škode, niti niso zahtevale človeških žrtev. Bombe so bile vržene tudi na nekatere kraje na Škotskem in v zahodni Angliji.

V Londonu pričakujejo nemškega napada na otok

Angleški letalski strokovnjak Steward je smotil govoril v radiu, kjer je obravnaval položaj na bojiščih. Najprej je govoril o afriškem bojišču, potem pa o letalskih bojih nad Anglijo. O slednjem bojišču je dejal, da je v zvezi z dogodki v Afriki, kajti njemu se zdi neizbežno, da bodo morali Nemci Italiji pomagati. Steward misli, da svojih čet ali svojega orožja Nemci ne bodo pošiljali na italijanska bojišča. Tudi nove fronte ne bodo odpirali zaradi položaja Italije. Po njegovem mnenju bodo Nemci nudili Italiji pomoč v neki drugi obliki, poskušali bodo namreč vdor na angleška tla. Sedanja časa za to je ugoden tembolj, ker postaja angleško letalstvo čedalje bolj močno in bi bili poskusi, ki bi se napravili pozneje, toliko bolj izpostavljeni nevarnosti, da se ne izjalove zaradi naraščajoče moči angleških letal. Steward meni, da je treba s takšnim nemškim poskusom računati v bližnji bodočnosti.

Bombe na Irsko

London, 21. dec. Reuter: Letalo, čigar narodnosti niso mogli ugotoviti, je večer bombardiralo mesto Kingstown v grofiji Dublin na Irskem. Ena bomba je padla poleg železniške postaje Sandicow in je samo lažje poškodovala poslopje in lahko ranila eno osebo. Druga bomba je padla na neki vrt in napravila le malo škode. Pol ure pozneje je neko neznano letalo tudi vrglo bombe v bližini neke farme pri St. Royu v grofiji Monigan. Neki farmar je bil lažje ranjen.

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 21. decembra, t. Ass. Press. Službeno avljajo, da je angleški letalski napad na Berlin mel hude posledice za nekatere zgodovinske poslopja. Tako je bila poškodovana znana berlinska katedrala, delo arhitekta Schinkelja, nadalje vojni muzej ter mnoge stanovanjske hiše. Mnoge angleške bombe so padle med zgodovinske stanovanjske četrti okrog Lustgartena.

Berlin, 21. decembra. DNB: Britanska letala so preteklo noč napadla Berlin. Pri prvem napadu se je nemškemu protiletalskemu topništvu posrečilo preprečiti dolet sovražnikovih letal nad prestolnico. Letala so metala zažigalne bombe nad predmestja. Nastali požari so bili hitro zadušeni. Kasneje pa je več sovražnikovih letal letelo nad samim mestom Berlina ter vrglo večje število eksplozivnih in zažigalnih bomb na mesto Povroščena je bila neznatna škoda na zgradbah Poškodovana je tudi berlinska katedrala. Pač pa ni nobene škode v vojaškem pogledu. Dosedaj so ugotovili 6 mrtvih in 17 ranjenih.

Vladni tolmač je povedal časnikarjem, da so bile najhujše borbe na albanskih obali, kjer so Italijani izvedli manjšo protiofenzivo s tanki in motoriziranimi vozili. Grki so protinapad odbili in se pomaknili spet nekoliko naprej. Pri Tepeleju in Klisuri italijanski odpor vidno peša in je pričakovati grškega napredovanja po dolini. Vojske mimo obeh navedenih mest, ki so jih Italijani že izpraznili, Grki pa jih še nočejo zasedati, dokler zbirajo v svojih rokah vse okoliške gorovje. Hude so borbe tudi na severu, zahodno od Podgradca, kjer je grški generalni štab prepričan, da bodo Italijani poskušali izvesti veliko protiofenzivo. Grki pričakujejo protinapada že v nekaj dneh. Italijansko topništvo je Podgradec takorekoč razdejalo.

Položaj Dodekaneza

Newyork, 21. dec. b. »Newyork Times« poroča o položaju na Sredozemskem morju ter poudarja zlasti obupen položaj dodekaneških otokov, kjer je pričelo primanjkovati hrane.

Angleški napad na Brindisi

Atene, 21. dec. t. Atenska agencija. Angleško letalsko poveljstvo poroča, da so angleški bombardniki uspešno napadli petrolejska skladišča in železniške naprave v Brindisiju. Vse bombe so padle na zaželeno cilje. Nastali so veliki požari, ki so jim sledile eksplozije.

Angleška poročila

London, 21. decembra, t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Ponoči so skupine angleških težkih bombardnikov napadle Berlin, kjer so bombardirale vojaške cilje, ter belgijske, nizozemske in francoske luke na obali Rokava, kjer je bilo opaziti spet zbiranje sovražnih oboroženih sil. Pri napadu na pristanišče Boulogne v zasedeni Franciji so naši bombardniki s strmoglavnimi napadi uničili več ladij, med njimi ladjo — nosilko protiletalskih topov. Ladja se je najprej dvignila popolnoma iz vode, nato pa se je potopila.

Pregled angleških letalskih napadov v osmih mesecih

London, 21. decembra, t. Reuter. Letalsko ministrstvo je objavilo naslednji pregled o angleških letalskih napadih na nemške ali italijanske cilje v zadnjih osmih mesecih.

Angleški bombardniki so v zadnjih 8 mesecih izvedli skupno 5000 letalskih napadov na sovražne cilje pričenši s pristanišči ob Rokavu pa tja do Dodekaneških otokov. Med njimi je bilo štiri petine napadov na cilje v Nemčiji ali od Nemčije zasedenih krajih.

Na Nemčijo in nad Nemčijo zasedene kraje je bilo izvedenih 250 napadov na tovarne letala in municijo, 866 velikih množinskih napadov na pristanišča, ladjedelnice in ladjevje v pristaniščih, 683 velikih napadov na železniške naprave in vodne kanale, 123 napadov na nemška letališča. V teh napadih je angleško letalstvo izgubilo vsega 550 letal, toda poleg z bombami povzročene škode je na teh pohodih sestrelilo še 109 sovražnih letal.

Na razne kraje italijanskega imperija je bilo izvedenih mnogo napadov in sicer 405 napadov na vojaške cilje v Abesiniji, Eritreji in Somali (vzhodna Afrika), 300 napadov na razne vojaške cilje, kot vojaške zgradbe, vojaška skladišča in pristanišča, v italijanski Libiji, 60 napadov na municijska skladišča in važna pristanišča v Albaniji, 58 napadov na italijanske vojne in trgovinske ladje. Pri vseh teh pohodih, med katerimi so mnogi, ki so imeli daljavo do 4000 km, iz Anglije v severno Italijo, je angleško letalstvo izgubilo samo 82 letal.

Gornje številke pričajo, dodaja letalsko ministrstvo, da »ima angleško orožje zelo dolgo roko« in da so postali »angleški letalci strah zračnega prostora«.

Ni petroleja

pa vendar imate krasno in prijetno svetlobo s SVETILKO LILIPUT za 80 sveč.

1 liter špirta gorl 22 ur! Tehnično popolna svetilka! Brez kompliciranih vijakov kot pravdo pri podonih svetilkah. Dokler traja zaloga cena din 295 — s kompletnim priborom. VARNOSTE SE POMOTE! Po dobrega izdelka po taki ceni in tako močno svetlobo ni!

PETRO-LUX k. d. Zagreb, Radišna ul. 9. TEL. 72-60 — Prospekti brezplačno in franko! Iščemo agilne zastopnike in preprodajalce.

Ankara, 21. dec. Reuter: Uradno je bilo objavljeno, da je bilo obsedno stanje, ki je bilo pred kratkim razglašeno v Carigradu in v Dardanelah ter še v nekaterih drugih pokrajinah evropske Turčije, podaljšano za tri mesece.

Napetost med Nemčijo in Združenimi državami S. A.

Zaradi ameriške pomoči Angliji

Washington, 21. decembra, t. (Ass. Press.) Tukaj imajo vtis, da je v odnošaje med Združenimi državami severne Amerike in Nemčijo prišla precejšnja napetost. Nemška vlada je zahtevala od ameriške vlade, naj odstrani tri svoje konzularne uradnike iz Pariza, kjer da delujejo proti varnosti Nemčije. To je prvo znamenje napetosti. Drugo pa je, da je zastopnik nemškega zunanjega ministrstva danes izjavil v Berlinu, da nemška vlada zelo pozorno čaka na to, kaj bo Amerika odgovorila na predlog angleškega ministra za mornarico, ki je dejal, naj Amerika izroči Angliji tistih 70.000 nemškega brodovja, ki leži po ameriških pristaniščih ne-rabljenjo.

Ameriški državni tajnik je danes povabil k sebi časnikarje ter pred njimi dal odgovor na obojni gornji zadevi. Na prvo zahtevo Nemčije je

Jugosl. zadružniki spominu dr. Korošca

Občni zbor Glavne zadružne zveze — Jugoslovanski zadružniki pri zadušnici za rajnim dr. Korošcem

Belgrad, 21. dec. m. V dvorani Inženirskega doma je bil danes redni občni zbor Glavne zadružne zveze.

Prvi občni zborom so se vsi člani predsedstva GZZ kakor tudi zastopniki posameznih zadružnih zvez ki so prišli na občni zbor svoje vrhovne zadružne ustanove, zbrali v katoliški cerkvi Kristusa Kralja, kjer je predsednik Zadružne zveze iz Zagreba in član predsedstva GZZ v Belgradu dr. Avguštin Juretić imel peto sv. mašo za pokojnim voditeljem Slovencev dr. Antonom Korošcem, ki je bil dosmrten predsednik GZZ. Službe božje za pokojnim dr. Korošcem sta se v imenu kr. vlade udeležili tudi kmet, minister dr. Čubrilović in gradbeni minister Vuković. Navzoč je bil tudi politični naslednik pokojnega dr. Korošca, bivši minister in senator dr. Franc Kulovec. Dr. Juretić je po končani sv. maši imel tudi molitve za pokojnim dr. Korošcem pred katalinkom, ki je bil ves zavrt v črnilo in pregrajen z zadružno zastavo.

Po sv. maši so se vsi zadružniki zbrali v veliki dvorani Inženirskega doma, kjer je bil občni zbor Glavne zadružne zveze. Nad predsedniško mizo je bila na sredini obešena velika slika dosmrtnega predsednika dr. Korošca, ki je bila vsa ovita v črnilo. Občni zbor GZZ je začel prvi podpredsednik, bivši minister inž. Voja Djordjević. Pozdravil je vse navzoče, zastopnika Nj. Vel. kralja polkovnika Vojislava Petrovića, kmetijskega ministra dr. Čubrilovića, zastopnika vojnega ministra polkovnika Bogoslava Katiča, bivšega ministra in senatorja ter političnega naslednika dr. Korošca, dr. Kulovca.

Prvi del svojega govora je posvetil inž. Djordjević spomenu pokojnega dr. Korošca. Njegov govor bomo prinesli pozneje.

Po tem govoru je g. Voja Djordjević naglašal pozitivne strani zadružne organizacije, predvsem v sedanjih težkih dneh. Po njegovem govoru so bile odposlane brzogajke Nj. Vel. kralju Petru II., predsedniku vlade Cvetkoviću, podpredsedniku vlade dr. Mačku, banu dr. Šubasiću in ministrom dr. Budisavljeviću, dr. Šuteju, dr. Andresu in inž. Besliću.

Iz odbora je izpadlo 12 članov, na njihova mesta pa so bili takoj izvoljeni novi člani. Od Slovencev so prišli v odbor dr. Kulovec kot član, dr. Krek kot namestnik, dr. Jože Basaj kot član in Bogomil Remec kot namestnik, Milan Mravlje, član, dr. Drago Marušić namestnik, Miloš Štibler, član, Ivo Deržić namestnik, I. Rakovec, član, Vuletić, namestnik.

V upravni odbor je bil dirigan iz Niša Dragiša Cvetković za namestnika pa Drago Milanović.

Iz nadzornega odbora so izpadli trije člani, ter so bili prav tako izvoljeni novi. Od Slovencev je bil izvoljen v nadzorni odbor kot član Fr. Gabrovišek, za namestnika pa Ant. Kralj. Nato je bil sprejet proračun za prihodnje leto, ki znaša 1.250.000 din in je za 450.000 din višji od lanskega. Povečanje je narekovala potreba po večjem številu revizorjev. Na občnem zboru je imel tajnik Glavne zadružne zveze govor o davčnih oporistvah zadrug. Po njegovem referatu je občni zbor sprejel resolucije.

Predsednik vlade na mesto predsednika senata

Uredba o izvrševanju senatnega proračuna

Belgrad, 21. decembra, m. Na podlagi § 1 uredbe o spremembi obstoječih predpisov in izdajanju novih z dne 16. septembra 1939 je ministrski svet na predlog ministrskega predsednika predpisal uredbo o izvrševanju senatskega proračuna.

Uredba določa, da bo od dneva, ko stopi v veljavo, pa bo izvolitve predsedstva senata vse funkcije predsednika senata glede izvrševanja proračuna senata in o izdajanju odlokov o službenih odnosih osebja senata izvrševal ministrski predsednik. Za vse osebne in gmotne izdatke po proračunu senata je naredbodajalec predsednik ministrskega sveta, ki lahko to svojo pravico prenese na podrejene načelnike oddelkov. Pri izvrševanju proračuna senata opravlja ministrski predsednik lahko potrebno virmaniranje med vsemi postavkami tretjega poglavja prvega oddelka proračuna izdatkov za leto 1939/40, ki je podaljšano z uredbo o proračunskih dvanajstih za mesec avgust, september, oktober, november in december 1940 ter januar, februar in marec 1941, ter o naknadnih in izrednih kreditih, ki so bili sprejeti s tem pre-

računom dvanajstin. Z izjemo § 28 zakona o podaljšanju veljavnosti odredb dosedanjih finančnih zakonov in zakona o proračunskih dvanajstih z dne 31. julija 1929, za vse odloke o službenih odnosih osebja senata je pristojni ministrski predsednik v smislu določil uradniškega zakona. Vsi ti odloki se bodo pošiljali glavni kontroli v smislu določil § 29, točka 12, zakona o glavni kontroli.

Račune senata za proračunsko leto 1939-40, po katerih administrativni odbor dneva, ko dobi ta uredba veljavo, še ni podala poročila v smislu § 128. zakona o poslovnem redu v senatu, kakor tudi račun za proračunske dvanajstine za mesec april-julij in dvanajstine za mesec avgust-december 1940 ter januar-marec 1941 in za poznejše proračunske dobo do volitev predsedništva senata, bo odobraval in pregledoval glavna kontrola po odredbah zakona o glavni kontroli. Potrebna navodila za izvrševanje te uredbe bo predpisal ministrski predsednik. Prednja uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah«, s čimer je dobila tudi vso veljavo.

Teden zbiranja za zimsko pomoč

Belgrad, 21. decembra, AA. Pod pokroviteljstvom in vodstvom Nj. kr. Vis. knežine Olge se je začela letos široka akcija za preskrbo sirot z zimsko pomočjo. V ta namen je bil sestavljen odbor pod predsedstvom Nj. kr. Vis. knežine Olge, pod predsedstvom predsednika vlade Dragiša Cvetkovića in podpredsednika vlade dr. Mačka. Med člani odbora so ga. Vera Perović, predsednik zveze mest in belgradski župan Jevrem Tomić in župani vseh naših večjih mest. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je poslala apel vsemu prebivalstvu kraljevine in ga povabila, naj pristopi k akciji zimske pomoči, da bi se beđa našega siromašnega ljudstva čim bolj ublažila. Prav tako je poslala apel tudi na vse naše socialne, humanitarne, viteške in druge narodne organizacije, ki bi rade sodelovale pri akciji, naj pristopijo k zimski pomoči, da bi se vse delo čez zimo združilo. Da bi se pa delo že v samem začetku organiziranja aktiviralo, in da bi se ta začetek v širšem obsegu čimprej pokazal, je izvršni odbor zimske pomoči sklenil organizirati teden zimske pomoči. Ta teden bi bil istočasno v vsej državi v vseh mestih, kjer so odbori zimske pomoči, pa tudi tam, kjer jih še ni.

Teden bi obsegal več vrst dela, kakršno ima organizacija. Med drugim je tudi zbiranje prispevkov in sicer 31. decembra zvečer. Zbiranje bi bilo po kavarnah med tistimi, ki bi radi veselo dočakali novega leta. Vsa društva, ki bi rada zimski pomoči pokazala pri njeni težki nalogi, bi morala pristopiti k delu v korist svojih krajevnih odborov zimske pomoči ter za svoje sirote. Drugi del zbiranja bi se izvršil od istih oseb na ulicah po zaključku tedna in sicer 5. januarja 1941. Z ozirom na kratek čas pa akcijski odbor pri organizaciji te akcije ni mogel izvršiti vsega tistega, kar bi takšno obsežno delo zahtevalo in se na ta način obrača na vsa društva in ustanove v vsej kraljevini, da smatrajo to kot poziv in pristopijo k organizaciji. Posamezne zveze in organizacije so bile že naprosene, da s svoje strani store vse korake, vendar pa ne upamo, da bi mogle zaradi kratkega časa obvestiti pravočasno vse svoje podrejene organizacije in edine. Zato naj ta društva ne čakajo na redna obvestila, temveč naj se takoj lotijo organizacije dela. Drugi način, kako bi se

ta težka dolžnost oskrbela s sredstvi, ki so ji potrebna za izvršitev naloge, pa je, da se je akcijski odbor obrnil na državne oblasti in banske uprave s prošnjo, da se 5. januarja 1941 v vsej kraljevini prirede gledališke predstave v korist zimske pomoči. Odbor misli, da bodo merodajni činitelji tej prošnji akcijskega odbora ustregli in da bo to eno izmed sredstev, da se nabere potrebni denar. Prav tako je bila naprosena vrhovna nogometna zveza, da se vse nogometne tekme v državi, ki bi bile na ta dan, odigrajo v korist zimske pomoči. Morebiti se bodo temu priključili tudi vsi kinematografi, tako da bomo tisti teden dobili izrazit dokaz o začetku aktivnega dela za preskrbovanje sirot po zimski pomoči. V kolikor v posameznih krajih, večjih ali manjših od sedaj še niso bili sestavljeni odbori zimskih pomoči, pa se morajo ustanoviti takoj lotiti s sodelovanjem z občinskimi in državnimi oblastmi in vsemi društvi istega kraja.

Vse dohodke, ki bi v teku tega tedna prispeli na račun zimske pomoči in tudi še naprej, bo treba izročiti ustanovam in odborom zimske pomoči. V izjemnih primerih bo mogoče ta denar izročiti tudi županom posameznih občin s tem, da jih uporabi samo za zimsko pomoč. Akcijski odbor prosi in apelira na vse, da se brez odlašanja lotijo dela in obveste odbor o vseh možnostih na naslov: Akcijski odbor za zimsko pomoč, Kosmajski ulica, Belgrad.

Žalni zbor katoliške mladine na Koroševem grobu

Nocoj ob 8 je bil na grobu našega voditelja dr. Korošca žalni zbor ljubljanskih članov ZFO in SDZ. Slovenski fantje so se zbrali v Rokodelskem domu, člani SDZ pa v Akademskem domu in so nato skupno s prižiganim bakljami odkorakali na grob našega voditelja, ki je prav danes teden v jutranjih urah umrl.

Na grobu je bila zbrana že velika množica ljudstva, ki je pričakovala prihod fantov, ki so v velikem številu prihiteli na zadnji dom svojega velikega voditelja. Fanfaristi šentpeterskega oddelka so najprej zaigrali nalašč za to priliko zloženo Tomčevu žalostinko, nato pa je vsa množica skupno odmolila »Molitve za domovino«. Te molitve so dodali še tri očenaje za dr. Korošca, nakar je povzel besedo g. Fortunat Majdič, ki je povdaril, kako je velik pokojnik ljubil mladino, vedno zasedoval delo ZFO in ZDK, ta mladina pa mu sedaj mrtvemu ožiblja svojo večno ljubezen in svojo zvestobo. Ginjena je na to vsa množica zapela »Srce je žalostno« in žalni zbor je bil končan.

Med odličniki, ki so se udeležili tega mladinskega poklona, smo zapazili g. dr. Adlešiča z gospo, gospo Natlačenovo, ministra g. Snoja z gospo, preds. apelacijskega sodišča g. Golija z gospo, prof. dr. Lukmana, predsednika ZFO dr. Žitka in mnoge druge.

Slovenska mladina pa bo še večkrat ob veselih in žalostnih dneh poromala na grob svojega velikega voditelja, ki jo bo tudi mrtve s svojim zgledom vodil.

Osebnosti

Belgrad, 21. decembra, m. Na meščanski šoli v Kriškem sta postavljena Franc Terzaglav, diplomirani filozof, in Marica Strauss, upokojena profesorica učiteljica.

Dr. Anton Korošec: od rojstva do groba Slovenec!

Pod Marijinim varstvom za slovenski narod

Ko je slovenski narod pretelil tork tako kraljevsko slovesno spremljal na zadnji poti svojega voditelja dr. Antona Korošca, je bil ves narod v duhu zbran okoli njegovega groba. Silni mraz tistega dne ni omajal pogrebcev, da ne bi vztrajali do konca, tako da so se žalni gostje iz Belgrada čudili, kako je mogoče slovenskim fantom in dekletom v njihovih oblekah, ki niso zimске, vztrajati. Vprašali so jih: »Ali se boste prehladili?« Pa so dobili ponosni in ljubeznivi odgovor: »Nič za to! Za dr. Korošca lahko tudi zmrznemo!« Tako velika ljubezen je vezala slovensko ljudstvo do svojega voditelja, da se množice niso zdale nobene žrtve, ko je bilo odhajajočemu očetu in voditelju izkazati zadnjo zemeljsko čast in ljubezen.

Ta ljubezen pa ni nastala sama po sebi, kakor si domišljajo nekateri, ki bi tudi radi postali vodniki in voditelji. Ta ljubezen ljudskih množic je vedno le nekaj odraz in odgovor velike ljubezni, ki žari iz srca voditelja samega do svojega naroda. Dr. Korošec je imel v svojem srcu ogromno zakladnico ljubezni do svojega naroda, kateri mu je to ljubezen tudi vračal, čeprav mu je v polnosti nikoli ni mogel povrniti.

Dr. Korošec je bil sin male kmečke slovenske in krščanske hiše v Biserjanah v prepi Priekiji. Se vse okolje tamkajšnje njegove ožje domovine je prepleteno z vidnimi znaki velike domovinske ljubezni, ki jo tamkajšnji slovenski rod goji do svojega naroda. Od svoje ljubeče matere je mali Tonček zajemal prve nauke o ljubezni do Boga in Marije, z njimi pa tudi prve opomine, naj ljubi svoj slovenski narod, kateri je v tistih časih bil zaničevan in zatiran do konca. Tako je bila v rojstni slovenski krščanski hiši zgrajena v malem deku že prva podlaga, na katero je potem veliki dr. Anton Korošec naslonil vse svoje javno delo za slovenski narod.

Sinu slovenskih kmečkih staršev takrat ni bilo lahko študirati. Trpeti je moral pomanjkanje, premagovati težave tujega nemškega jezika v gimnaziji, ki je bila docela nemška, trpeti nasprotovanje tujerodnih profesorjev, ki so skušali v mlada slovenska srca sejati tujega duha, trpeti nasprotovanje tujerodnih sošolcev, ki so iz dna duše brezobzirno kazali zaničevanje do slovenskega jezika in naroda. To so bili časi, ki jih današnja mladina niti razumeti ne more. Tisto pot pa so takrat morali hoditi vsi slovenski izobraženci. Zato ni čuda, če je kdo tu ali tam omagal. Toda študent mariborske nemške gimnazije Tone Korošec ni omagal. Trpljenje in zatiranje ga je celo vzpodbujalo k večjim naporom. V tem oziru se do svoje smrti ni prav nič spremenil. Čim huji je bil pritisk, tem silnejši je bil njegov dejavni odpor, kateri je prihajal iz žive vere in goreče ljubezni do svojega naroda.

Tako je mladi Tone Korošec napravil četrto gimnazijo v Mariboru. Ob koncu leta, ko so četrtošolci iz nižje gimnazije postali višješolci, se je v njih zdravila velika samozavest: iz dečkov so postali fantje, ki vedo, kaj hočejo. Ob koncu tistega šolskega leta so se pod vodstvom dijakov Antona Korošca zbrali nastopajoči slovenski petošolci ter se posvetovali, kako naj v prihodnje čim bolj uspešno delajo za svoj narod. In so pod vodstvom mladega Antona Korošca sklenili, da se bodo kot študentje najljubše in najbolj uspešno upirali vsem poskusom potujčevanja, če bodo odlično študirali. Ob slovesu so drug drugemu zaprisegli tako študirati, da bodo odličnjaki, katerim nihče nič ne bo mogel. Po to jim ni bilo dovolj. Zaprisegli so drug drugemu, da bo vsakdo izmed mladih »zarotnikov« postal že v gimnaziji v določenem predmetu prvi v razredu. To svojo prisego so potem romantično navdahnjeni slovenski petošolci podpisali vsak s svojo krvjo. Tako je bila zaveza zapечатena. In mladega Antona Korošca je zadela naloga, da mora postati prvi v razredu v — nemščini. To je bila velika naloga, ki se je zdelala neizvedljiva vprico nemških profesorjev in nemško govorečih sošolcev. Toda dijak Anton Korošec je izvedel, kar je prevzel, ter je že v sedmi šoli bil v svojem razredu v nemščini prvi! Popolno znanje nemškega jezika mu je potem v njegovih bojih za slovenstvo mnogo koristilo.

Krvna zaveza, dana na koncu četrte šole v Mariboru, ga je vezala vse njegovo življenje. Ljubezen do naroda svojega v mladem študentskem srcu je postala dejavna, ko je dozorel v moža ter postal kaplan.

Toda kaplanska služba je bila za njegovo veliko dejavnost in že tedaj veliko obzorje skoraj premajhna. Zato se je poleg delovanja v dodeljeni mu farni službi lotil tudi širokega organizatoričnega polja zunaj župnije. Kot kaplan je začel po slovenski štajski ustanovljati mladeniške zveze, zavedajoč se, da je mlad človek najbolj dovzeten za velike ideale. Kmalu je imel zbrano veliko armado slovenske katoliške mladine, za katero je ustanovil glasilo »Naš dom«, ki je sam z veliko ljubeznijo vanj pisal. Tako se je na slovenskem

štajerju začelo tisto veliko krščansko-slovensko obnovo in prerojevalno delovanje, ki je drugod po Slovenskem bilo že v polnem teku.

Iz skromnih mladeniških organizacij je stopil na delo gospodarskega in izobraževalnega delovanja, dokler ni prevzel tudi političnega vodstva štajerskih Slovencev, katerim je oznanil slovenski politični program: Združena Slovenija. Vsem tem velikim delu pa je še imel časa, da je na graški univerzi napravil doktorat ter postal doktor. Tako je dr. Anton Korošec raste iz žive vere v Boga in Cerkev božjo ter iz goreče ljubezni do svojega naroda. Resnično! Tako, kakor on, najbrž nihče drugi izmed mladih »zarotnikov« ni dobesedno izpolnil svoje s krvjo zapisane prisegel.

Njegovo delo za Jugoslavijo, njegovo delovanje v Jugoslaviji — vse to je prežeto ene same misli: z božjo pomočjo in vsemi osebnimi žrtvami dvigniti katoliški slovenski narod in ga voditi k boljši prihodnosti. V tem je bil jekleno dosleden ter ni zase poznal v delu nobenega odmora. Noč in dan je mislil ter snoval, kako bi bolje rešil svoj nalog.

Politične oporoke nam ni zapustil. Toda veliko misel je povedal letošnje poletje v krogu svojih

prijateljev: Če se kdaj zgodi, da slovenski narod ne bi mogel in smel imeti svojega voditelja, da ne bi smel gojiti svoje narodne zavesti, takrat bo morala biti vodnica slovenskega naroda Marija — Kraljica Slovencev. V njegovi duši je vstajal takrat prived, da morda za nekaj časa pridejo nad Slovence taki črni časi. Zato je opozarjal v pogovoru prijatelje, da je zdaj slovenska narodna dolžnost: razširati med slovenskim narodom zavest, da je Marija z Brezje od vsega naroda izvoljena za Kraljico Slovencev, katere naj vodi naš narod, da ne propade. Dejal je, da brezslavna Marijo sicer častijo Kranjci in Štajerji, da pa jo moramo vsi Slovenci iz vseh slovenskih zemelj častiti kot Kraljico slovenskega naroda v njegovi celoti.

Voditelj, ki je tako ljubil svoj narod in delal zanj, se je poslovlil in bil deležen tudi ljubezni od strani svojega naroda. Pred odhodom pa nam je velel, kje je naša prava Vodnica ter nam priporočil, naj jo kot narod častimo ter se vsi zaupamo Njenemu vodstvu.

Z njeno pomočjo je vodil nas dr. Anton Korošec. Njej se zaupajmo, kakor nam je velel, preden je odšel k Njej.

Sličice iz Koroščevega življenja

Mladim ljudem nikdar ni bilo težko priti do pokojnega voditelja slovenskega naroda. Imel je izreden dar hitrega spoznavanja ljudi in zelo redko se je zmotil pri presoji mlajših, ki so se mu skušali ali morali približati.

Bilo je v letu 1927, ko nam je dr. Korošec predeval v Akademskem domu. Dvorana je bila seveda prenatrpana in vse se je stiskalo okoli njega in ga poslušalo. Govoril je o zunanji politiki Jugoslavije, nato pa je prešel tudi na naše domače slovenske zadeve in potrebe. Razlagal je, da bi bilo treba poživiti zamisel prirejanja velikih katoliških shodov, toda v nekoliko drugačni in enotnejši obliki. Prejšnje leto je bil namreč sam v Havreu v Franciji na velikem socialnem tednu francoskih katoličanov. Tedaj so tam obravnavali temo: »Katolicizem in načela mednarodnega življenja«. Izjavil je, da sedaj kar čaka na mlade ljudi, ki bodo v poletju 1927 lahko šli v Francijo na socialni teden v Nancy.

Ne vem, kaj mi je bilo, da sem se odločil, da se bom šel dr. Korošcu ponuditi za to pot. Bil sem najbrž zelo drzen, ker sem naslednji dan kar sam krenil tja dol v Marjanišče in ne da bi se prijavil — kako sem le prišel mimo kabinetnih šefov — potikal na njegova vrata. Močno je zadonel iz sobe in pokojni predsednik je sam najbrž mislil, da je velel komu drugemu, da naj pride v sobo. Vprašal me je, po kaj sem prišel. Razložil sem, pa me je hitro vprašal: »Ali znate francosko?« pa je že sam izlekel debelo francosko knjigo s police, moral sem sesti nasproti njega, odprl je, kjer se je odprlo in moral sem začeti prevajati in prebirati iz knjige. Šlo je še precej dobro, toda čez nekaj časa se mi je le ustavilo pri nekem čudnem strokovnem izrazu, ki ga pozneje niti v Franciji nisem nikdar več srečal. Postalo mi je vroče, predsednik pa je silil vame, da moram tudi to prevesti. Skoraj se je nekoliko razhudil, zaprl knjigo in mi velel, da mi bo izid izpita iz francoskega pozneje sporočil, prav tako pa tudi to, ali bom lahko šel v Francijo. Odšel sem poparjen in sem si mislil, da sem propadel. Toda naslednji dan sem srečal predsednika med marjaniškimi vrati, smejal se mi je in me vprašal, če sem izraz že pogruntal. Naročil mi je, da naj popoldne zopet pridem. Ko sem prišel, je bilo pri njem vse polno naših županov in zato mi je kratko omenil, da sem že izbran za pot v Francijo. To je bil moj prvi in največji izpit iz francosčine, dasi nisem osebno nikdar slišal predsednika izgovoriti niti besedice v francosčini.

Drugi veliki izpit je bil nekaj let pozneje v letu 1932. Pripravljali sem se na vstop v službo in v prvih dneh službovanja prišel zopet v Marjanišče. Pred nekaj tedni sem se vrnil iz tujine in zato sem slutil, da bo najhujše tedaj, ko bom moral predsedniku razlagati položaj v Franciji in drugod. Ne vem, če je imel pri predsedniku kdo isti vtis, kakor jaz, da namreč predsednik nikdar ni poslušal samo besed, ki jih je kdo pripovedoval ali govoril, ampak da je čisto iz zvoka ali pa razporeditve misli presojal sposobnost in resničnost ter sigurnost izpovedb in navedb. Kadar je kdo govoril predsedniku, tedaj je predsednik svojega sogovornika jemal skoraj vedno nekako v prezezu in ta prezez si je predsednik stvarjal s tistimi svojimi vedrimi in globokimi pogledi, ošilil je človeka po strani ali pa tedaj, ko sobesednik tega niti najmanj ni pričakoval in že je bila v predsedniku ustvarjena slika o osebi ali okolici, ki je šla čez zvok ali pa zagon misli, ki se je skušal uveljaviti bolj kakor pa bi bilo potreba.

Govoriti sem moral mnogo in ves čas. Pri tem je nekaj časa sedel nasproti mene za tisto

ozko mizo v Marjanišču, nato pa je sedel na divan. Ves razplet misli so spremljali tisti njegovi značilni presojevalni pogledi in ko sem mislil, da sem osebo ali položaj najbolj točno pojasnil, je rahlo krenil naprej, kajti vedel je o razmerah in o ljudeh več, kakor pa bi si podatkov mogel kdo nabrati v strokovnih knjigah in listih. Dve uri je trajalo izpraševanje in pripovedovanje — odhajal sem z velikim vtisom, da sem odgovarjal najtežjemu in najmočnejšemu učitelju politike, kar sem jih mogel do tedaj srečati.

Bil je mož velikih razmerij in silne, neizmerne razgledanosti. Imel pa je majhne drobne strasti, ki so ga tako presrečno in neposredno vezale z ljudmi vseh vrst in vseh razredov in vseh ver.

Bilo je v Belgradu nekoč ob mračnih jesenskih mesecih. Ker je bilo mnogo dela in so bili dnevi kratki, nas je povabil kar na večerjo na svoj dom, da se bomo tam lažje pogovorili in pomenili in tudi bolj domače bo vse. Miza je bila seveda lepo obložena, dasi ni sam skoraj ničesar jedel. Pa se ni pogovarjal o kakih težkih zadevah, družba mu naj razvedri in razbremeni živce po napornem delu.

Tako je večer navadno potekel v mirnem pripovedovanju in marsikdo se bo najbrž tudi še spomnil teh prizorov. Kdor je bil kdaj pri njem, je redko odšel brez kakoga darila. Koliko daril kroži danes med njegovimi prijatelji in kolikšna je njihova vrednost! Med najbolj vedrim razpoloženjem je navadno krenil tja proti svojemu pisalni mizi in tam kazal vse tiste lepe stvari, ki jih je prejel ali pa jih sam nabral skupaj.

Tako neke tam zadaj za papirji je bila lepa »kriknja« — v njej je bila izredno pestra in velika izbira — ur. Pokojni predsednik je bil zbiralec ur, ni jih pa hranil, ampak jih je vse razdal. Navadno je segel med nje kar naravnost in podelil izbrancu uro, ki jo je ravno zagrabil. Včasih pa je segel tudi globlje in podelil kar zlato uro — v veliko zaupanje in presenečenje vseh navzočih. Pri razdeljevanju ur je pazil samo na to, da namreč ni daroval ure, ki je ni smel. Med njimi je namreč bila velika lepa zlata ura s posvetilom ameriških Slovencev. Zatrjeval je, da te ure in pa Slomškovega škofovskega prstana, ki ga je prejel ob imenovanju za častnega kanonika lavantinskega kapitlja, ne sme nikomur podeliti.

Pa je pripovedoval, da nabira ure in podobno rad pri raznih belgrajskih urarjih. Kadar je bil utrujen po delu, je krenil po mestu ali pa v predmestje na sprehod in se razbremenil in razvedril pri svojih znanih obrtnikih in preprodajalcih.

Včasih se je zgodilo, da je tam v Kralji Miluina ulici prežal nanj Žid, ki ga je imel pokojni za »velikega prijatelja«. Včasih tudi kak revež iz uboge ruske kolonije iz Belgrada in od teh je nato nakupoval razne drobne dragocenosti. Pripovedoval je, da ima tam na trgu dobrega prijatelja, nekega židovskega trgovca, ki ga rad opozarja na priloznostne nakupe. Pravil je, da je pridobil Žida »zasec«, ker je nekoč z njim v njegovi stojnici na glas prebiral židovske hebrejske knjige. Od takrat sta bila »velika prijatelja«, toda kdor je poznal vrednost dragocenosti in slišal ceno, ki jo je pokojni predsednik plačal zanj, je ugotovil, da je tudi tukaj predsednik rad igral vlogo žrtve in da ni gledal na to, če so mu reveži preveč praznili njegov žep. Kadar je osrečeval siromaštvu, ni niti gledal na narodno ali pa na versko pripadnost, ampak je dajal rad toliko, kolikor je imel pri sebi.

Iz njegovih rok so ljudje raznesli na vse strani veliko lepih in dragocenih spominov. Vsak dar ali poklon je povrnil desetero.

Kadar je imel denar, ga navadno sploh ni zaklepal in tudi ni imel pregleda nad tem, koliko denarja ima v miznici. Dajal je, dokler je bilo kaj na kupu in na sebe sploh ni mislil.

Tako nam je v Belgradu sam pripovedoval tudi tole: Sicer je bilo že zgodaj po prvem v mesecu, toda denar je že splahnel. Tedaj mi je bilo resnično silno nerodno, ker že za gospodinjstvo nisem imel več denarja. Stikal sem po vsem stanovanju, vse sem pretaknil in prevrgel, da bi mogoče le našel kaj denarja. Po dolgem iskanju se mi je posrečilo iztakniti v neki založni listnički toliko, da sem lahko zadihal nekoliko sodbodneje. Tako sem bil odkritja vesel, da sem sam odšel v trgovino in mesnico in kar počez nakupil vsega tako približno za en mesec.

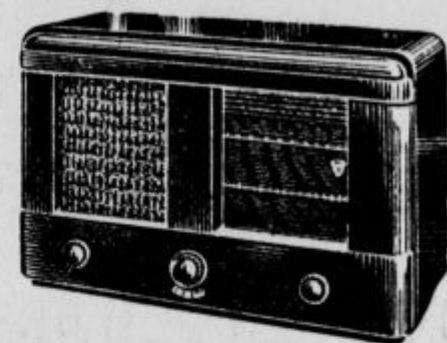
Sedaj je odšel in sam ni zapustil ničesar. Po vsej naši deželi pa je polno njegovih daril, bil je naš dosedaj največji mecen, zbirka slik in umetnin, ki jih je on nakupil, mora biti zelo velika, pa je tudi vsa razdeljena po Sloveniji, drobni in lepi darili pa je tudi velika in lepa skladišča. Med nami ne živi samo v spominu svoje veličine in svojega velikega dela, ampak tudi v spominu velike in priske, čim bolj ljubezni, ki je tem globlja in vernejša, čim bolj priske je bil njegov nasmeh in njegova sreča tedaj, ko nam je darila podeljeval.

Darujte za starološki »Dom slepih«
savod za odrasle slepe
Čekovni račun št. 14672 — »Dom slepih«. Ljubljana

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa.

Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION
RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 3
RADIOVAL, LJUBLJANA, Galatinova ulica 13
ANTON BREMEČ, CELJE, Miklošičeva ulica št. 7
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta št. 11

Delavska zbornica v počastitev spomina dr. Korošca

V soboto dopoldne je bila seja upravnega sveta Delavske zbornice v Ljubljani. Na seji je bilo soglasno sklenjeno, naj daruje Delavska zbornica v počastitev spomina velikega dr. Antona Korošca 50.000 din za delavske kuhinje. Od te vsote bodo dobile primerne zneske glavna delavska središča tako Ljubljana, Jesenice, Tržič, Kranj, Celje, Maribor, Kočevje, Trbovlje in tudi Ljutomer kot središče viničarskega življa. Kjer so že ustanovljene delavske kuhinje, bodo podpora Delavske zbornice dobile delavske kuhinje, drugod pa bodo siromašni delavci založeni z najpotrebnejšimi živili.

Joža Vovk:

Pogovor z očelom

Glej nas, oče, zdaj smo kot otrok — sirota, dom naš prazen, kot iz njega bi odnesli vse, glej, ledena roža zdaj na oknu nam cvete, še iz src je izpuhtela vsa gorkota.

Se veš oče?

Bil nekoč je dom naš čisto majhen, skromen, da so ga še slive skoraj že prerasle, tujec bil močan je in ogrožen, grabežljive roke so po zemlji naš se mu pasle.

Se veš oče?

Sklical si družino svojo, v polje si nas vodil in o zemlji naši toplo pesem pel, ledino z nami orati si začel, sam ponosno si pred nami hodil, še veš, oče?

Takrat je tvoja pesem naša srca vnela, zemlja naša z nami in s teboj je pela pesem porojeno iz trpljenja, spev svobode, spev mladosti, spev življenja.

Se veš oče?

V polju zlata je pšenica valovila, pod večer se čezenj pesem je razlila, dom pa — kot bi praznik bil usak dan, z okna nagelj skrbno negovan vabil sončno luč je, da je dom polnila.

Mnogokrat si, oče, v brazdo plug zastavil, pod teboj je zemlja toplo zavnela in orali smo, zemljo rahljali, jesen vsaka sad bogat je imela. Pratique poznal si in vremena usa, v pravem času zasejal semena zdravcev: Se veš oče?

Rasli smo ob tebi, se krepili, že smo mislili, da iz otrok smo zdaj možje, žene, tedaj pa — — — O, tedaj je svojo pesem smrt zapela, o, mrzlo je njena kosa zavnela, v hladnem jutru smo ostali sami.

Glej nas, oče, zdaj smo kot otrok-sirota, dom naš prazen, kot iz njega bi odnesli vse, glej, ledena roža zdaj na oknu nam cvete, še iz src je izpuhtela vsa gorkota.

Odšel si...

A tvoj duh živi med nami zdaj se bomo z golimi rokami vsi zagrizli v našo sveto zemljo, v dedičino tvojo prebogato. Duh tvoj živi, duh nesmrtni pot bo kazal nam v deželo zlato.

Dr. Anton Korošec - državnik miru

Ce sploh kateri državnik zasluži to ime, je bil gotovo to vodja in oče slovenskega naroda, na čigar grobu se še niso posušile solze ogromnih množic njegovega naroda. Prirojena mu je bila ta lastnost, potrjena pa z večnim redom Melkize-dekovim. Prijata pa ni njegovim načelnim protivnikom, ki bolj cenijo oblastnika babilonskih planjav; zato so mu celo očitali, da se premočno zanima za brate rojake izven naše domovine. Resnica je pa bila ravno nasprotno, le blagi pokojnik ni tega obeliskar na veliki zvoni. Dolgoletna skušnjava ga je zmordila, da je najvažnejše stvari rad zakrival, dokler ni dozorel za to čas — in prav je imel!

Bilo je dne 26. oktobra 1931. Prišel sem v Ljubljano ter zvedel tam, da je dr. Korošec na svojem navadnem stanovanju na Poljanski cesti. Prijatelj ga je telefonično vprašal, če bi ga mogel obiskati in kedaj? Odgovoril je takoj in določil čas. Našel sem ga prosto oblečenega pri mizi ter sem mu po kratkem pozdravu priporočil važno cerkveno zadevo pri naših rojaki na Jadranu. Pri-trdil mi je in dostavil: »Nameravam sam iti tja v kratkem; prilike so take, da moram delati za medsebojno prijateljsko zblizanje.« To se je tudi zgodilo. Moje priporočilo je bilo takrat uvaženo in izpolnjeno. Pa še kaj več! Takrat je bilo po dr. Korošcu privrkat zasebno posejano seme na merodajnih mestih za poznejše boljše sosedne odnošaje med Jugoslavijo in Italijo.

Kakor ena lastovka se ne primese spomladi, tako se tudi javne politične razmere niso hotele

obrniti kaj hitro k dobremu namenu. Minila so leta, da je prišla letina žetve, ki sicer ni spolnila upravičenih želja našim rojakom v inozemstvu; vendar je boljše bilo to, kot da bi bilo huje!

S težkim srcem je naš pokojni vodja naredil ta korak vedoč, da zaveden narod prenese tudi nepravice žrtve ter da ne kloni, ko je vprašan miru na pozornici. Treba je pomisliti, kako napete so bile strune intra et extra muros. Vse je bilo prej kot pacifiistično, državni miru pa je ni popustil in vodil je na svojo roko domovinsko ladjo proti vetru. Plača za to je bila pa — na Hvaru! Mir najprej, potem pogodbe, je bilo geslo dr. Koroščevo v zasebnem in javnem življenju. Poznejši dogodki so opravičili njegovo delovanje. Kakšno priznanje so mu dali njegovi protivniki doma in v tujini, ko so to zvedeli?

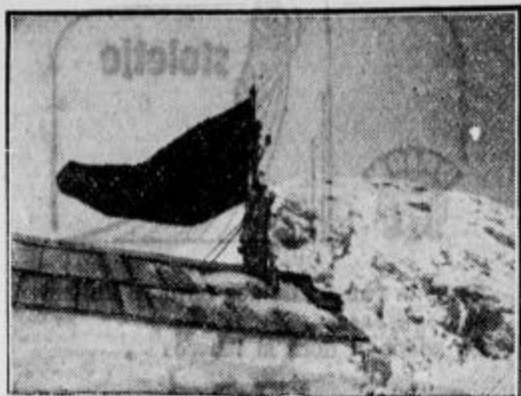
Razglašali so javno in zasebno: dr. Korošec je šel v Italijo Slovence prodajati! Oče Slovenije sicer pri svojem ljudstvu ni trpel na ugledu, krivica pa je le ostala krivica.

Tudi v kritičnem času razpora glede konkordata med sv. Stolicom in Jugoslavijo se ni pomirjevalnih akcij ministra dr. Korošca prav razumevalo! Dosledno svojim pomirjevalnim načelom je pokazal kot državnik tudi pravice, ki nam je potreben za zblizanje zahoda in vzhoda v versko cerkvenem oziru. — Ostal je na površju zmagovalc do groba.

Slava spominu državnika miru, ministra dr. Antona Korošca! J. G.

Zadnji pozdrav s Triglava

Z najvišje ležeče kapelice na naši zemlji je ob smrti narodnega voditelja plapolala žalna zastava

Jesencie, dne 21. dec.

V sprevedu za pokojnim naročnim voditeljem so nesli in položili na njegov grob kamen s Triglava ter vodo iz obeh izvirov Save (Slap Savica in Nadiža). Ti spomini z naše severne meje so prikaz ljubezni, ki biva v naših fantih do voditelja narodovega. Rekli so: ljubil je to zemljo, nesimo mu spomin na njegov grob. Dva jeseniška fanta pa sta nastopila težko zimsko pot na Triglav, da bi tu na najvišji točki narodove zemlje zaplapolal zadnji pozdrav velikemu sinu. S triglavske stene sta najprej poslala kamen, ki je došel v Ljubljano prav na uro pogreba, oba pa sta šla tovariško dalje v silni burji ostre zime. Pozno v ponedeljek sta dospela do Kregarice, Na Kredarici, kjer stoji najvišje ležeča kapelica v slovenskih planinah, je zaplapolala žalna zastava v spomin slovesu dr. Antona Korošca.

Sožalje gospe dr. Stojadinovičeve

Belgrad, 21. dec. mi. Minister dr. Krek je ob smrti voditelja Slovencev pok. dr. Korošca sprejel ob gospe dr. Stojadinovičeve naslednje sožalje: »Spoštovani gospod ministri! Davi sem se vrnila s potovanja ter hitim, da Vam izrazim svoje najtoplejšje sožalje ob smrti gospoda dr. Korošca. S spoštovanjem in pozdravom Avgusta M. Stojadinovičeva.«

Sožalja Bolgarov

Ob priliki smrti dr. Korošca je Zadruga zveza v Ljubljani sprejela sledečo sožalno brzojavko iz Sofije: Sprejmite ob zvezi narodnih zadrugnih bank ob priliki smrti nepozabnega in mnogo spoštovanega pokojnega Vasega predsednika, odličnega zadrugarja in patriota dr. Korošca iskreno naše sožalje. Večen naj bo spomin velikemu delavcu za jugoslovansko-bolgarsko zadrugo sodelovanje. Predsednik Radi Vasiljev, direktor Angelo Kasabov, Sofija.

Jugoslovansko-bolgarska liga v Ljubljani je ob priliki smrti dr. Korošca prejela iz Sofije sledečo brzojavko: Sožalno: Globoko sožalje ob priliki smrti velikega državnika in borca za bolgarsko-jugoslovansko zблиžanje. Bolgarsko-jugoslovansko društvo v Sofiji.

Žalna seja Zveze dekliških krožkov v Ljubljani

je bila 16. decembra 1940 ob polnoštevni udeležbi odbora. Med drugim je predsednica izvajala sledeče: »Zbrale smo se, da počastimo spomin našega narodnega voditelja, predsednika senata in prosvetnega ministra dr. Antona Korošca, ki je odšel v večnost v soboto 14. dec.

Prve novice, ki so prišle do nas, prva poročila, ki smo jih dobili iz Belgrade, so nas tako presenetila, tako pretresla, s tako težo je vse to padlo na naša srca, na naše duše, da v prvem razburjenju nismo niti doumele vse težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega narodnega voditelja. Čim bolj pa beže ure, čim bolj se odmikamo prvim vtisom, čim bolj se umirja naša notranjost, tem globlja vstaja v nas zavest, da smo ostali v hudih časih brez trdne opore, brez edinega zasilnega pristanišča, v katerem smo se zatekali, ko ni bilo nikjer več izhoda. In naš voditelj nam je vedno pomagal, nas bodril, nas učil, dajal nasvete. Izgubili smo z njim branitelja, izgubili smo zaščitnika, izgubili smo učitelja v bojih za našo narodno stvar, izgubili smo svojega varuha, najboljšega prijatelja in najboljšega očeta. Slovenski narod mu je bil nad vse, narod je to vedel in ga je ljubil. — Umrl je sicer in smo ga spremili k večnemu počitku, njegove zemске ostanke smo izročili materi zemlji, toda v našem spominu bo živel večno, naše organizacije, naši govori, naše ustanove bodo pričale o njem in nas spominjale nanj. Dokazati hočemo, da živi njegov duh med nami, s tem, da bomo vedno ostale zveste nazorom naše organizacije, da bomo ljubili svoj narod, žrtvovali se za njegov dobrobit, da bomo na ta način vredne njegove velike ljubezni do nas, in da na ta način njegove žrtve za slovenski narod ne bodo zaman.

Slava našemu velikemu voditelju, našemu skrbnemu branitelju, našemu predobremu očetu!

Žaluoja Vrhnika

Pokojni slovenski voditelj je posebno rad zahajal na Vrhniko. Tu je bil dne 2. junija 1918. leta eden največjih njegovih deklaracijskih taborov, na katerem je govoril vključno vladini prepovedi in izrazil simpatije avstrijskih Jugoslovancev za mučeniško Srbijo. Po osvoboditvi je imel na Vrhniku tri velike shode, zadnjega pred državnozbornimi volitvami l. 1938. Medtem je pa še dostikrat obiskal svoje vrhniške častilce, posebno rajnega dr. Janka Marolta, kjer mu je — tako je dejal — znala pokojna gospa dr. Maroltova skuhati tako belo kavo, kot nobena druga. Na teh shodih in obiskih se je spoznal z vsemi predstavniki vrhniškega javnega in društvenega življenja. Zato je bila naša žalost ob voditeljevi smrti tem večja. — Prosvetne organizacije so skupno s krajevno JRZ priredile že v nedeljo 15. t. m. v veliki dvorani Prosvetnega doma žalno komemoracijo, h kateri je prišlo izredno mnogo ljudi, čeprav v naglici prireditelje mni bilo mogoče obvestiti o svečanosti okoliških vasi. Cerkevni pevski zbor je zapel najprej Gallusovo »Ecce quomodo moritur iustus«, nakar je dekan č. g. J. Burnik orisal pokojnikov duhovniški lik. Osmošolec Fr. Cukale je deklamiral Zupančičevo pesem »Grobovi tulijo«, g. Fink pa istega pesnika

Slovenci v Zagrebu za dr. Korošca

Z nemo bolešjo v srcu smo sprejeli tudi mi zagrebški Slovenci trpko resnico, da našega velikega voditelja dr. Antona Korošca ni več med nami. Sredi svojega težkega in odgovornega dela je moral nenadoma, mnogo prerano stopiti pred obličje Stvarnika, ki mu bo za njegova dobra dela in s trpljenjem posuto življenjsko pot pravičen sodnik. Mi zagrebški Slovenci se dobro zavedamo, kaj nam je bil dr. Anton Korošec in zato so naša srca tem bolj potrta, ko nas je zapustil ravno v najlepšem času, ko se kuje usoda narodov po zmožnosti njih voditeljev. Mrtvo je njegovo telo, živi pa in vedno bo živel med nami njegov duh, ki nas bo vodil po pravilni poti, ki nam jo je vedno pripravil in začrtal največji Slovenec in Jugoslovane — dr. Anton Korošec.

Ko je nastopil svojo poslednjo pot iz preostolnice v svojo Slovenijo, ki ga je žalostna in zavita v tugo sprejela v svojo sredino, smo se poslovili tudi mi na zagrebškem kolodvoru od zemeljskih ostankov nepozabnega pokojnika. Težko je bilo slovo, ko je vlak odpeljal truplo našega voditelja v pozno, temno noč k Vam, ki ste ga sprejeli žalostni, toda tako, kot se spodobi tako velikemu in zaslužnemu možu.

Pri tej priliki naj pripomnimo, da so nekateri zagrebški časopisi poročali, da se je na kolodvoru poslovila od dr. Antona Korošca skupina Slovencev, živčih v Zagrebu, na čelu s prof. dr. Zarnikom. To pa ne odgovarja resnici, kajti g. prof. dr. Zarnika sploh ni bilo na kolodvoru, pač pa je res, da so se poklonili pokojniku le zastopniki AKD Danice, Slomškovega prosvetnega

društva in zastopnice dekliškega odseka tega društva.

Tekoj, ko smo zvedeli za smrt blagopokojnega narodnega voditelja, se je odbor Slomškovega prosvetnega društva zbral k žalni seji, v nedeljo zvečer pa sta imeli Slomškovo prosvetno društvo in AKD Danica v prostorih SPD komemoracijo. Predsednik Slomškovega prosvetnega društva g. Marko Težak se je v lepem in toplem govoru spomnil velikih in nesmrtnih del voditelja slovenskega naroda, ki se je ves nesebično in s pravo očetovsko ljubeznijo žrtvoval le za dobro svojega naroda, ga s svojo močno in neomahljivo voljo zedinil z brati Srbi in Hrvati v veliko svobodno Jugoslavijo, ki pa je bil do poslednjega diha zvest svojim idejam, Sloveniji in Jugoslaviji. G. predsednik se je spomnil nadalje tudi njegovega zasebnega življenja, ko je s svojo dobro roko raztrgal vse, kar je imel in sta bila tako tudi AKD Danica in Slomškovo prosvetno društvo večkrat deležna njegovih nesebičnih podpor. In ko je z boljo v srcu končal svoj govor s »Slava mu s ovisi navzoči trdno sklenili, da bodo vedno znali ceniti njegove velike in nepozabne zasluge za majhen, toda trden slovenski narod, ter da bodo vedno in povsod ostali zvesti njegovim idejam.

V prostorih Slomškovega prosvetnega društva je vsak večer zelo živahno. Prosvetni odsek prireja predavanja, imeli smo Miklavžev večer, sedaj pa se igralci dramatičnega odseka pripravljajo na novo igrano »Rokic«, ki jo bodo uprizorili v nedeljo 12. januarja 1941 ob 4 popoldne v frančiškanski dvorani, Kaptol 9, in na katero ste vsi zagrebški Slovenci vljudno vabljeni.

Še nekaj glasov v listih

»Le Temps« poroča o smrti dr. Korošca in pravi, da ga je zadela srčna kap. Bil je 68 let star in je igral zelo važno vlogo v jugoslovanski politiki. Kot politični voditelj Slovencev je bil večkrat minister in enkrat tudi dinistrski predsednik.

O smrti našega voditelja dr. Korošca poročajo tudi češki »Lidovi listi«. Temu poročilu dodajajo vesti, kako bo pokopan in da bo prepeljan iz Belgrade v Ljubljano.

Grška »Tagespost« piše pod naslovom »voditelj Slovencev umrl«, da je »umrl dr. Anton Korošec, ki je imel v vladi resor prosvetnega ministra in je bil obenem tudi predsednik senata in podpredsednik Jugoslovanske radikalne zajednice.« Po kratkih življenjskih podatkih preide list na njegovo politično delovanje in poudarja, da je bil že leta 1906 poslanec v grškem deželnem zboru. Leta 1917 je nastopil na dunajskem deželnem zboru kot predsednik Jugoslovanskega kluba s tako imenovano majniško deklaracijo, v kateri je zahteval samoodlobo jugoslovanskih krajev nekdanje monarhije, leta 1918 je prevzel vodstvo v Zagrebu ustanovljenega jugoslovanskega »Narodnega veča in je bil ministrski podpredsednik v prvi jugoslovanski vladi. Od takrat je bil minister v raznih vladah in leta 1928 ministrski predsednik. Korošec je bil med najpomembnejši jugoslovanskimi politiki.

»Učiteljski tovariši«, »Širom po Jugoslaviji je v soboto odjeknila vest: Umrl je dr. Korošec. Ta novica je v dušah mnogih, ki so doživljali borbo za naše narodno osvoboditve, ožvežila vse spomine na moža, ki je vodil Slovence v najtežji dobi — v borbi za osvoboditve izpod tujega jarma. Uresničilo se je želje naroda, prizadevanje in delo pokojnega dr. Antona Korošca pa je bilo kronano z najlepšim uspehom. V osvobodjeni domovini smo se združili z brati Srbi in Hrvati v skupno državo Jugoslavijo. In v svobodni domovini, ki jo je pokojnik pomagal graditi, mu je pripadla važna naloga. Njegove velike politične in državniške sposobnosti so sedaj prišle še prav posebno do veljave in prav zaradi tega je večkrat vodil važne ministrske resore in je bil tudi predsednik in podpredsednik ministrskega sveta, predsednik senata in tudi dvakrat prosvetni minister.

Ko bodo zgodovinarji pisali oceno njegovega političnega in državniškega dela, jim ne bo težko ugotoviti velikih pokojnikovih zaslug pri ustvarjanju in zgraditvi Jugoslavije. Vse svoje sposobnosti je posvetil narodu in državi. Bil je mož visokih idealov, a blagega srca, bil je razsoden in sposoben politik in državnik.

»Narodni listi«, glasilo dr. Angjelinoviča, piše med drugim o dr. Korošcu: »V čas med leta 1902 do 1905, to je v čas njegove skrajne opozicije, padejo tako zbrane ljubljanske »punktacije«. Čeprav se dr. Korošec v ožjem krogu ni istovetel s tem žalostnim izpadom naše strankarske politike, je kot discipliniran član in kot predsednik stranke prevzel in nosil zanje polno odgovornost.

»Bil je delaven in pošten, do svojih političnih nasprotnikov ni bil najobzirnejši, toda bil je vdan tej zemlji in je uvidel, da je nemogoče voditi neko posebno slovensko politiko, neodvisno od državne celote. To nas je mnogokrat zbližalo z njim in mnogokrat smo se znašli na istem terenu, čeprav smo z različnih vidikov gledali na svet in na razvoj dogodkov v Jugoslaviji.

Ni bil človek, o katerem bi lahko stereotipno napisali navadni nekrolog. Bil je osebnost, ki je zapisala svoje ime v našo politično zgodovino, ki bo šele prinesla o njem končno in pravično sodbo.

Pred mrtvaškim odrom slovenskega rodoljuba, jugoslovanskega politika in državnika, bivšim predsednikom Jugoslovanskega kluba in Narodnega veča se kot doverljivi njegovi politični na-

sprotniki s spoštovanjem klanjamo in iskreno želimo mir njegovemu pepelu.«

V »Novinah Slovenske krajine« je objavil župnik v pokolu in voditelj Prekmurcev g. Jožef Klekl članek: »Dr. Korošec in Slovenska krajina«, kjer pravi med drugim: »Komaj sem bil nastavljen za kaplana na Tišini, me je že obiskal z našim pokojnim voditeljem dr. Ivanocijem. Te zveze so rodile v naših mladih izobraženih velikih ljubezen do materine besede in nas navduševale za borbo, da kakor njegove borbe preko Mure, tako tudi naše borbe v Slovenski krajini priborijo slovenskemu narodu pravice, ki mu gredo. Ko se je rodila Jugoslavija in je šla njegova majniška deklaracija zmagovalno po vsej Sloveniji, je prišla tudi v Slovensko krajino in dobila lepo številno podpisov... V novi državi je njegovo srce z vsem žarom svoje ljubezni čuvalo našo Slovensko krajino in ji tudi vsestransko pomagalo. Nič koristnega se ni zgodilo pri nas, da bi ne bilo v zvezi z imenom dr. Korošca.«

Lepo se je spomnil dr. Korošca ob njegovi smrti tudi »Gorenjec«. Zelo lep je članek »Veliki dobrotnik«, kjer beremo med drugim: »Njegova dobrota je bila pač toliko, da ni sebi privoščil tega, kar si je sam srčno želel. Svoječasno je izrazil željo svojemu prijatelju G. iz Kranja, da bi mu preskrbel nakup kake vile v Kranju ali okoli. Ko mu je prijatelj G. nasvetoval nakup neke vile, ki bi takrat stala le 300.000 din, je odgovoril: Toliko denarja pa jaz nimam. Ne bi bilo težko najeti posojilo in z letnimi anuitetami odplačati kupnino. Toda dr. Korošec se ni mogel odreči svoji veliki dobroti in ni mogel pogrešati svojih dohodkov za — druge... Njegova nesebičnost je šla še dalje. Mislimo, da smemo sedaj po njegovi smrti povedati javnosti to zgodbo: Nekateri njegovi prijatelji so želeli ob sodelovanju vseh slovenskih mest kupiti in opremiti Prevalo v Kranju in jo pokloniti dr. Korošču kot narodni dar. Namera se ni mogla izvršiti, ker je pokojni naš voditelj, ko je zvedel za načrt, odklonil vsako darilo, češ da zase ničesar ne potrebuje in če bo onemogel, bo šel v samostan. Četudi ni zapustil nobenega premoženja, je vendar tako bogat, da je na njegovem grobu minister dr. Krek upravičeno rekel: zapustil je dva milijona sirot.«

Središče ob Dravi

Žalne seje za blagim pokojnim slovenskim voditeljem dr. Antonom Koroščem so imele naslednje organizacije: JRZ takoj v nedeljo, 15. decembra, po rani službi, odbor Narodne prosvete v nedeljo, 15. decembra, zvečer, vse članstvo iste po žalni službi božji na dan pogreba velikega pokojnika in FO 18. decembra. Dekliški krožek bo izpolnil to svojo veliko dolžnost za našim narodnim voditeljem dne 22. decembra ob 7. zvečer. Vse seje so se zaključile s »Slavo mu!« V naših sreih pa ostane trajno zapisan z neminljivim spominom. Njegova ljubezen do države in slovenskega naroda pa bo nam svetel vzor.

Kaj je navje

Pogrebni odbor se je na nasvet prof. arh. Jožeta Plečnika odločil, da pokopje zemeljske ostanke voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca namesto pri Sv. Križu poleg velikega Janeza Evangelista, njegovega učitelja, pri Sv. Krištofu za Bežigradom v tako imenovanem »Navju«. Premnogu Slovencev je zato ob ti priložnosti šele prvič slišalo ime navje in marsikoga si utegnil slišati, ko je izpraševal: »Kaj neki pomeni ta beseda navje?« Zato se nam zdi zelo primerno, da prav sedaj, ko leži največji sin slovenske matere v »Navju«, nekoliko pojasnimo to ime in tudi sam kraj, ki to ime nosi.

Izraz navje izvira iz praslanske besede nati, kar je pomenilo mrtvec. Iz samostalnika nati se je razvilo skupno ime navje in pomeni pač »bivališče za mrtve«. Rabilo se je to ime posebno mnogokrat v pravljicah, tamkaj je pomenilo »duše umrlih nekrščenih otrok«. Pozneje se je samo ime navje med slovenskim ljudstvom izgubilo in se menda danes nikjer več ne rabi. Pač pa je znan in se na mnogih krajih rabi izraz navjek in pomeni mlški zvonček (die Züngelocke) ali, kakor ga ponekod imenujejo, klenovec. Izraz navjek je na Gorenjskem n. pr. znan celo kot lastno domačinsko ime. V slovensko slovovalo ga je vpeljal pisatelj Fran Erjavec v delu iz potne torbe v Letopisu Matice slovenske 1875, ko ga je zapisal na Goriškem; drugi ga je uporabil J. Pajek v Critični iz duševnega žitka štajerskih Slovencev 1884, dokaz, da je izraz navjek znan tako na slovenskem vzhodu kakor zahodu, pa prav tako v sredšču.

Kako pa je prišlo do izraza »Navje« na kraju, kjer leži pokopan sedaj tudi naš voditelj, nam popisuje dr. Rudolf Mole v knjigi Naš Bežigrad. Tam pravi: »V zadnji seji mestnega sveta ljubljanskega leta 1936 je njegov ud Viktor Andrejka, polkovnik v pokolu, predlagal, naj bi mestna občina poskrbela za dostojno zadnje počivališče našim zaslužnim možem. Pri tem ga je zlasti vodila misel, da bi se zbrisala s sveta velikanska sramota, ki jo je kazalo zapuščeno, opustošeno in oskru-

Pokojnemu voditelju

Odšel si. Ob vesti tej
bolest brez mej
nam vsem v srcu se je zajedla

Kaj bil si nam, to zdaj sred
slovensko le pové,
ki zdaj ob Tvojem grobu plaka

Najboljši ljudstva sin,
povedel iz temin
si ga v dan svobode.

Obzorja zopet se temne
jojt! Ni Te, ni Te!...
Zakaj, zakaj v tem hipu si odšel?

Sukleršič Mirko.

Trnovsko prosvetno društvo v Ljubljani

je priredilo komemoracijo za rajnim voditeljem slovenskega naroda v sredo 18. t. m. v Prosvetnem domu. Za uvod je članica D. K. recitirala Terčeljevo pesem »Oče je umrl«. Kvartet FO je zapel tri žalostinke, med njimi Gallusovo »Glejte, kako umira pravični«. Žalni govor je imel pokojnikov prijatelj, bivši trnovski župnik, pisatelj J. F. S. Finžgar.

Govor je bil silno globok in so ga navzoči z največjo pozornostjo in ginjenostjo poslušali. G. pisatelj Finžgar je v svojem govoru pripovedoval zanimive podrobnosti iz osebnega in notranjega življenja dr. Korošca. Razni majhni dogodki iz voditeljevega življenja so lepo pokazali njegov veliki značaj. Ob koncu je g. govornik pozval vse, naj v popolni edinosti hodijo po dr. Koroščevi poti. Nato so vsi navzoči v molku molili za velikega pokojnika Oče naš in se molče razšli.

Črnomelj

Občinski odbor mesta Črnomlja se je zbral v ponedeljek, dne 16. decembra, ob 11. uri popoldne v črnozaviti dvorani pred sliko pokojnega narodnega voditelja dr. Antona Korošca, obdani z mogočnim vencem in okrašen s črnimi zastavami, k svoji žalni seji. Žalne seje sta se udeležila tudi dekan in član banskega sveta Pavlin Ritnar in sreski načelnik g. A. Svetina.

Istega dne ob 8 zvečer se je zbrala k žalni komemoraciji za pokojnim dr. Antonom Koroščem pred njegovo okusno okraшено sliko vsa naša družina: člani prosvetnega društva, člani fantovskega odseka in članice dekliškega krožka in mnogo naših somišljenikov. Spominski govor je imel gospod Karel Štrbenk, ravnatelj meščanske šole.

V torek, 17. decembra, je bila v župni cerkvi žalna služba božja za pokojnim narodnim voditeljem, katere so se udeležili poleg šolske mladine in drugih vsi uradi in tudi zastopniki sekcije za gradnjo železnice Črnomelj—Vrbovsko.

Jesenice

Ob priliki ožega uradnega učiteljskega sveta za radovljiški okraj so vsi šolski upravitelji počastili spomin umrlega prosvetnega ministra, predsednika senata in voditelja Slovencev g. dr. Korošca Antona z žalno sejo, na kateri je imel spominski govor okrajni šol. nadzornik g. Grad Boris.

Povdaril je sledeče misli: Za dr. Koroščem žaluje slovenski narod, ker je izgubil ljubljene voditelja, kateremu je radi njegovih državnih in človeških vrlin brezpogojno zaupal.

Z narodom žalujemo tudi mi, narodni učitelji. Izgubili smo prosvetnega ministra, ki je s krepko gesto, kakor nihče pred njim, posegel globoko v življenje našega šolstva, pa mu je eredi največjega dela v blagor jugoslovanske mladine in šolstva klonila glava v večji pokoj.

Gospodje! Trije vzorniki stoje pred nami: dr. Krek, dr. Jeglič in dr. Korošec. Uče nas, kako se je treba žrtvovati narodu in državi. Vsi trije segajo v višino. Zdi se mi, da plavajo njih ogromni liki nad slovensko zemljo, da jo objamejo z ljubečimi pogledi in varujejo. K njim povzdignimo oči in vodimo mladino v zlato bodočnost preko vseh težav in bridkosti, vztrajni, neustrašni, močni in dobri, kakor so bili oni.

Obdolžimo se največjemu sinu slovenskega naroda, soustvaritelju Jugoslavije dr. Antonu Korošču s tem, da ohranimo njegov spomin v arhiv in dušah mladine in tako postavimo z velikimi žrtvami pridobljeno dediščino na temelj, ki bo stal iz veka v vek.

Slava spominu velikega pokojnika dr. Antona Korošca!

Po žalni seji se je uradni učiteljski svet nadaljeval in so bili na njem sprejeti važni sklepi, tičeči napredke šole in šolske mladine.

njeno pokopališče pri Sv. Krištofu, kjer je počivalo še veliko število za slovensko kulturo zaslužnih mož in je njihova zadnja počivališča čakala ista neprijetna hvaležnost, kakršne so bili deležni drugi grobovi. Mestni svet je sprejel predlog pokopnika Andrejke, škof dr. Gregorij Rožman je odstopil mestni občini precejšen kos pokopališča ob arkadah, prostor, ki ga je nasvetoval v ta namen prof. arh. Jožef Plečnik; mestna občina je dala za preureditve sveta potrebno vsoto in oddala dela mestnemu arhitektu Ivu Spintiču, načelniku mestnega kulturnega oddelka dr. Rudolfa Moletu in nadzorniku mestnih nasadov Antonu Lapu. Delo se je začelo leta 1937, in je bilo dokončano v jeseni leta 1938. Dne 30. oktobra 1938 je novo častno grobišče blagoslovil član mestnega sveta kanonik in arhidiakon dr. Tomaž Klinar ob navzočnosti zastopnikov oblasti in kulturnih ustanov. V svojem govoru je predsednik mestne občine ljubljanske dr. Juro Adlešič določil ime »Navje« za to častno grobišče, ime, ki ga je predlagal že prej član mestnega sveta Josip Wester, prosvetni inšpektor v pokolu. (Kron. V., str. 243, Josip Wester, Navje in Zalec.)

Tako je nastalo novo pokopališče naših velikih slovenskih mož, saj so v novo urejene arkade prenesli na skupni prostor vse naše kulturne delavce, ki so od druge polovice 18. stoletja pa do naših dni po svoje ustvarjali in zidali kulturo našega naroda. In zadnji je legel k njim največji iz sedanjih dni — dr. Anton Korošec — in se tako uvrstil na mesto, ki mu po vsej njegovi veličini gre.

Tako ima Ljubljana izviren, dostojen in arhitektonsko dovršen svoj Panteon. O njem se utegne vsakdo podrobneje poučiti iz knjige »Naš Bežigrad«, saj je tamkaj popisane vse nastanke »Navja«, pa tudi podroben opis vseh mož, katerih trupa počiva pri Sv. Krištofu za Bežigradom v Ljubljani. V knjigi »Naš Bežigrad« najdete tudi prekrasne podobe zadnjega počivališča slovenskega voditelja. Knjigo dobite v župnišču za Bežigradom.

F. J.

Okrog 6000 naših sezonskih delavcev je ostalo v tujini

Zadnji transport je prispel te dni, odslej bodo prihajale le še skupine in posamezniki

Maribor, 21. decembra. Te dni je prispel iz Nemčije zadnji transport sezonskih delavcev, ki je bil obenem tudi največji. Štel je namreč 929 oseb. S tem transportom se je zaključilo organizirano vračanje naših sezonskih delavcev v domovino s posebnimi transportnimi vlaki ter bodo znanprej prihajali le še posamezniki ali manjše skupine, veliko pa jih bo sploh ostalo v Nemčiji, kjer so sprejeli čez zimo delo. Letos je bilo vsega skupaj 5 transportov in 4 večje skupine do 100 delavcev, s katerimi se je vrnilo v domovino 5501 oseba. V Nemčijo pa je letošnje pomlad odpotovalo 11.461 sezonskih delavcev, tako da jih je ostalo tam za enkrat okrog 6000. Računa se, da bo še približno polovica od tega števila prišla nazaj, ostali pa so se vdinjali že sedaj za prihodnje leto. V zadnjem transportu so bili delavci iz obeh prekmurjskih okrajev ter iz okrajev Imotski in Lucani v banovini Hrvatski, nekaj pa je bilo tudi Svačev iz Banata. Dočim so prejšnja leta tvorili največji del sezoncev v Nemčiji naši Prekmurci, so pa imeli letos večino delavci iz banovine Hrvatske, iz njenih najbolj pasivnih krajev, ki so zaslužka še bolj potrebni kakor naši v Prekmurju. Nemški gospodarji, ki so navajeni na naše Prekmurce, sicer to zelo obžalujejo, ker so po njihovih izjavah delavci iz Prekmurja neprekosljivi pri poljskem delu ter jih imajo najrajši. Med letošnjimi povratniki je bilo tudi nekaj takih, ki so ostali v Nemčiji že po več let ter so služili tam kot hlapi in dekle.

Kakšen je bil letos zaslužek sezoncev? Bil je razmeroma dober, saj so nekateri poslali domov po 500 do 600 mark. Povprečno pa je znašal prihranek 250—300 mark. Kjer pa so delale skupaj cele družine — mož, žena in še kak otrok, pa so poslali domov tudi do 1000 mark. S seboj so imeli vsi po nekaj mark drobiža, katerega so pri Putniku zamenjavali po 9 din za marko, dočim pa jim je Putnik čake, katerih pa žal vsi niso imeli, ker jih ali niso pravočasno dobili, ali pa niso zanje vedeli, zamenjal po 15.50 din za marko. Mnogi pa so prišli čez mejo brez marke in dinarja ter

jim je moral dati Izseljenski odsek ministrstva za socialno politiko in pa za one iz banovine Hrvatske banska oblast v Zagrebu posebno podporo za povratek, ki je znašala na osebo od 30 do 250 dinarjev. Skupno se je razdelilo na teh podpora 18.000 din.

Zanimivo je, da je bilo letos v tujini s sezonci precej otrok — od dojenčkov pa do 14. leta starosti. V nekem transportu je bilo kar 40 otrok. Zanimivo je tudi to, da so šoloobvezni otroci zahajali v Nemčiji v tamkajšnje šole.

Potovanje iz Nemčije je trajalo dva do dva in pol dneva. Ves ta čas so bili povratniki v mrzlih vagonih in niso ničesar toplega zaužili. Zato so tem nestrpnije čakali prihoda v našo državo, vedoč, da jih v Mariboru čaka topla sprejem. Obmejne formalnosti v Mariboru so bile kar najbolj enostavne. Vršilo se je za vsak vagon posebej. Najprej so si izstopajoči pri Putniku zamenjali denar in čake, nato je bila policijska revizija, potem vpisovanje potnih listov, sledila je razdelitev nakaznic za hrano, potem je sledil carinski pregled, nato dvig objav pri Borzi dela za 75% oziroma 50% popust na železnici za povratek do doma, nato so si kupili pri Putniku vozovnice, prešli so podpore in končno so odšli v restavracijo, kjer so dobili vsak obrok tople hrane.

Sprejem sezoncev v Mariboru je vodil komisar mariborske obmejne policije g. Zun z vso skrbnostjo, pomagal mu je njegov namestnik Jančič, od izseljenskega oddelka ministrstva za socialno politiko sta bila v Mariboru pri prvem sprejemu: šef dr. Aranický in švajger, od banske oblasti v Zagrebu pa inž. Kubovčič in dr. Babič. Zelo je šel na roko povratnikom tudi upravnik mariborske carinarnice Micič, prav tako pa tudi vodstvo železniške postaje v Mariboru, ki je dalo na razpolago topla zakurjena vagona za nadaljnje Transporte ter pri vsakem še en ali dva vagona za prtljago, katere so imeli sezonci obilo s seboj, saj so si mnogi za prihranke, katerih niso mogli več poslati v domovino, nabavili kolesa, otroške vozičke, gramofone itd.

Važen sestanek županov v Celju

Celje, 21. decembra. V Prosvetnem domu v Celju se je zbralo danes ob 11 dopoldne nad 130 županov in njihovih zastopnikov iz okrajev Celje, Šmarje, Gornji grad, Brežice, Krško, Laško in iz delov konjskega in slovenjegraškega okraja, ki imajo prikladnejšo zvezo s Celjem, da prisostvujejo važnemu tečaju, ki ga je priredila županska zveza zaradi vprašanja perečih zadev, zlasti prehrane prebivalstva v Sloveniji. Zborovanje je prišel predsednik županske zveze g. Nande Novak. Po pozdravu glavnega referenta na tem zborovanju, predsednika »Preveda« minista Snoja, župana dr. Vorišča in okraj, nacelnika dr. Zorca, je spregovoril v počastitev blagopokojnega voditelja dr. Korošca predsednik županske zveze Nande Novak in pred zborovalci v imenu vseh izrek obljubo, da bodo vsi sledili programu pokojnega voditelja, ki je stal slovenskim županom vedno ob strani s svojimi nasveti. Zborovalci so zaključili pokojnemu voditelju slovenskega naroda trikratni »Slava«.

Ministra Snoja in predsednika Novaka ter zbrane župane je nato pozdravil celjski župan dr. Vorišč. G. ministru Snoju je čestital k izvolitvi za podpredsednika stranke in ga prosil, da izreče čestitke k takemu zaupanju tudi izvoljenemu predsedniku in nasledniku dr. Korošca ministru in senatorju dr. Fr. Kulovcu. Z vsem navdušenjem so zborovalci sprejeli pozdrav naslednika voditelja senatorja dr. Kulovca in mu izrekli popolno zaupanje. Njegove pomembne besede ob izvolitvi za naslednika so Slovenci prav razumeli in se bodo po njih ravнали, ker vedo, da je le v strjenosti in močni skupnosti moč.

Sledil je glavni referat ministra g. Snoja. Referat je bil zelo zanimiv in je trajal skoraj dve uri. Iz njega smo razvideli, kakšno važno vlogo imajo občinski prehranjevalni odbori in

ker je v Sloveniji že občutno pomanjkanje moke. Poleg tega naj vlada skrbi, da bo »Prevod« v Ljubljani redno prejemal naročene vagona moke in koruze.

O sestavljanju računov je nato referiral tajnik županske zveze g. Lesar. Debata se je razvila do 2 popoldne, ko so se zborovalci razšli.

Glas vpijočega v puščavi

Janez Krstnik nas že tri nedelje v evangeliju kliče k pokori. Danes, četrta adventna, se spet oglašja in se nam predstavlja: Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove stee! Vsaka dolina naj se napolni in vsak grič naj se zniža! Kar je krivo, naj bo ravno, in kar je hrapavo, naj bo gladka pot!

Kaj menite, ali ni pijančevanje tista gora, ki jo je treba znižati? Ali ni treznost tista dolina, ki jo je treba napolniti? Ali niso pretepi in poboji in razgrajanje v pijanosti nekaj strahno hrapavega, kar je treba zglati? ...

Ali nas bo sv. Krstnik še dolgo zastoni klical, da ta grič ponižamo, to dolino napolnimo, to hrapavost zglatimo? Z drugo besedo: da se vendar enkrat z vso resnobo, na celi črti, z vsemi primernimi sredstvi spravimo na to, da naše ljudstvo stremimo? Da napravimo konec sramotnim morijam v pijanosti?

Ali bo ostal njegov klic za vedno glas vpijočega v puščavi? Glas, ki se v puščavi razdona in razgubi — brez odziva? Ali naša država niti toliko ne bodo hotela storiti za treznost, da bi priredila o tem eno predavanje? Kajti na naš zadnji poziv se za predavanje ni prijavilo — nobeno ... Po pravici je rekel neki ameriški škof: Stud in poguben je alkoholizem; a huši in pogubnejši je še čudovito neumevanje, brezbriznost in malomarnost nasproti tolikemu zlu.

Bojimo se, da je naš zadnji poziv preteklo nedlejo »Čas je, da iz spanja vstanemo!« ob

TELEFUNKEN

Brezplačne prospekte pošlje:
Jugoslavenko Siemens a. d. otek slabe struje
BEOGRAD, poš. pret. 243

Gojenci veterinarske fakultete iz Beograda v Ponovičah

V petek, 20. decembra, so gojenci veterinarske fakultete iz Beograda na svojem poučnem potovanju po treh banovinah obiskali Slovenijo in državni konjerejski zavod Ponoviče pri Litiji. Posetstvo Ponoviče je last banovine, kot konjerejski zavod pa je pod upravo kmetijskega ministrstva. Ekskurzisti so bili presenečeni nad lepim sprejemom in nad celotno ureditvijo zavoda, ki je pod upravo inž. Janeza Hvastija. Zanimal jih je konjski material, o katerem so bile prav povoljne izjave. Tudi o postranskih gospodarskih panogah, ki jih ta zavod goji, so dobili najboljše vtise. Enotno mišljenje pa je bilo, da je temu zavodu, ki je organiziran v velikem skupnem državno-gospodarskem interesu, treba dati čim več pomoči ali vsaj enak položaj in finančno podporo, kot jo imajo drugi sorodni zavodi v državi. Udeleženci so se poslovili polni najlepših spominov iz Ponovič.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Melhior Zorko 70 letnik

Svojo 70 letnico je obhajal gospod Melhior Zorko, župnik na Spodnji Polskavi, dne 16. decembra 1940. Jubilar je rojen Zdolan, kot občan Videmčan je pa pel novo sv. mašo v novi župnijski cerkvi sv. Ruperta na Vidmu ob Savi. To je bila prva novomašinska daritev v novem svetlišču. Prva jubilarova kaplanija je bila gorata Solčava, kjer je novi kaplan na tedanji farani šoli poučeval zraven verouka v vseh drugih predmetih ukaželjne otroke, ki so radi prihajali v šolo kljub 2 do 3 ure oddaljenosti. Kot turist je presenetil svojega g. župnika Miloša Šmida, znanega hrusta in narodnjaka, ki kar ni mogel verjeti svojemu kaplanu, da je bil po kosilu na Olševi, dokler mu ni pri večerji izročil pečice svežih rož, nabranih pri križu vrh Olševe, šmid ga je plačal z njegovo: »O, predzrežile! To pohvalo je jubilarova podjetnost in neustrašenost zaslužila tudi ko je kot pionir zadrugištva na povleje dr. Janeza Kreka: »Ti kar začni!« ustanovil obe močni zadrugi trdnjavi na Rečici ob Savinji in obema kot prvi načelnik postavil trdno podlago kljub hudemu nasprotovanju. Ponos je navdajal oba odbora hranilnice in posojilnice in kmetijskega društva, ko je ustanovitelj vpisal nad 1000 zadrugičnikov, ki so ob 30 letnici poslušali navdušene govore o slavni zgodovini svojih zadrug, ki sta pridobili gornjegrajskemu okraju prvo mesto na zadrugnem zemljevidu v Sloveniji, v kateri je le kaj malo zadrug, ki bi se mogle ponahati s tako velikimi uspehi in velikim prometom. Tako sta povedala znana zadrugičnika dr. Basaj in pokojni g. nadrevizor Pušenjak in častitela g. ustanovitelju ob izročitvi dveh krasnih diplom častnega občanstva v občinah Rečica in Korkarje. V kratki dobi kaplanovanja v St. Rupertu nad Laškimi je sklical shod v novo šolsko poslopje: govor je bil kratek in končan s pozivom: »Možje, hitro sem k meni, gremo ven.« Novo trnovje se je ob zadnji steni začelo šibeti in lezti v klet. Občani so se veselili nad tem dogodkom, podjetnik je bil pa močno razočaran. Nekoliko prej mu je lepo častitko po ustanovitvi rečičkih zadrug poslal g. dr. Anton Korošec, ki je prevzel uredništvo »Slovenskega gospodarja«.

Jubilant je v dobrem spominu kot kaplan in tamošnji bivši vinogradni posestnik pri Sv. Marjetki niže Pluja. Margečani so izpolnili svojo obljubo ter ga po kratkem službovanju v Leskovcu selili v hudi zimi 23. januarja 1903 v Cirkovec, kjer je kmalu ustanovil posojilnico, strojno zadrugo, plačal les za društveno dvorano, nabral vse potrebne prispevke za novo železniško postajo. Lepo Marijino svetlišče je v istem času pozidal g. župnik Franc Černšek, poznejši dekan na Vidmu ob Savi, župnišče pa g. župnik Anton Ravšl, ki je oskrbel tudi notranjščino cerkve. Svoje častnega občana so Cirkovčani spremljali na njegovo zadnje kaplanijsko mesto na Hajdino. Tudi tukaj je naš jubilar omogočil novo železniško postajo: kot načelnik posojilnice je mnogim vlagateljem odsvetoval vojno posojilo, za kar so svojemu častnemu občanu še danes zelo hvaležni.

Takoj po smrti g. župnika dr. Hebra so župljani pismeno in osebno povabili g. jubilanta v svojo župnijo, kjer obhaja kot župnik letos svojo dvajsetletnico. V tej dobi je več let kot odbornik in član deloval pri domači hranilnici in posojilnici in v slovenjebistriškem okrajsnem zastopu. Največjo skrb je posvetil lepoti hiše božje, ki je s pomočjo dobrih faranov prenovljena, obite stene in lesen pod v zimi. Še danes je duša vsega duhovno-kulturnega dela v svoji fari.

Gospodu jubilaru častitamo in mu želimo še več uspehov in blagoslovljenih jubilejev!

Kamnica pri Mariboru

Tudi kamniška mladina se je v žalosti spomnila umrlega voditelja slovenskega naroda dr. Korošca na žalnem sestanku v sredo, dne 18. decembra. Člani Fantovskega odseka so zapeli žalostinko »Goznič je že zelen«, nakar je bila recitacija pesmi »Oče je umrl«. V lepih govorih so se spomnili dobrotnika mladine člani Ferk Lojze, akademik Duh ter duhovni vodja kaplan Smole.

Ormož

Tudi naše mesto se je odelo v črne zastave ob priliki nenadomestljive izgube dr. Korošca. Dne 17. t. m. pa je bila po sv. maši zažalostna skupna spominska svečanost ljudske in meščanske šole, ormoške občine ter vseh tukajšnjih uradov v novi dvorani prosvetnega doma, kjer je ravnatelj mešč. šole Lojze Jenko z občutenimi besedami orisal življenje in delo našega nepozabnega rojaka, velikega Slovenca in Jugoslavenca dr. A. Korošca.

da se je pri nas vse ukrenilo, da bo preskrba Slovenije zagotovljena.

Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki so jo sprejeli župani v Mariboru. Resolucijo so na celjskem zborovanju še nekoliko izpopolnili. K prvi točki v Mariboru sprejete resolucije so dodali še: Kraljevska banska uprava naj izpolnjuje oči centralne vlade v Beogradu čim več kreditov za podpiranje revnih slojev.

Nato so zborovalci poslali brzoglasno pozdrave predsedniku vlade Cvetkoviču in kmetijskemu ministru. Obema je bila odposlana prošnja, da se dodeli Sloveniji iz kreditov za pasivne kraje čim večja podpora za podpiranje revnih občanov in da se »Prevod« v Ljubljani da na razpolago začastna množina živil,

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 22. decembra: 4. adventna nedelja. Demetriji, mučenec; Flor, mučenec. Zadnji krajec ob 2.45. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Ponedeljek, 23. decembra: Viktorija (Zmagoslava), devica, mučenica.

Torek, 24. decembra: Adam in Eva; Hermina, devica.

Protiletalska zaščita - dve knjigi

Za izvajanja protiletalske zaščite je potrebno poznavanje knjig, ki obravnavajo predmet s teoretičnega stališča, pa tudi poznavanje obstoječih pravnih predpisov. Slovestvo, ki obravnava protiletalsko zaščito z enega in drugega vidika v slovenskem jeziku, je šele v zadetku razvoja. Izmed letos izdanih knjig je omeniti zlasti knjigi, ki imata po nekem naključju isto ime, to je »Protiletalska zaščita«. Spomladi je bila po tem naslovu po kraljevski banški upravi izdana in založena knjiga, ki vsebuje tolmačenje nekaterih pravnih predpisov, v glavnem pa pojasnila in navodila glede vseh panog protiletalske zaščite (torej aktivne in pasivne obrambe). Cena torej 200 strani obsegajoči knjigi (mala osmerka) s 30 slikami je za urade 20.—, za druge naročnike pa 25.— din.

Pod istim naslovom je pozneje izdala in založila pod zbirko zakonov in uredb tiskarna Mervik posebno knjigo, ki obsega besedilo Uredbe o zaščiti pred napadi iz zraka z dne 13. IV. 1939 in izdanih, enako imenovanih Pravilnikov. (V zbirki je priobčen tudi članek pravne in organizacijske vsebine. Cena tej zbirki (nad 300 strani, mala osmerka) je 40.— dinarjev.

Potrebno je tudi vedeti, da izhaja v Mariboru kot priloga »Gasilca« Vestnik protiletalske zaščite, ki prinaša zakonite predpise in zlasti razne teoretične članke.

RADIO

KURTING in BRANN

BIRKE

Ljubljana, Mestni trg 9 Tel. 24-56

— Banovinsko tajništvo JRZ in MJRZ želi vsem okrajnim in krajevnim organizacijam JRZ in MJRZ in vsem članom JRZ ter MJRZ zagotoviti božične praznike in srečno novo leto!

— Združenje šolskih nadzornikov, sekcija za dravsko banovino, se je prav tako udeleževalo vseh žalnih svečanosti za pokojnim voditeljem dr. Korošcem. Zastopali so organizacijo predsednik Erjavec, tajnik Rupret in blagajnik Grad. V soboto, dne 21. t. m. je imel izvršni odbor združenja sejo, pred katero se je predsednik Erjavec v toplih besedah spomnil umrlega resornega ministra in je združenje v počastitev njegovega spomina darovalo 200 din za revne učence šole pri Sv. Juriju ob Ščavnici, kamor je umrl slovenski voditelj hodil v ljudsko šolo.

— Mesto venca na grob narodnega voditelja dr. Antona Korošca je daroval g. Joško Zabret iz Britofa pri Kranju občini Predoslje za zimsko pomoč 10.000 din.

— V počastitev spomina velikega pokojnika dr. Anton Korošca je Mladinska kmečka zveza — Zadruga šola v Ljubljani darovala namesto venca 390 din Stavboi zadrugi za Slomškov učiteljski dom v Ljubljani.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.

— V počastitev blagopokojnega voditelja slov. naroda dr. Antona Korošca je daroval zdravnik g. dr. Leopold Marinšek za »Farni dom« v Naklem 500 din. V isti namen sta darovala gg. Radoš Martin, župnik v Nemški Loki, 130 din in Markič Jožef, ekspozit pri Sv. Trojici, 100 din. Bodi Bog plačnik!

— Namesto venca na grob dr. A. Korošca je dal g. direktor Ivan Dolenc 200 din Dijaški kuhinji v Novem mestu.

— Škofijsko vodstvo Marijinih družb v Ljubljani sporoča župnim uradom, da ne bo moglo dostaviti slik med prazniki, ker je pošta preobremenjena.

— Valvazorjev dom pod Stoilom vam bo za praznike nudil najprijetnejši in najcenejši oddih. Poldrugo uro sončnega sprehoda od Zirovnice.

— V lastnem interesu vsakega bolnika, ki hoče ozdraviti nadoho, pljučne in njim podobne bolezni in da se okoristi s ponudbo trdke Puhlman & Co., Berlin, 619, Müggelstrasse 25/25a, ki posluje že več let in brezplačno pošilja poudeno brošuro s slikami. Pazite na oglas na stran 7.

Za majave zobe, za prenežno dlesen, tudi za piskavost zob uporabljajte zdravilno dobro PARADENTIN, ki razkužuje ustno duplino. Dobiva se v drogeriji Gregorič, Ljubljana, po Din 16.—. Glavno skladišče: Laboratorij »Vis-Vit«, Zagreb, Langov trg 3.

— Tednik »Radio Zagreb«, izšla je božična številka tega lista v razširjenem obsegu na 40 straneb, od tega 16 strani v bakrotisku. Zlasti strani v bakrotisku so lepe in prinašajo obilico zanimivih slik in serijskih slik. Tudi številni članki in tešteviki bodo vzbudili pozornost. Poleg tega prinaša list popoln program. Posamezna številka stane 3 din, trimesečna naročnina pa znaša 80 din. — Naslov uprave: Zagreb, Meduličeva ulica 18.

— Novi vozni red »Ekspress« je izšel. Nova izdaja vsebuje vse izpremembe začasnega zimskega voznega reda in velja od 20. decembra dalje. Novi vozni red pa prinaša tudi novo potniško tarifo, ki bo stopila v veljavo dne 1. januarja 1941. Obenem prinaša tudi podatke za vozne cene po novi vozni tarifi iz Ljubljane za vse postaje v Sloveniji in večje kraje v državi. Vsebuje tudi nove cene povratnih kart in tarife za pse, kakor tudi tarife za prtljago in ekspresno blago. Stane 10 din in se dobi povsod. Naročila sprejema uprava voznega reda »Ekspress«, Ljubljana, poštni predal 356.

— Naše bralce opozarjamo na današnji oglas tovarne devijev PEKO.

— Se do ponedeljka svezor oddane obleke v kemično čiščenje, barvanje, pranje in svetlokanje perila izgotovi zanesljivi do božiča tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Radio brez poštne takse, prvo letno poštno takso plača tvrdka Matija Vahter, Novo mesto, ako kupite istotam do 5. januarja 1941 najnovejši radio znamke »Mende«, »Philips« ali »Standard«.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in žilice ter čisti kri in organizem raznih strupov.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 14.30, 17.30, 20.30

pretresljiva drama iz družinskega življenja

Utrgani cvet

LUISE RAINER in MELVYN DOUGLAS

ter film iz življenja vohunov v svetovni vojni

Tajna služba

WILLIAM POWEL v tisočerihi nevarnostih

in prekrasna ROSALIND RUSSEL v enem izmed najbolj napetih filmov.

— V Službenem listu kralj banske uprave dravske banovine z dne 21. t. m. je objavljena »Uredba o pooblastitve ministra za promet, da dovoli Zvezi nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev posojilo iz gotovine pokojninskega sklada za delavce drž. prometnih naprav, dalje »Pravilnik o uslužbenih bratovskih sklaonice za zavarovanje delavcev in nameščencev pri rudarskih podjetjih v kraljevini Jugoslaviji«. »Znižanje terminalnih brzojavnih taks v medsebojnem razmerju med Jugoslavijo in Turčijo«. »Odredba o minimalnih mezdah v gostinskih podjetjih« in »Razglas o potrditvi proračuna Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za leto 1941«.

— Prav primerne darilo mladini za božič ali novo leto so dr. Sušnikovi »Akademiški polklici«, ki nudijo najboljših napotkov glede izbire poklica itd. Knjiga (ca. 400 strani) se dobi v knjigarnah, ozir. pri Slov. kat. akad. stareštvu v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, za 40 din (po pošti 45 din).

JEANETTE Mac DONALD, nepozabna kraljica pesmi v filmih Rosemarie, Bell Jorgovan, Tarantelo in drugih poje najlepše operne arije in sijajne šlagerje v velikem glasbenem filmu

KINO SLOGA, tel. 27-30

Predstave danes ob 10.30, 15, 17, 19 in 21 ur!

Prekrasna filmska umetnina s Karl Ludviki Diehlom, Marjano Hoppe in Pavlom Hartmanom v glavnih vlogah

EVICA BRIESTOVA

(Der Schritt vom Wege)

— Lokomotiva ga je zadela, 46 letni posestnik Franc Kosi iz Cerovca pri Ljutomeru je šel po železniški progi proti domu. Za njem je privozil večerni soboški vlak, kateremu se je Kosi prepozno izognil. Lokomotiva ga je zadela in ga hudo poškodovala. Spravili so ga takoj z vlakom v soboško bolnišnico.

— Reven viničar na Štajerskem prosi dobra srca za kakršnokoli podporo v blagu ali denarju za svojo številno družino. Družina je brez primerne obleke in brez hrane, tudi brez vsakega posteljnega perila. Po naših informacijah je prosilec res zelo potreben podpore. Darila sprejema uprava lista.

— Starinske predmete, pohištvo, porcelan, kipe, steklenino, lustre, nakit itd. stalno kupuje trgovina Dorotheum inž. Rovšek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 12, vis-a-vis hotela Union.

FRANZ JOSEF GRENCICA

— Smrtna žrtve mazačice. Nesrečna 23 letna posestnikova žena iz Salovec v Prekmurju, ki se je v nosečnosti zalekla k vaški mazači, da bi ji »pomagala«, je po skoro enomesečnem bolehanju zaradi zastupitve krvi umrla. Za »pomoc« je vaški mazačici plačala 300 din, pri tem pa je izgubila življenje. Zalostni dogodek je zbudil v vsej okolici splošno pozornost.

— Do smrti se bo pokoril v ječi. V soboti je bila nedavno pred okrožnim sodiščem razprava proti 26 letnemu kleparakemu pomočniku Karlu Makovcu iz Strigove, ki je letos v poletju na okreten način usmrtil svoje dedke Mimiko Reporo in brata svojega tekmeča Viktorja Razbergerja. Z Mimiko je imel ljubavno razmerje, ki se je precej ohladilo, ko je ta začela hoditi z Viljemom Razbergerjem. V Makovcu se je zbudila velika ljubomornost in hotel je po vsej sili imeti dedke zase. Vedno je govoril, da bo njegova ali pa nikogar. Dekle mu je zatrjevalo, da je samo njegova, vendar pa je ljubomurni fant doznal, da se z Viljemom pišeta in se tudi sestajata, kadar pride ta od vojakov domov. Po nekem takem sestanku ju je Makovec pričakoval na samotni poti, da se mazačuje na nezvestim

Neprekosljivi, fenomenalni LUIS TRENKER podaja sijajno igralsko partijo kot Sturmegger, voditelj vsta'e zatiranega naroda proti osvajalcem... Nemu enakovredna partnerica je mlada, ljubka, toda energična MARIA HOZMEISTER, ki si jo je sam izbral in privedel k tilmu... Občinstvo je bilo pri včerajšnjih premijerah nadvse zadovoljno!

Kino Matica Tel. 22-41

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri. Dopoldne ob pol 11.

Ljubljana, 22. decembra

Gledališče

Drama: Nedelja, 22. dec.: Lepa Vida. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 23. dec.: Zaprtlo. — Torek, 24. dec.: Zaprtlo.

Opera: Nedelja, 22. dec.: Ob 15. Angel z avtom. Mladinska opereta Krstna predstava. — Ob 20. Carmen. Izven. Gostovanje E. Karlovčeve. — Ponedeljek, 23. dec.: Friderika. Red Sreda. Gostovanje tenorista J. Gostiča. — Torek, 24. dec.: Zaprtlo.

Radio Ljubljana

Nedelja, 22. decembra: 8 Jutranji pozdrav. 8.15 Komornaj lašba. (Trio: Marin, Comelli, dr. Svara.) 9 Napovedi, poročila. 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 9.45 Verski govor (g. ravnatelj Jože Jagodic). 10.15 Rad. salonski orkester (vodi V. Novšak). 11.15 Plošče. 11.45 Klavirski koncert (štiroročni: gg. prof. Ivan Krmpotič, dr. Valens Vodusek). 12.30 Objave. 13 Napovedi. 13.02 Bučarjevi napavi. Sodelujejo gđe. Mija Vidičeva, gg. Avgust Berlot, Kazimir Drašler in Rad. orkester. 17 Kmet. ura: Pogoji za dobičkonosno ovčerejo (g. inž. Anton Greif). 17.30 Mladinski zbor »Zvonček«. 18.15 Valčki orkestri (plošče). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Slovenska ura: a) Fr. Kunstelj: »Marijo nosijo«. — narodopisni prizori. b) Sestre Finkove: Narodne. 20.30 Koncert Rad. orkestra. 22. Napovedi, poročila. 22.15 Veseli bratci (plošče).

Ponedeljek, 23. decembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12. Balalajke (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. 14 Poročila. 18. Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj). 18.20 Razigrani komorni zvoki (plošče). 18.40 Lev N. Tolstoj (dr. N. Preobraženski). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura. 19.50 Hudomušnosti (g. Fr. Lipah). 20 Operni napavi. Sodelujejo: gđe. Valerija Hezbal, članica ljub. opere in Rad. ork. Dirigent D. M. Šijanec. 21.30 Naše pesmice (plošče). 22 Napovedi, poročila. 22.15 Veseli trio (klavirska harmonika, kitara, havajska kitara).

Drugi programi

Nedelja, 22. decembra. Belgrad: 19.25 Tjardovičeva opereta »Mala Floramye« — Zagreb: 20. Matz: »Božična zgodba« — Praga: 18.30 Večerni koncert. — Sofija: 20.30 Operetna glasba — Beromünster: 19.50 Božične pesmi — Budimpešta: 19.20 Operetna glasba. X Bukarešta: 18.15 Božične pesmi — Stockholm: 20.20 Božični spored — Italijanske postaje: 19.30 Shakespeare: »Antonio in Kleopatru« — Sottens: 19.50 Božična legenda. Belgrajska kratkavalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Ponedeljek, 23. decembra. Belgrad: 19.40 Kom. zbor. — Zagreb: 20 Operetna gl. — Praga: 16.25 Novakov godalni kvartet. — Sofija: 20 Simf. konc. — Beromünster: 18.40 Bachovi božični korali. — Budimpešta: 19.20 Legenda o božični roži. Bukarešta: 21.25 Božične pesmi. — Stockholm: 20.50 Lahka gl. — Ital. postaje: 20.15 Ork. konc. Sottens: 20.35 Violina.

Prireditve in zabave

Danes vsi v frančiškansko dvorano, kjer uprizorijo slovenski skavti burko v 4 dej. »Pardon, pomota«. Od začetka do konca se boste smejali. Saj smeha smo v današnjih časih vsi potrebni. Predprodaja vstopnic od 10—12 dopoldne in od pol 3 pop. dalje pri blagajni. Cene občajne. Prosimo, da si vstopnice nabavite že dopoldne v predprodaji, da ne bo potem navala na blagajno. Cene občajne. Začetek ob četrti na 6 pop. Pripljite s seboj tudi svoje otroke.

Drama v 4 dej. »Prevarani upie nam živo pred očuje pretresljive, a resnične dogodke ob priki kolektivizacije posestev in vasi Jastrebov v južni Rusiji l. 1933. To lepo in skoz in skoz napeto dramo g. Jožefa Kostanjeva bodo danes ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani igrali fantje z Rakovnika.

Slovenska simfonična glasba. Koncert »UJMA« — Pod tem naslovom smo radi smrti dr. Korošca preložili na ponedeljek, 30. decembra 1940. Spored je zelo zanimiv! Skladbe avtorjev Lajovica, Osterca, Tomca, Zebreta in Bernarda jamčijo za izredno užitek. Vstopnice od Din 40 navzdol so v predprodaji v Matični knjigarni.

Pozor!

Stari baker medenino cink aluminij

kupuje vsako množino po najvišjih dnevnih cenah

RUPENA LUTZ, LJUBLJANA - ŠISKA nasproti stare cerkve

Cerkveni vestnik

III. kongregacija v Lichtenurnu ima svoj božični sestanek 4. januarja 1941 ob 14. Pridite polnoštevilno, da se skupno izročimo Brezmadežni ob pričetku novega leta!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Marjani trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded. Rimska cesta 81; v ponedeljek: mr. Leustek, Realjeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Zatekel se je pes, črn doberman. Kdor ve kaj o njem, naj javi v gostilni Babnik v Tomačevem, kjer dobi primerno nagrado.

Po državi

* Pušavnik in ubijalec oslov. V vasi Bosanka pri Dubrovniku se splazi neki neznanec vsako tretjo noč v hlev kekega kmeta in ubije z ostrim predmetom enega osla. Doslej je pobil že deset oslov. Pred kratkim so sprehajalci v bližini Dubrovnika srečali moža, ki je izgledal čisto divje in nosil veliko brado. Sodiijo, da ta mož, ki živi življenje pušavnika, pobija osle. Sedaj tega živega možnarja zasledujejo orožniki.

* Zalosten konec roparskega poglavarja. Roparska tolpa, ki je že dolgo časa ogražala javno varnost v okolici Djakovice v Južni Srbiji, je pred kratkim iz vasi Junik odgnala večje število govedi. Orožniški patrulji se je posrečilo, da je izsledila roparje na neki gozdnati višini blizu vasi Batuš. Patrola je hitro poklicala na pomoč ojačenja. Orožniki so obkolili višino in pozvali roparje, naj se udajo, ti pa so začeli streljati. Razvil se je boj, ki je trajal več ur. Trije roparji so bili ustreljeni, ostali so pobegnili. Od orožnikov ni bil nobeden ranjen. Med ustreljenimi roparji je tudi po vsej Metohiji del ozemlja Južne Srbije znani roparski poglavar Braim Amsa. Od leta 1925 je živel Braim po gorskih gozdovih svoje domovine. Kakor hudobni duh se je pojavil, more in ropajoč, nato pa brez sledu izginil; v naslednjih dneh je pa iveršil spet nov zločin v kraju, ki je bil oddaljen veliko kilometrov. Samo leta 1928 je Braim zagrešil dvanajst umorov, sedaj pa je tudi njega zadela usoda.

* Norec ubil norec. V nekem oddelku umobolnice v Šibeniku sta bila skupaj je sobi bolnika Ante Reič iz Splita in Huso Kulak iz Mostarja. Zadnji čas se je obema stanje boljšalo in se je zdelo, da bosta oba kmalu poslana domov. Te dni pa se je Reičeva bolezen nenadoma poslabšala. V živčnem napadu je pograbil leseno nočno posodo in z njo udaril Kulaka s tako silo po glavi, da se je mrtev zgrudil na tla. Ko so pozneje prišli strežniki v sobo, so videli Reiča, kako je ves preplašen stal poleg trupla svojega tovariša.

Laško

Hranilnica in posojilnica v Laškem je na svoji žalni seji dne 16. decembra t. l. sklenila, da namesto venca na grob pokojnega gosp. dr. Antona Korošca podeli podpore Uniji za zaščito otrok v Laškem 250 din ter za nakup obutev revnim otrokom na šolah pri Sv. Miklavžu, Sv. Joderti in v Gornji Rečici vsaki 175 din, skupaj 525 din.

LJUBLJANA

Kralj z neba

Nekaj misli k predstavam Gregorinove duhovne igre v frančiškanski dvorani.

Prerokbe so zorele. Bolesno in težko pričakovani Odraseni je bil rojen v betlehemskem hlevu reven kot zadnji človeški otrok! In Beseda je meso postala in med nami prebivala, polna milosti in resnice. Pastirji so na angelovo oznanilo pohiteli z betlehemskih poljan v hlev, kjer so našli Dete, v jasli položeno, sklonili so se pred Njim in Ga počastili. Čez osem dni so mu dali ime Jezus. Ko se do polnili dnevi očeljevanja, so ga prinesli v tempelj, kjer ga je vzel v naročje Simeon, zahvalil Boga, da je videl zveličanje, ki ga je pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela. In prišlo so trije modri počastit in se poklonit Jezusu, prinesli so zlato, kadila in mire. Pri Herodu so poizvedovali po Jezusu — novem judovskem kralju. In Herod Idumejec, okrutnejši se je zbal za svoj prestol in iskal Dete, da bi ga umoril. A roka Gospodova je čuvala nad njim, angel je velel Jožetu, naj vzame Jezusa in Marijo in beži z njima v Egipt. Tako je Herodu zlobna nakana izpodbila, čeprav je vpriporil grozovitih pokol betlehemskih nedolžnih otrok.

Vse te zgodbe je v čudovito lepih, klenih besedah in v šestih lepih slikah zapisal za oder g. E. Gregorin, ki je dajal navodila igralcem in inscenatorju g. Rud. Golobcu, ki je naslikal popolnoma nove kulise in zavesse za to delo z izredno marljivostjo in finim žutom.

Igra je skrbno pripravljena in naštudirana in bo spremljana s popolnoma novo pripravljeno glasbo.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani je položila v igro izredno veliko truda in tudi gromotnih žrtv. Prepričani smo, da bo tudi občinstvo, ljubljansko in okoliško, rado in v obilnem številu posejalo predstave na božični dan ob 5. uri popoldne, na Stefanovo, 26. decembra, ob 3 popoldne in ob 8 zvečer in v nedeljo, 29. decembra, ob 5 popoldne.

Keramika Dane Pajničeve v »salonu Kos«

Dana Pajničeva se je sicer naši javnosti že nekajkrat predstavila s svojo kiparsko in keramično umetnostjo, vendar nikdar s tako večjo kolekcijo, da bi si človek o delu ustvaril potrebno sodbo. Za samostojne razstave ni imela prilike, da bi se temeljiteje ukvarjala s keramiko. Zato je potreben predvsem odgovarjajoč atelje, so potrebne moderno urejene keramične peči in ob njih dobro izurjeno tehnično osebje. Vse to je Pajničeva našla pri »Dekorac«, tovarni za moderne keramične izdelke v Zg. Šiški.

Izgleda, da bo sedaj stvar uspešno napredovala, je dejala, ko je urejala in razporejala keramične izdelke v izloženem oknu »Salona Kos«.

»Moj namen je, dati nekaj sodobnega, nekaj našega! Kar najdete pri naših cenjenih trgovcih, je vse tuje: vse je uvozna roba. Izvzeti so samo ribniški izdelki, ki so izrazita folklor in so kot taki visoka vrednota, in pa kamniški narodni motivi. Izdelki Liboj so delani po starih vzorcih! Nekaj sodobnega našega do danes nismo našli na trgu. Upajmo, da bo »Dekorac« s pomočjo naših kiparjev in keramikov zdržal, da bomo končno vendar dobili kvalitetne keramične izdelke.«

Razstavljena keramična dela Dane Pajničeve (nekaj večjih vaz, nekaj manjših, nekaj krožnikov, par majolik, dva originalno zamišljena pepelnika in drugo) povedo, da je umetnica na pravi poti in je samo želela, da začeto delo tudi uspešno nadaljuje.

Izložbeno okno je okusno urejeno. Keramična dela, ki bodo razstavljena do konca tega meseca, vzbujajo že sedaj vseobčo pozornost. —v—

mih ob grobu. Pri vходу na Navje naj si nabavijo baklo. Na začetku slovesnosti bomo vsi skupaj zapeli večno lepo »Sveta noč, blažena noč...«. Nato bo spregovoril dr. Korošec naslednik predsednik dr. Fran Kulovec. Po kratki molitvi bomo zapeli še božično »Glej, zvezdice božje...«. — Vabimo vso našo javnost, da se nam ob tej slovesnosti pridruži.

I V slovenski Panteon na Navje neprestano romajo častilci dr. Antona Korošca, prižigajo sveče in polagajo cvetje na grobnico, hkrati pa občudujejo lepo ureditve Navja, ki ga Ljubljana doslej skoraj ni poznala. Le posamezni prijatelji naše zgodovine in posamezni razredni šol so zahajali tja, da se mladina iz te velike knjige slovenskih prizadevanj in bojov na vseh poljih nauči požrtvovalnosti za narod in domovino. Posebno pomladi so pa v naš gaj zaslužnih radi hodili tudi prijatelji cvetja, saj je bilo Navje vedno tako bogato okrašeno s cvetjem, da se je to razkošje po pravici primerjalo z najlepšimi vrtnarskimi razstavami. Čeprav v tem slovenskem Panteonu počivajo za Ljubljano in za ves slovenski narod najbolj zaslužni možje, vendar je Navje oživele šele z grobom dr. Antona Korošca, saj je prav ta narodni voditelj zaključil dobo tam pokopanih borcev za svobodo z zmago. Da med božičnimi počitnicami vsakdo lahko počasti naše nesmrtnike na Navju, je od danes pa do vseh praznikov sv. Treh kraljev odprto ves dan od 8. dopoldne pa do večera, tako ob nedeljah in praznikih kakor tudi ob delavnikih. Ker bodo Ljubljančani po lepi stari navadi na sveti večer prižigali svečke tudi na Navju, predvsem se pa poklonili na grobu dr. Antona Korošca, bo na sveti večer naš Panteon odprt prav do polnočnice. Priporočamo Ljubljančanom, naj se pri obiskovanju grobov svojih dragih po drugih pokopališčih spomnijo tudi za narod zaslužnih mož ter obiščejo domovanje naših nesmrtnikov na Navju.

I Prosvetno društvo za Bežigradom. Danes po večernicah v Prosvetnem domu žalna slavnost za dr. Korošcem Vsi vabljeni. Vstop prost.

I Poselska zveza sporoča vsem članicam in tudi vsem drugim dekletom, da bo zadnje nedeljo, t. j. 29. t. m., ob 6 zjutraj v stolnici sveta maša za našega pokojnega dobrotnika g. dr. Antona Korošca. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo. Vljudno prosimo, da čim več deklet prisostvuje sv. maši, in sv. obhajilo naj darujejo za svojega pokojnega dobrotnika. — Odbor.

I Vsa društva v župnijski Moste imajo slovesno žalno sv. mašo za pokojnega dr. Antona Korošca v ponedeljek ob 6 zjutraj v cerkvi sv. Družine. Vabimo vse članstvo in ostalo občinstvo.

Pred nakupom pohištva si ogledajte stalno zalogo

spalnic, kuhinj l. t. d.

po zelo nizkih cenah, pri trvdki

VENTURINI LUDVIK - LJUBLJANA

Delavnica: Uršičev štraden 50.

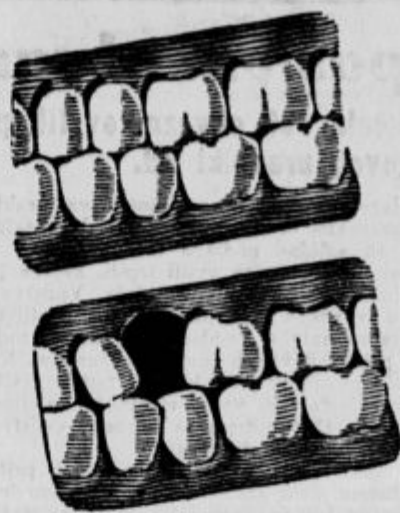
Stalna zaloga: Florijanska ulica 31.

I Sempetrska prosveta (vsj odseki), dobrodelne in druge katoliške organizacije Sempetrske župnije se udeležijo v ponedeljek 23. t. m. ob 6.30 v župni cerkvi slovesnega rekvijama za dušni pokoj našega velikega prijatelja in dobrotnika dr. Antona Korošca.

I Moderne pletenice, Karničnik, Nebotičnik.

I Vincencijeva konferenca v Trnovem se iskreno zahvaljuje g. ravnatelju Jožetu Kramarju za 500 din, ki jih je daroval v počastitev spomina pok. g. dr. Antona Korošca. Bog povrnil!

I Namesto venca na grob dr. Antona Korošca eta neimenovani gospe in gospe darovala 1000 din za revne otroke v Marjanišču.

32
-1
27

Teško prebolite če izgubite zob - vendar pa se malokdo zaveda, da je to samo začetek. Kajti en izgubljen zob lahko pogubi tudi sosedne zobe! Nikar, da radi nezadostne nege trpe Vaši zobje! Uporabljajte redno zjutraj in zvečer Sargov Kalodont, ki čisti temeljito zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug. Sargov Kalodont Vam ohrani bele, zdrave in trdne zobe

SARG

KALODONT

proti
zobnemu
kamenju

Velika tuba je posebno ekonomična!

I Zvegelj Viktor, Cojzova 1, slika, pleska stanovanja, oprave, stavbe, reklame, kulise.

I Za praznike nudimo pravkar dospelo novo vino — Sotelske, Gradišče 10.

I Božično darilo obiskovalcev kinematografov za zimsko pomoč. Pri vseh predstavah na sveti dan in na praznik sv. Stefana bodo vsi ljubljanski kinematografi pobirali prispevke za zimsko pomoč na ta način, da bodo z vstopnicami prodajali tudi kupone po 1 din za zimsko pomoč ljubljanskim revežem. Brez dvoma bo gotovo vsak obiskovalec rad podaril vsaj 1 din za mestne reveže, seveda bodo pa blagajne s hvaležnostjo sprejemale tudi večja darila ter jih potrjevala s primernim številom kuponov. Tako so tudi lastniki ljubljanskih kinematografov pokazali svoje toplo srce za mestne reveže, obiskovalci naj pa ta dva praznika napolnijo dvorane do zadnjega kotička ter dokažejo, da je tudi z najmanjšimi prispevki mogoče veliko in izdatno božično darilo mestnim revežem.

I Damske gamaše najceneje pri trvdki Juro Brišnik, Celovška cesta 56.

I Mestne nagrade likovnim umetnikom je župan mesta Ljubljane na predlog razsodišča podelil umetnikom I. skupine Zdenku Kalinu, Karlu Putrhu in Nikolaju Omerzi po 2800 din, umetnikom II. skupine Karlu Bulovevi, Mariju Preglju in Evgenju Šajovicu po 1800 din ter Saši Šantlu in Francetu Goršetu po 1300 din, umetnikom III. skupine Stanetu Dermeljcu 600 din ter Ljubu Ravkarju in Brunu Vavpotiču po 500 din. Razsodišču

delaio veznikom zaledenole šipe, ki onemogočajo pregled proge in ki jih morajo stalno brisati z metlo ali rokavicami. Mogoče bi se dajl na šipe montirati električni greli kakor pri avtih.

AUTOBUS LJUBLJANA—BARJE—IG

vozi po novem voznem redu vsak dan:

odhod iz Ljubljane ob 6.00, 12.30, 18.30
odhod iz Iga ob 7.00, 13.30, 19.30

Postajališče Ljubljana, Krekov trg.

Iz Iga idealni smučarski izleti v okolico in na Kurešček.

J. KRALJIČ, Ljubljana, Gosposvetska 1, dvorišče »Figovec« — telefon 36-98.

I Za zimsko pomoč ljubljanskim mestnim revežem so v Mestno hranilnico naglo pričeli prihajati manjši in tudi večji prispevki naših pridobitnih krogov, med njimi je pa tudi dosti daril naših tako imenovanih malih ljudi, ki ob vsaki priliki radi pokažejo dobro srce. Ob smrti narodnega voditelja in častnega meščana dr. Antona Korošca smo čitali o zelo velikih darilih za zimsko pomoč, toda te vsote še niso moge priti v blagajno Mestne hranilnice, ki zbira prispevke za zimsko pomoč, ter jih zato ni še v današnjem seznamu. Za zimsko pomoč je ljubljanskemu odboru nakazala 20.000 din trgovina z železnico Schneider in Verovšek s Tyrševe ceste, 15.000 din je poslala ljubljanska podružnica Narodne banke, po 10.000 din so pa podarili: Hranilnica dravske banovine, odvjetnik dr. Juro Adlešič, stavbno podjetje inž. Dukič in drug, Pivovarna »Union«, trvdka Bata v Ljubljani, Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Pražakovi ulici, 8000 din je podarila manufakturna trgovina I. Češnik v Lingarjevi ulici 1, po 5000 din so nakazali Jugoslovanska tiskarna v gotovini, ki je poleg tega zneska podarila še božične razglednice zimske pomoči, Prometni zavod za premost, trvdka A. Eben-spanger, Brata Moskovič, veletrgovina z usnjem in surovimi kožami na Jurčičevem trgu 2, Združene papirnice Vevče, Goričane, Medvode, Kolinska tovarna d. d., Jugoslovanska banka, Prva hrvatska štedionica, Splošno jugoslov. bančno društvo, Zadruga gospodarska banka, Ljubljanska podružnica zavarovalne zadruge »Croatia«, škofjski ordinariat v Ljubljani, Karel Pregl, veletrgovina, zaloga volne, bombaža in nogavice ter direktni import v Gosposki ulici 3, generalni direktor TPD Rihard Skubec in neimenovan dobrotnik št. 110. Vsem darovalcem izreka najtoplejše zahvalo odbor za zimsko pomoč v Ljubljani.

J.C. Mayer,

Hiša

manufakture, Ljubljana

največja izbira tekstilnih novosti

Narodni obrambni fond — vlaganje prijav za odmero za leto 1941.

1. Zaradi pravilne odmere obrambnega fonda morajo predložiti davčni upravi nekolikovane prijave vsi moški davčni zavezanci, stari preko 30 let, ki imajo predpis na neposrednih davkih in to samci, oženjeni in vdovci brez otrok. Onim davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijav ni treba vlagati.

2. Vlože naj prijavo tudi oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti. Te prijave morajo biti kolkovane z 10.— din. V prijavi je navesti imena in rojstne podatke otrok ter nato resničnost podatkov na prijavi potrditi na mestnem poglavarstvu.

3. Prijave naj vlože tudi vsi oni davčni zavezanci, ki imajo skupen predpis na zgradarini ali pridobitni. Vsi solastniki naj vložijo skupno prijavo, na kateri naj bo razvidno koliko solastnikov je, s kakim deležem je kateri soudeležen in podatki pod tek. šte. 1. in 2.

4. Davčni zavezanci, ki plačujejo samo uslužbenški davek, naj teh prijav ne vlagajo.

Prijave je vložiti v času od 1. do 31. jan. 1941.

Prijave, vložene po 31. januarju 1941 se pri odmeri obrambnega fonda za leto 1941 ne bodo upštevale. Tiskovine za prijave se dobe pri davčni upravi Ljubljana mesto, Vodnikov trg 5-I, soba št. 3 za ceno 1 din.

Točno in solidno izvršile slikarska in plesarska dela

trvdka Kresal Pavel d.o.o. z. pleskarstvo, slikarstvo in črkoslikarstvo

LJUBLJANA, Tržaška c. 83

I Vse ljubljanske organizacije JRZ poromajo na sveti večer h grobu pokojnega voditelja na Navje. Kakor prižigamo na ta večer na grobovih svojih dragih rajnih božična drevesca in jih tako vključujemo v skrivnostnost božične noči, tako hočejo ljubljanske organizacije JRZ prižgati božično drevo na grobu svojega najdražjega rajnega. Člani in somišljeniki naj se zberejo točno ob sed-

I Sv. maša zadušnica s slovesnim Reši me za pokojnik dr. Antonom Korošcem se bo pela v trnovski cerkvi v ponedeljek 23. decembra ob 6.30. K številni udeležbi pri svetem opravilu vabita Elizabetna in Vincencijeva konferenca za Trnovo; zlasti naj se udeležijo molitev za dušo svojega velikega dobrotnika podpiranci obeh konferenc.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I V počastitev spomina velikega mladinskega, predsednika senata in prosvetnega ministra g. dr. Antona Korošca je daroval generalni ravnatelj Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani g. Josip Pe-hani šolski kuhinji drž. učiteljskega v Ljubljani 500 din, za kar izreka ravnateljstvo g. general-nemu ravnatelju prav toplo zahvalo ter prosi, da se naše šolske kuhinje spomnijo tudi še drugi dobrotniki.

I V počastitev spomina na pok. dr. Janeza Plečnika so namesto venca darovali g. zdravniki in uslužbenci splošne bolnišnice znesek 220 din Vincencijevi konferenci pri Sv. Petru v Ljubljani za siromake. Konferenca se iskreno zahvaljuje in kliče: Bog daj še mnogo posnemovalcev!

I Namesto venca na grob blagopokojnega dr. Antona Korošca so darovali »Dijaškemu podpornemu društvu v Ljubljani: Slovensko katoliško akademsko starešinstvo 1500 din, Slovensko katoli. akad. društvo »Zarja« 200 din in Akademsko ob-last Ferijalskega saveza v Ljubljani 250 din, za kar se odbor v imenu revnih slovenskih katoliš-kih akademikov najlepše zahvaljuje in obenem prosi, da se tudi drugi na ta način oddolže spo-minu velikega pokojnika.

I Zborovanje Vincencijevih konferenc je danes dopoldne v Marjanišču. Ob 8 sv. maša, ob 9 pričetek zborovanja. Člani ljubljanskih in okoliških konferenc vljudno vabljeni!

I Pevke in pavel »Ljubljanec«. Zaradi božič-nih praznikov odpadejo nadaljne pevske vaje. — Prihodnja vaja bo v sredo, 8. januarja 1941. — Odbor.

I Društvo za zgradbo delavskih hiš v Ljub-ljani je naklonilo Vincencijevi konferenci v Šiški 1000 din v spomin svojega dolgoletnega člana bla-gopokojnega g. Ivana Mathiana. Konferenca iz-reka v imenu revežev velikodušnim darovalcem iskreni Bog plačaj!

I Namesto venca na grob Alojza Šmida so da-rovali absolventi Drž. trgovske akademije v Ljub-ljani 300 din za revne dijake zavoda.

je predsedoval v odsotnosti univ. prof. dr. Fran-ceta Stetla predsednik mest. kult. odbora direk-tor Josip Osana, člani so bili pa akad. slikar prof. Cojmir, A. Kos, član Akademije znanosti in umet-nosti Rihard Jakopič in predstavnik Društva slo-venskih umetnikov akad. kipar Boris Kalin. Tako so prvič razdeljene likovnim umetnikom na-grade za najboljša dela minulega leta, vendar je pa razsodišče izrazilo željo, naj bi pri prihodnjih tekmah umetniki predložili več del, ki se na značilen način nanašajo na Ljubljano, ker bodo ta dela imela prednost pri nagradah.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, cistruzenju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socijalne politike, sanitetno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

I Zahvalni božični večeri v dekorativnem lo-kalu gostilne Lovšin.

I V terek »Bobenčkov« polenovke!

I Cigava je ura in fotografski aparat? Znan zlikovec, ki ga je te dni prišla ljubljanska po-liscija, je pod izmišljenim imenom zastavl v za-stavljalnici 3. decembra srebrno možko dvokrovno uro znamke »Omega« z arabskimi številkami ter fotografski aparat znamke AGFA z Agla ana-stigmatom 1:7. Kdor pogreša enega od naštetih predmetov, naj se zgasi na upravi policije v Ljubljani v III. nadstropju.

I Upravi mestnega tramvaja bi priporočali, da odredi zaradi lažjega vstopanja in izstopanja iz tramvajskih voz, da se na prednji platformi ne sme zadrževati od potnikov nihče, ker samo na ta način bo mogoče hitro izstopanje. Sedaj je ve-dno vse polno potnikov na tej platformi in potnik iz notranjosti voza rabi precej časa, preden se prerine do izhoda. Tudi kajenje na platformah naj se brezpogojno prepove. Ni prijetno biti v stalni nevarnosti, da mu kadeči sopotnik zažge luknje v rokav, kakor se je pisec tega dopisa pripetilo. Sicer je pa značilno, da kadijo po vo-zovih čečinoma mlajši ljudje, ki tudi drugače niso preveč obzirni do sopotnikov. Veliko preglativo

Mengeš

Fantovski odsek vpripori drugič igro »Faust« 26. decembra ob pol 4 popoldne. Za 15. december kupljene vstopnice ostanejo v veljavi za ta dan.

Slovenčev koledar. Naročniki Slovenčevega koledarja poštnega okoliša Mengeš ga dobio pri g. Kokalj France, učitelj Mengeš. Pri njem lahko tudi naročate na novo koledar; za naročnike cena 18 din, za nenaročnike 28 din.

Izpod Ptujске gore

Črkovec. Prosvetno društvo upripori na sveti večer ob pol 10 Vomergerjevo božično igro: Vrnitev, na katero vabi prijatelje od blizu in daleč.

Dobrna pri Celju

Za občinske uboge v občini Dobrna je daroval g. Kokalj Rihard, ban. v. viš. rač. inspektor v Mari-boru, 100 din namesto rdečih nageljinov na grob velikemu pokojniku dr. Antonu Korošču. V imenu ubogih se uprava občine Dobrna darovalcu najtop-leje zahvaljuje za sprejeti dar

MARIBOR

Maribor se vadi v pasivni obrambi

Prvi tečaj za gasilsko obrambo je končalo 120 obveznikov III. poziva, med njimi duhovniki, trgovci, uradniki itd.

Maribor, 20. dec.

Iz dne je bil v Kazinski dvorani družabni zaključni večer, ki so ga priredili obvezniki III. poziva, ki so končali tečaj za gasilsko obrambo mesta Maribora. Udeleženci tečaja so imeli v svoji sredi odlične goste, med njimi mestnega poveljnika generala Paraca, oba sreska načelnika dr. Šiško in Eileta, mestnega podžupana Žebota, poveljnika mariborskih polkov polkovnika Božoviča in Kilerja, ter poveljnika vojnega okruha polkovnika Markulja, predstojnika mestne policije Kosa, obenem pa celotno vodstvo mariborske pasivne zaščite s podpredsednikom ravnateljem Bogdanom Pogačnikom na čelu. O poteku in pomenu tečaja je na tem sestanku poročal poveljnik gasilcev Kramberger, užitajoč govor je imel nato na tečajnik mestni poveljnik general Parac, v imenu mestne občine jih je pozdravil podžupan Žebot, v imenu tečajnikov pa se je zahvalil industrijalec Drago Roglič. O tem tečaju smo sivočasno že poročali, je pa zelo važnega pomena in se bodo iz njega razvile še vzporedne druge važne akcije, tako da ga je treba mariborski javnosti nekoliko natančneje predložiti.

Tečaj je bil namenjen obveznikom pomožne vojske III. poziva, ki so dodeljeni gasilski službi. Takih obveznikov je precejšnje število, izmed njih pa je vodstvo mestne pasivne obrambe izbralo za prvi tečaj 120 oseb. Po poklicu pripadajo peštrm stanovom: 3 so duhovniki, 12 trgovci, 8 uradnikov, 4 industrialci, 49 obrtnikov, 3 šoferji, 4 trgovski pomočniki, 6 vajencev itd. Starost se pa giblje med 18. in 65. letom. Zaradi lažje tehnične izvedbe je bil tečaj razdeljen na dva dela ter so bili v enem mlajši, v drugem pa starejši. Udeležba pri predavanjih je bila zelo dobra ter je znašala povprečno 98% — dokaz, da se Mariborčani zavajajo resnosti teh ukrepov. Tečaj se je začel dne 21. oktobra ter je trajal do 18. decembra. Udeleženci so obiskovali 44 ur, pri katerih se je

polagala prvenstvena važnost na praktične vaje z gasilskim orodjem za protiletalsko zaščito, dobili pa so solidno podlago tudi v teoriji. Na zadnji učni uri pa so se vršili izpiti, katere je uspešno položilo 82 obveznikov tečaja. Vodstvo tečaja je bilo v rokah podpredsednika protiletalske zaščite ravnatelja Bogdana Pogačnika, sodelovali pa so pri predavanjih župni podpredsednik Kessler, gasilski poveljnik Kramberger, tajnik zaščitnega odbora Hameršak, vodja mestnega zaščitnega urada Kramer, član odbora in župnega vodstva profesor Modic in nekateri drugi.

Absolventi tečaja bodo sedaj pritegnjeni k rednemu delu gasilske čete ter bodo imeli stalne vaje na terenu po načrtih za vojno gasilsko službo. Z ozirom na povečano štetilo gasilsko izvežbane osebja v Mariboru pa se je sedaj pomnožil tudi še orodni park mariborske gasilske čete, ki je bila itak že tudi doslej najmoderneje opremljena. Iz kreditov za pasivno obrambo mesta Maribora sta bili kupljeni spet dve turbinski brizgalni ter so še predvideni nakupi drugega gasilskega orodja.

S tem pa se ni zaključeno vežbanje Mariborčanov za gasilsko obrambo mesta v primeru vojne. Zaščitni odbor ima v programu še izvedbo velikopoteznih načrtov. Začeli se bodo v raznih delih mesta po šolah tečaji za izvežbanje hišne gasilske zaščite. V teh primerih se bodo izvežbali vsi mariborski hišniki, hišni gospodarji, oziroma za to določeni staeovalci, tako da bo imela vsaka hiša svojo lastno »požarno brambo«, kakor imajo to tudi že v drugih državah, kjer je pasivna zaščita na višku. Takih tečajev bo v Mariboru okrog 40. Iz vsega navedenega je razvidno, kakšne velike naloge so prinesli novi časi civilnemu prebivalstvu zlasti v mestih. Vidi se pa tudi da se Mariborčani pridno zavedamo svojih dolžnosti in da ne držimo rok križem, temveč se po zaslugi poštvalnih činiteljev vneto pripravljamo za »vsak primer«.

Ivana Veber — 70 letnica

Maribor, 22. dec.

Sedemdesetletnico svojega življenja obhaja te dni vzorna krščanska žena in dobrotnica marib. frančiškanske cerkve gospa Ivana Veber. Rojena je bila v Ivanju, kjer se je v mladih letih preselila v Maribor. Tu si je s svojim možem, ki je bil poduradnik pri pošti, s svojo vztrajnostjo in marljivostjo ustvarila lepo domaćijo. S svojim skromnim krščanskim življenjem sta si kaj kmalu pridobila priljubljenost in spoštovanje.

In kdo bi ne poznal te dobre mamice, ki je kljub lepi starosti še vedno zdrava in čila? Pridna kot čebelica obdeluje svoj veliki vrt od ranega jutra do poznega večera; vendar še najde med delom toliko prostega časa za duševno razvedrilno ter do podrobnosti prečita vestnike raznih katoliških misijonov in ustanov. Z občudovanja vredno poštvalnostjo in materinsko ljubeznijo pomaga tem ustanovam pri vzgoji vojščakov Kristusovih, saj ji je vzgoja katoliške mladine nad vse. »Kdor pomaga enemu izmed teh malih, meni pomaga« in Njegov nauk ji je kožipot v življenju, v katerem si je za svoj jubilej spleta prekrasen venec neveljavih zaslug za katoliško cerkev in njeno mladino.

Cestitamo ji k temu lepemu jubileju ter prosimo Boga, da nam jo ohrani do skrajnih mej človeškega življenja.

Moško perilo po meri

ceneno in solidno izdelujem

Ivan Babič, Gosposka ulica št. 24

m Žalna seja Spodnjejaške ljudske posojilnice v Mariboru. V četrtek dne 19. decembra se je Spodnjejaška ljudska posojilnica oddolžila spominu pokojnega svojega soustanovitelja g. dr. A. Korošca. Vsi člani upravnega in nadzornega odbora so se zbrali k seji, na kateri je imel žalni govor sedanj predsednik uprave stolni prošt in apostolski protonotar dr. Maks Vrabec. V svojem govoru je poudaril, da pokojnik ni bil le velik državnik in izborni politik, ampak tudi skrben delavec na gospodarskem področju. Ko se je leta 1907 ustanovila v Mariboru Spodnjejaška ljudska posojilnica, je bil rajni najmočnejša opora stolnemu proštu dr. Mateku in dr. Vrstošku pri ureditvi načrta. Ko je bila zadržana že registrirana in je začela posloovati, je pokojnik z drugimi člani načelstva, od katerih živi le še dr. Josip Hohnjec, sam vršil uradniške posle v zavodu, kar dokazujejo razni zapiski in poslovne knjige. Pozneje se je vedno zanimal za razvoj te ustanove in ostal skozi vsa leta obstoja zavoda član uprave. Da je zavod mogel storiti toliko dobrega posebnemu malemu človeku, kmetu in delavcu, da je mogel podpirati kulturne organizacije in pomagati revnemu dijaštvu, je v veliki meri tudi pokojnikova zasluga. Njegova dela ne bodo umrla!

PERJE — DUH — PERNICE

nudi poceni

„OBNOVA“, F. Novak, Jurčičeva 6

m V počastitev spomina blagopokojnega voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca je daroval g. Seničar Fran, akademik iz Zagreba 50 din Slovenski straži v Mariboru. Bog povrni!

m Službe božje na božične praznike v Mariboru. Blizu se veseli božični prazniki, ki se bodo v mariborskih svetilišnih slovesno praznovali. V stolnici bo v torko slovesna polnočnica. V eredo, na božični dan se začnejo v. maše ob pol 5. Ob 6 bo tiha sv. maša, ob pol 7 blagoslovna sv. maša, potem se vrstijo tihe maše do pol 10. Ob pol 10 bo po slovesnem vrodu škofa najprej pridiga, potem slovesna škofova sv. maša. Od 10 do pol 12 bodo pri straneh oltarjih tihe sv. maše. — Na Stefanovo bo služba božja, kakor ob nedeljah. Po pozni sv. maši ob 10 bo blagoslov soli in vode. — Na Janjevo, 27. decembra, bo blagoslov vina po blagoslov-

kega masiva s Klopni vrhom kot središčem. Na tem delu se vidi, da ga je izdelal prvovrsten strokovnjak, ki ni pozabil na najmanjši področek in izvir, ki je videl vsako bajto, vse gozdne jase, poti itd. G. polkovnik Verhuc namerava sedaj napraviti še relief vzhodnega dela Pohorja.

m Skrivnost čenega mesa v Studencih. V studenškem predmestju je obstajala že nekaj časa »črna mesnica«, v kateri se je dobilo meso po jako nizki ceni. Skrivnost te mesnice se je sedaj pojasnila ter je njen lastnik, mesarski pomočnik Avgust Kolar romal v preiskovalni zapor. Ugotovilo se je, da je ukradel 700 kg težkega in 7000 din vrednega vola v Nasovi pri Apačah ter ga v Studencih ubil in meso razprodal. Kožo tega vola so odkrili pri nekem mariborskem strojarju Sumijo, da je Kolar izvršil tudi tri tatvine krav v Štrihovcu pri St. Ilju in v Gačniku pri Jarenini.

m Sreča dvakratnega vpokojenja. V vrstah mariborskih zasebnih uradnikov, med katerimi je veliko brezposelnih, gre glas o nenavadni sreči nekega vpokojenja. Mož je bil najprej v državni službi ter dobiva primerno pokojnino po svojem činu. Potem je bil v bančni službi ter so ga tudi tam vpokojili s primerno pokojnino. Sedaj pa je imel srečo, da je dobil zopet lepo zasebno službo pri nekem velikem mariborskem podjetju. Srečo je treba imeti!

Gledališče

Nedelja, 22. decembra, ob 15: »Petrkovce poslednje sanje«. Ob 20: »Na dnu«. Zadržlj. Znižane cene. V korist igralskega pokojninskega sklada.

Noče

Prosnetno društvo Hoče priredi na Stefanovo, 26. dec., dramo v 3 dejanjih »Vrnitev«. Začetek ob 15 in 19. Vsi prijatelji so prisrčno vabljeni!

CELJE

Ob 9 dopoldne v Ljudsko posojilnico na žalno slovesnost za dr. Korošcem

Vso narodno zavedno celjsko javnost vabimo, da se polnoštevilno udeleži počastitve spomina našega narodnega voditelja in soustanovitelja države dr. Antona Korošca!

Priskočimo na pomoč najbednejšim!

Sedanja huda zima in stiska je posebno zadelavež in revne sloje. Dolžnost vseh premožnejših slojev je, da pomagajo lažjati bedo teh revnih med najrevnejšimi. Prispevke blagovolitve izročiti na mestnem poglavarstvu, sklicujoč se, da so namenjeni za celjske siromake.

Ob tej priliki si dovolim obenem sklicovati se na oglas Nj. kr. Vis. knežje Olge, ki je kot predsednika Akcijskega odbora za zimsko pomoč izdala sledeči proglas:

»Zima se približuje. Spomnimo se onih, za katere zimski dnevi in večeri niso užitek, temveč muka. Vsi moramo priskočiti na pomoč ljudem, ki s skrbjo pričakujejo zimo, brez tople obleke in kurjave, morda brez kruha. Ne bi smeli dopustiti, da nobena rodina ne dočaka dočaka zime s strahom za svoj obstanek. Obratam se na vse državljane in državljanke naše prostrane domovine s pozivom, da olajšajo ubogim krutost in bedo zime.

Preteklega leta so bili po moji želji osnovani prav v vseh naših mestih odbori za zimsko pomoč. Po zaslugi njihovega dela je bilo marsikateri ubogi rodini olajšano življenje v tegobnih zimskih dnevih. Sedaj je pod mojim predsedništvom osnovan tudi Akcijski odbor za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije. Njegov uspeh mora biti še večji in blagodejnejši.

Akcija za zimsko pomoč bo izpolnila svojo nalogo samo tedaj, če se ji pridruži vsak državljani naš domovine, čigar življenje je preskrbljeno. Doseči, da ne pridejo ubogi, neposkrbljeni matere in otroci preko zime v nevarnost, se pravi izpolniti državljansko dolžnost in se odolžiti svoji vesti.

Pozivam vse ljudi dobre volje in vse prave rodoljube, da se zbero okrog zimске pomoči ter izvrše svojo državljansko in narodno dolžnost za neposkrbljene!

Spomnite se Kristusovih besed: »Kdor daje ubogemu, posoja Bogu.«

Poznavajoč plemenita čustva našega naroda globoko verujem, da bo moj poziv našel odmev in da bodo vsi državljani in državljanke izkazali pomoč ubogim vseh naših mest.

Naj nam pomaga Bog v tem prizadevanju! — Olga.

S tem proglasom Nj. Vis. knežje Olge se obračam tudi na vsa dobra celjska srca v veri, da bodo tudi celjski reveži deležni ob praznikih miru in v teh hudih časih malo veselja.

Župan dr. Voršič Alojzij.

Negujte svoje zdravje!

Posečajte mestno perno in kadno kopališče na Vrazovem trgu!

Cene:

Pršna kopel:

II. razred 3 din — brez perila 2 din

I. razred 5 din — brez perila 4 din

Kadna kopel:

II. razred 8 din — brez perila 6 din

I. razred 12 din — brez perila 10 din

Parna kopel:

II. razred 12 din — brez perila 10 din

I. razred 18 din — brez perila 16 din

Masaža 5 din

Abonent, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopel imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.

e Cerkvene slovesnosti o božičnih praznikih. Na vs. večer bodo ob pol 12 ponoči v optijski cerkvi sv. Danijela vgilije, nato slovesna polnočnica. Zjutraj bo slovesna sv. maša ob 10 dopoldne, popoldne ob 3 pa slovesne večernice s pridigo in darovanjem za uboge. Polnočnica pri oo. kapucinih bo ob 1, v cerkvi sv. Jožefa pa ob 12.

e Žalna slovesnost za blagopokojnik dr. Antonom Korošcem bo danes ob pol 5 popoldne v Šal. mlad. domu v Gaberjih. Vabimo k polnoštevilni udeležbi!

e V spomin blagopokojnega dr. Antona Korošca je darovala trdka Val. Hladin Vincencijevi konferenci 1000 din.

e Vincencijeva konferenca v Celju je razposlala prošnje za podpore revnih obiskovalcev kuhinje, katerim so se že mnogi odzvali. Ker pritiska na kuhinjo vedno več potrebnih, prosi VK, da se še odzovejo dobra srca in darujejo za uboga.

Zvočni kino „Društveni dom“ Dol. Logatec predvaja za božične praznike največji film v zgodovini kinematografije

Juarez (Huarez)

V gl. vlogah PAUL MUNI — BETTE DAVIS.

Predstave: dne 25. dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv.
dne 26. dec. ob 1/2 8 h zvečer,
dne 28. dec. ob 1/2 8 h zvečer,
dne 29. dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv.
Vsi vabljeni!

Središče ob Dravi

Božičnica na šoli. Na pobudo kr. banske uprave se je tudi na tukašnji šoli ustanovil pripravljalni odbor za božičnico, ki naj ima namen, da obdaruje siromašne otroke. V tem odboru je bilo vse učiteljstvo in domači župnik. Odbor je imel precejšnje uspehe; zbral je deloma po župljah — župljani so s precejšnjim zanimanjem podpirali trud pripravljalnega odbora — in tudi drugod lepo vsoto denarja in blaga. Šolsko upraviteljstvo pripravljalo za to priliko igrice »Sirote«. Božičnica se bo vršila v nedeljo, 22. decembra, po popoldanski službi božji v šoli. Obdarovanih bo 78 otrok. Vljudno vabimo vse občinstvo k tej slovesnosti! Pripravljalni odbor se pa iskreno zahvaljuje vsem darovalcem!

Stekel pes. Iz neznane smeri se je pred nekaj dnevi pojavil v Središču stekel pes, ki je obgrizel nekega dečka. Deček je že v zdravljenju.

Hud mraz. Pri nas smo sicer navajeni hudega mraza, vendar pa nismo pričakovali, da bo toplotmer kazal kar 18 stopinj pod ničlo, kakor se je to zgodilo pred nekaj dnevi.

e Fantovski odsek ima danes ob pol 5 v Domu božičnico za naraščaj in mladece. Za člane udeležba obvezna.

e Slike s pogreba našega narodnega voditelja dr. Antona Korošca dobite pri foto Kvas, Celje. e Revnim križarjem v kapucinskem samostanu so preteklo nedeljo priredili lepo božično presenečenje. Obdarovani so bili z raznovrstnimi darili, toplim perilom itd. Vsem dobrotnikom, ki so na kakršenkoli način pomagali pripraviti to božično veselje, so iskreno zahvaljuje.

Darila za božič kupujte pri Božiču poleg magistrata!

e Namesto venca na grob g. Gornika, očeta gospe Loibnerjeve, soproge trgovca v Celju, je darovala trdka Ivan Mastnak Vincencijevi konferenci 100 din.

e Dobrodelno božično prireditev prirede danes ob 4 popoldne v dvorani Slomškovega doma pri šolskih sestrah. Na sporedu pravljica v štirih slikah: »Božične sanje male ciganke«.

e V Letuši pri Mozirju je padel in si zlomil lepo nogo Novak Zdravko.

Radio-aparati

Radione - Telefunken - Blaupunkt -

Orion - Pisalni stroji Adler in Rhein-

methall in Olypid (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE

Prešernova 5/I

e Umetniška razstava prof. Alberta Sirkca, ki je v sejni dvorani Mestne hranilnice, vzbuja med ljubitelji umetnosti zelo veliko zanimanje in priznanje. Splošno se priznava, da kažejo razstavljeni dela zelo lep napredek in najboljše, kar smo dosedaj lepega videli pri razstavah Alberta Sirkca.

e Prešernovo delo, ki je razstavljeno v sejni dvorani Mestne hranilnice skupno s Sirkovo razstavo, ostane odprto samo še danes. Razstava je lepa počastitev našega največjega pesnika in naj ne bo kulturnega Slovenca, ki je ne bi obiskal. O razstavljenih delih bo pri blagajni na razpolago bibliografija.

Otroški voziček

kolo ali živalni stroj najbolje in najhitreje kupite — prodaste ali zamenjate v trgovini

Josip Uršič, Celje, Narodni dom

e Zdnja pot orožnika Otopreca Ivana. Ob grobu pokojnega orožniškega narednika Otopreca Ivana se je zbralo v petek popoldne mnogo ljudstva, pokojnikovih prijateljev orožnikov, zastopniki policije, okrajni načelnik dr. Zobeč, poveljnik orožniške čete kap. Svetlič in vodnik Stranec, vojaška godba in vod vojakov. Naj pokojni v miru počiva!

e Šobotni tržni dan se je po tednu popolnega mrtvila živahnost razgibala. Mize na trgu so obložene z dobrotami, ki bodo prišle za božič v naravni ali predelani obliki na mize meščanov. Maslo, sir, orehi in osušeno sadje zavzemajo sedaj med ostalimi glavnimi prvo mesto. Tudi oni, ki ne morejo ničesar oddati od svoje grude, so tokrat zastopni. Tam od daleč, iz Zagrada, Pečovnika in gori pri Celjski koči so nabrali mehkega mahovja, katerega bodo položili mestni malčki k jaslicam. — Na Dečkovem trgu je šele včeraj nastopil prvi živahnejši dan. Smreke za božična drevesca s oletos znatno dražje. Prinesli so približno 300 dreves. Prodajalci prezejavajo, prestopajo z noge na nogo, toda v ceni ne popuščajo. Kljub temu pa je sklenjena precej kupčija.

e V Prečni ulici je umrla 83 letna vdova po dvornem svetniku Haselmayer Pavla, v Košnici pa 72 letni Fiš Ivan. Naj v miru počivata!

e Drsalisti v mestnem parku bo ob praznikih preskrbljeno in opremljeno z zvočno aparaturo.

e Število brezposelnih je po evidenci Javne borze dela naraslo na njenem področju v 10 dneh od 484 na 582. Delo dobi: poroben par za kmečko delo na deželi, 4 kmečke dekle, natakaraica, 5 kuharje in 6 služkinj ter postrežnika.

Jesenice

Stikanice, otroške knjige v trgovini Krelvega doma.

Grosuplje

Kakor vsako leto, tako je tudi letos šola priredila božičnico, h kateri so prispevali kr. banska uprava, upravna občina, tovarna »Motvoz in platno«, Katol. prosvetno društvo. Posebno pa se je izkazala domača trdka pletenin Ogorevkunec, ki je bogato založila s pleteninami 100 revnih otrok. Vsem, ki so pomagali omiliti bedo naših učencev in včank, se šolsko upraviteljstvo iskreno zahvaljuje.

Kmetijska zbornica o zaslugah dr. Korošca

V prostorih Kmetijske zbornice v Ljubljani je bilo danes VIII. redno zasedanje sveta kmetijske zbornice dravske banovine z naslednjim dnevnim redom: Poročilo predsedstva, poročilo glavnega tajnika dr. Lavriča o gospodarskem stanju, sprejetje proračuna za leto 1941., predlogi in sluzajnosti, resolucije.

Takoj po otvoritvi zasedanja in pred prehodom na dnevni red se je predsednik g. Martin Steblovnik spomnil pokojnega dr. Antona Korošca z naslednjim nagovorom:

Gospodje svetniki!

Dne 14. decembra nekaj pred 7 zjutraj je v Belgradu nenadoma umrl dr. Anton Korošec. Kdo je bil to mož, mi menda pač ni treba še posebej naglašati. Vsa politična zgodovina slovenske štajerske zadnjih 40 let, vsa politična zgodovina Slovencev zadnjega četrta stoletja in politična zgodovina vse Jugoslavije zadnjih dveh desetletij je ne ločljivo zvezana z njegovim imenom. Bil je ustanovitelj in voditelj nešteti naših organizacij, ustanovitelj in dolgo let voditelj najmočnejše slovenske politične stranke, politični voditelj vsega slovenskega naroda v njegovih zgodovinskih bojih za osvoboditev, nesporni predstavnik Slovenije in Slovencev v naši osvobodilni domovini in eden izmed vodilnih krmarjev te države. Danes mu predstavniki vseh strank, narodov in pokrajin države soglasno priznavajo ogromne zasluge, ki si jih je bil pridobil za naš narod in državo s svojim pronicavim duhom in modrimi dejanji. Priznavajo mu zasluge ne le na političnem torišču, temveč tudi na vseh drugih poljih.

Tudi mi, predstavniki slovenskih kmetov, nismo zadnji, ki smo dolžni tej monumentalni osebnosti naše Slovenije vse priznanje, globoko hval-

ležnost in biag spomin. Ko je začel v začetku tekočega stoletja s svojim političnim udejstvom, je opri tega takoj popolnoma na kmečko ljudstvo. Osnovni je »Slovensko kmečko zvezo« in ob njej organiziral še naše fante in dekleta. Na čelu tako organizirane kmečke armade je prevzel politično zastopstvo štajerskih Slovencev in bil v njih imenu zgodovinske boje v graškem deželne mzboru, obenem pa neumorno krepil to kmečko armado tudi na znotraj s kulturno in združeno organizacijo ter s tiskom.

Ko ga je izbrala božja Previdnost za političnega voditelja našega slovenskega naroda in ga postavila ob krmilo države, njegovo delo seveda ni moglo biti več omejeno zgolj na naš stan, toda do konca se je živo zavedal, da je kmet slej ko prej jedro našega naroda in države. Zato je do konca s svojo izkušeno roko vodil najmočnejše kmečko oporišče, to je naše združništvo, a z vsemi drugimi kmečkimi organizacijami je ostal v najtesnejšem in neposrednem stiku ter jih postrtovalno podpiral s svetom in dejanjem. Skoraj da ni bilo malo pomembnejše kmečke prireditve, na katero ne bi z veseljem prihitel in tam zbrano kmečko ljudstvo bodril, mu dajal poguma in kazal pot.

Danes tega velikega slovenskega voditelja, modrega državnika in iskrenega prijatelja ter požrtvovalnega dobrotnika našega kmečkega ljudstva ni več. V terek ga je spremlj vsa slovenska narod, zlasti pa hvaležno mu kmečko ljudstvo na zadnje počivališče sredi največjih slovenskih mož. Iz srca vseh govorim, če Vas pozovem, da mu s tega mesta v imenu vsega slovenskega kmečkega ljudstva še zadnjič zakličemo v prerani grob: »Tisočera hvala za vse, kar si storil za našo njegovo večnemu spominu pa zakličemo »Slava!

ZFO

Žalne komemoracije za pokojnim dr. Korošcem

Predsedstvo Zveze fantovskih odsekov je na svoji seji sklenilo, da mora vsak odsek prirediti žalno komemoracijo za pokojnim narodnim voditeljem dr. Antonom Korošcem na 30. dan po njegovi smrti ali pogrebu, t. j. 14. ali 17. januarja 1941. Tvarino prejmejo odseki skupaj s tvarino za fantovske sestanke v mesecu januarju. To komemoracijo naj odseki prirede žim slovesneje in naj nanjo povabijo tudi odličnike in občinstvo.

Bratskim fantovskim odsekom!

Člani fantovskih odsekov so ob pogrebu pokojnega dr. Antona Korošca sodelovali z veliko vnemo in požrtvovalnostjo. Tako se je Zveza fantovskih odsekov vsaj v neki meri oddolžila velikemu pokojniku za vso ljubezen in naklonjenost, ki jo je vedno in vedno kazal do naše mladinske organizacije.

Vsem članom se zaradi tega najlepše zahvaljujemo za njihov trud in njihovo vztrajnost, ko so kljub hudemu mrazu pri pogrebu do konca sodelovali. Zlasti se zahvaljujemo onim bratom, ki so se odzvali nenadnemu pozivu Zveze in na hitro odpotovali v Belgrad, kjer so na časten način zastopali Zvezo pri tamkajšnjih pogrebnih svečanostih. Predsedstvo ZFO.

Razpis

Zveza fantovskih odsekov razpisuje dve nagradi za dramsko delo, ki se bo uprizorilo ob mladinskih dnevih v juliju 1941 na večerni akademiji na Stadionu v Ljubljani. Dramatska dela je treba poslati na Zvezo fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva 7-I. najkasneje do 1. marca 1941. Prva nagrada znaša 700 din, druga nagrada 300 dinarjev.

Pogoji: Dramatsko delo mora biti prirejeno za veliko množico sodelujočih fantov in mladcev. Teksta naj ne bo več kot za 20—25 minut.

Vsebinsko naj delo obsega idejo zvestobe državi in narodu in edinstvo med nami. Prežeto mora biti s katoliško, slovensko, jugoslovansko in enotnostno mislijo. Prikaže naj, kako bodo fantje po Bogu in delu za narod, državo in kralja rasli v značajne ljudi, na katerih bo nekoč slonela teža našega dela za Slovence in Jugoslavijo.

Predsedstvo ZFO.

Pri sestavljanju zimsko-športnega programa naj vse enote, tako okrožja t. o. kakor odseki upoštevajo termine zvezinih prvenstev. Na dneve smuških takem za prvenstvo ZFO naj se nikjer ne prireajo enake tekme. Termin za zvezina smučarska prvenstva so sledeče izbrani: 18. in 19. januarja 1941. Alpska kombinacija v Škofji Loki (če bo zapadlo dovolj snega). 1. in 2. februarja 1941. rezervirano za norveško kombinacijo in tekovanje štafet. Naslednji nedelji 9. in 16. februarja sta rezervirani za primer, če bi bilo treba, zaradi nepovoljnih snežnih prilik programe iz prvih terminov preložiti na poslednje navedene.

Kranjska gora

V četrtek zvečer so se zbrali na žalno svečanost za pokojnim narodnim voditeljem vsi člani Prosvetnega društva FO in DK. Vsakdo, ki je stopil v sobo, je kar onemel in vsakogar je prevzel čustvo boli in žalosti, ki jo je izražala vsa soba. Nič ni bilo tistega običajnega govorjenja in življenja, ki navadno odmeva iz te sobe. Kako tudi! Saj se je članstvo ta večer zbralo tako rekoč ob mrtvaškem odru svojega očeta. In ob tej zavesti in ob pogledu na pokojnega očeta je vsakdo onemel. Na prednji steni je namreč na črnem ozadju visela slika pokojnega velikana, ovita z žalnim travkom in okrašena z zelenjem, pred njo pa je gorela rdeča lučka, dočim je sobna luč bila zastrta s črnino. — Žalno svečanost je pričel z nagovorom vodja, ki je poudaril namen in pomen sestanka. Članica DK je zatem občutno recitala prigodno pesem doktorju Korošču, nakar je tajnica DK v izbranih besedah v globoko občutenem govoru izrazila čustva, ki nas prevečajo ob prerani izgubi očeta in vodnika.

Sledila je deklamacija »Mrtvemu dr. Korošču«. Zatem pa je društveni duhovni vodja v daljšem govoru orisal lik pokojnika kot človeka, duhovnika in političnega delavca-velikana ter pozval zbrano mladino, da si ga vzame tudi za vzornika in ostanje zvesta njegovim načelom ter delu za Boga, narod in domovino. Z molitvijo za pokojno dušo rajnega očeta se je zaključila svečanost, ki je na vse napravila najgloblji vtis in izvalila solze v oči.

Dolenja vas

V nedeljo popoldne je priredilo Prosvetno društvo žalno zborovanje po t. voditelju dr. Antonu Korošču. Dvorana in oder sta bila odeta v žalno in med zelenjem, društvenim praporom in slovensko zastavo je bila slika velikega pokojnika. Predsednik društva je v daljšem govoru poudarjal nesrečo, ki je zadela vse naše organizacije in ves narod s smrtjo požrtvovalnega in vztrajnega voditelja naroda. Dvorana je bila polna — ljudstvo je jokalo. — Krajevni odbor JRZ je isti dan priredil žalno sejo. — Občinski odbor je v ponedeljek počastil spomin našega častnega občana. V sejni dvorani pred podobo dr. Korošca na črno odetem odru, ki so ga obkrožali člani FO v krojih je župan Ambrožič poudarjal veliko izgubo za ves narod s smrtjo velikega pokojnika. G. Škulj je v jedrnatem govoru orisal kremeniti značaj in veliko delo za narod in državo narodnega voditelja t. dr. Antona Korošca. Po govoru je občinski odbor določil večjo vsoto za obdaritev občinskih revežev v počastitev dobrotnega prijatelja revnih in trpečih.

Dobrna pozimi

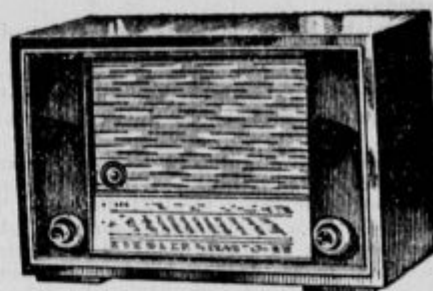
Kakor vsak tujskoprometni kraj, ima tudi zdravilišče Dobrna v zimskem času svoje mikavnosti. Ko zaiskre ob jutranjem soncu po parku in po bližnjih gričih snežni kristali, se zdi, kot da je vsa okolica pokrita s samimi biseri. Na sankah in smučeh brze otroci po teh biserih, ki se zrcalijo v njih očeh, jim razgrejejo lica, dušo in srce.

Kakšna razlika med njimi in njihovimi vrstniki v bližnjih mestih! Tu sonce, ki vzbuja veselje do življenja mladim in starim, tam ostru zimska megla, ki jih spremlja dan za dnem; le posamezni žarki brez prave toplote se pokažejo za kratek čas v opoldanskem času, da vzbude še večje poženje po ogrevajočem soncu. Tu čisto sonce že v zgodnjih jutranjih urah, tam mrki megleni mrak

od jutra do večera. Kako ugodno mora vplivati na razpoloženje in zato tudi na zdravje človeka, če ga pripelje vlak ali avtobus iz teh mestnih, s prahom in tisočimi bacili pomešanih megla v sončno, planinsko jutro! Vse udeleženci mestnega življenja, zabave in društvo je pozabljeno in sproščeno telo se koplje v osvežujočem zraku in v žarkih toplega sonca.

Zato ven v naravo tudi pozimi, kamor koli na deželo, v kak tujskoprometni kraj, morebiti v Dobrno, kateri je dala mati zemlja poleg vseh dobrin še tople zdravilne vrele. Zdravilišče Dobrna je tudi v zimski sezoni v omejenem obsegu v obratu ter nudi obiskovalcem in gostom možnost zdravljenja in prijetnega bivanja v zdravi in lepi zimski naravi.

NAJPRIMERNEJŠE BOŽIČNO DARILO AEG - RADIO

... morate jih slišati!!!

**TOVARNIŠKO SKLADIŠČE
ZAGREB - RAČKOVA 8
LJUBLJANA: ELEKTROINDUSTRIJA d. d.
MARIBOR: KARBEUTZ**

Trbovlje

G. Slavko Lukman, operni in koncertni tenorist, priredi danes ob 4 popoldne v Trbovljah v dvorani Forte koncert. Na sporedu so arije iz raznih oper in narodne pesni. Rezervirajte si pravočasno vstopnice!

Občinska seja se je vršila 20. t. m. Gospod župan Klenovšek jo je pri otvoritvi proglasil kot žalno sejo za pokojnim voditeljem dr. Koroščem, ki je bil zaslužen mož. Odborniki so zaklicali trikrat slava njegovemu spominu. V teku nadaljnje seje se je sklepalo o božičnici za občinske ubože in brezposelne. Podelile so se podpore, kolikor je predvideno po proračunu iz presežkov 44.000 din se je dal enkratni nabavni prispevek občinskim nameščencem. S šolskimi proračuni za vse šole razen za Sv. Planino se je odbor strinjal, s poslednji mpa ne, ker morajo prispevati sorazmerno zraven tudi občini Zagorje in Sv. Jurij ob Zaboru. Vojaški referent Grosar Franc je bil na seji upokojen, njegov naslednik Zabochnik že vodi posle. V občinski prehranjevalni odbor so bili izvoljeni od večine: Klenovšek, Germ, ravn. Kolka, Majcen, Grošelj, Alič in Volčanšek; za namestnike pa: Plavšak, Požun, Mastnak, Vrtničnik, Renko, Beg in Češnovar. V smislu predrazgovorov bi naj bil ta odbor bolj objektivno sestavljen. Če je to Trbovljam v prid, dvomimo! Na svojačeno vprašanje občinskega odbornika Jordana, koliko znaša končni obračun za občinski dom, izjavi župan, da 1.866.000 din, kar pa iz do sedaj objavljenih prispevkov občine v ta namen ni jasno.

Cirilova knjigarna, Trbovlje. Vabimo vas v našo trgovino Loke 253.

Smrt pobira. Umrl je g. Krulej Pavel, nadpoštar v pok., star 85 let. Do zadnjega je ohranil svojo postavno pokončno hojo in tudi svojo salivost. Bil je nad 30 let zvest naročnik in čitatelj našega lista. Bog bodi milostljiv blagi duši, preostali pa izražamo iskreno sožalje!

Nad 30 oseb iz Trbovelj se je udeležilo pogreba pokojnega voditelja dr. A. Korošca. Tako so Trboveljčani poleg ganljive častne straže, ki je stala ob železniškem tiru, ko se je vozil mimo veliki pokojnik, in veličastnega žalnega zborovanja, prav dostojno počastili spomin velikega narodnega voditelja. Tisti rudarji, ki niso bili ravno njegovi pristaši, mu priznavajo, da je bil močan branilec miru in da ga je v sedanjem urenutku posebno škoda, da je odšel izmed nas. Prej pa jim je ugajala možata odločnost dr. Korošca, ki se ni bal ob najhujših volivnih borbah priti v razkričane Trbovlje ali se z rudarji udeležiti prvomajske proslave na Sv. Planini nad Trbovljami. Dr. Korošec v Trbovljah ne bo pozabljen!

Ptuj

Seja mestnega sveta je bila 18. t. m. takoj za žalno sejo za pokojnim dr. Antonom Koroščem. Med važnejšimi poročili, ki jih je podal mestni župan g. dr. Remec, je zlasti poročilo o prizadevanju mestne občine glede akcije za zimsko pomoč. Dalje je v splošno korist intervencija, ki jo je mestna občina poslala na merodajna mesta, da se zopet uvedeta dva najpotrebnejša osebna vlaka na progi Pragersko—Kotoriba in sicer opoldanski v smeri Ptuj—Pragersko in nočni v obratni smeri. Po banki uredbi se ustanavlja prehranjevalni urad, v katerega vstopajo zastopniki konzumentov in trgovcev. V ubožni sklad je letos spričo težkega stanja določenih 10.000 din. Mestna občina je nabavila večje število žarnic za cestno razsvetljavo. Ulična razsvetljava je v našem mestu res zelo pomanjkljiva, česar pa ni toliko krivo pomanjkanje žarnic, kolikor slabi električni vodi, ki ne vzdržijo vetra in snega. Ker se vodi že 16 let niso obnovili, je izolacija slaba in se zato dogaja, da nastajajo zlasti v predmestju kratki stiki. Nujno potrebna je obnovitev električnega voda, za kar bi bilo treba speljati zakopane kable. — Na posebni seji so bile določene ubožne podpore. Predpisan je pravilnik o bolniškem skladu ptujskih mestnih uslužbencev ter so se nekaterim uslužbencem, ki prejemajo majhne plače, določile božične nagrade.

Pesnica pri Mariboru

Občinski odbor občine Pesnica je imel dne 19. decembra žalno sejo za nepozabljenim voditeljem naroda g. dr. Antonom Koroščem. Stena občinske pisarne je bila prekrita s črnino, na njej pa je bila obešena slika g. dr. Antona Korošca. Žalno sejo je otvoril župan g. Fras Franjo in v kratkem govoru opisal najznačilnejše vrline velikega sina slovenske matere, ki je izšel iz kmečke hiše.

Notranji pregled

V ospredju vseh domačih in tudi svetovnih dogodkov je ta teden stala smrt in pogreb slovenskega velikega voditelja in očeta dr. Antona Korošca. Ze v Belgradu ga je velika množica pogrebcev spremljala na postajo, od koder ga je posebni vlak v spremstvu prijateljev in slovenskih fantov ter večje skupine redovnic v ponedeljek zjutraj pripeljal v Ljubljano. V ponedeljek je njegovo truplo ležalo na odru v slavnostni dvorani banske palače, kjer ga je kropilo na desetstične ljudi, ki so nekateri prihiti daleč z dežele. Kljub mrazu so dolge vrste stale skoraj po vsej Erjavčevi cesti, da bi prišle na vrsto, kar pa ni bilo vsem dano. Zvečer so ga prepeljali v slovesno žalno sprevedu v spremstvu tisočev gorečih bakel v stolnico, kamor so ga hodili ljudje kropit do pol 11 ponoči. Nato pa so katoliški dijaki začeli nočno molitev ob njegovem truplu. V terek je bil veličasten pogreb, ki se ga je udeležilo v sprevedu najmanj 15.000 ljudi, medtem ko je nad 35.000 ljudi stalo v vrstah ob strani cest ter se molče in z molitvijo na ustih poslavljalo od svojega voditelja. Pokopali so ga na ljubljanskem pokopališču Navje pri Sv. Krištofu, kjer je pripravljen prostor za najbolj zaslužne slovenske moze. Na grobu se je od njega poslovilo mnogo govornikov, med njimi v imenu vlade podpredsednik vlade g. dr. Ma-

Kranj

GOSPA, GOSPODIČNA, GOSPOD IN SINKO
MOSIJO KLOBUKE ZNAMKE HENKO
DOBUJO SE SAMO V KRANJU, POLEG FARNE CERKVE I

Gospodarstvo

Pred povišanjem davkov

Iz Belgrada poročajo, da je pričakovati s 1. januarjem 1941 povišanje davka na poslovni promet ter luksuznega davka, nadalje vse trošarine in nekatere takse. Doslej znane podrobnosti so naslednje:

Najprej bo dne 1. januarja 1941 zvišan davek na poslovni promet, katerega stopnja je znašala doslej 2,5, na 3%, t. j. torej za 20%. Povečanje splošnega davka na poslovni promet bo imelo za posledico povišanje skupnega davka na poslovni promet.

Luksuzni davek, katerega stopnja je znašala doslej 12—22%, bo zvišana s 1. januarjem od 15 do 40%, povišanje znaša torej 25 do 100%.

Povišane bodo trošarinske stopnje za skoraj vse predmete, za katere je treba plačevati državno trošarino: to so sladkor, kava, pivo, vino, izvečki, esence in eterska olja, liker, konjak, rum,

žarnice za električno razsvetljavo, električni tok, plin za razsvetljavo, špirit (alkohol), kvas, žganje, očetna kislina, bencin in mešanice, plinsko olje, olja in tolske za mazanje, surova in neprečiščena nafta, najbrž tudi trošarina na cement in hidravlično apno.

Končno je pričakovati tudi izpremembe v taksi tarifi. Katere takse bodo zvišane, še ni znano, gotovo pa bodo znatno zvišane takse za prenos ter za prošnje. Takse za vloge se bodo v bodoče računale po polji. Pola bo računana za prostor 750 kvadr. cm. To pomeni znatno povečanje takse, ker so bile doslej vloge taksirane s isto takso brez ozira na število pol vsake vloge.

Končno je pričakovati tudi zvišanje carinske ažiije. Doslej je znašal carinski azio 14 din, od 1. januarja dalje pa bo znašal 15 din na 1 zlati dinar.

Maksimalne cene usnja v Sloveniji

Kralj. banska uprava je na prijavo Zveze industrijev dovolila, da se sme prodajati usnje v usnjarnah ali v tovarnah usnja v dravski banovini po naslednjih cenah:

1. Komerčni podplati: teže 3—5 kg, krupon 92.50 din za kg, vrat 63 din za kg, okrajina 50.50 dinarja za kg; teže 5—7 kg, krupon 97 din za kg, vrat 58.50 din za kg, okrajina 49 din za kg; teže 7—9 kg, krupon 102 din za kg, vrat 55.50 din za kg, okrajina 46.50 din za kg.

2. Jamski podplati po cenah za 10% višjih od cen, navedenih pod 1. — Jermenski jamski kruponi po 142 din za kg. — Proizvajalci jamskih podplatov, ki ustrezajo glasom specialne analize vojaškim predpisom, lahko zaprosijo za višje cene, ako morejo dokazati, da je pribitek 10% nezadosten.

3. Notranjke komerčne (tabanica) v polovicah: teže 1—2 kg 102 din za kg, teže 2—3 kg 99 din za kg, teže 3—5 kg 99.50 din za kg. — Kruponi 121 din za kg, vratovi 96.5 din za kg, okrajine 97.50 din za kg.

4. Črna kravina povprečje vseh vrst 134 din za kilogram.

5. Rjava kravina, cene pod 4. povečane za največ 8%.

6. Tetelina, mastna, črna, I. vrste 170, II. vrste 160, III. vrste 150 din za kg.

7. Tetelina, rjava, I. vrste 230, II. vrste 218, III. vrste 206 din za kg.

8. Goveji boks, črn (krom strojeno gornje geveje usnje): I. vrste 28, II. vrste 26, III. vrste 24, iz okrajini 17, iz vratu 22 din za kvadrat. Barvan goveji boks sme biti za 1.50 din dražji od zgornjih cen.

9. Telečji boks (krom strojeno gornje usnje telečje): I. vrste 25.25, II. vrste 23, III. vrste 20.75 dinarjev za kvadrat. Barvan telečji boks sme biti za 1 din dražji od zgornjih cen.

10. Waterproof-Dulboks iz kravin: I. vrste 35, II. vrste 32, III. vrste 30 din za kvadrat.

11. Likanec v polovicah 110 din od kg. Cene za sortimente po običajnem razmerju.

12. Podplati za opanke 100 din. Te cene so cene franko tovarne brez skupnega davka. V trgovini na veliko se dodajo tej ceni 11.2% skupni davek in prevozniki stroški. K tej ceni se sme pribiti zaslužek veletrgovca v izmeri največ 10%. V trgovini na malo se sme pribiti k nabavnim stroškom franko skladišče trgovca na malo največ 18%, če se usnje ne reže in največ 22%, če se usnje reže. Usnje, ki v tej odločbi ni navedeno, se smatra kot luksuzno usnje, ki ne spada pod kontrolo cen. Prekrški te odločbe se kaznujejo po čl. 8 uredbe o kontroli cen.

Prestopki proti maksimalnim cenam kož. Referat za kontrolo cen kralj. banske uprave opozarja na naslednje: Referatu za kontrolo cen je prišlo več prijav, da so prodajali mesarji in trgovci s kožami doveje in telečje kože po višjih cenah kakor po 23 din goveje kože in po 26 din telečje kože. Vsi ti prestopki so bili prijavljeni pristojnim oblastem in bodo krivici najstrojše kaznovani. Organi kontrole cen na terenu bodo posvetili največjo pažnjo trgovini s surovimi kožami in bodo vse primere kršitve maksimalnih cen prijavili.

Proračun zbornice TOI za 1941

Ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je potrdil proračun Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za leto 1941. Ta proračun znaša v dohodkih 4.352.000 din (za 1940 je znašal proračun dohodkov 3.871.754 din), dočim so izdatki proračunani na 4.298.232 (3.865.305) din, torej s prebitkom 53.768 (6.449) din.

Za kritje zborničnih potrebščin se bo pobirala tudi v letu 1941 ista zbornična določila kot za 1940, t. j. 8, nadalje so pavšalirani pridobinarji obremenjeni z 10 din letno, če delajo sami, s 15 din, če delajo z 1 pomočnikom in na 20 din, če delajo z 2 pomočnikoma. Ostali obratniki, zavezani plačevanju doklade za zbornico (razen pavšaliranih obrtnikov), ki plačujejo samo toliko pridobnine, da bi znašala 8% doklada manj kot 20 din, plačajo zbornici namesto doklade letni minimalni prispevek 20 din. Končno se pobira 8% doklada na 50% minimalnega družbenega davka z raznimi dopolnili.

Ta odlok je objavljen v »Službenem listu« z dne 21. decembra 1941.

Začasna ureditev pri zaščitenih zavodih na Hrvaškem

Hrvatski ban g. rr. Šubašić je izdal naslednjo naredbo o začasni ureditvi odnošajev denarnih zavodov, ki se nahajajo pod zaščito: Cl. 1. V svrhu ureditve odnošajev denarnih zavodov, ki se nahajajo pod zaščito, morajo vsi denarni zavodi, ki se nahajajo pod zaščito predložiti prošnjo za začasno podaljšanje zaščite banški oblasti najkasneje do 10. januarja 1941 brez ozira na potek roka zaščite. — V prošnji mora biti naveden rok, do katerega se zahteva podaljšanje zaščite z obrazložitvijo, zakaj zavod prosi za podaljšanje zaščite. — Dokaz o predložitvi prošnje ob enem z overjenim predpisom prošnje morajo denarni zavodi predložiti pristojnemu sodišču. — Cl. 2. Onim denarnim zavodom, ki so prošnjo izročili v določenem roku, se podaljšuje veljavnost zaščite do rešitve njih prošnje. — O prošnji odloča banska oblast po svobodni oceni z odlokom, s katerim bo zaprošeno podaljšanje dovolila ali odklonila. Tako podjeljeno dovoljenje more segati največ do dne končne rešitve vprašanje zaščite denarnih zavodov. — Cl. 3. Prošnje za začasno podaljšanje zaščite, izročene po določenem roku, ne bodo vzete v postopek, pa v tem primeru poteče zaščita s potekom roka, do katerega je bila podjeljena.

Naredba je stopila v veljavo z dnem objave v »Narodnih novinah« t. t. j. 20. decembra 1940.

Blagajna Poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, bo poslovala za stranke dne 24. t. m. od 8 do 12.

Vpis v trgovinski register. Gregorič in drug. foto- in drogerijska zastopstva, družbenik Gregorič Beno in Gregorič Ana; Grajsko-kolovška lesna industrija Feliks Stare, družba z om. zav., Radomlje pri Kamniku, glavnica 1.400.000 din, poslovodje: inž. Zumer Alojzij, dr. Ciril Pavlin in inž. Zupanc Jernej; Jelenc Adolf & Tomažin, trgovina z gospodarskimi, obrtnimi in industrijskimi stroji ter pripadajočimi potrebščinami, Ljubljana, družbenika: Jelenc Adolf in Tomažin Stanko; Dovžan Stanko, trgovina z lesom, Tržič. — Izbrisan je upravni svetnik Avtomontaža, d. d. v Ljubljani, Janko Tihomil. Pri družbi z omeji. zav. »Centropapir« je izbrisan poslovodja inž. Frankl Hans ter prokurista Boian Mirko in Dalleore Danica.

Borze

Dne 21. decembra.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 17.995 milij. din v primeri z 20.198, 14.745, 13.963 in 18.618 milij. din v prejšnjih tednih.

Povišanje minimalnih mezd v gostinskih obratih

Ker je bila letos septembra zvišana splošna minimalna meza za vso državo in potem posebej tudi za našo banovino, je bilo potrebno prilagoditi tudi odredbo o minimalnih mezdah v gostinskih podjetjih iz meseca maja letos, ki je bila uveljavljena za našo banovino. Niso pa zvišane samo minimalne mezde, temveč so izvedene tudi nekatere izpremembe v sami odredbi, zato navajamo glavna določila nove odredbe:

Doslej je bilo pomožno osebje razdeljeno v dve skupini, po novem pa so tri kategorije, ne glede na spol:

1. kategorija: kvalificirano pomožno osebje ne glede na starost. Tu sem spadajo po novih določilih: plačilni natakariji in natakariji s predpisano strokovno izobrazbo po uredbi o pomožnem gostinskem osebju z dne 11. maja 1937, nadalje osebe, ki so bile do 20. maja 1937 že najmanj štiri leta zaposlene v hotelih, restavracijah, gostiščih (ostajališčih), kavarnah in penzijah, če ni bila zaposlitev prekinjena več kot dve leti, in končno še oni, ki sicer nimajo pogojev po prejšnjih določilih, ki pa dokažejo, da imajo najmanj štiri leta zaposlitve kot plačilni natakariji ali natakariji v gostinskih podjetjih ter opravljen izpit. Nadalje spadajo med kvalificirano pomožno osebje: upravitelji hotelov, portirji v vseh hotelih, kuharji in slaščičarji, kletarji s kletarsko šolo in vsaj dvema letoma gostilniške kletarske prakse, blagajničarke po štiriletni zaposlitvi pri blagajničarskih poslih v gostinski stroki in posluževalci dvigal z opravljenim strokovnim izpitom.

Vse ostalo osebje spada med nekvalificirano pomožno osebje in se deli v nadaljnji dve kategoriji: II. nekvalificirano pomožno osebje, ki prejema obvezno ali neobvezno napitnino, ne glede

kjer je uvedena obvezna napitnina. Nadalje je povečan odstotek, ki ga morejo lastniki podjetij, v katerih ni uvedena obvezna postrežnina, odrediti na račun neobvezne postrežnine, od 35 na 30 odstotkov.

Izjema, da ne veljajo določila te določbe za plačilne natakarije in upravitelje hotelov, katerih službeno razmerje je urejeno s posebno pogodbo, je ukinjena, pač pa je uveljavljena izjema od določil te odredbe za učence (vajence).

Odredba je bila objavljena v »Službenem listu« kr. banske uprave dne 21. decembra 1940 in je stopila tedaj tega dne v veljavo.

Darujte za Jegličev akademski dom!

Pošiljajte na Hranilnico dravske banovine — čekovni račun 10.680.

na starost, in v nekvalificirano pomožno osebje, ki ne prejema niti obvezne niti neobvezne napitnine, v starosti nad 18 let. Končno je III. kategorija: nekvalificirano pomožno osebje, ki ne prejema niti obvezne niti neobvezne napitnine, v starosti pod 18 let.

Vsi kraji so razdeljeni na dve skupini: prva so mesta in turistični kraji (med njimi so namesto Bohinjskega jezera sedaj podrobno vzeti v seznam kraji: Sv. Janez, Sv. Dub in Ukanca ob Bohinjskem jezeru), drugo pa tvorijo vsi ostali kraji.

V prvo vrsto podjetij spadajo: hoteli, restavracije, kavarne in penzionji, vsa ostala gostinska podjetja pa v drugo vrsto.

Na osnovi tega so določene naslednje minimalne mezde na uro:

	kraji prve skupine podjetja I. vrste	kraji druge skupine podjetja II. vrste	kraji druge skupine vsa podjetja
I. kategorija	5.—	4.50	4.—
II. kategorija	4.—	4.—	3.75
III. kategorija	3.—	3.—	3.—

Tudi je denarna vrednost prehrane zvišana od 10—12 na 13—14 din, oz. za stanovanje od 2—3 na 3 din dnevno.

Zvišani so nadalje tudi pavšali za podjetja,

Darilo za celo življenje!

Kot že marsikomu je bil mali pisalni stroj CONTINENTAL skozi desetletja zvest, nikdar odpovedujoč pomočnik in je njegov napredek spremljal in zasledoval. Sedaj imamo nov, posebno lahek in ploščat stroj **CONTINENTAL 200**,

odličen mali stroj z vsem pripadajočim, zgrajen z največjo preciznostjo - izdelek Wanderer - Werke

Nizka cena — ugodni pogoji!

WANDERER - WERKE
AKTIENGESELLSCHAFT SIEGMAR SCHÖNAU

Samoprodaja: **IVAN LEGAT-MEHANIK**
MARIBOR, Vetrinjska ul. 30 LJUBLJANA, Presernova ul. 44

Obisk v »Steklenem gradu« na Mestnem trgu

Ljubljana, 22. decembra. »Kaj pa je spet to — stekleni grad, pa na Mestnem trgu? O tem pa še nisem slišal« — bo dejal marsikdo. »Toliko sem hodil od rotovža do Olupa, pa še naprej do Zalaznika in šentjakobske šole, pa nikjer nisem videl takega gradu!«

Res, popolnoma v redu, s ceste ga ni videti. Skozi ozko, starinsko ulico greš, lokali so temni in skozi okna gledajo na pešce pod seboj prav taka stanovanja. Toda, če se ustaviš majhno pred znamenitim Čevljarškim mostom, od tverde Mikuš nazaj, na levi strani, če greš proti mestu, ali bolje rečeno, proti magistratu, stojiš pred takim steklenim gradom, ne da bi sam vedel. To je tam, kjer ima svoje prostore tverda Kollman. V okusno urejeni izloži bleda imenitno steklenino in porcelanovino. Vstopiš — nič posebnega se ti ne zdi ta prostor, le da je večji kot so običajno poslovni lokali, zdaj, te dni okrog božiča v kotu za vrati gori božično drevo — in vse stene so obdane z velikimi steklenimi omarami, v katerih je steklene robe ničkoliko, toliko je prav gotovo ne in povrh še v taki odlični izbiri nimajo nikjer drugje. Kupec je vedno dovolj, kajti dobro blago in kljub hudim časom ter draginji nizke cene so same najboljša vaba za interese.

Naprej stopiš in se znajdeš v majhnem, starinskem kottiču z ostalinami iz preteklosti; prav fleten gorenjski kottiček je to. Ozreš se na desno, mimogrede, preden prideš v ta kottiček, pozanimas se za to in ono in izveš, da je ta kristalna roba češko, nemško ali naše domače delo. Pri tem pogledaš drugo steklenino — in nemara boš izvedel, kakor marsikdo, ki tega še ne ve, kaj je to »pikasta« in kaj »zelena« steklenina. Pikaste litre imamo Kranjci, taki, »mehurčasti«, se ne razbijajo radi, štajerski pivci pa imajo rajši gladke, »zelene«.

Iz prijaznega gorenjskega kottička, kjer poleg jaslie z mišnimi figurami, krožnikov itd. opaziš tudi zanimiv samostrel. Potem pa stopiš na desno,

po stopnicah. Vidi se, vse je bilo nanovo preurejeno, in sicer izredno okusno. Potem pa se že znajdeš v pravi stekleni graščini. Cele sobane so napolnjene z vitrinami, v katerih so dragoceni kristalni izdelki najodličnejših inozemskih znamk, keramika in porcelanasti izdelki — vse se blišči in iskri v luči močnih električnih žarnic. Prostorji so imenitno urejeni, preproge vodijo iz ene sobe v drugo, po stenah so slike, na mizah je lepo aranžirano okrasno posodje. Ni konca in kraja teh lepih reči, iz ene sobe greš v drugo in si začuden nad popolnostjo ter okusnostjo te stalne razstave. Lastnik tverde je to pridil stalno razstavo steklenine in porcelana. Više zgoraj, v višjih nadstropjih, so magazini, kjer je robe ničkoliko. Na tej razstavi so samo vzorci, samo posamezni primerki, ki so na vpogled občinstvu in interesentom, da lažje izbirajo in imajo večji pregled.

Dandanašnji je svetovna vojna vihra prinesla precej motenj tudi v to gospodarsko panogo. — V Belgiji so porušene znamenite tverde in nič boljše ni drugod. Razen tega so velike ovire pri dovozu v našo državo. Kakšen križev pot morajo obresti naši podjetniki, če hočejo priti do robel! Po dva in še več mesecev mora njihovo uvoženo blago stati na carinarnici, preden pride dovoljenje za prevoz. In kako počasi teko zadeve pri raznih licitacijah! Tudi štirje meseci se brezbrilnim možem, ki imajo v Belgradu opravka z njimi, ne zde prav nič dolga doba, tako da se licitacij tudi v steklarski stroki pri nas že ne udeležuje nihče. Določeni so tudi kontingenti za uvoz, in te pridno izrabljajo belgajrski tverde, tako da bi naši podjetniki morali kupovati iz druge roke! Tako je stvar. Dokler ne bo avtonomije, bodo tudi naši podjetniki trpeli stisko in prihajali v sto zadreg.

No, pa pri Kollmannu se ta reč še ne pozna. Saj je tam še toliko stare, sijajne zaloge najimennejših inozemskih steklenih in porcelanastih izdelkov.

Tu vidimo nemške porcelanaste izdelke iz Rosenthala, francoske iz Limogesa, češke Haas in Čížek ter Epiag, francoski Sévres, nemški Meissen itd.

Vidimo kristalne izdelke, lestence in podobno iz Val Salamberta, češke (Blažek), pa tudi že domače (Rogatec pri Celju) in mnogo drugih odličnih izdelkov.

Navadno steklenino pri nas v Sloveniji s pridom izdelujejo že v Rogatecu, v Hrastniku in v Rogasški Slatini. Če bo šla stvar lepo naprej in če se bo razvijala tako, kakor zdaj dobro kaže, potem je prav gotovo, da bomo čez nekaj let že tudi doma imeli odlično delo v vsakem pogledu. S kristalnimi izdelki je stvar precej težja; vse nežne otenke in poteze na posameznih kristalnih predmetih je treba izdelati ročno in zato so dobri delavci v tej panogi steklarstva tako redka, tako zelo na dobro tradicijo vezana zadeva.

Figuralni porcelan (najrazličnejše okrasne figure, pepelniki, vaze, svečniki in podobno) je krasno zastopano na tej razstavi. Tu najdemo izdelke iz Meissena, Rosenthala, dekorativne krožnike, kavne in čajne servise iz Limogesa, češki, priznani najboljši so predvsem jedilni servisi in jedilne, kavne, črno-kavne ter čajne opreme in napitni servisi s krasnimi, modernimi, zelo okusno izdelanimi kupicami.

Lestenci in svečniki za cerkve in reprezentativne prostore so belgijski kristal iz Salamberta. Navadni kristal za napitne opreme je povečini češkega izvora.

Najdemo pa tudi beneški kristal »Muranoc«, ki je zastopano s figuralnimi izdelki.

Navadno steklo, opreme k porcelanu in navadni napitni servisi ter podobno so povečini že našega lastnega, domačega izvora.

Keramika dokazuje, da smo v tej panogi že dosegli mednarodno vrednost v kvaliteti in okusu. Najdemo pa tudi angleško keramiko znanih znamk The Doulton, Wedgwood, Grosvenor; večinoma so to jedilni pribori.

Tudi kitajski porcelan in japonske porcelanastke izdelke vidimo. Posebnost je oprema »Famille bleu« kitajskega izvora iz dinastije Ming.

Lepe in okusne so angleške opreme »Mejltoc«. Zanimivo je, da Angleži izdelujejo te stvari izključno le za izvoz.

Se in še hodimo okrog in si ogledujemo. Saj namah človek ne more vsega pregledati. Zdj mu »pade v oči to, zdaj ono, po tem povpraša in po onem.

Tu vidi danski porcelan iz Kobenhavna, tam opazi znamenite švedske kristalne izdelke »Orrefors«. Preveč je vsega, da bi si človek mogel ustvariti sliko, koliko in kakšnega bogastva je razložene in razpostavljenega po teh mizah, po teh omarih in v teh steklenih vitrinah.

Vse je tako lepo in okusno, da skoraj ne ve, za kaj bi se odločil. Ko povpraša za ceno, izve marsikdaj prav visoko številko — potihem pa si mora priznati, da je prav za prav pričakoval še mnogo višjo. Marsikaj Ljubljancin, ki bi rad videl, da bi imel dom okrašen v resnici z dobriimi, odličnimi in pristnimi tovrstnimi izdelki, okleva in se obotavlja, ker mu prav za prav ni nič znano, kako je kaj s takimi rečmi. Ne ve ne, koliko ogromne izbire je, kako lepo izgleda, kako praktična je in kako, navsezadnje, prav za prav izredno zmer-na v ceni. Dom pa napravi s svojo prisotnostjo na mizi, v kredencih, na stenah imeniten. Ti predmeti so v resnici odlično darilo, krasen prispevek za okrasitev doma — in to še toliko bolj, ker imajo razen lepote in izredne estetske pomembnosti še to hvaljevredno lastnost, — da so praktični! Prav ti predmeti so ob običajnih priložnostih, godovih, praznikih in podobnih dogodkih v našem vsakdanjem življenju najlepša in najbolj priporočljiva darila, ki se jih brez dvoma razveseli vsak, komur so namenjena.

Zapuščamo »Stekleni grad« na Mestnem trgu, potem ko smo si ogledali vse te lepote. Za nami ugaša blesk luči in odsevi na dragocenem posodju. Novi interesi bodo prišli in si ogledali to podobno, pravilčno lepo »graščinico«.

Nedeljsko branje

Onstransko obličje

Ko sem prav nepričakovano zvedel za smrt svojega prijatelja, sem odhitel k njegovi materi. V isti sobi, kjer sva se igrala kot otroka, sem dobil ženo, ki so ji njene lasje čez noč osvelili, in ki ji je bil njen obraz od solza ves razgaljen. Skozi dvojna vrata sta hkrati stopili obe sestrji v črni obleki in ste usedli za mizo. Ko nas je začel daviti molk, sem skušal spregovoriti kaj o rajnem, o času, ko sva bila še v gimnaziji, o najinih dogodivščinah. Ze je zdaj pa zdaj zaplapolal pritajen smehljaj na obrazih obeh hčera in pohitel na vlažni obraz matere, ko je ta vstala in šla po zvezek, ki ga je položila predme. Medtem ko sem ga prelistaval, so solze zabrisale luč spominov v obeh treh ženskih.

Prve strani zvezka so bile popisane z drobno pisavo mojega prijatelja. Medtem ko sem bral, je vmes govorila mati, ki so ji bile te vstave tako znane, da mi je mogla pojasnjevati stran za stranjo. Moj prijatelj, zdravnik v neki bolnišnici, je med razvedenjem mrliča kadil, dobil je v majhno ranico na ustnici mrliškega strupa in je vedel, da je izgubljen. Natančno je popisal bližanje smrti, kakor da bi opisoval potek bolezni katerega tujega bolnika. Poslednje strani so bile neenakomerno popisane, skrbna pisava je izgubila ravnotežje, črke so begale sem in tja, in na poslednji strani je bilo zapisano: »Jaz ne morem več, jaz nečem več.«

Zdaj sem vedel, da se tu ne sme nič več govoriti, poslovil sem se, v grlu me je dušilo; moral sem svojega mrtvega prijatelja še enkrat videti.

Pred mrtvašnico je bilo igrišče, kjer so se otroci zabavali s frlavkami. Šel sem skozi samotni vrt in sem vstopil v muren prostor. Sluga, ki je bil od pijače ves rdeč v obraz, me je vprašal, kaj da želim. Ta človek je napravil neprijeten vtis name, ker se je vse preveč po domače vedel s poslednjimi stvarmi življenja. Vzel je napitino in me odvedel h krti.

Mislil sem na rajnega, ki je bil v naših otroških igrah zmeraj za zdravnika, ki nam je naše buške izgladil s kamnitimi ploščicami, ali — kakor smo takrat rekli — nam je buške zmeraj »polikale«. Zdaj sem se sklonil čez krsto, pa sem se koj odmaknil? Kriz božji, kako je strup učinkoval! Takšne podobe svojega prijatelja pa le nisem hotel vzeti s seboj.

Ze sem mislil oditi, ko mi je prišla naproti majhna deklica z dvema trdimi kiticama, ki je vlekla za seboj sklonjeno, črno ženičico. »Babica, kje pa je dedek?«

Sluga je nejevoljno poklinal izza naočnikov, ki so mu čepeli na koncu nosu, položil je prst na usta, nagubanič je čelo in je dejal: »Pet!« Babica se je prestrašila, namignila je mali, naj molči, in je odvezala ročec in ponudila slugi napitino. Bržkone to ni bilo dosti denarja, ker je sluga zabrundač, češ da ne utegne, da je krsta že zaprta in da naj bi bila prej prišla.

»A jaz hočem dedka na vsak način videti!« je vzključilo dekletce.

Zena je spet hotela oditi, a ker je mala tako prosila, me je ganilo in sem dal denar slugi, ki je zdaj dvignil pokrov krate.

»Babica,« je vzključila deklica, »daj, vzdigni me! Drugače nič ne vidim.«

»Otrok moj, jaz te ne morem vzdigniti, si pretežka zame!«

»Daj, pa me ti dvigni,« je dejala deklica, obrnivši se k meni, »veš, babica je že prestara.«

Zenica se je hotela oprostiti zaradi male, pa sem zamahnil z roko, prijel sem otroka in ga dvignil.

»Babica!« se je razveselila mala in zaploskala z ročicami, »poglej no, kako je dedek lep!«

Res, v tej krti je ležal pravičnik srebrnih las in vsevednega obraza, kakršnega nam smrt da spet nazaj, in je zares v miru počival.

Ndaj se je približala še stara ženica, ki jo je življenje odrinilo v stran, sklonila se je čez rob krste in se je še enkrat poslovila od vseh daj in noči, od vseh slik in besed, ki so tu ležale zaprte ko v kakki zaprti slikanici.

»Pismo, babica, pismo!« je rekla mala in se okrenila v mojem naročju.

Starka je iz svoje žametaste torbice izvlekla košček papirja in ga dala vnukinji. Dekletce je vzelo papir in ga porinilo dedku med sklenjene preste.

»Zdaj moraš iti,« je dejala stara ženica. Postavil sem otroka na tla, od zunaj pa se je glasila otroška pesemca.

»Babica, ali se smem malo igrati?« je zaprosila deklica s svojim zvonkim glasom.

»Ne, ne, saj ne utegneva,« je šilila babica domov.

Zdaj, ko je babica že držala vnukinjo za roko, da gresta ven, bi bil rad zvedel, kaj da je v pismu, ki ga je mala pisala dedku.

»Nisem pisala dedku,« je rekla »pač pa ljubemu Bogu. Moja punčka se je razbila in mama je rekla, da mi Božiček ne bo nobene druge prinese. Zato sem dala dedku tole pismo s seboj, da bi mi ljubi Bog odpustil.«

Sam sem ostal v mrtvašnici. Prešlišal sem rožljanje s ključji, s katerim me je sluga opominjal, da naj grem. Ker mi je bil obraz mojega prijatelja mučen, sem še enkrat pristopil h krti starega mo-

ža in sem se tolažil s temi čistimi potezami z obraza tujega mrtveca.

Zvečer, ko sem že zaspal, mi je bilo, ko da so se vrata odprla. Tisti starček s pismom za Boga v roki, je pristopil k moji postelji in dejal: »Prišel sem čez daljine poljane. Kar me pokriva, je zemlja, kar plava nad menoj, je nebo, in kar je pred menoj, to je blaženost, in kar je daleč daleč za menoj, to je prebridko življenje, ki me je svoj živ dan teptalo. To je veselo oznanilo, ki vam ga pri našam, ker ste mi še enkrat pokazali mojo vnukinjo.«

Rad bi bil starčku aegle v roko, pa je odstopil nazaj, češ: »Ali ne veste, da v epanju ne smete mrliču seči v roko?«

Tega pa res nisem vedel.

»To pomeni nesrečo.« Starček je počasi dvignil pismo, rekoč:

»Če bi mi vi malo pomagali, gospod! Moja hči je tako stroga in nima nobene uvidevnosti z otrokom. A ko mi mala Mirnica že toliko zaupa...«

Saj res! Le kako da sem bil na to pozabil! To

V zimski dan.

Pod milim nebom

Točno in prav po naše prestavlja najnovejši slovenski prevod svetega pisma latinski stavek v svetonočnem evangeliju: »Et pastores erant in regione eadem vigilantes: V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom.«

»Pod milim nebom.« Morebiti ni jezika, ki bi bivanje pod prostro razprostrtim nebom mileje izražal in naglašal kakor naš slovenski jezik.

»Pod milim nebom.« Naš pogled in čut si pri tem predstavlja živo, usmiljeno nebo, prav milega Boga samega. Njemu najrajši prilastuje to lastnost in zato ključ: »Mili Bog!« Kadar se čuti samega, se mu potoži: »Pod milim nebom nimam nikogar.« In komur kdaj pomagati ne more, ga sočutno odslavlja: »Hodi za milim Bogom!«

Prešernu se v kitice in stihe velikokrat poveže prilastek: »milo«. Z njim ubira strunar svojo prvo pesem:

»Strume! Milo se glasite,
Milo, pesmica! žaluj!...«

Obličje, oko in nebo se našemu prvemu pevu vidi milo, te tri največkrat odeva s tem pridnevnikom:

»Ak' glečat smem obličje tvoje milo...«

»Kjer tvoje milo se oko ozira...«

Sonetnega venca ne konča drugače kakor:

»Zamaknjen v mil' obraz kraljice.«

Slovenec napoveduje, da jim bodo:

»Jim mišji zvezde kakor zdaj sijale...«

In svoje pesmi imenuje:

— poezije mile...«

Poleg svoje izvoljenke in svoje pesmi se prijazno miluje le še Bogu in materi Sloveniji:

»In šla je žalostna domū
Tožila milemu Bogu...«

»Skeleče misli, da Slovenec mile
Ne ljubi matere vanj upajoče...«

Zaročenka Črtomirova v »Krstu pri Savici« nosi tudi milozvočno ime »Bogomila«.

»Enkrat videt' žel' podoba milo...«

Morebiti so tudi drugim kdaj in drugod, kakor so v mojih mladih dneh na Posavju bajali nam otrokom na sveti večer, da hodita Marija in Jožef pod milim nebom.

Nocoj, nocoj je lepa noč:
Marija hodi mimo koč;
kdor ni doma, naj gre domov:
Marija nese blagoslov.

Največje tri skrivnosti Gospodove so se go-dile pod milim nebom: Rojstvo, Trpljenje, Vstajenje in še četrti skrivnost: Vnebohod.

Pod milim nebom se dogaja človekovo najlepše naravno veselje: bodisi pomladno ali poletno, bodisi jesensko ali zimsko.

Pod milim nebom zelene, cveto, zore in počivajo polja, travniki, vrtovi in vinogradi. Milota jih je gledati v kateremkoli božjem času.

In pozimi, ko se človek ne more toliko gibati in bivati pod milim nebom, si pa sam rad

je bilo zares povsem brezmiselno. »Rad, rad. Jur-tri, ko bom prišel na pogreb, bom na pokopališču in ne bom pozabil prinesiti punčke s seboj.«

»Ali vam morem jaz s čim postreči?« je vprašal starček, ki je bil v življenju bržkone kak majhen stacunar v predmestju in je bil še v smrti vju-deni in skromen.

Tako rad bi imel pravi obraz svojega mrtvega prijatelja, sem tiho in obotavljaje se odgovoril.

Tedaj si je starček s svojimi koščenimi rokami pokril svoj snežnobeli obraz, obrnil se je in mi nemo dal v roke nekaj belega in hladnega. Nato je sklonil glavo in je brez besede odšel.

In tedajci sem držal izgubljeno obličje svojega prijatelja v rokah; bilo je lepo in mrzlo, jasno in preprosto, kakršna je smrt sama, tuje, kot je konec, in iskreno kot je prijatelj. Pritisnil sem si to obličje na prsi, ki se je z mojimi dhi vred dvigalo in padalo. To spet najdeno obličje mi je spolzelo v roke in z njim se je pogreznilo v mojo dušo vse tisto življenje s prijateljem, vsi tisti pogovori ob večerih, vsi sprehodi po gozdovih, dim ognjev v jeseni, pljuskanje valov ob čolnu. Pogreznil se se mladostni dnevi in načrti dveh mladih fantov; v mir in pokoj so odšle vse zamišlj in slutnje, ki so nama skupno utripale v sencih in nama je od njih v srcu podrhtevalo.

Nedeljski listi

Nihče, nihče ne zna pripravljati naše duše na slovesne praznike s tako modrostjo in s tolikim zaupanjem, kakor Cerkev, ki jih je postavila. Svoje adventne nedeljske liste zajema zopet, kakor sicer največkrat, iz neizčerpne zakladnice Pavlovih listov.

Božični prazniki oznanjajo »mir ljudem, ki so Bogu po volji«. Cerkev želi, da bi verniki ta mir zares nosili in čutili v sebi. In primerna priprava k temu? Pavlov opomin: »Zatorej ničesar ne sodite pred časom, dokler ne pride Gospod, ki bo tudi osvetlil, kar je v temi skritega in bo razodel misli sre in takrat bo vsakdo prejel hvalo od Boga.«

Vsaj v teh svetih božičnih dneh se vzdri-mo sleherne nemile sodbje o svojem bližnjem tako v mislih kakor v besedah. In Gos-pod miru bo toliko rajši prišel k nam in ostal pri nas. »Tako nas imej vsakdo za slu-žabnike Kristusove in oskrbnike božjih skrivnosti.« V tem duhu preživimo sveti bo-žični čas.

Ko bomo torej zaslišali božične zvonove, naj nam Gospod miru podeli vsem to milost, da bi bilo vse, kakor bomo v teh svetih bo-žičnih dnevih govorili, peli, brali molili ali kaj drugega storili, le z našo hvalo pomno-žen angelski spev: »Slava Bogu na višavah.«

Kakor je Gospod ljubezni v Betlehemu pod milim nebom med pastirji izvolil spre-jeti svoje prvo prenočišče, tako naj sedaj za svoje vredno prebivališče pripravi in uredi tudi naše srece. Saj On je vsa moč, modrost in milost. Iz naročja Očetovega je prišel v naročje Brezmadežne Device, v uboštvo na-šega izgnanstva. Kakor se je tedaj ljubo na-smejal svoji deviški Materi, tako naj se se-daj prijaznega izkaže tudi nam, njenim otro-kom — svojim bratom. Tako bo veselje Gos-podovega rojstva iznova razlito na zemlji, tako rekoč pomnoženo in iznova občuteno med nami.

Polni hvaležnih čustev se poklanjamo božični skrivnosti, v kateri se je Kristus knez miru sklonil k naši zemlji. Naj se zo-pet v neskončni ljubezni svojega nad vse plemenitega srca daruje za nas nebeškemu Očetu, da bi vsi, vselej in vsepovsod nosili in čutili v sebi božji mir.

Po imenu...

»Ali poznate Gaja Lucilija?« — »Seveda, ča-kajte no, to je bil tisti...« — ... ki je pisal satire, res je... — »Zdaj pa že vem, to je bil tisti stari šved, kaj ne, čigar posebnost so bile svatov-ske pesmi?« — »Vi mislite Lucidorja; to je bil pa spet neki drugi.« — »Ali ni imel nekaj skup-nega s padlim angelom...« — »To je bil pa Lu-cifer.« — No, pa nikar si več ne belite glave! Lu-cilij je napisal prve rimske satire in sicer več ko sto let pred Horacijem. Bil je prijatelj Scipija mlajšega in se je bojeval pod njim v Španiji. Svoj čas je bil jako priljubljen in so ga, kar pesniki le malokdaj dosežejo, pokopali na dr-žavne stroške. A njegove slavne satire so se veči-del porazgubile, le nekaj odlomkov je ohranje-nih in še teh ne pozna, razen strokovnih učenj-a-kov, skoraj noben človek. Gaj Lucilij je kvečje-mu samo po imenu znan.«

Pa ni treba, da bi šli tako daleč nazaj, kar do Gaja Lucilija, če hočemo naleteti na priznane osebnosti, ki so nam po imenu prav tako samo prazen zvok. Neki pisatelj, ki je samega sebe proslavljal, saj je bil pesnik, kar pomeni, da je bil ljubljeneč bogov in nedosegljiv za vsak-danje ljudi, ta slavni človek je nedavno srečal gospoda, ki ima veliko besedo v književnosti, priklonil se mu je in razložno povedal svoje krst-no ime in priimek. »Me veselje,« je odvrnil gos-pod, »ali stanujete v Ljubljani?« — »Ne; v Ma-riboru.« — »O, saj v Mariboru tudi jaz stanujem! No, kaj pa ste, prav za prav?«

Ta slavni človek ni bil niti po imenu znan! Njegove knjige so imele piščo naklado, a kaj ta-kega bi vendarle ne bil pričakoval.

Človek praktičnega življenja ni brezpogojno primoran, da bi si zapomnil nekaj stolin imen književnikov. Zadosti je, če se spominja tistih, ki jih je bral. Tistega radostnega lesketa v očeh, če kak čitatelj zasliši, da je njegov sosed ta in ta, — tega so po večkrat deležni samo izvoljenci.

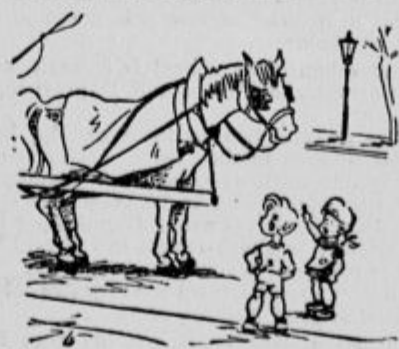
Ali je res tako važno, da je človek po imenu znan? »Saj sem že slišal to ime — čakajte no, kdo je to?« To je toliko kot nič. Ali je Lucilij ali Lucidor ali Lucifer — ali ni vseeno, če pa nismo z njimi v nobeni zvezi? Za kakšne izpite je to že važno, kdor ima pa izpite za seboj, pa ni treba, da bi to vedel. Če pa hoče vendarle vedeti, pa lahko pogleda v slovensko zgodovino.

Casih postane kak ta in ta tvoj dober prija-telj. Prav tako, kakor se nam ime katerega mesta izpopolni šele takrat, ko smo prišli tjakaj, dasi smo mislili, da ga ne bomo nikoli videli. Le prav malo je takih, ki bodo kdaj prišli v Vene-zuelo. Zatorej ni bil tisti šolar tako neumen, ko je dejal, da ne verjame zemljepisni knjigi in da bi bili res vsi tisti kraji na svetu! Saj, ali se bo mogel kdaj prepričati, ali je vse tisto res?

Raziskovalno potovanje slehernega življenja napravi iz človeka brez imena in iz votlega zvoka nekaj vidnega in doživetega, in iz nečitanih knjig take, ki vplivajo in delujejo. Kaj bi se zmenili za to, kako se kaka slika imenuje in kdo da jo je nastiljal? Ali se lepota slike kaj spremeni, če preberemo podpis, ki je pod njo? »Ime je prazna pena in dim.«

Skrbnaj smučarski učitelj.

»Kaj pa ima ta konj na očeh?«

»Prismoda, ali ne vidiš, da so ga zatemnili?«

»Oh, Janez, že spet imaš tako umazane roke. Pogledaj sosedovega Borisa, kako je lep!«

»Stric, to pa ni čudno, on se pa vsak dan umije!«

MLADI SLOVENEK

Mutasti kraljevič

1.

Takrat, ko še mene in vas ni bilo, je živel v daljni, daljni deželi kralj, ki je bil na vso moč hudoben. Ljudje so ga sovražili in mu želeli smrti; toda smrt ni hotela priti. Dobrote kralj sploh ni poznal. On sam je jedel iz zlate skledice najboljši jedi, ljudje pa njegovemu kraljestvu pa so stradali kruha. Včasih je bil kralj kakor obseden. Takrat se je morala kraljica s sinom skriti v najbolj temen kot. Kakšni reveži so bili v takšnih dneh šele njegovi podaniki, si lahko mislite!

Kralj je dobro vedel, da ga ljudje sovražijo; a še na misel mu ni prišlo, da bi postal dober in plemenit. Sklenil je, da bo vsakega podanika, ki se bo pritoževal čezenj, spravil v temno ječo. Dolgo je premišljeval, kako bi dognal, kaj ljudje o njem govorijo. Nazadnje se mu je posvetilo v glavi.

Poklical je svojega sina in mu rekel: »Če hočeš postati moj naslednik, preobleci se v berača in potuj po vsem kraljestvu! Delaj se, kakor da bi bil gluhi in nem. Povsod prosi vbojajme in poslušaj, kaj govorijo ljudje. Imena tistih, ki se bodo pritoževali čezenj mene, si zapiši. Vrniti pa se smeš šele čez leto dni!«

Sin bi se bil na vso moč rad uprl očetovi volji. A ni upal ziniti besedice. Vedel je, da bi potem očeta še bolj razjezil in da bi moral kljub temu na pot. Zato je mirno stal in poslušal očetova navodila.

»Pazi, da te ne bodo spoznali, drugače bom dal obglaviti tudi tebe. Zapomni si: leto dni moraš biti gluhi in nem; ne smeš spregovoriti besedice, čeprav bi bil v najhujši stiski!«

Princ je žalostno odšel v svojo sobo. Tam ga je že čakala beraška obleka in popotna palica. Malo se je obotavljal, potem pa se je preoblekel.

»Eno leto bom že pretolkal!« se je tolažil. »Saj sem še mlad in tudi hudega sem vajen. Morda bom v svetu še bolj zadovoljen kakor doma.«

2.

Hodil je dobro uro in prišel v prijazno kmečko vas. Stopil je v prvo koč. Velika revščina je vladala v njej. Z roko je pokazal, da prosi za prenočišče. Zena, ki je stala pri mizi, je odkimala. Medtem pa se je mutcu približalo močno porasčen mož. Ni se menil za to, da je berač gluhi in mutasti; gostobesedno je začel govoriti:

»Pri nas smo sami reveži. Sedem nas je in vsi spimo v tej sobi. Nič ne pomagaj, čeprav delamo od ranega jutra do poznega večera. Reveži smo in reveži ostanemo, dokler nam bo vladal ta kralj! Kralj ima na sru gađa. Pojdite v grad in videli boste, kakšno razkošje vlada tam!«

Mutec je pokimal in stopil čez prag. Dobro si je zapomnil vse. Zvečer si bo te besede moral zapisati, da jih ne bo pozabil...

Stopil je v drugo hišo. Tam je našel trumo mož, ki so zabavljali čez kralja. Nihče ni mutca povprašal, po kaj je prišel. Kraljevič je pokazal z roko, da je mutasti. Može so zato še bolj brezskrbno zabavljali. Najbolj zgovoren je bil velik fant. Vsak trenutek je imel kletvico na ustih in vsaka kletvica je veljala hudobnemu kralju. Može so začeli ugibati, kako bi se brezsrčnega kralja znebili.

Mutastemu princu je kar sapa zastajala ob tem pogovoru. Bilo mu je tesno pri sru ob spoznanju, da podaniki strašno sovražijo njegovega očeta. Pogovor je trajal dolgo v noč. Vsak je vedel povedati kakšno krivico, ki jo je pretrpel. Na koncu so si bili vsi edini, da morajo kralja strmoglaviti s prestola, ker bo sicer narod od trpljenja in lakote izumrl.

Princu so odkazali skromno ležišče. Sredi noči je vzel iz žepa svinčnik in hotel zapisati vse, kar je čez dan doživel. Toda srce se mu je upiralo, da bi tožaril in spravil ob življenje uboge ljudi. »In vendar ne smem pustiti, da bi mi umorili očeta!« je takoj nato pomislil. »Moja dolžnost je, da ga posvarim, dokler je čas.«

Dolgo v noč je premišljeval. Nazadnje je sklenil, da se ne vrne na dvor prej, kakor čez leto dni. Saj mu je oče sam ukazal, da se ne sme vrniti prej.

3.

V berača preoblečeni princ je hodil že nekaj mesecev po deželi. Povsod, koder ga je vodila pot, so se ljudje budo pritoževali čez kralja. Princ je videl, da je ljudstvo res do kraja obubožano in da ne more prenesti nobenih žrtve več. Kralj je zahteval od njih vsak dan več. Nič ni spraševal, kje bodo jemali: imeti je hotel, kar je zahteval. Kdor ni mogel dati, tega so odgnali v ječo. Dobremu princu so se ljudje zasmilili. Srce se mu je upiralo, da bi jih tožaril očetu. Toda kaj naj stori? Mar naj očeta na koljenih prosi, da bi se revežev usmili?

Nekega dne se je mutec ustavil v samotni koči. Tam je našel na postelji staro ženo, kateri je z vso skrbjo stregla mlada deklica. Berač je poprosil za miloščino, starka pa ga je osorno zavrnila. Princ je odšel, deklica pa je pritekla za njim in ga začela tolažiti, kakor je pač vedela in znala.

Pripovedovala mu je, da je revica tudi sama. Pred desetimi meseci ji je umrla mati in morala je s trebmom za krubom Slabotna in drobna, kakor je bila, je ni maral nihče v službo. Samó ta stara ženica jo je vzela. A pri njej se ji tudi ne godi dobro. Zmerjana je stokrat na dan, večkrat je lačna kot sita, čeprav mora trdo delati. A še to pičlo hrano razdeli med kokoši, ki zaradi starkine skoposti prav tako stradajo.

Princu se je deklica v srce zasmilila. Tako rad bi ji rekel kakšno tolažilno besedo; pa ni smel, drugače bi se izdal, da ni mutasti. Samo od časa do časa jo je milo pogledal. Bil je srečen, da je po dolgem času le našel dobro, sočutno dušo. Na tihem je sklenil, da jo bo še večkrat obiskal.

Ko se je leto obrnilo, se je deček hotel vrniti v grad. Pri vratih gradu je pokazal z roko, da želi h kralju. Kralju so nemudoma sporočili mutčevo željo. Kralj je bil ta dan zelo slabe volje. Zvedel je, bil, da se mu ljudstvo upira in zaskrbel ga je krona in prestol. Ko je zvedel, da boče k njemu neznan mutec, je grdo zaklel in zakričal, kakor je imel navado:

»V ječo s predrznežem!«

Kraljev služabnik je nič hudega slutečega princa pograbil, mu vklelil roke in ga odpeljal. Princ je bil hudó potrt. Toda niti z besedo se ni izdal, kdo je. Mirno se je pustil odvesti v grajsko ječo. Ko so se zaprle težke duri za njim in je imel okrog sebe samo neprodno temo, je zastokal na glas:

»O, zakaj nisem ostal tam zunaj v prosti naravi! Domov me je gnala samó želja, da bi po dolgem času spet videl mater — zdaj sem pa to doživel!«

Solze so se mu vpile iz oči. Ure in ure je žalostno presedel v ječi in nikogar ni bilo blizu.

Živel je mož...

Prijatelji mladi, morda pričakujete pod tem naslovom pravljico o možu velikemu, ki je bil višji od Triglava, ki je bil močan, da je z lahkoto prestavljal gore, skratka moža, ki je bil strah in trepet vseh ljudi, posebno pa še otrok. Ne, ne mislim vam pripovedovati take pravljice. Povedal vam bom tisočkrat lepšo pravljico — pravljico, ki ima te vrline, da je od začetka do konca resnična.

Živel je deček, preprost kmečki deček in Tonček mu je bilo ime. Od drugih otrok se je razlikoval v toliko, da je imel izredno dobro, usmiljeno srce. Surovosti in grdega vedenja ni poznal. Nikogar ni žalil, pomagal je rad komur koli je mogel. Imel je bistre oči, ki niso ničesar zgrešile, in uho, ki je že zarana zajelo vso trpkost življenja.

Deček je rasel in njegovo obzorje se je širilo. Čim dlje ga je vodila pot v življenje, tembolj mu je bilo pri sru trpljenje slovenskega naroda, nad katerim je takrat vihtel svoj bič — tuje. Deček je z gnevom opazoval vse to. Ljubil je svoj narod, ljubil naše gore in doline, naša govoriča mu je bila najslajša godba tega sveta. Mnogo je čital, mnogo se je učil, mnogo razmišljal. V njegovem sru so rasli plemeniti načrti, ki so ga počasi vsega prevzeli. Potrpežljivo je čakal lepših dni za svoj rod, ko se bo osvobodil tujega jarma. Včasih je že obupaval nad svoje močjo, nad svojimi upi; a narodovo trpljenje mu je zmerom znova utrdilo voljo in pogum.

V Tončku je raslo spoznanje, da je od samega Boga poklican in izvoljen za nekaj velikega. Hotel je postati — junak svojega rodu. Zavedal se je, da bo treba mnogo žrtve, mnogo samozatajevanja. Mladi svet ga je ljubezniva vabil na svoje široke ceste. Kazal mu je lepote življenja, vabil ga na pot zabave in veselja. On pa se ni dal premamiti. Hodil je svojo pot in na tej poti je postal — velik mož.

Iz kraja v kraj ga je gnalo srce. Govoril je množicam: »Dvignite glave, ker bliža se vaše odrešenje!«

Slovenske vasi je napolnila mogočna pesem svobode, pesem slovenska, stoletja zatirana in teptana. Ljudje so hvalečno upirali oči v moža in ga v sru izvolili za svojega vodnika, krmarja...

Mož je bil presrečen, da se je mogel boriti za srečo drugih. Občutil je, kako sladko se je žrtvovati za narod. Delal je s podvojeno silo, delal preko svojih moči. Njegov narod se je v vsaki stiski zatekel k njemu. In on je delil dobroto, tolažil žalostne, bodril obupane. Najbolj pa je ljubil mladino. Pomladil se je sam, kadar je pobohal drobljanca po kodrastih laseh in pogledal v njegovo nedolžno dušo. Ljubezno do mladine, skrb za lepšo bodočnost mladine mu je dajala novih moči.

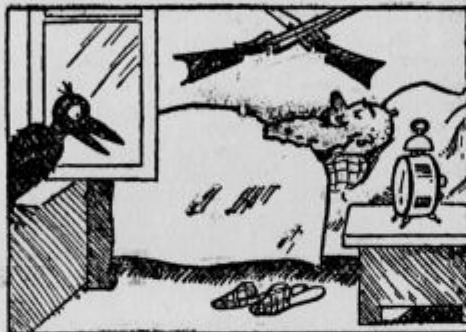
Največja vrлина tega moža pa je bila — plemenitost. Sproti je odpustal svojim sovražnikom vse, kar so mu hudega in krivičnega storili. Celo pomagal jim je, kadar so zašli v stisko in nesrečo.

Sredi največjega dela je ta mož z zlatim srcom nenadoma omahnil. Sam, čisto sam je v svoji tihi, skromni izbi zaslišal Boga, ki ga je v svoji neskočni modrosti poklical k sebi. Njegove ustnice so izšepetale poslednji pozdrav ljubljenu narodu, katerega vodnik je bil, za katerega je delal, trpel in se boril do konca.

Povedal sem vam zgodbo in gotovo ste uganili že vsi, da je bil ta mož velikani — naš voditelj dr. Anton Korošec. Bil je mož, kakršnega med nami še ni bilo, ga ni in ga morda nikoli več ne bo. Bil je borec za slovensko staro pravdo, blagoslovljen od tisočih, ki jih je bodril, učil in vodil v zarje Vidove.

Slovenska mladina, vate je veliki pokojnik stavil vse svoje upe, ti si mu bila najbolj pri sru. Ostaní mu zvesta in vdana do smrti!

Krokar in budilka

Ves dan po goščavi gozdar je lovil, zvečer pa je skrbno budilko navil, da z zvoncec zarana ga spet prebudi: nikdar še zaležal ur jutranjih nil

Ponoči skoz okno prikade se tat: to krokar je črni; rad bil bi bogat. Kaj tam ob ležišču tako se blešči? Kar s kljunom — budilko pograbí, zbeži!

»Kaj si naredil s kovačem, ki ti ga je podaril stric?«

»Dal sem ga neki starki.«
»Zelo lepo, sinko moj, a kje je ta starka?«
»Tam na oglv prodaja čokolado.«

Zdelo se mu je, da je minila že cela večnost, ko so se vrata vendarle odprla.

V ječo je stopil ječar. Postavil je predenj skodelico nagnusne jedi. Nato ga je preiskal in mu odnesel vse, kar je imel pri sebi.

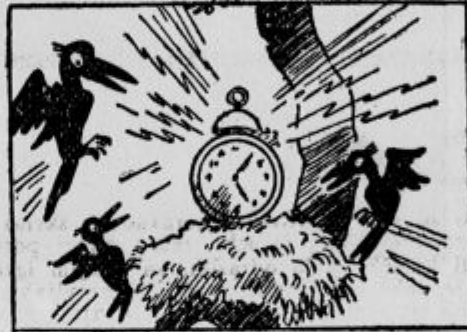
Minil je spet dan, ko so se odprla vrata. A tokrat ječar ni prinesel nobene jedi. Jezno je zakričal nad jetnikom:

»Ti si vohun in ne mutec! Iz čečkarij, ki smo jih našli pri tebi, smo to spoznali. Pripravi se, jutri boš obesen!«

Princa je spreletela smrtna zona. Moj Bog, to se vendar ne sme zgoditi! On — kraljev sin, naj umre sramotne smrti na vislicah kot izdajalec? Ali ne bo materi počilo srce, ko bo zvedela to strašno novico? Ali se ne bo ves narod dvignil zoper kralja in se maščeval? In uboga deklica tam v revni bajti? Hotel ji je pomagati iz revščine in trpljenja — zdaj pa je on sam največji revež v kraljestvu, obsojen na smrt od svojega lastnega očeta...

V princovo dušo se je naselila črna žalost. V molitvi se je zatekel k Bogu in ga prosil, naj mu pomaga iz stiske. Ze se je začelo svitati, že se je bližala ura smrti. Ubogemu princu je v zadnjem hipu šinila v glavo misel, da bi pisal očetu. Našel je v žepu še kosček papirja in konček svinčnika. Napisal je na listek: »Mutec — princ.«

Tedaj so se odprla vrata. Ječar je prinesel ubogemu jetniku zadnji zajtrk. Mutec mu je stisnil

Mladiča vesela darú sta na moč: blešči se zdaj v gnezdú budilka vso noč. A grozno se zjutraj prestrašijo vsi, ko z zvoncec iz spanja pošast jih zbudi...

Tri vprašanja

Neka deklica je služila pri kmetu. Bila je zelo pridna in ubogljiva. Ko je minulo leto dni, je hotela domov, kmet pa ji je rekel:

»Ostani še pri nas, za plačilo dobiš telička. Deklica je ostala še tri leta. Iz telička je medtem zrastle krava. Deklica je zahtevala plačilo. Kmet pa jo je zavrnil:

»Obljubil sem ti za plačilo telička. Iz telička je zrastle krava — krave ti pa nisem obljubil. Zda ne dobiš ne telička ne krave.«

Deklica je šla k sodniku in mu potožila, kako jo je kmet osleparil. Sodnik je poklical kmeta k sebi, ta pa je vztrajal pri svojem. Sodnik ni vedel, kako bi razsodil. Zamislil se je in čez nekaj časa rekel:

»Krava naj bo tistega, ki ugane, kaj je najbogatejša, kaj najslajša in kaj najhitrejša na svetu.«

Kmet je dolgo ugibal in nazadnje rekel:

»Najbogatejši je kralj, najslajši je med, najhitrejši pa veter.«

Deklica pa je odgovorila:

»Najbogatejša je zemlja, ki rodi za vse ljudi, najslajša je prijazna beseda, najhitrejša pa misel.«

Sodnik je prisodil kravo deklici, kmet pa je moral oditi z dolgim nosom.

v roke listek in ga s sklenjenimi rokami prosil, naj ga odda kralju. Dolgo je moral kazati, preden je ječar razumel njegovo prošnjo. Komaj je ječar odšel, so prišli k jetniku trije drugi ječarji in ga odpeljali. Na dvorišču so že bile pripravljene vislice.

Mutec je žalostno pogledal na vislice in spet se mu je stemnilo pred očmi. Omahnil je na tla. A kmalu so ga spravili k zavesti. Preden so ga odvekli na vislice, so mu rekli, naj pove svojo zadnjo željo. Dali so mu v roke svinčnik in papir. S tresočo se roko je napisal:

»Obesite me pol ure pozneje!«

Rablji so morali izpolniti poslednjo željo na smrt obsojenega. Za mutca so bili to strašni trenutki. Upiral je oči v palačo in čakal, kdaj bo prišla pomilostitev. Minute so tekale, a pomilostitve ni bilo. Že je dal rabelj znamenje, naj stopi pod vislice — tedaj pa je pridrvel iz kraljeve palače služabnik in zakričal:

»Stojte! Ta človek je nedolžen. Nemudoma morate z menoj v grad.«

Rablji so onemeli. Služabnik je stopil k princu in mu spošljivo snel verige. Z opotekajočimi se koraki je krenil princ v grad in čez nekaj minut je že stal pred svojim očetom, ves shuštan, raztrgan, umazan, z dolgimi lasmi! Kralj je v njem komaj spoznal svojega sina. Nekaj časa ga je molče motril, potem pa je vstal s prestola, dotaknil se je njegove rame in s solznimi očmi rekel:

Pravljice pripovedujejo...

V zakotni vasi pokrajine Hiba na Japonskem živi kmečka družina, ki zna nekaj več kakor obdelovati riževa polja. Ze 150 let potujejo člani te družine okoli in pripovedujejo pravljice in bajke. Zda potuje iz te družine 72 letna kmetica Nišikava Kacuju po Japonskem v družbi nekega drugega starca. Če bi ju hoteli imenovati »pripovednika«, bi to ne držalo, kajti svoje pravljice, prednata s počitnim glasom ob spremljavi godala, ki je še najbolj podobno naši kitari. Kitari pravi Japonec »asumusec« in ima tri strune, torej dve struni več kakor gosli srbskega guslarja. Kitara brenči, kakor da bi godel muren. V marsičem spominja to »petje« pravljic na junaške pesmi srbskih guslarjev.

Ta japonska kmetica pa svojih pravljic ne pripoveduje samó in jih spremlja z godbo, ampak prevaža s seboj tudi nekakšno lutkovno gledališče. Lutke predstavljajo glavne osebe, ki nastopajo v pravljicah. Ko poje njen spremljevalec pravljice, premika kmetica glave in oblačila svojih lutk tako spretno, da so celó razvajeni prebivalci velikih mest presenečeni. V glavnem mestu Tokio je društvo, katerega člani se vsak mesec zbera, da poslušajo pripovedke stare kmetice. Japonci zelo ljubijo svoje narodne pripovedke in družini Nišikave Kacuju se ni treba bati brezposelnosti.

MLADA NJIVA

Sveti večer

Rekel je Janko Jerič:

»Sestrica, sveti večer je nocoj. Pojdi z menoj, pojdi z menoj! Drv si nabereva, da bo topló, da nas pri jaslicah zeblo ne bo.«

Rekla je bratu Jericu:

»Zunaj je sneg, zunaj drči. S sabo vzemiva sani, dosti je v logu vej in tresák. Pojdiva hitro — dela se mraki!«

Šla sta Janko in Jerica.

Mile svetlobe je poln bil log. Biserov tisoč je naokrog v snegu blestelo, na vejah dreves. Luna sijala je z modrih nebes.

Pa sta nabrala suhljadi dovolj.

Da sta vedela kod in kam, hodil za njima je Jezuček sam v haljici beli, razpetih rok, Dete nebeško, prijatelj otrok.

Pa sta čutila bližino obá.

Bilo je jima mehko takó: v logu vse mrzlo, v sru topló kakor nikdar še, kakor nikjer — blažen otrokom je sveti večer!

Uganke prevejanke

Znotraj je prazno, zunaj nič ni, vendar se vsakdo tega boji.

(Strah.)

Ptič rdeči na strehi sede in varujejo strop nam, da dež nanj ne gre.

(Strešna opeka.)

Lonce imamo, ne kuhamo v njih, lepote jim damo in venčamo jih.

(Cvetlični lonci.)

Spomladi sem v bujnim cvetu, poleti zelena, jeseni rumena, pozimi sem suha na svetu.

(Jablana.)

Past za miši je pri hiši, K meni sede in mi prede.

(Macka.)

Metka in Francek.

Mama je položila poredno Metko čez kolena in jo začela šeskat. Pa je kakor nalašč prav v tem hipu pokukal v izbo Metkin prijatelj Francek.

»Kaj hočeš?« je jezno zakričala Metka.

»Ali ne vidiš, da sem zaposlena?«

»Ali si dal tudi sestrici kos jabolka?«

»Seveda, in še najboljši del.«

»Kateri?«

»Semenska zrnca. Če jih vsadi, bo imela kar celo jablano.«

»Sin, odpusti mi! Malo je manjkalo, da me ni Bog strašno kaznoval. Tvoja dobrota in plemenitost mi je izprosil pri Bogu milosti. Poslej bodi ti kralj te dežele! Vem, da boš vladal boljše, kakor je vladal tvoj oče.«

To rekoč, je stari kralj padel na kolena in se bridko zjokal. Kača, ki je ovijala njegovo srce, je poginila. Sin je videl očetovo bridko kesanje, lepo ga je tolažil in mu povedal vse, kar je doživel na svojem potovanju. Nato se je preoblekel v kraljevska oblačila in poiskal svojega mater. Moje skromno pero ne bi moglo dovolj ganljivo opisati vselega svidenja...

Medtem je stari kralj razodel svojim ministrom, kaj je sklenil. Ljudje so vreli skupaj in pred kraljevo palačo pozdravljali novega kralja. Mladi kralj je prijazno odzdravil na vse strani. Med množico je zagledal tudi svojo znanko — ubogo deklico. Takoj je odpisal po njo svojega slá. Deklica kar verjeti ni mogla, da je mladi kralj tisti ubogi mutec. Princ je je posadil zraven sebe in svečano povzdignil glas:

»Moje ljudstvo! Obljubljam ti, da bom vladal pravično in pošteno, da bom skrbel za reveže, kakor za samega sebe. Vzel bom za ženo tole deklico, ki je največja sirota v mojem kraljestvu. Pozdravite svojo novo kraljico!«

Ljudstvo je začelo navdušeno vzklikati in želelo mladi kraljevske dvojici mnogo sreče na življenjski poti.

„On trosi in daje...“

(V spomin dr. Antonu Korošcu.)

Slovenska družina je prva, ki bi se morala zahvaliti našemu velikemu pokojnemu voditelju dr. Antonu Korošcu. To je bil oče, ki je vselej s radodarno roko in blago dušo prihitel na pomoč družinam. Nič ni izpraševal po razmerah, nič se krčilo. »Koliko?« je bila njegova široka beseda in medtem je že odpiral predal in dajal, ne da bi premišljal ali prešteval. »Bo dosti?« In nato se je zasmel, ti pogledal prav v dušo in povprašal po otrocih, po razmerah, po uspehih v šoli. Ves čas se mu je blestel odsvit očetovskega srea na dobrohotnem obličju, počasi je pihal iz pipe in ti pokazal knjigo, sliko, cvetje.

»Bojim se, da ne znam govoriti s otroki.« je dejal o priliki. »dodava se mi, da je vsaka beseda premajhna, preveč okorna za otroke. Saj so otrokove oči tako prodirne, da zadenejo v živo. Kar sitno mi je pred otrokom in si mislim, da ne znam prav povedati, kar bi mu rad povedal.« — In vendar, kadar so bili otroci pri njem, je pustil da se se mu kobilili na kolena, smejal se je in jim odprl omaro: »Kar izberite! Kaj bi imeli rad? Vse ti dam!« Šegavo in hudomušno je jemal iz omare, karkoli je le imel, in je ponujal in dajal otroku. Malokateri telesni oče se vede sprito otrok tako do dna po očetovsko, kot se je vedel naš veliki voditelj, ki je bil vprav rojen oče.

Neizmerno je ljubil cvetje. Iz otrokovih rok podarjeno, mu je bilo zares v pristočno veselje.

Zavzel se je za družine v sleherni pripravi, čeprav prilike niso bile primerne njegovemu visokemu položaju med svetom. Obljubil je pomoč in je držal besedo in človek mu je moral zaupati brezpozorno, brez vprašanja in nadaljnega molodovanja. Kakor sončni pramen se mu je zaskrilo v oči, ko je dejal: »To so moji fantje!« in jim natlačil v žep in v roke jabolk in hrusk in pe-civa, da že ni bilo nikjer več prostora.

Na široko je odprl vrata: »Pozdravljeni!« in je pobožal otroke po glavi, drugega potrepal po

rami, tretjega prijel za roko in brž znesel skupaj vse, karkoli je imel pri rokah za otroke. — Ras-veselil se je pisem in pozdravov iz otroških rok in je odgovoril točno na sleherni pozdrav in se zahvalil s posebnim pismom.

Tako je naš veliki rajni ljubil otroke, tako jih je dvigal k sebi, tako vodil v ljubezni pravega očeta.

Nešteto je slovenskih družin, ki jih je on ob-daroval za božič, za Miklavža, za veliko noč. Ko-liko otrokom je bil birmanski in krstni boter in kako pomembno mu je bilo botrstvo! Dejaj je: »Če prevzamem botrstvo, mi to ni kar tako. Za-vedam se, da je to duhovno sorodstvo in da mo-ram tudi duhovno poskrbeti za tistega otroka.«

In vse to nazivlje svojemu visokemu položaju, nazivlje uračnemu delu, nazivlje težkočam v politi-čnih zadevah, nazivlje do minute seštetemu času. Vprav v teh drobnih srčnih zadevah je bil naš rajni dr. Korošec zares velikan, velikan bolj ko v vsem drugem svojem delovanju.

»On trosi in daje ubogim...«, zares »trosil« je. Trosil do poslednjega dinarja in potrošil je največ za darila in pomoč slovenskim družinam in slovenskim otrokom. Vprav ganljiva, neizmer-no taktna je bila njegova pomoč. Vpričo njega se nisi čutil obdarovanega; bil si z njim kot človek s človekom, nazivlje njegovemu daru, čeprav si ve-nomer čutil, da imaš pred seboj očeta, očeta v ti-stem pristnem slovenskem pomenu: da je oče go-spodar in vladar, da je gospod in visoko nad teboj, pa čeprav sedita skupaj za mizo in po domače kramljata.

Nenadomestljiva je izguba takega očeta v po-samezni družini, še bolj nenadomestljiva je v dru-žini, ki je narod. Slovenci nimamo več očeta, za-res ga nimamo. Zato prosimo najvišjega Očeta, da bi blagoslovil vsa dela rajnega očeta slovenskih družin in mu onkraj te solzne doline povrnil s mi-rom na vekoma.

sončni obali rek in potokov, o ne, mi smo se sončili in potili po strniščih rži in pšenice, pre-našali težkoklasno snopje in nabirali latovje, ki je obležalo po njivah. Z lepo povezanimi sno-piči zlatorumene pšenice smo trgovali: nesli smo jo naprodaj kakšni gospe ali upraviteljici na šoli, da je imela pičo za kokoši — za nas pa je bil to prvi zaslužek, pa ne za cukrčke, temveč za obleko ali zimsko čevlje. Poletje nas je zavajalo tudi v igro: napravili smo si mla-tilnico za žito. V kolarnici smo poiskali orodje in žeblje ter jih zabili v stare vrtenice, ki so mu že odvilji sukanec. Na os pritrjena tuljava se je križala z zobci, ki so bili zabiti v deš-čico nad njo — tako se je vsak žitni klas zmel med žebli in na drugi strani so pagala ven zrna.

Kadar smo zašli v gozd, nas je vedno spre-jel skrivnosten občutek samotnosti in prijetnega hladu. Hodili smo križem po mahu, iskali ptičja gnezda in se verifikali po vejah dreves. Ti-hotno življenje v gozdu nas je mnogo novega naučilo: že po vonju smo razpoznavali kraje, kjer rastejo gobe ali kjer se levijo kače.

Prav tako smo z radoznlostjo in pože-le-njem odkrivali hišne in gospodarske prostore in skrite koticke: v parnah in listnjakih smo se šli kino in druge igre ali si pripovedovali največje skrivnosti v življenju, ki smo jih po-sneli iz besed in kretanj starejših ali smo jih opazili pri živalih... Ničesar nismo razumeli, slutili pa smo, da mora biti nekaj velikega in sladkega.

V skritem koticu za parmat smo po-sneli tudi cerkvene dogodke. Čudovito lep običaj velikonočnega blagoslovljanja jedil ob naših vaških križih in kapelicah se vtisne kmečkemu otroku v trajen spomin. Ni čudno, če si sam naredi iz palčice križ, ga zasadi v zemljo, ob straneh pa dve smrekovi veji kot drevesi. Deklice spleto venčke iz marjetic ali rumenega regrata in okrase križ in smreče. Potem prinese žegen, j-z sem kaplan in blago-slavljam... o, kam spomin!

Otroci se z vsem igrajo, še s smrtjo: s kakšno ljubeznijo in veseljem delajo grobke, pokopavajo kakšen kos lesa, kamen ali porce-lanastega fantka in punčko ter krasijo grob. Kako jim mora včasih še odrasel človek po-magati pri tem in jim biti za mlčiča (kako po-membna podoba!), da ga spreletajo čuane misli in mraz, a otrok ne pozna grozot življenja in sveta, zato je neusmiljen v svoji igri.

Jeseni so spet na vrsti šola. Paša in gozd z nabiranjem želoda in ježic. V šolo smo hodili tu in tam po polki, ki smo si jo sami napra-vili skozi goste grmovje; kmalu smo videli, da tudi odrasli hodijo po njej (ali ne bi manj grešili, če bi več hodili po poti otrok?). Kot odrasli, tako smo tudi mi pobirali sadove s

Darujte za Božič!

Krznen plašč,
srebrno lisico,
ovratnik in mufl,

kar dobite najugodnejše
pri

L. ROT - LJUBLJANA
Mestni trg 5

Posebna izložba krzna tudi v
pasazi nebotičnika

svojih njiv in vrtcev. O, kakšen užitek in ponos je reči: »To pa je meni zraslo!« V kolar-nici (tam je bilo reči, da jih otroško oko ni-koli ni moglo vseh pregledati!) smo spet po-iskali žagice, kladivke, češčiče (Bog ve, čemu neki imajo tudi odrasli tako drobne reči?) in si zbili stiskalnice za stiskanje grozdja in ja-bolk. Po bezgovi cevi, ki smo ji izbili stržen, je tekel gost in masten most, poln ne-nage in prahu, a za nas neznanoski sladek in okusen (po tem bi se najbrž morali ravnati tudi mi vsi odrasli: stvari so takšne, s kakršno lju-beznijo jih sprejemamo).

In zima? Radosti kepanja, sankanja in drsa-nja so si najbrž povsod podobna v mestu in na deželi, le da tu najbrž • manj gorki obleki in z bolj strganimi podplati... Potem prelepe poti v šolo kar počez, po meter visokem, trdem snegu in skrilavišču (zaklonišču!) pod vejami smrek pretežko obloženih z belim snegom, po-godna onim, ki smo si jih v pozni jeseni zgra-dili iz sončnih stebel: v takem varnem in skritem koticu so otroci narajši: najbolj so

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

sami zase in ločeni od sveta odraslih... Kot čez vse leto, tam od obdelovanja zemlje, seja-nja, žetve do pobiranja sadov, tako je tudi po-zimi premnogo del, pri katerih otroci morajo pomagati odraslim: luščenje fižola, koruze, buč-nih semen itd. Še pri mesarji imajo svoj delež dela: otrok drži posodo, kamor teče kri. Zato pa dobe otroci ta dan vsak svojo meseno klo-basico, prav kakor so nam mati ob vsaki krušni peki spekli tudi vsakemu kolaček, ki smo ga še toplaga pojedli. (L. St.)

OTROCI

»Kot otroci smo radi posneli odrasle.« se Finžgar nekje spominja svojih mladih dni. Ko sem prebral to misel, se v hipu vstalo pred menoj vse moje otroško življenje, pre-živeto v pestrem priškem okolju. V začetku so bili spomini neurejeni in so prehitevali drug drugega, a sčasoma so se začeli zgrinjati okoli posameznih motivov, ki so se sami uredili v neko notranjo zgradbo snovi.

Moderno vzgojno načelo zahteva, naj se otrok v igri pripravi na trdo in resno življenje. In kakšna je najlepša igra za otroke? Da z igračami posnema pravo »igro« življenja. Mestni otrok čobiva v miniaturni izdelke mnogih pred-metov in stvari velikega življenja: žoge, ko-

velo že tudi v otrokih, čepravno še skrito in nezavedno? Sami iz sebe začno otroci posne-mati kmečko delo odraslih, se z njim igrajo in se tako na idealen način pripravljajo na resno življenje. Mnogokrat je ta njihova igra nekoliko skaljena, saj že od rane mladosti mo-rajo opravljati pri hiši dela, ki niso več samo igra: pasti, opravljanje pri živini, pomagati na polju itd. Zanimivo je, da otrok iz lastnega nagiba rad začne kakšno delo odraslih, ko pa vidi, da to gre v neskončnost, se kmalu utru-di in obnemore — le prave igre se nikoli ne na-veliča. Otroci želi igre, a predvsem takšne igre, kjer se obnaša »kakor velike«.

Pomlad, čas prubčenja. Čas, ko začne biti kmet stalno na njivi kot škrjanček, je o-ra-ščajočemu otroku še posebno ljuba, saj z njo preneha zimska ječa bivanja po zatohlih kočah in sedenja ob zeleni peči, ker takšen mir kar ovira njegovo sproščeno rast. Najprej se greje na soncu, pred okni, pod brajdo, v zavetju pred neugnanim vetrom. Tam pečejo otroci kruh in pogače, kakor so to videli pri materi. »Grejo se šola, in najbolj sposoben je seveda učitelj ali učiteljica, ki mora samostojnim brisati tudi sveče pod nosom. Ko se začno po-mladni nalivi, čehi nimajo več pokoja in s sključki iz vrbače in tres delajo mlinčke, ki se potem po vseh jarkih oglašajo, kajti žebelj v stopi kar zveneče udarja po razbitem kosu stekla. Med te igre se meša vedno neprijetna dolžnost, da je treba gnati na pašo, a tam se spet znajdejo pastirji in nagačujejo svoje igre: vrbove piščalke se oglašajo, otroci ustva-rjajo iz spomina in iz lastnega nagiba nove pa-stirske igre, slavijo Jurija, opletajo krave itd. Najmanj skrbi še imajo s šolo. Šola je kmeč-kuemu otroku večkrat samo oddih od domačega dela: preden je šel v šolo, je moral napasti, ko se popoldne vrne, mora varovati mlajšega brata ali sestrice, potem pa spet na pašo. Ne spominjam se, da bi se kot ljudskošolski otrok kdaj kaj učil, razen morda pozimi. Tam zahteva, naj se otrok čim več nauči v šoli, najde še posebno svojo utemeljitev. Dočim so v mestu veseli, da je otrok v šoli in da ni skrbi z njim (saj zato že preošolske otroke dajejo v razna zavetišča in vrtce), je na deželi ravno narobe — zaradi nujnega dela na domu otrok večkrat ne more v šolo. Če je mestni otrok staršem pri njihovem izvrševanju obrti ali službe večinoma v napotje, je kmečki otrok roditeljem v pomoč — lepšega sožitja staršev z otroki si pač ne moremo misliti! Ko se n. pr. prične obdelovanje zemlje, s katere sokom je izpolnjena naša kri, si tudi otroci izberejo in ogradijo svoj kosček grede, ki jo pognojijo, skopljejo in zrahljajo, nato pa posejejo cvetlice ali kar solato. O, kot otroci smo vedno imeli svoj vrt, ki smo ga marljivo ravnali, tudi kakšno majhno (za otroke morajo biti predmeti vedno primerno majhni) drevcesce, ki si je mor-da samo od sebe poiskalo svoj prostor in zrastle izven urejene vrste, smo si prisvojili, ga pri-vezali h kolu in ga celo cepili. Tuoi živali smo imeli vedno svoje: telčki, ki so jih kotile krave so bili naši in piščančki pa mucke in pusi-ki — vsak je imel svojega. Kako vneto smo krmili svoje zajčke in golobčke (dragi otroci, to so bile vse »zaresne« živalce, ne samo iz le-sa ali gumijal!): če na primer puhati par golobč-kov, ki smo si ga na novo prinesli, ni maral jesti prosa z žlice, smo jima glavici kar priškr-nili v skobeljnik in ko je nesrečnež od-bolečin začel odpirati kljunček, smo si domisljali, da nas uboga...

Poletje z vročino in z žetvijo za nas ni bil čas počitnic, ko bi se kopali in poleževali na

Tik pred božičem

Dva, tri dni pred božičem strahoma spoznaš, da je denar skoraj že pošel, a da manjka še to in ono, ki pa tako spada k svetemu večeru, ka-kor jaslice in božično nastrojenje. Čar teh dni pred prazniki vsebuje tudi to posebnost, da je človek do neumornosti zaposlen in da dva, tri dni pred prazniki še začne kako majhno delo, ki mora biti pa takšno, da je brž storjeno. Za ko-ličjak spretno roko so nam na razpolago še vsa-kovrstni majhni predmeti.

Na primer senčnik za svetilko! Treba ti je žice in kos pergamenta, ki iz njega izrežemo pri-bližno za 5 cm večji krog, kakor pa je premer

obroča. Na eni točki prerežemo pergamentni krog do središča. Potem prišijemo zunanji rob perga-mentnega kroga na žico, odvisni kos, ki gre čez, odrežemo in senčnik zlepiamo. Debelo vrstico pre-večemo z žametom lepe barve in jo prišijemo z zlato nitko na rob senčnika. Končano. —

Še lažje je prevleči škatlo s kretonom ali iz pisanega povojenega platna napraviti ovitke za knjige. Copate iz mehke volne so kmalu nare-jene in so jako lične, da jih ima vsakdo rad. Dva, tri večere človek rad žrtvuje; trud je obilno poplačan!

Čarčnost s krznom

Poceni „Silvestrov“ punč

Malokdo ve, da je punč, ta priljubljena mestna pijača za Silvestrov večer, doma iz Indije. V imenu se še pozna ta daljna domo-vina: iz indijske besede »panča«, ki se nahaja v sanskritu, je nastal kasnejši punč in se je udomačil v vsej Evropi. Panča pomeni prav za prav »pet« in spominja še na pet sestavin stare, indijske pijače, in sicer so to: arak, čaj, sladkor, voda in citronov sok. Šele v poznejših časih so dodali k tem dobrim stvarim še vino. Več stoletij dolgo je bila kuha punča skriv-nost tempeljskih svečnikov v Inoiji. Okrog leta 1765 je začel punč še v Evropo. Danda-nanj si ga mestni ljudje radi pripravljajo v mrzlih dneh, posebno pa na Silvestrov večer.

Medtem ko so prej dajali v punč arak ali rum, damo zdaj namesto tega kak liker. Pri tem je treba le na to paziti, da ne dodamo preveč sladkorja, ker je liker že sam po sebi sladak. Sledi nekaj navodil za punč:

Punč iz rdečega vina napravimo iz trp-kega ročnega vina, ki damo vanj, ko vre, ci-met in žbico in še kanec likerja. Poseben okus dobi punč, če damo vanj nekaj opranih kuš-čkov črnega kruha.

Družinski punč. Pol litra svetlega čaja osladkamo z ½ kg sladkorja. Prilijemo pol litra rdečega vina in osminko litra ruma. Punč mora biti sicer vroč, a ne sme zavreti.

njičke, avtomobile, letala, vseh vrst stroje in živali, deklice tudi kuhinjo z vso opremo, otroke iz porcelana itd. itd. V istem ozračju se giblje tudi delavski otrok, čeprav ni deležen vseh teh lepot v enaki meri. Kako pa naš kmečki otrok? Tudi mi smo dobili včasih kakšno narejeno igračko, kakšno »babco« (punčko), največkrat ne novo, ampak takšno, ki je po čudni poti priromala iz mesta h kakšnemu sosedu v vasi in je tam obležala — končno si jo prejel v dar ti z velikim veseljem in občudovanjem. Dečki smo dobivali kakšnega »dedca« (možica), ki ga je pa navadno izrezljal iz hojkove skorje oče sam ali starejši brat. V ostalem pa smo kmečki otroci rasli brez tujih in narejenih igračk, kar nas je gnalo k temu, da smo si jih sami izmišljali in izdelovali. Kaj nam je pri tem služilo za vzor? Najmočnejše doživetje kmečkega človeka je narava, ki govori iz njega v njegovi hoji, kretanju, besedi, ljubezni, kletvi in molitvi njegovih ust in njegove glo-boke skrite duše. Večni tek noči in dneva, letnih časov z železno neizpremenljivostjo, na-videzna umljivost rasti bilja na polju in ži-valске plodovitve, veselje pračloveka nad soncem in njegov trepet pred neumljivostmi bliska in viharja, vdanost pred smrtjo — vse to in še kaj se mu je vtisnilo v njegov duševni obraz in nam ustvarilo značaj našega kmečkega človeka.

In če so učenjaki dognali, da se značaj more tudi podedovati, kako ne bi vse ono ži-

Pravni nasveti

Dedna pogodba. K. J. L. - Dedna pogodba, sklenjena med možem in ženo ter zapisana po notarnju, drži Razveljaviti jo lahko le mož in žena sporazumno. Kljub veljavni dedni pogodbi pa lahko napravite oporoko, ki je veljavna glede čiste četrtine, vendar bodo vaši otroci smeli zahtevati od vaše zapuščine izplačilo nujnih očelev. — Dokler živite, pa lahko poljubno ravnate s svojo imovino. Zato smete tudi vse posestvo ali pa del posestva prodati ali za življenje komu podariti. Šele po vaši smrti bo imela žena pravico do zapuščine, kakršna bo pač na dan smrti — Če to ženi predložite, bo verjetno pristala na spremembo dedne pogodbe in se ne bo upirala temu, da posestvo izročite sinu, ženi pa izgovorite dosmrtno gospodarstvo na posestvu.

Spor zaradi napeljave studenta. J. J. B. - S studentem, ki izvira in teče po vašem svetu, smete razpolagati po svoji volji, v kolikor niso druge osebe pridobile ali pogodbeno ali s priposestovanjem kake služnostne pravice. Če je oče pred 20 leti dovolil dvema sosedoma najetje studenta in napravilo vodovoda na svojem svetu proti temu, da bo smel tudi sam, brez stroškov, napeljati vodovod iz rezervoarja za svojo hišo, in sta sosedata takrat na to pristala, potem sta dolžna ta dogovor tudi sedaj, ko hočete napeljati vodovod, splojnjevali. Če pa eden izmed sosedov trdi, da takega dogovora ni bilo, ima pa kljub temu napeljano vodo iz vašega studenta preko vašega sveta v svojo hišo, potem naj dokaže, s kakšno pravico je zajel in napeljal vaš studentec v svojo hišo. Dokazati mora ali dogovor ali na priposestovanje služnostne pravice vodovoda, za kar pa je potrebno 30 letno mirno uživanje. Če je sosed trmast in se ne bi dal poučiti tudi od sodnika ne, ga boste mogli le s tožbo prisiliti, da bo spoštoval vaše pravice. — Ugotovite, kdo je lastnik poti, kjer mislite položiti cevi: ali občina ali srenja. Z lastnikom se poprej dogovorite, sicer vam lahko prepovedo napeljavo cevi po poti.

Sporna pot št. 120. K. D. M. - Če služnostna pravica poti ni vključena in njen obseg ni razviden iz zemljiške knjige, potem jo sme sosed uporabljati le v tem obsegu, kakor je bila priposestovana. Ker so se prej vozili preko vašega travnika le prideliti iz sosedovega gozda in travnika v času, ko je bil že vaš travnik pokosen, ne more sosed sedaj, ko je posekal gozd in ga spremenil v njivo, voziti v večjem obsegu na njivo in raz njivo in celo v času, ko vaš travnik še ni pokosen. Take vožnje mu lahko prepovedate in s takimi vožnjami napravljeno škodo vam je sosed dolžan poravnati.

Neurejena zapuščina po očetu. C. V. D. Sestra, ki je lastnica očetove domačije, sama pa živi v Ameriki, je lahko užitik te domačije prepustila očetu. Ko oče zaradi starosti ni mogel več obdelovati posestva, je smel užitik prepustiti drugi osebi. Tega užitika pa oče ni mogel po svoji smrti nikomur zapustiti brez privoljenja lastnice, t. j. sestre v Ameriki. Če je ta očetu pisala, da lahko naredi s posestvom kar hoče in je oče nato pred smrtjo izjavil, da naj bo vsa domačija vaša, bi moral oče napraviti tozadevno oporoko. Če ste dejansko po očetovi smrti sami uživali domačijo, popravili poslopja in sploh gospodarili tam skozi 20 let, še vedno niste s tem postali zemljejninski lastnik. Še vedno je zemljejninska lastnica sestra v Ameriki in od nje morate dobiti podpisano listino, da se strinja s prepisom posestva na vas. Tako listino bi nadomestila tuči sodb. — Svetujemo vam, da skušate zadevo urediti zlepa s sestro v Ameriki; druga sestra, ki sedaj od vas zahteva najemnino, nima zato nobene pravice. — Izid tožbe je negotov. Imate pač pravico, da zahtevate povračilo tistega, kar ste vtaknili v posestvo in za kar je sedaj posestvo zboljšano napram prejšnjemu stanju.

Vojnica bivšega vojaka. H. I. - Odslužili ste redni kadroviški rok. Tudi v bivši Avstriji ste bili vojak. Lani ste pa bili pri zdravniškomijskem pregledu spoznani za nesposobnega. Letos vam je pa davčna uprava dostavila plačilni nalog za plačilo vojnice. Vprašate, ali ste res dolžni plačati ta davek, ki ste vendar služili vojake? — Čim vas je zdravniška komisija spoznala za nesposobnega, ste s 1. januarjem naslednjega leta po zakonu dolžni plačevati vojnice. Ta obveznost bo trajala do dovršenega 50. leta starosti, razen če vas spet spoznajo za sposobnega.

Železničarjeva sirota. J. Š. - Oče je bil progovni mojster, umrl je leta 1915. Do 18. leta starosti ste vi, njegova hčerka, prejemali sirovinsko pokojnino, nato pa vam jo je železnica odvzela, češ da nimate pravice do nje, ker je oče umrl leta 1915. Na vožnji z železnico ste se hudo ponesrečili. Zaradi poškodbe in bolezni ste za vsako delo nesposobni. Radi bi zvedeli, kam bi se v tem težkem položaju obrnili. — Do sirotinske provizije po obstoječih predpisih nimate pravice. Poizkusite pa s prošnjo za podporo po čl. 7 uredbe o spremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na upokojeence. Prošnjo naslovite na ministrstvo za promet, odpoljšite jo pa na direkijo drž. železnice v Ljubljani. V prošnji izrecno napišite, da prosite za podporo po čl. 7 gori omenjene uredbe, ker ste neomogočena hči umrlega železničarja in ker ste sirotinsko provizijo izgubili in ste brez zaslužka. Kratko tuči opišite vaše zdravstveno stanje. Prošnjo priložite samski list, dekret o odmeri osebne pokojnine očetu in rodbinske pokojnine materi ter potrdilo občine, da ste brez premoženja in zaslužka. Ostale priloge bo direkcija v primeru potrebe še naknadno zahtevala.

Zavarovanje izprašanih strojnikov rudniških podjetij. L. P. - Izprašani strojnik ste in zavarovani pri Bratovski skladnici. Vprašate, ali se morajo izprašani strojniki po uredbi o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščence zavarovati pri Pokojninskem zavodu. — Po predpisih uredbe o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na zobne tehnike in strojnike s strojniskim izpitom se pokojninsko zavarovanje nameščencev za območje vseh pokojninskih zavodov za nameščence razširja na gori navedene osebe, če niso že po

dosedanjih predpisih zavezani pokojninskemu zavarovanju. Vi ste pa zavezani k temu zavarovanju popravili Bratovske skladnice in, kakor pišete, ste tudi že zavarovani. Zato uredba o razširitvi zavarovanja pri vas ničesar ne spremeni.

Okuženje. K. A. - Ravnanje uradnega veterinarja je bilo v vašem primeru pravilno. Veterinar ima po pravilniku o cepljenju pravico zaračunati prevozne stroške, dalje za delo 50 din, oziroma 100 din, če gre izven svojega sedeža, za cepljenje samo pa še po 2 din od komada, poleg seruma, ki ga je porabil in plačal sam, morebiti samo, delno ali pa vsega. Če vse skupaj seštejete in vsoto delite s številom cepljenih prašičev, boste približno videli, če je bil račun upravičen.

Odgovornost za nesrečo zaradi poledenelega hodnika pred hišo. D. Č. - Na poledelem in neposutem hodniku ste padli in se poškodovali. Vprašate, kdo je odgovoren za škodo, ali lastnik hiše, ki ne stanuje v njej, ali njegov sorodnik, ki v hiši stanuje in jo upravlja. — V odgovor vam povemo, da je v nečem podobnem primeru sodišče razsodilo, da mora hodnik pred hišo čistiti, odnosno posipati, kdor hišo izključno uživa, upravlja in gospodari v njej. Odgovornost za nesrečni slučaj, ki se je pripetil na poledelem hodniku, torej ni vezana le na lastnika, ampak zadene tistega, ki je kriv, da se hodnik vključno pozivu občine ni posipal.

Zabranitev pešpoti. S. P. - Ne moremo vam svetovati, da samolastno zaprete pešpot preko vašega zemljišča, čeprav pelje vzporedno z občinsko cesto, ki ni daljša. S tem bi se lahko zapletli v nesigurno pravdo. Zato se rajše spoznamite z upravičenci. Res pravi postava, da naj se služnostni utesnjevanje, kolikor to dopušča njihova narava in namen. Vendar o upravičenosti utesnitve ali v vašem primeru ukinitve poti, če se bo tej ukinitvi kdo protivil in vas tožil, ne boste mogli odločiti sami, tpmak bo merodajna odločba sodišča.

Pokojnina otrok državnega cestarja. S. S. - Večje pokojnine ne morete dobiti, kakor je predvidena po zakonitih predpisih. Zato bi bila prošnja, na se vam pokojnina zviša preko predpisanih pokojnin, brezuspešna.

Izgubljeno pismo? M. J. L. - Ne moremo vam povedati, ali smo prejeli vaše pismo ali ne, ker pisem, ki jih prejemamo od vpraševalcev, ne hranimo. Če ni bil objavljen odgovor na vaše pismo, ponovite vprašanje. Na pošti pismo gotovo ne leži, če je bil naslov razumljiv.

Pokojnina železničarjeve hčerke. M. T. Ker je vaš oče, ki je bil arevodnik državne železnice, umrl leta 1918, se mora vprašanje vaše pravice do pokojnine po njem presoditi po predpisih, ki so veljali tedaj. Po tedanjih pokojninskih statutih pa vam je pripadala pravica do pokojnine le do 18. leta starosti, lahko se je pa podaljšala do 24. leta starosti, če bi bili še do tega leta nepreskrbljeni. Če ste doživeli 18 let starosti in imate službo, vam torej po navedenih predpisih pokojnina ne pripada. Drugačni so pa predpisi za tiste hčerke državnih uslužbencev, za katere velja uradniški zakon iz leta 1931. O tem smo pa pisali v nedeljo 8. decembra t. l.

Dijakiški znak pri vojakih. G. F. S. V bivši avstro-ogrski vojski ste dosegli čin četovodje in vam je sedaj priznan čin podnadrednika. Tedaj niste bili »enoletni prostovoljec«, ker še niste dokončali

erednje šole. Po vojni ste pa napravili zrelostni izpit. Radi bi vedeli, ali bi mogli doseči, da se vam prizna dijaški znak, kadar boste vpoklicani. — Vložite prošnjo na poveljstvo vojnega okrožja, ki ji priložite dokaze, da ste doživeli srednjo šolo. Obenem prosite za povnanje v čin rezervnega narednika. Po našem mnenju vam bodo ugodili.

Prepisni stroški. P. P. B. Vaše vprašanje je prepomankljivo za točen odgovor. Niste povedali, ali ste posestvo podedovali in po kamu, niti, ali ste ga prevzeli s pogodbo in s kakšne vrste pogodbo, niti, ali ste ga kupili. Vsa ta vprašanja so važna pri odmeri takse. Tudi glede dolgov bi morali vedeti, kakšni so tisti dolгови, ali so dokazani s listinami. Vse to bi morali vedeti, da bi vam mogli približno povedati, koliko bodo znašale takse in stroški za prepis posestva.

Bolan vojaški obveznik. Č. A. Če mislite, da ste zaradi bolezni postali za vojaško službo nesposobni, se lahko javite ob priliki naborov za vašo občno naborni komisiji, ki vas bo pregledala. Pripominjamo pa: da boste morali do 50. leta starosti plačevati vojnice, ako vas bodo spoznali za nesposobnega za vojaško službo.

Ordreda minimalnih mezd. »Prizadeži.« Vprašate, ali velja ordreda minimalnih mezd za trgovsko in ostalo višje pomožno osebje, ki je bila objavljena v »Službenem listu« naše banke uprave dne 17. oktobra t. l., tudi za notarske in odvetniške uradnike. — Po našem mnenju, navedena ordreda ne more veljati za notarske in odvetniške uradnike, ker člena 1 te uredbe, ki ga gotovo poznate, ni mogoče tako široko razlagati.

Astronomični letni časi. I. S. M. Ne moremo vam v »pravnih nasvetih« razlagati začetka astronomičnih letnih časov. Obrnite se na urednika dotičnega koledarja, odnosno pratike.

Starost za vstop v državno službo. D. F. Odgovor smo objavili v nedeljo 15. decembra t. l.

Vojnica. K. K. Vojnico odmerjajo pristojne davčne uprave po razporedih vojnice, ki jih dobe od poveljstev vojaških okrožij. Vojnica se vključuje in izterjuje po določbah zakona o neposrednih davkih in pravilnika o vključevanju neposrednih davkov, davka na poslovni promet in vojnice. Glede zastaranja bo vpoštevat predpise po zakonu o neposrednih davkih. Če iz pošne položnice ni razvidno, za kateri čas so vam odmerili vojnice, vprašajte pri davčni upravi. Tudi glede plačevanja vojnice v obrokih vprašajte pri davčni upravi, ki mora vojnice izterjati in jo izročiti pristojni zbiralnici.

Podpora rodbini vpoklicanih. A. F. Ze večkrat smo pisali o podpori rodbinam, oseb, poklicanih v vojaško službo. Le pristojni odbor, ki podpre podeljuje, bo mogel presoditi, ali vam podpora pripada, ali ne. Če ste vse čas orožnih vaj prejemali od tovarne, kjer ste v službi plačali, vam po našem mnenju odbor nikakor ne bo mogel priznati podpore. Podpora pripada le tistim rodbinam, ki so zaradi vpoklica njihovih hranilcev, ostale brez nujnih sredstev za preživljanje.

Prošnja za naše državljanstvo. G. F. Za pridobitev našega državljanstva je med drugim potrebno, da je prošilec v trenutku, ko vložijo prošnjo polnoleten, t. j. 21 star. Zato vaš dijak, ki je mladoleten, še ne more samostojno pridobiti našega državljanstva. Mladoletnik sledi glede pridobitve ali izgube državljanstva in to zakonski otrok, očetu ali, če očeta ni več, materi, a nezakonski otrok, mlajši od 21 let, nezakonski materi. Če potrebujete odgovor tudi na ostala vprašanja, pa sporočite.

Veselite za godbo in petje. P. A. V Ljubljani imamo orglarsko šolo Cecilijinega društva, glasbeno šolo Glasbene Matic in železničarkega glasbenega društva »Sloga«. Te šole so zasebne. Imamo pa tudi državni konservatorij. Obrnite se na eno izmed navedenih šol, kjer boste kaj več zvedeli.

Davčni nasveti

A. K., Kranj. — Imate kmetško posestvo, kjer stanuje le domača družina. Eden od vaših sinov se uči. Drugi dela kot pomočnik, tretji dela doma. Eden Vaših sinov ima vključen na posestvu svoj dedni delež. Vprašate:

1. Če morate plačevati zgradarino;
2. Če mora vaš sin plačevati rentnino.

Zgradarine so proste zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njihovim poljedelskim delavcem za stanovanje — v vseh in selekih občinah ter izven rejeonske črte mest, trgov in turističnih krajev kopalisknega značaja.

Kmetovalec ni, kdor se trajno bavi z industrijo, trgovino, obrtjo ali drugim pridobitnim poslovanjem ali samostojnim poklicem ali ima dohodek iz etalne javne ali zasebne službe.

Vaš sin je zavezan rentnini, če so s sodnim sklepom določene tudi obresti, ne glede na to, da so morebiti obresti prepuščene vam za njegovo preiskrbo.

S. P., Gorje. — Bili ste na orožnih vajah 16 dni manj kakor 6 mesecev. Po poklicu ste krojaški mojster brez pomočnika in plačujete pridobitno po pavšalu. Vprašate, če lahko prosite za odpis pridobitne za čas orožnih vaj.

Pridobitna se odpisuje:

1. V primeru popolne in trajne ustavitve obratovanja. V tem primeru neha davčna obveznost koncem meseca v katerem je obratovanje popolnoma prestalo. Prestanek je treba dokazati in radi odpisa javiti pristojni davčni upravi v 14 dneh po nehanju davčne obveznosti.

2. Če se obratovanje ustavi najmanj in stalno za 6 mesecev radi: a) smrti ali bolezni davčnega zavarovanca; b) požara, poplave in drugih izrednih dogodkov, neodvisnih od volje davčnega zavarovanca.

Začasno ustavitev za krajši čas ali iz katerega drugega razloga n. pr. radi potovanja ali bolezni enega družabnika ali člana rodbine ne daje pravice na odpis davka. Ustavitve poslovanja se mora prijaviti za čas trajanja ustavitve in dokazati, da je ustavitev nastala radi navedenih razlogov in brez krivde davčnega zavarovanca.

Če bi trajala orožna vaja več 6 mesecev, bi veljala za vas določila pod točko 2, ker pa ste ustavili obratovanje za krajši čas, se vam po sedanjih zakonskih določilih pridobitna ne more odpisati.

T. K. V. — Davčno kazensko postopanje in nagrade ovdeltelj.

Davčno kazensko dejanje stori:

1. Kdor v zadevi lastnih davkov ali kot zastopnik ali pooblaščenec zoper navodila svojega pooblaštelja v prijavah ali izjavah, odrejenih z zakonom o neposrednih davkih, v odgovorih davčnim oblastvom, v pritožbah, pred davčnimi in reklamacijskimi odbori in finančnimi sodišči ali v obče v vlogah, poselanih davčnim oblastvom, navede ali trdi kaj neresničnega ali tisto, kar je dolžen prijaviti ali navesti, utaji ter bi mogla nastati zaradi takega dejanja ali opustitve popolna ali delna prikrasna davka, oziroma če bi se s tem dosegla popolna ali delna oprostitve ali odpis davka.

2. Kdor v svojih poslovnih knjigah, knjižnih prilogah ali zaključnem računu kaj stori ali kaj opusti, kar bi utegnilo dovesti do popolne ali delne prikrasne davka, če se mu po določilih zakona

o neposrednih davkih davek načeloma odmerja na podslavi podatkov njegovih poslovnih knjig.

3. Kdor z nasvetom, privolitvijo ali pomočjo, zlasti pri vedoma nepravilni voditvi poslovnih knjig, vedoma zavede drugega, da stori katero izmed zgoraj navedenih kaznivih dejanj ali se drugače udeleži dejanja samega.

Davčne kazni:

Kdor stori navedena kazniva dejanja vedoma z namero, da bi prikrasnil davek, se poleg plačila rednega davka kaznuje s 3 do 6 krat tolikšno svoto, za kolikšno je bila država izpostavljena škodbi, če in kolikor bi se ta denarna kaznivost mogla od obojenega izterjati, se spremeni v zaporno kazen tako, da se za vsaki 50 dinarjev računa en dan zapor; zapor pa ne sme biti daljši od šestih mesecev.

Poleg denarne kazni se sme za navedene kazniva dejanja obdolženec kaznovati tudi s samostojno-zaporno kaznijo, ako je država bila izpostavljena škodbi za več ko 10.000 dinarjev.

a) če je uporabil za prevaro oblastva posebno prikladna sredstva, zlasti v načinu vključevanja in lažnega bilansiranja;

b) če je bil v zadnjih treh letih že enkrat obsojen zaradi zavestne prikrasne davka;

c) če je izvajal dejanje davčne prikrasne vedoma več let.

Zaporna kazen se sme izreči za največ tri mesece, če gre za možnost, da bi bila država oškodovana za več ko 100.000 dinarjev, se sme obdolženec kaznovati z zaporom do enega leta; če je bila škodba možna za več ko 500.000 dinarjev, pa z zaporom do dveh let. Vsak primer kazni z zaporom se objavi na obojenčeve stroške v dnevnikih.

Kdor stori navedena davčna kazniva dejanja iz malomarnosti, se poleg plačila rednega davka kaznuje denarno do 300.000 dinarjev. Kazniva dejanja, storjena z opustitvijo, se morajo kaznovati milejše od kaznivih dejanj, ki so bila storjena dejavno.

Kazni po tem členu ni, če ustvari krivec zakonu ustrezajoče stanje, preden davčno oblastvo za kaznivo dejanje kakorkoli zve, oziroma če udeležene, preden zve davčno oblastvo za kaznivo dejanje, pristojnemu oblastvu prijavi, da in katero kaznivo dejanje je stori.

Opustitev kazenskega postopanja:

Dokler ni izrečena razsodba, sme davčno oblastvo na obdolženčovo prošnjo opustiti že započeti kazenski postopek, če se obdolženec zaveže, da je voljan plačati utajeni davek in kot kazen še 1 do

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevozniki, trikotniki, pnevmatika

Iribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje vam pošlje gratis in brezplačno Uprava zdravilnega kopaljšča

SLATINA RADENCI

2 krat tolikšno vodo, za kolikšno je država bila izpostavljena škodbi in se odpove pobujanju tega postopka s pravnimi sredstvi. Če se je obdolženec že prej okoristil z opustitvijo kazenskega postopka, mu sme davčno oblastvo dovoliti opustitev, če se zaveže, da bo poleg utajenega davka plačal tudi še trikratni znesek kot kazen.

Če je bil obdolženec že kdaj kaznovan radi davčnih zatajb, se mu ne sme dovoliti opustitev kazenskega postopka.

Nagrade ovdeltelj.

Od kazni, izterjanih po tem členu, pripada ovdeltelju ¼, če pri ovadbi sami izjavi, da zahteva ovdelteljsko nagrado. Ta nagrada pa gre ovdeltelju samo, če je navedel v svoji ovadbi konkretne podatke ali dokaze, in samo od tistega dela izterjane kazni, ki sorazmerno odpače na podatke in dokaze, za katere se ugotovi, da so točni in resnični.

Ovdeltelj, ki je sam udeležen pri kaznivem dejanju nima pravice do nagrade.

Če se z uvedeno preiskavo ugotovi popolna neresničnost ovadbe, se lahko uvede zoper ovdeltelja kazenski postopek.

Kmetijski nasveti

Repa knurava — golšavost. F. S. S. — V dobro zagnano zemljo ste posejali repo. Pred pletvijo je bila lepa. Teden dni po tem so nekatere rastline začele veneti ter sušiti, in to čim dalje več Preiskali ste korenine in opazili na njih kot pest debele bunke, ki jih pri vas imenujete »knure«. Repa brez knura je postala zelo oebela. Zelite pojasniti, je-li temu vzrok zemlja ali gnoj ali seme. — Po vašem opisu sodeč bo na repi ista bolezen, kakor se bolj pogosto pojavlja na zelju in jo imenujemo golšavost zelja. Povzroča jo žlemasta glivica z imenom Plasmodiophora brassicae. Je torej glivična bolezen, ki napada ne samo zelje, ampak vse rastline iz družine križnic: repo, kavlj, redkvico in druge, in to navadno na zemljiščih, na katerih jih gnojimo več let zaporedoma. Mnogokrat dobimo tudi seme, ki je okuženo s trosi te glivice. Ta nastopa na glavnih in stranskih koreninah ter napravlja na njih izrastke (bunke, knure), ki so v notranjosti beli in trdi. — Slične izrastke povzroča tudi rilčkov kljunotaj (Centorrynchus pleurostigma), toda le na kapusnicah in le na stebelnem vratu. Te bunke so pa v notranjosti votle in v njih najdemo črvička — ličinko hrošča. Pri knurih povzročenih po glivici gnije proti jeseni trda vsebina izrastka v temno, smrččo žlemasto snov, iz katere se razlijejo trosi po zemlji. Drugo pomlad okužijo ti trosi korenine raznih križnic, ki jih sejamo ali sadimo na isto njivo. Če pa teh ni, ohranijo svojo kalivost po 3 in še več let. Razvoj te bolezni pospešuje tudi premočno gnojenje s hlevskim gnojem. Golšavost na križnicah zatiramo s tem, da bolne rastline dovolj zgodaj porujemo ter jih sežemo; nikar z njimi na kompost ali na gnoj. Na okuženi njivi vsaj pet let ne gnojimo nobene rastline-križnice. Razen tega jo razkužimo z žganim apnom, to je, potrosimo jo s apnenim prahom tako močno, da pride na 1000 metrov vsaj dva in pol stota tega gnojila.

Cemu služijo rdeča zemlja? R. B. L. — Nekdo vas je kot rudarja vprašal, kje bi se dobila rdeča zemlja. Sedaj bi pa radi vedeli, čemu ta služi, oziroma, kaj se iz nje pridobiva. — Rdeči zemlja je več vrst: ene so bolj temno-rdeče, druge svetlejšje. Služijo v industriji v različne svrhe. Iz nekaterih pripravljajo zemeljske barve, druge pa služijo za pridobivanje raznih kovin. Cemu pa služi ena ali pa druga, to vam pa pove le kemična preiskava. Če hočete vedeti, čemu koristi določena rdeča zemlja, morate poslati vzorec iste na drž. rudarsko šolo v Celju, ki vam jo proti primerni odškodnini kemično preišče pove, kaj se iz nje lahko pridobiva. Tam vam preiščejo tudi druge rude, če želite zvedeti, kaj vsebujejo. Seveda zastojni se to ne dela, ker preiskava tudi stane.

Primeren kamen za žganje apna. Ž. F. B. — Na svojem posestvu imate več vrst kamenja, iz katerega bi radi žgali apno. Zelite dognati, katera vrsta je v ta namen najboljša. — Apnenec, ki je v vašem kraju razširjen, ni ves uporaben za žganje apna. Čimveč ogljikovo-kislega apna vsebuje in čim manj je v njem drugih primesi, tem boljji je. Če hočete dognati, katera vrsta je najboljša, vzemite nekaj vzorcev, jih natančno zaznamujte ter pošljite na upravo rudarske šole v Celju s prošnjo, da ugotovi, katera vrsta je v določen namen najprimernejša. Za to preiskavo boste pa morali že v naprej plačati primerno pristojbino.

Premogov pepel ni dobro gnojilo. K. J. S. — Zelite vedeti, če je pepel iz visokih dimnikov pri rudnikih koristen za njive in travnike ali za mešanje z tmetnimi gnojili. — Tak premogov pepel ni za rastlinsko prav nič koristen, nasprotno naravnost škodljiv. Vsebuje zlasti v svežem stanju strupene snovi, ki korenine uničujejo. Hranilnih snovi pa itak ne vsebuje skoraj nobenih. Ima sicer nekaj malega kalija in fosforove kisline, tudi nekaj apra, toda v tako neznatnih količinah, da ga ni mogoče vpoštevati kot gnojilo. Tekom par let sicer izgine njegova strupenost, ker izluži dež tiste njegove strupene snovi, in tedaj zraste v njem tudi kaka trava. Toda hrane dobi le malo iz njega. Zato premogov pepel ni za uporabo niti na travnikih, niti na njivah.

Pocinčana pločevina ni za mast. J. B. D. G. — Imate dve ročki iz pocinčane pločevine, ki držita vsaka po 40 kg masti. Zelite vedeti, če se da v njih hraniti mast za daljšo dobo. — Pocinčana posoda ni primerna za trajno hranjenje masti, ker se ta v njih skvari. Cink se namreč začne tekom časa razkrajati pod vplivom kislin, ki nastajajo v masti. Tedaj dobi mast neprijeten okus. Zato so bolj umestne take pločevinaste posode, ki so pokositrane, ker ostane mast v njih neskvarena, kakor je bila pač vložena. Lesene drže so seveda še boljše.

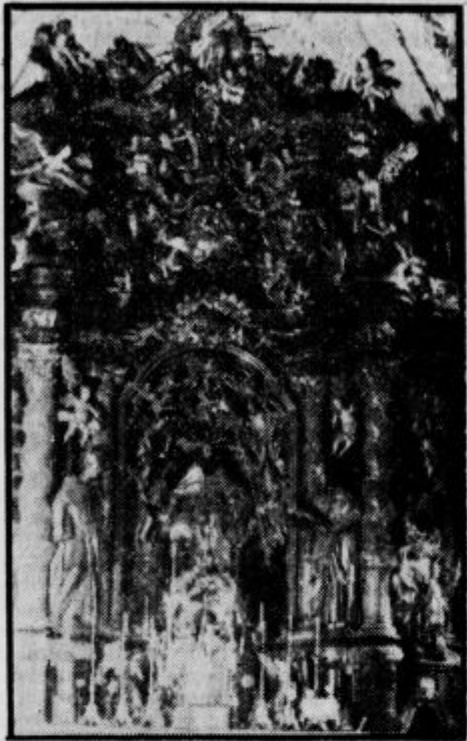
»Moj sin je prej kupil pri vas dva kilograma sliv, a ko smo jih stehali, jih je bilo samo poldruhi kilogram. Kako je to mogoče?«

»Moja lehtnica je točna! Ali pa ste stehali tudi svojega tehta?«

DREŽITE
SLOVENEČ SVETOVALEC
odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek
Slovenec 22. decembra 1940

Slomškova Ponikva

Pač marsikdo ve, da je škof Anton Martin Slomšek rojen na Ponikvi. Mogo jih pozna tudi rojstno hišo, ki jo vidijo, kadar se vozijo z železnico od Grobelnega proti Mariboru. Iz Slomškovih življenjepisov vedo tudi za cerkev svetega Ožbalta, za faro cerkev sv. Martina in za sloveči oreh, pod katerim je opravil dvanajstletni Slomšek javno izkušnjo, ki ga je pripeljala v srednjo šolo. Prav malo pa je ljudi, ki bi Ponikvo samo tudi poznali, saj je skoraj pol ure daleč na vzpetini nad železnico, in kar je glavno, prometne ceste so sedaj izpeljane precej daleč vstran po dolinah. Tako se zgodi, da prav malo ljudi pozna Ponikvo, ki je poslala v svet razmeroma zelo mnogo prav odličnih mož, ki so in nekateri še vedno krepko delujejo celo na javnih mestih in službah.

Glavni oltar v župni cerkvi na Ponikvi

Ob letošnjem jubileju Slomškovega rojstva pa je še prav potrebno, da opozorimo, da Ponikva ni samo slavna, marveč tudi lepa. Lepa po svoji legi na grebenu hriba, lepa po grupaciji poslopij, lepa po svojih snažnih zgradbah, lepa pa še prav posebno po svoji zgodovini in svojih umetniških spomenikih. Gospod župnik ponikovski Anton Kociper, ki je varuh teh umetniških spomenikov že od leta 1916 ter jim posveča v svoji gorečnosti vso skrb, je bil tako prijazen, da nam je vse tako zbral in dal na razpolago, da moremo umetnine šele prav občutiti in jih pravilno umeti. Ne moremo se mu drugače zahvaliti za njegovo ljubeznivost, kakor da njegov spis objavimo, da ga dobi čim večje krog čitateljev v roke, kajti tudi njegova želja je, da se za ponikovske umetnine začno zanimati vsi oni, ki so si ohranili za nje kak smisla.

Zgodovina

1. Ponkovska župnijska cerkev je posvečena sv. Martinu škofu. Postavljena je bila v letih 1732—1758 pod slovitim župnikom Martinom Jurijem Jurešičem (1732—1763). Stara cerkev je bila tako majhna, da so jo pustili med zidanjem sredi nove, katero so zidali polagoma. Leta 1737 je bil dozidan glavni del prezbiterja, kar kaže kronografični napis za velikim oltarjem: »Hic rex exspectat supremum, quaerite dona.« (Tukaj čaka najvišji Kralj, prosite darovi!) V latinskem napisu je letnica 1737. Dogotovljena je bila cerkev l. 1758, kar povelje rimske števke, vdolbene na njenem pročelju. Posvetilo jo je 25. julija 1760 nadškof iz Gorice Karel Mihael grof Attems.

Freska iz leta 1914 v cerkvi sv. Ožbalta na Ponikvi

2. Župnija sv. Martin na Ponikvi spada med najstarejše župnije cele okolice, je tako imenovana prapražupnija. V zgodovini se prvič omenja leta 1213. Omenja se namreč v neki prodajni in darilni listini kot priča Herman iz Ponikve, ki je bil gotovo ponkovski duhovnik. Mimo današnje Ponikve je držala starodavna velika rimska cesta, katere deli se še danes vidijo v krajih Uniča, Sv. Ožbalt in Ponkova. Tako je naravno, da je tu nastala župnija. Leta 1236 se omenja župnik Henrik, leta 1240 Konrad in 1241. Peter.

3. Nekdanji obseg ponkovske prapražupnije predstavlja današnja šmarska dekanija, če odzvememo župnijo Sv. Valentina pri Zusmu, ki je bila nekdanji del pištanske prapražupnije. Leta 1494 je bila ponkovska prapražupnija vtelesena novo ustanovljenemu kolegialnemu kapitolu v Novem mestu na Dolenjskem, ki je obdržal patronat župnije do današnjega dne. Glasom ust-

nega izročila je bilo nekdanj na Ponikvi 12 duhovnih pomočnikov, ki so opravljali dušno-pastirsko službo pri raznih podružnicah. Vsako soboto so se menjavali: šest jih je prišlo domov, šest pa jih je šlo v službo. Po letu 1500 so se podružnice ločile od prapražupnije: najprej Lemberg (Sladka gora), Šmarje in Sv. Jurij s Slivnico, potem Dramlje in naposled Sv. Vid pri Grobelnem.

4. Podružna cerkev sv. Ožbalta v sedanji obliki je iz leta 1737, ko je bila prvotna kapela prezidana in povečana. Izročilo pravi, da jo je postavil Slomškov praded: podjeten, marljiv in hkrati globoko veren posestnik Sloma Stefan Novak, po domače Slomšek. Posvečena je sv. kralju Ožbaltu in sv. škofu Ajdanu. Prenovljena in preslikana je bila leta 1914.

5. Pokopališče je bilo v začetku okrog župnijske cerkve, ograjeno s kamenitim zidom. Ostanek tega zidu je še ohranjen za cerkvijo na severni strani. Imel je na štirih oglih stolpe, v katerih so bila stanovanja za duhovne pomočnike. Glavni vhod na pokopališče je bil na zapadu. En vratni steber še danes stoji na oglu kamenitega starega zidu. Temeljni kamen drugega vratnega stebra pa se nahaja ob plotu nadarbinskega zelenjadnega vrta. Raz njega se preključuje občinske novice.

Cerkvena in starinska umetnost

1. Župnijska cerkev sv. Martina je znamenita in mogočna baročna stavba, postavljena iz naravnega, neobsekanega kamena, kakršnega je poln okoliš župnije. Posebno znamenit je stolp, ki je naravnost drzno zasnovan, saj stoji le s prednjo fronto na trdem zemeljskem temelju. Impozantna je tudi kamenita kupola, ki pokriva celo ladjico cerkve. Mojstrsko delo je glavni oltar, izredno bogat na kipih in okraških, znamenit tudi po enotni ideji. Predstavlja namreč odrešenje padlega človeka. V gornjem delu sta upodobljena prva človeka z naslednj greha, na vrhu vsedobri Bog Oče, pod njim obljub-

ŠPORT

Odlični švedski športnik Edström sedemdesetletnik

Generalni ravnatelj velikega električnega švedskega podjetja Asea v Oesterseju pri Stockholmu, inž. Sigfrid Edström je pred nedavnim praznovanju svojemu 70. letniku, ki je bila po vsej švedski praznovana na najslavnejši način. Kod inženir strokovnjak se je izredno odlikoval po končanih študijah v Švici in v Severni Ameriki. Danes zavzema med mnogimi drugimi častnimi mesti tudi predsedništvo mednarodnih trgovskih zbornic.

S. Edström pa se je na švedskem odlikoval tudi v mednarodnem športnem življenju kot izredno sposoben vodja ter organizator množičnih športnih panog. Sam je bil aktiven športnik v mnogih športnih disciplinah ter je kmalu postal glavni funkcionar ne samo švedskih, ampak tudi zamejnih športnih zvez. Ščasoma je postal, lahko rečemo, naslednji nestorja vsega švedskega športa, generala G. V. Balcka, katerega je nasledil l. 1920. kot član mednarodnega olimpijskega odbora za Švedsko, kjer je od leta 1939 tudi podpredsednik ter hkratu tudi predsednik mednarodnega izvršilnega olimpijskega odbora. Že leta 1912 se je Edström toliko udeleževal, da je bil zraven generala Balcka glavni vodja in organizator stockholmske olimpijade. Edström je predsednik državne športne zveze že od leta 1901 ter je kot tak znal izgladiti nesporazume, ki so nastali med švedskim športom in švedsko gimnastiko. Edström je skupaj z Balckom vodil švedsko moštvo na olimpiadi v Londonu in v Atene, pozneje pa sam na vse sledeče olimpiade, kjer se je švedska povsod odlikovala med prvimi športnimi državami sveta. Že leta 1913 je bil izvoljen za predsednika mednarodne atletske zveze (IAAF) ter je ostal predsednik do danes. Kot tak je sodeloval na vseh sestankih in kongresih te zveze, kakor je tudi bil prisoten na vseh sejah in kongresih olimpijskega odbora (CIO) v Evropi in izven nje. Da bi se seznanil z vsemi metodami telesne vzgoje, je Edström prepotoval tako rekoč vso Evropo po dolgem in počez. Na mu je bilo to mogoče, mu je pomagalo njegovo poznavanje angleškega, francoskega in nemškega jezika. Te jezike je na mednarodnih sejah in sestankih popolnoma tako dobro obvladal kakor materinščino, švedščino.

Na dan proslave so na njegov prekrasni dom v Strandvägen v Stockholmu neprestano prihajale deputacije za deputacijami, kjer zdaj živi v pokoju. Deputacija športnikov mu je izročila veliko spominsko knjigo s 500 stranmi, ki so posvečene spominom iz njegovega športnega delovanja. Zvečer je bil banket, ki se ga je udeležilo okrog 130 oseb.

Nekaj športnih novic v kratkem

Švedska zveza za ledni hokej ima namen prediti februarja meseca tako imenovani »triangel-matcher«, in sicer bi sodelovale na njem Švedska, Finska in Norveška. Turnir treh severnih držav naj bi se pričel 7. februarja.

Finska hokejska reprezentanca bo, kakor vse kaže, še letošnjo zimo gostovala v Švici.

Moštvo hokejskega kluba »Milano« je doseglo to zimo že svoj drugi uspeh. Najprej je zmagalo nad Star Lausanne, zdaj pa je v lombardsko prestolnico povabilo močno nemško moštvo SpC. Riesersee ter zmagalo z 1:0 v zadnji tretjini igre.

Slovaška hokejska reprezentanca bo igrala dve reprezentativni meddržavni hokejski tekmi z Nemčijo, in sicer 14. in 15. januarja. Strinjavši dni pozneje pa bo v Nemčiji igrala povračilni tekmi. Kdo ve, če se bodo Slovaki tudi v hokeju proti Nemcem tako dobro držali kakor so se v nogometu.

Pekka Niemi odstopa. Finski šport ni samo zaradi vojne izgubil nekaj svojih najboljših ljudi. Tudi vzpostavljane in obnavljanje domovine zahteva ljudi, specialiste, ki se morajo tej nalogi brez vsega pridržka posvetiti. Eden od teh, ki zdaj zapuščajo finski smuški šport, da bi se ves lahko posvetil delu, je tudi Pekka Niemi. Ali se še spominjate njegovih veličastnih dejanj v zadnji vojni? Niemi je bil vodja ene od najzgodovinejših smuških patrol, ki so juradovale za ruskim hrbtom, ki so igrle zveze in motile oskrbovanje ruske vojske. Ob neki priliki je bil Pekka Niemi 50 km za hrbtom sovražne linije; njemu so tudi »metali naprej«, da je železniško progo iz Murrmaske »obložil« z eksplozivom, in to ne enkrat samkrat, ampak večkrat. Na vsak način je bil Pekka Niemi prototip finskega smučarja, ki se brez ozira na mraz in nevarnost letova naloge, kadar gre za to, da s tem koristi svoji domovini. Zdalj dela visoko na severu kot inšpektor pri neki kemični akcijski družbi ter

tjena žena, ki ima kači glavo streliti, in nad njo Jezusček, novorojeni Odrčenik. V sredi oltarja se nahaja skupina kipov, predstavljajoča vnebo-vzpetje sv. Martina na podlagi cerkvene molitve: »Martinus, hic pauper et modicus, caelum dives ingreditur, hymnis caelestibus honoratur« (Martin, tukaj ubog in skromen, gre bogat v nebesa, častijo ga z nebeskimi slavospevi.) Ob njegovi strani stojijo še štirje svetniki kot priprošnjiki in sredniki med nebom in zemljo. Pod oltarno mizo so na lesenem antependiju upodobljene uboge duše v vcih, katere pozivlja sv. Kri Kristusova. Izredno lepo baročno delo je tudi pridružnica, ki po odličnih kipih, reliefih in okraških zavzema menda prvo mesto med pridružnicami Slovenije. Vrh pridružnice je upodobljena tempelska šola, kjer najdeta Marija in Jožef 12 letnega Jezusa sredi učnikov. Tudi slikarja cerkve je lepa in bogata, slogu primerna. Slikal jo je Jakob Brollo iz Gemone, pomagal mu je njegov sin Antonio.

Pod prezbitერიem in deloma pod ladjico župne cerkve se nahaja mala grobnica, v katero vodi 10 stopnic. Na listni strani in pred glavnim oltarjem ležijo na tramih krste, približno 18. Med drugimi počiva tukaj zgraditelj cerkve, župnik Martin Jurij Jurešič. Veličastna hiša božja je tako rekoč njegov nagrobni spomenik. Ob polaganju novega samotnega tlaka l. 1912 se je grobnica za vedno zaprla.

2. Podružna cerkev sv. Ožbalta posebno radi obiskujejo častilci božjega služabnika A. M. Slomska. Ima namreč več spominov na velikega ponkovskega rojaka. V zunanjem kotu med stolpom in cerkvenim zidom so z lesenim pažem zakrite stopnice, s katerih je Slomšek kot pastirček pridigoval. Znotraj je ob zakristiji skupina stenskih slik, ki predstavljajo Slomška kot mladega pastirja očetove črede, kot 12 letnega šolarja, ki dela skušnjo pod orehom sredi ponkovske vasi, in kot modrega katoliškega škofa, ki ustanovi v prospeh cerkvenega edinstva bratovščino sv. Cirila in Metoda. V tej skupini slik se nahaja tudi mož s sivo brado in sivimi lasmi. To je Jožef Sančič, p. d. Podlipnik iz vasi Ponikva, ki je sam plačal vse stroške za slikanje podružnice. Poslikala sta jo Antonio Brollo in Ožbalt Bierli iz Gemone.

bo večji del zime preživel v gozdu pri gozdnem delu. V teh okoliščinah je seveda nemogoče, da bi se mogel posvetiti treningu in da bi stal na tekmah — težka izguba za finski smuški šport, kajti Niemi je spadal med najvtrajnejše in najhitreje smuške tekače sveta, kar jih je kdaj bilo — in bil je dober prav na vseh progah.

V Rovaniemi na Finskem je v nedeljo prišlo 25 mož, ki bodo imeli poseben trening za udeležbo v vojaški patroli. Finci se bodo vsekakor izbornorezali na svetovnem smuškem prvenstvu v Cortini d'Ampezzo tudi v tej disciplini.

Finski program smuškega treninga. Znano je, da Finci trenirajo izredno trdo in resno. Brez dvoma pa je program treninga, kakor ga izvaja svetovni prvak Kurikkala, edinstven. Kurikkala fanatično živi samo svojemu športu. Priobčujemo program treninga, ki ga je Kurikkala izvajal že julija (11) meseca: Ob 5. zjutraj vstajanje. Dve uri aerenskega teka, tempo stalno hitrejši. Od 7. do 11. gozdno delo, tako trdo, da je odgovarjalo osemurnemu navadnemu delu. Velik odmor. Zvečer eno uro sprehoda, kratki sprinti. Dvakrat tedensko »Saurac« (znamenita finska vroča kopel) in masaža vsega života z udarci brezovih šib. — Če človek pregleda ta julijski program, potem bo pač razumel, kako to, da imajo Finci kondicijo, kakor je nimajo tekmovalci nobenega drugega naroda. Seveda si vsak ne more privoščiti, kar si lahko Kurikkala.

Willy Walch in Helmuth Lantschner sta imela na Zugsplitze trening za nemški »najvišji razred«. Med juniorji sta pri tej priliki našla nov, izreden talent. Engelbert Haider, ki se je kot učenec Antona Seelosa razvil v sijajnega specialista za slalom. Menijo, da Haiderja v slalomu — razen če se ne bil zgodilo kaj izrednega — sploh ne bo mogoče premagati.

Svetovni prvak Gustav Berauer se je pri treningu tako potolkel, da nekaj časa ne bo mogel trenirati. Upajo pa, da bo v Cortini d'Ampezzo vendarle že lahko nastopil.

Francija proti Franciji, to bo reprezentativna nogometna tekma, ki jo bosta igrali reprezentanci zasedene in nezasedene Francije drugo leto 12. julija v nekem večjem francoskem središču.

Na Dunaju gradijo novo smuško skakalnico, in sicer tam, kjer pričenja Wiener Wald. Skakalnica bo omogočala skoke do 70 m, odprta pa naj bi bila še letošnjo zimo. Tako bo imel Dunaj takorekoč v mestu novo, prav porabno skakalnico, ki bo omogočala cenen trening.

Se nekaj zimskešportnih

Hrvatji bodo imeli tečaj za tekmovalce v alpskih disciplinah pri Sv. Križu nad Jesenicami, za tek in skoke pa na Sljemenu. Tečaji bodo izvedeni okoli novega leta.

Do 20. januarja morajo biti odposlane pomenske prijave za Cortino. Udeleženci uživajo na železnici v Italiji 70% popust.

Ministrstvo vojske je pridobilo Franca Smoleja, da bo vodil trening vojske tekmovalne vrste. Kot zdravnik v tej vrsti bo dr. Heim Hubert, ki služi kader.

Edo Beve, znani naš skakač, je odšel na študij v Milano.

Ni snega v Cortini! FIS prvenstvo tako rado vpriva in pomanjkanje snega. Cortina je še brez snega, šele pri višini 1600 m se pričene sneg. Zaradi tega obstaja nevarnost, da ne bo mogoče izvesti skakanja na novi olimpijski skakalnici 1. jan. 1941, na katero so povabljeni tudi naši skakači.

Birger Ruud — v pokoj? Poslednje vesti iz Norveške se glase, da se bo tudi Birger umaknil iz tekmovalnega športa. Birger je gotovo upravičeno nosil naziv kralja zraka v smuškem športu, ker pred njim ni bilo skakača z lepšimi in sigurnejšimi skoki, kot so bili njegovi. Na 30 skakalnicah je držal rekord najdaljšega mogočega skoka.

Vojaško patrolno tekmovanje ob priliki svetovnega prvenstva v Cortini bo na 25 km; proga ima 600 m višinske razlike in bo objavljena šele dan prej. Na razgi bo le enkratno obvezno streljanje na balončke. Tekmovanje bo mednarodno, prijave so se doslej Nemčiji in Švedski, pričakujejo še Jugoslavijo, Švico in Finsko.

Poljski tekmovalci, Josef Zubek, tekmovalci na dolge proge. Tadej Wowkonowicz, tekmovalci na 10 km, iz iste discipline Jan Horatyk ter skakač Jan Eula trenirajo v Švici.

Treningi nemške prve vrste so v polnem teku. Alpske discipline trenirata Walch in Hel-

mut Lantschner, skoke Josef Bradl, teke pa je treniral Berauer.

Peter Oestbye, norveški smuški vodja! Za vodjo smuškega športa v Norveški je imenovan Peter Oestbye, svoječasnji večkratni prvak, znan po svojih mažah in smučkah, ki jih izdeluje v Norveški.

Finski trening. Martti Lauronen trenira od junija naprej dnevno po 10—45 km v teku, od kar pa leži sneg, pa s smučmi. Prekosal je že znanca Purikkale, ki je imel doslej najboljši trening, ki pa tudi letos ni popustil.

Nemci že skakačo in je dosegel pri otvoritvi sezone v Oberstdarfu Weiller, naš znanec iz Planice, med 40 skakači l. mesto.

Arne Rudstadstuen, norveški trener, je odstopil. Treniral je norveško državno reprezentanco je njene rezerve. Norvežani se pogajajo s Hoffbackenom in Guttormsbraatnom, da bi prevzela to nalogo.

Skakalnica v Cortini bo imela dvigalo! Ker je stolp za zalet 46 m visok, je v načrtu, da bo zgrajen lift na sankah od doskočišča do odskočišča, o tam pa bo potegnil lift skakača na start. Italijani pričakujejo od te udobnosti večjega uspeha na treningih. Norveški skakači so vedno trdili, da je hoja na start potrebna, ser samo skakanje napravi skakače tope in premalo pozorne. Zaradi tega bi eno dvigalo zadostovalo!

TEHNIKA

Površinsko merjenje temperature

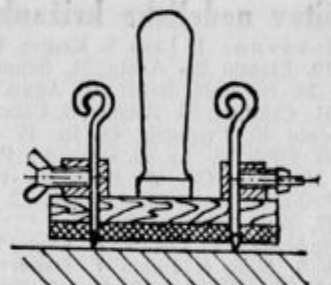
Pri valjanju, prešanju in kovanju aluminija in aluminijevih zlitin, je velike važnosti določitev temperature predmeta pred pričetkom dela. Posebno pri kovanju in valjanju aluminija se je treba med delom samim velikokrat na hitro prepričati, ali nismo prekoračili najnižje za vroče predelovanje dopustne temperature.

Termometri, ki jih imamo za določanje temperature v pečeh, pa za tako delo niso primerni, ker rabijo preveč časa za odmerjenje temperature in bi pri takem merjenju še pokazali preveč netočen rezultat.

Za merjenje površinske temperature aluminija in njegovih zlitin, so zgradili zato poseben termoelement s konicami. Na primernem držaju sta izolirano vdolbena dva koničasta konca žice, od katerih je eden izdelan iz nikla, drugi pa iz zlitine nikla in kroma. (Gl. sl.). Pri merjenju pritisemo aparat krepko na predmet čigar temperaturo hočemo določiti in to tako do konice prederejo vrhno plast aluminijevnega oksida. Na ta način sta obe konici preko aluminija kovinsko zvezani. Zaradi primerno izbranih različnih kovin iz katerih sta izdelani konici, ki se na tistem koncu, ki je pritislen na predmet segrejeta, začne med obema koncema, ki sta zvezana z občutljivim voltmetrom, teči električni tok.

Opisana priprava torej deluje na istem principu, kakor pri rometri, ki jih uporabljamo za merjenje temperatur v pečeh, samo s to razliko, da so tam mesta ki so izpostavljeni vplivom, zgrajena skupaj ali pa spojkana, medtem ko je tukaj med obema različnima kovinama ustvarjena primerna zveza s tem, da jih dovolj krepko pritisnemo na predmet.

Čas, ki je potreben za odčitavanje temperature, znaša samo eno do dve sekundi. Priprave so same na sebi tako preproste, da jih je mogoče v vsakem obratu izdelati doma. Za merjenje napetosti se vzame milivoltmeter s primerno velikim notranjim uporom (čez 300 Ohmov).

Tehnika v tropskih krajih

Ko so Evropejci prvič hoteli s tehniko spreminiti obraz tropskih krajev, so si morali marsikaj priznati, da tudi z modernimi pripomočki niso kos mogočnim silam stvarstva, vsaj v toliko ne, da bi tropske kraje v doglednem času spremenili v obljubene prostore kakor jih imamo v zmernem pasu. Posebnost tropskega podnebnja zahteva prilagoditev življenja, navad, priprav itd., da je obojeto sploh znosno.

V tropskih krajih moramo upoštevati temperaturo, ki je v nižinah vedno zelo visoka, tako, da moramo računati s povprečno letno temperaturo 20 stopinj in lastnosti tal, ki oblikujejo posebne tipe tropke pokrajine, kjer so eden izmed najbolj merodajnih činiteljev padavine.

Če bi zvrstili tipe tropskih pokrajin po padavinah, bi dobili nekako sledeč vrsten red. Največ padavin imamo v tropskem pragozdu. Povprečna temperatura te tukaj +20 do +29 stopinj in relativna vlažnost 80 do 95%. Kljma pragozda je dolgo veljala za grob belega človeka. Tehnika pa je danes toliko napredovala, da je ustvarila tudi tukaj znosno življenje celo belim ženskam in otrokom — seveda mora biti za to dovolj sredstev na razpolago. Belec se je moral odpovedati hiši, ki jo je bil vajen v Evropi. Zato gradi danes take etabve, ki so prilagojene tropskim prilikam. Kjer je dovolj sredstev, imajo hiše naprave, kjer se vzdržuje umetna klima v etabvi sami, tako ga vlada znotraj za 4 stopinje ali še več nižja temperatura.

Kljub vsem takim napravam in kljub temu, da etabji na mestu kjer so se nekoč nahajali veliki pragozdi, danes že cela mesta s številnimi tovarnami itd., moramo reči, da beli človek pragozdov še ni osvojil. Skozi neizmerne površine pragozdov v Braziliji vodijo samo tanke rečne prometne žile in na vsem ogromnem bogatem področju takorekoč ni mogoče dobiti delavne sile.

Glavne naloge tehnike v pragozdu bi bile izrabljanje lesnih bogastev in vodne moči. Posebno vodno energijo daje pragozd s svojimi enakomernimi padavinami tako enakomerno na razpolago, da odpažje drage naprave za zbiranje velikanskih količin vode v deževnem času. Vodne moči, ki bi jih mogli dobiti iz pragozdov, so cenjene sledeče:

Belgijski Kongo 90 milijonov kw — ena petina energije ki to zmoro svet; Francoski Kongo 35 milijonov kw; Kamerun 9 milijonov kw; Liberia 4 milijone kw.

Skupno torej samo v pragozdovih centralne Afrike 151 milijonov kw. Za celotno Afriko pa računajo 190 milijonov kw in za ves svet 466 milijonov kw. Če primerjamo s temi številkami evropske dežele, vidimo, da so prav revne. Bivša Nemčija n. pr. skupaj s Avstrijo je imela komaj 8,3 milj. kw.

	1	2	3	4	5	6		7	8	9		10	a	b	c	d	
	11					12	13		14	15		16					
	17			18		19	20		21		22			23	24		
			25		26		27		28		29		30				
	31	32			33			34	35		36	37	38	39			
	40						41						42				
	43		44	45	46		47				48		49		50		
			51		52	53	54			55		56					
	57	58		59		60			61		62			63			
	64	65			66			67			68		69				
	70							71				72					

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

1. Sg1-f3, d7-d5 2. c2-c4, c7-c6 (do zamislive igre vodi na tem mestu d5-d4 s poznejšimi f7-f6 in e7-e5.) 3. e2-e3, Sg8-f6 4. Sb1-c3, g7-g6 (e tem pride črni v podoben sistem, kot je Grünfeldova obramba.) 5. d2-d4, Lf8-g7 6. Lf1-d3, 0-0, 7. 0-0, c6-c5 (e tem napadom na središče, značilnim za Grünfeldovo obrambo, doseže črni protigr.) 8. Dd1-b3, c5xd4 9. Sc3xd5, Sb8-c6! (črni je dosegel dobro pozicijo z učinkovito postavljenimi figurami.) 10. Sd5f6+, Le7f6

V vsako slovensko hišo „Slovenčev koledar“!

»Kun sta pa tulk časa guvurla z mojmu su-
sedam?« me je pravi, pa še en star futel m je
punodu. de b se usedu. Pa se nisem toust.
Izguvuru sem se mu, de mam še velik drugeh
upruaku, ka sa bedu važen. Ke se nisem tou-
ustet, me je pa kar tku prašu: »Al je kej šimtu-
čez nas, ke je tku grdu gledu preke men, koker

Dramatični odsek Pevskega društva Sn
berje-Zadobrova vprizori na Štefanovo ob p
štirih popoldne dramo: »Kapelica na Šmar
gori«. Vstopnice pri tov. Avsiču.

Ta srinarin je še precej pameten govornik. Sem ga z velikim zanimanjem poslušal. Škoda, je blju tist dan precej mraz. Nus sem mou že rdeč ud samga mraza. Pa u noge me je tud že bel. Koker de b se šou ristanc, tku sem jih

ziguvo Sej je to.j še naprej filuzufiralt, pa sem
mu zlagou, de mam še druge nujne pota, pa
šout.

Asten, xdej usi veste, kuku je s to starinar
organizacija Kar iz lima je šla, pa je blu fer
Preden jejnam za dons, vam vošem pa tud še
veseu Nou let Druga nedela vam ga bo pa
tud Neška še vušila, de bo bl držal. A
F.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Za Božič nudi

Slamič

štajersko perutnino, praško gnjat, fine narezke po nezvišanih cenah

v sledečih trgovinah:

na Gosposvetski cesti 6, v vogalu »Slona«
v Prešernovi ulici šte. 5.
na Mestnem trgu šte. 17.

Hlapec

prideen, pošten, vajeen tu- di konj in poljedelskega dela, dobi službo. Mar- šek Lovro, Naklo.

Postrežnico

majšo, pridno in pošte- no, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19621.

Brivskega pomočnika

dobrega delavca, sprej- me 1. januarja 1941 Kun Jurij, Lasko.

Hlapec

vajenega konj, sprejemem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19740. (b)

Kuharico

srednjih let, pridno, mar- livo, ki je voljna iti na deželo, iščem za 1. jan. Ponudbe z navedbo pla- če poslati na: Trgovalna kuća Dragutin Mrak — Hercegovac. (b)

Dobro kuharico

ki se razume tudi na vsa hišna dela, sprejemem takoj. »Tribuna« Ljubljana, Karlovska cesta 4. (b)

Služkinjo

razumno, snažno za go- spodinjstvo in v mlekarni sprejemem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 19700. (b)

Oskrbnika

z znanjem nemškega je- zika, večletnimi spričevali in prakso, neozne- nega, sprejemem. Grad Thurn, Velenje.

Dekle

okrog 16 let, spretno za pomoč v gospodinjstvu in trgovini, sprejemem v Ma- riboru; prednost revne. Ponudbe s prepisom spričevala poslati na upravo »Slovenca« Maribor pod »Takoj 1404«. (b)

Pomočnik

kavčije zmožen, dobi tak- ojš službo na deželi. Ev. odstopim rentabilno trgo- vino. Ponudbe podružnici »Slovenca« Maribor pod št. »Samostojen 1407«.

Pouk

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šofer- ske izpite

Kolodvorska ulica št. 43

Telefon 28-28.

Zasluzek

Kdor želi priti do

lepega zaslužka

z izdelovanjem raznih stalno potrebnih predmetov, naj naroči naše na- vodilo s 155 najnovejšimi kemičnimi recepti in na- vodilom, kako se dobi pooblaščenje za delo. — Cena 96 din po povzetju. Hemijski zavod, Pasice- vo 15, dunavska banovi- na.

Premog

koks, drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 3

telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Neprimerno boljši od dragega ruske- ga čaja je naš aromatični »Emona« cvetlični čaj. Prijetno boste prese- netili vašo družino in vaše goste. Zahtevajte samo originalni zavitek. V vseh trgovinah.

Proizvajal: Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Vajenci

Mesto mehan. vajenca

iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19492.

Sedlarskega vajenca

sprejemem. Glavič, Trža- ska cesta 9.

Vajenca

za pekovo obrt sprej- mem z novim letom. Vsa oskrba v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19616.

Vajenca

sprejemem z vso oskrbo. Andr. Hribnik, sedlar, tapetnik in trg. z usnjem in kožami, Prevalje.

Učenca

za usnjarsko obrt, sprej- mem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19741.

Vajenca

za dimnikarsko obrt — pridnega in močnega, 15 do 17 let starega, sprej- mem takoj. Vaši Peter, št. Vid nad Ljubljano 60.

Vajenca

zdravega in poštenega — z vso oskrbo sprejme takoj Janežič Ivan, vrtnar- stvo, Mengeš.

15-letno dekle

z 2 razr. meščan. šole, zdravo in pošteno, se želi izučiti v trgovini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 19655.

Vajenec

iščem krojaškega moj- stra. Dopržil sem 6 razr. gluhoonemne šole, govo- rim in pišem, ne slisim, sin sem železničarja. — Ponudbe poslati na I. K. pošta Nedelice.

Vajenca

za trgovino z mešanim blagom na deželi, z naj- manj 2 razr. mešč. šole, poštenih kmečkih staršev, sprejemem takoj. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Vajenec« št. 19617.

Radio

Radio aparati

2 Seibt-Super radio apa- rata 5 cevna ter 2 angle- ška »Bestone« 5 cevna po 2.400 din, vsi novi — napredaj. Lučvik Heršič, Ljubljana, Cesta 29. okt. št. 13. Telefon 37-54.

Ako želite imeti

dobro godbo, potem si na- bavite radio aparat »Te- tag« iz znane tovarne — Lorenz. Tudi na obroke. Stare aparate vzamemo v račun. Nova trgovina — Tyrševa 36, nasproti Go- spodarske zveze. (rad

Kupujte pri naših

inzerentih!

Kupimo

vložne knjižice

Prekmurske banke

d. d. v Murski Soboti.

BANČNO KOM. ZAVOD,

Maribor, Aleksandrova 40

Ženitbe

Gospodična

blagega srca, z lepo hi- šico in 13-letnim fantkom poroči železničarja. Po- nudbe na upravo »Slov.« pod »Dobra gospodinja« št. 19436.

Boljše situirani obrtnik

z lastno hišo in kapita- lom, želi poročiti boljše kmečko dekle, ki bi imela primerno doto. Samo re- sne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Resnost« št. 19488.

Pohištvo

Moderno spalnico

in kuhinjo po nizki cen! proda mizarstvo Velka- vrh, Krakovska ul. 7. — Sprejemajo se naročila. 8

Mreže za postelje

Izdeluje in sprejema rab- ljene v popravilo najče- nejše Alojz Andlovic, Gre- gorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču).

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik

Ljubljana, Mestni trg 13

Auto-motor

Tovorne avtomobile

kupimo. Naslov v upravi »Slovenca« pod zn. »Pla- čam takoj« št. 19470.

200 ccm motorno kolo

najnovejši model, za vsa- ko ceno naprodaj. Gene- rator delavnica, Tyrševa cesta 13.

3 tovorni avtomobili

5, 3 in 2-tonski, predelani na pogon z ogljem, v zelo dobrem stanju, za vsako ceno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa c. 13.

Generatorje

za vse vrste avtomobil- lov in stabilnih motorjev. dobavljajo se po stari ceni. Specialna delavnica za plinske generatorje — Ljubljana, Tyrševa 13.

Tovorni avto

enotonski, v dobrem stan- ju, proda Gregore & Co., Ljubljana. (f)

3 stabilni motorji

15, 25 in 60 ks, predelani na pogon z ogljem, zelo ugodno naprodaj. Gene- rator delavnica, Ljublja- na, Tyrševa cesta št. 13.

Generatorje

vam najceneje dobavlja mehanična delavnica na Sv. Petra cesti 15.

Dvotonski avto

skoraj nov, poraba ben- cina 16 l, prodam. Polzvo- se: Vojska Miha, Rodica, p. Domžale. (f)

M.A.N.

MASCHINENFABRIK AUGSBURG - MÜNCHEN - AG

DIESEL MOTORJI

stabilni in ladijski

PLINSKI MOTORJI

(SAUGGAS) na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika

M.A.G.

ZAGREB Varšavska ul. 11

Glasba

Godba za vsakega

edino na ploščah

elektroton

PAŠAŽA NEBOJČIČKA.

Zahtevajte brezplačne sezname.

KLAVIRJI

planini, harmoniji:

STEINWAY & SONS,

BLOTHNER, BÖSEN-

DORFER, FÖRSTER,

HÖLZL, BECHSTEIN

so nesporno najboljši

fabrikati na svetu.

Dobite jih le pri trdnih

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Majhni obroki, nizka iz-

po-ojevalnina. Tudi pre-

igrani klavirji na zalogi.

Istotam velika izbira vseh

glasbil, muzikalij in strun.

Novo harmoniko

klavirsko, znamke Bauer,

34 tipk, 70 basov, prodam.

Tovarniška ulica 16-I.,

Moste.

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

OPOMBA

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

IZDELOVANJE HARMONIK

MUNDLOS

odlični šivalni stroji po najugodnejših pogojih pri

Kleindienst & Posch, Maribor
Aleksandrova c. 44

Kappel

pisalni stroj v kovčku je najlepše božično darilo. Je trajen, soliden in poceni.

KLEINDIENST & POSCH
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 44

Radioaparati!

Zaloga svetovnih znamk

strokovno popravilo
radioaparatorov

KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44

MINERVA
in **EUMIG**

Kupimo
vsakovrstno
ZLATO
SREBRNO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE, SAFIRJE, RUBINE
BISERJE, T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TRGKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Vsakovrstne odpadke

papirja in cunj kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. Železnik

trgov. vseh vrst surovin
Maribor - Pobrežje,
Cankarjeva 16. Nakupovalnica: Kopališka ulica.
Telef. 27-43.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanska ulica 8.

Kupujemo

stare stroje in komerčno litino, baker, aluminij, mesing itd. po najvišjih dnevnih cenah. «Zvon», livarska kom. družba, št. Vid nad Ljubljano.

Stare zlato,

zlato zobovje in srebrne krone kupujemo po najvišjih cenah
A. KAJFEZ
trgovina s urami in zlatnine
precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Svinjske kože

kupuje po najvišjih dnevnih cenah J. Lavrič — Ljubljana, — Cankarjevo nabrežje 1, Rudnik 24 in usnjarna v št. Vidu pri Stični.

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, Juvetir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Gunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ocvrlo volno, govejo dlako (arovo) — kupi vsako množino Arbelter, Maribor, Dravska št. 6.

Smrekove hlode

za žago, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina 1887« št. 19694.

Železno peč

(Gasperček) kupim. Fr. Tršan, št. Vid nad Ljubljano.

Hrastov les

3 cm debel, suh in lep — kupim. — Jože Lajovic, Ljubljana, Fugnerjeva ul. št. 13-11.

STROJI**Lesna industrija pozor!**

5 trostranskih skobelnic na jermenski pogon in vdelanim elektromotorjem je na poti iz Nemčije po stari valuti nemške marke. Naročila sprejema Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

STROJNO PODJETJE ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ŠT. 18

IZDELUJE

VODNE TURBINE
ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Shaping stroji

z in brez motorja, najboljše nemške marke, 450 mm huba, za dobavo mesece marca pri Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. — Telefon 37-54.

Pletilni navijalni stroj

s 6 vreteni in pletilni 10 — 40, prodam. Glince XV, št. 8.

Najmodernejšo stružnico

200x1250 mm z nortonovimi prestavi in vdelanim elektromotorjem, od tukajšnjega skladišča prodaja Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Mizarji pozor!

Dva elektrouniverzalnika 610 mm, širine petkrat, kombinirana znamka »Penika«, 1800 kg netto teže, freza v lastni mizi, oba motorja na dve turabi, in 1 kombiniran skobelnik 610 mm so na poti iz Nemčije. Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

Parni kotel

ali tudi lokomobil 6—10 atm. pritiska in 3—10 m² ogrevne površine, kupi »Skala«, žaga, Brežice.

Rabljen pletilni stroj

za nogavice, št. 4, širok 28, kupim. Kristan Janez, Strahinj 71, p. Naklo.

3 stabilni motorji

15, 25 in 60 ks, predelani na pogon z ogljem, zelo ugodno napredaj. Generator delavnica, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 13.

Mizarske stroje kupim

in to: tračno žago, skobelni (pardonalni in debelinski), rezkalni in vrtni stroji ter tri ali štiri stranski skobelni stroji. V postev pridejo le manjši št. stroji na krogičene ležaje. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Mizarski stroji« št. 19549.

Stanovanja**ISCEJO:****Dvosobno stanovanje**

po možnosti s kopalnico, isče drž. uradnik v bližini Tyrševe ceste — od Bežigrada do Črnuče. — Polzve se pri kovaču Kurnavru F., Ježica.

ISOBÉ**ISCEJO:****V Kočevju**

isčem lepo sončno sobo s posebnim vzhodom. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »1. januar« št. 19767.

ODDAJO:**Sobo s štedilnikom**

takoj oddam. — Cerne, Kranj, Čojzova 16.

Sobico

prost vhod, oddam osebi, ki je ves dan odsotna. Staničeva ulica 20, Bežigrad.

Oglašujte v edino

uspešnem dnevniku »Slovenca«

Kupim knjižico z večjo vsoto denarnih zavodov, ki so vključeni v Zdržni zvezi. Ponudbe upravi Slovenca Maribor pod »Takoj 1398«.

Lepe plašče

po ugodnih cenah

prodaja trgovina **GUSTI VRAČKO, CELJE**

Naročite**»Slovenčev koledar«**

Stane le 18 dinarjev

Obsega 256 strani formata 23x30,5 cm

Mizarska dela

stavbena in pohištvena izdeluje strokovnjaško strojno mizarstvo **Franc Potočnik, Žiri**. Suh les na zalogi!

TRANSFORMATORJE za električno

obločno, točkasto, topovarenje in oddajevalce zamrznjenih cevi

izdeluje:

Furlan, Črnuče
pri Ljubljani

Razpis

Občina Šmartno na Pohorju, okraj Maribor desni breg, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali nje enake šole. — Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredb o občinskih uslužbenih, je vložiti do 15. II. 1941.

Uprava občine Šmartno na Pohorju, dne 16. decembra 1940.

VELIKA IZBIRA

vodečih, kvalitetnih, nemških znamk, kakor:

Telefunken
Lorenz
Mende
Blaupunkt
Radione

Vam olajša nakup — Brezobvezno predvajanje — Najstarejša, moderno opremljena **RADIO-DELAVNICA**

RADIO-STARKEL

MARIBOR

Telefon 26-85

Posedstva**»REALITETA«**

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Stavbne parcele in hiše

prodam. Vižmarje 46.

Parcela ca. 500 m²

za Bežigradom napredaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19496.

Hišo

pri Dev. Mar. v Polju, pripravno za vse — prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19702.

Stavbno parcelo

v šempetrskem predmestju prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19699.

Vinograd

v prav dobrem stanju — nova shramba — napredaj. Polzve se pri Antonu Progar v Mirni peči št. 8.

Parcele napredaj

v št. Vidu in Vižmarjih. Polzvedbe: Vižmarje 78 (nasproti Mizarske zadruge).

Parcela

za štirinadstropno trgovsko in stanovanjsko vogalno hišo, na krasnem mestu, v sredini Ljubljane, napredaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nacrti na razpolago« št. 19693.

Stanovanjsko hišo

enonadstropno, z mesarsko delavnico in dvema garažama, v poljanskem okraju v Ljubljani, ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19597.

Posedstvo s hišo

in gospodarskim poslopjem, tik ob banovinski cesti, prodam za pogodbeno ceno. V hiši je bila vedno gostilna. — Glede prodaje se zglašiti pri: Rutar Matija, posestnik na Studencu pri Sevnici št. 43.

Peki, trgovci — pozor!

Dvonadstropna hiša, dve trgovini, ena pekarija, več stanovanj, center Ljubljane, zaradi smrti ugodno napredaj. Cisti donos 8 odstotkov. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »750.000 din« št. 19778.

Prodaj

večstanovanjsko, dvonadstropno, novo zidano hišo za ceno 1.050.000 din. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Posredovalci izključeni« št. 19777.

Enodružinska hiša

z zemljiščem 7 oralov — oddaljena pol ure od postaje Rimske Toplice, zaradi bolezni napredaj. — Cena po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19486.

Usnjarno na Štajerskem

takoj ugodno prodam. — Poslopje je primerno tudi za drugo večjo obrt. — Falska elektrika. Naslov v vseh poslovalni. »Slovenca« pod št. 19403.

Pokljuka.

Prodaj v bližini Sport-hotela na sončnem bočju, deloma s smrekami zasajeno parcelo, primerno za zidavo (3560 kv. m). Helenca Marink, Naklo.

Nova zgradba

z delavnico, na Teznu pri avtobusni postaji, napredaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Solidno št. 1393«.

Manjšo hišo

z nekaj vrta, v Ljubljani, kupim. Cena 200—300.000. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Možnost povečave« št. 19693.

Parcela 878 m²

v Ljvareki ulici, prva nezazidana parcela levo — napredaj. Vprašati: Medvedova 5-b/III, Vadrjal.

Vinograd z gozdom

ob banovinski cesti pri Zalcu napredaj. Ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Vinograd« št. 828.

Hišo

enonadstropno, prodam ali zamenjam za zemljišče pol ure od Ljubljane, 5 minut od postaje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19718.

Dvostanovanjsko hišo

lepo, novo, s pritliklami in 1100 m² vrta, prodam zaradi selitve. Rakovec, Stražišče 181, p. Kranju.

Hiše, parcele, posedstva

kupite ali prodaste najkulantneje - v realiteti pisarni F. Pristavec — sodno zaprišežen izvedenec, Ljubljana, Gosposv. cesta 3, telef. 23-81.

Vnajem**ISCEJO:****Večjo delavnico**

za kovinsko obrt isčem v bližini mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Delavnica« št. 19783.

Kupim ali v najem

vzajem žago venecijansko. Prednost - prometni kraj. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Stalna voda 1406«.

Delavnico ali skladišče

vzajem v najem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Delavnica« št. 19743.

Iščem v najem

ali na račun dobro vpepljeno gostilno v sredini ali okolici mesta. Debeljak, Lukovica pri Domžalah.

ODDAJO**Pekarno**

v večjem kraju oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19360.

Trgovino in gostilno

na prometnem kraju blizu Slov. Bistrice oddam v najem. Vprašati pri: Ivan Kos, Slov. Bistrica.

Obrt

dobro vpepljeno, oddam v najem zaradi družinskih razmer. Prednost trezni in pošten. Potrebno 50-tisoč dinarjev. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Lepa prilika« št. 19734.

Gostilno

oddam sredi Ljubljane, s vsem inventarjem. Potreben kapital. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gostilna« št. 19750.

Lepi lokali

in stanovanje, primerno za zobozdravnik ali konfekcijsko trgovino v središču trga se oddajo v najem. Ponudbe: Druškovit Ivan, Slov. Konjice.

Mesarijo in gostilno

na Ptujski gori 35 dam v najem ali na račun. — Štefančič, Ptujka gora.

Za vaše lase

Preparate Anna Caillag! Ze 64 let sijajnega uspeha po vsem svetu. Garniture za odstranjevanje prhlja, sprečevanje izpadanja las za novo okrepitveno rast las din 85.-, 125.-, 200.- in 300.-. Poslija Jugoslovansko zastopstvo Laboratorium Aurora (SI), Novi Sad.

Alphonse Daudet:

123

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Levindrejeva sta menila:

»Storita, kar vama je zdravnik dejal. Pojdita z njim v Centralno ambulanto, tam bo dobil dovoljenje za bolnico.«

»Mir, mir, ne tako glasno...«, je dejal Belizar in pokazal na ležišče v steni, kjer se je bolnik premetaval v mrzlci.

Nastal je trenutek tišine.

»Prepričan sem, da vas je slišal,« je dejal krošnjar z glasom, kateremu se je poznalo, da je v zadregi.

»Prava reč! — Ni vaš brat, niti vaš sin. Na lep način se ga boste znebili, če ga spravite v bolnico.«

»Najin prijatelj je!« je dejal Belizar ponosno iz vsega svojega dobrega srca.

Ta prizor je bil tako ganljiv, da je raznašalka kruha zardela in pogledala svojega moža z očmi, v katerih so se lesketale solze. Levindrejeva sta odšla migajoč z rameni. Ko sta odšla, je soba takoj postala bolj topla in bolj domača.

Jakec je vse slišal. Vse je slišal, kar so govorili. Odkar je zbolel na pljučih in odkar ga je tako potrla njegova nesrečna ljubezen, je ždel v svoji postelji in prav nič ni spal; njegove na široko odprte oči so ves dan buljile v steno. In če bi tisti mračen, hravav in kot starkin obraz razpokan zid mogel govoriti, bi povedal, da so njegove neprespane in žareče oči nanj napisale: »Vse je končano... Brezmejen obup...« Samo zid je vse to vedel, kajti nesrečnež se nikdar ni pritoževal. Celo smehljati se je poskušal svoji debelejšni bolniški strežnici, kadar mu je ponujala vročega čaja in ga ljubeznivo bodrila. Tako zapuščen je

prebival čolne dneve, slišal je, kako v tovarni delajo in preklinjajo svojo lenobo. Ali ni bil prav za prav močan in hraber kot drugi, ali se ni upiral na vse načine svoji usodi? ... Končno pa ... za koga naj še dela? Mati ga je zapustila, Cecilija ga ne mara več. Ti dve ženski osebi sta mu bili stalno pred očmi; nikdar ga nista zapustili. Ko je šarlotin prostaški, brezbrizen in živahen smehljaj izginil, se je pokazal Cecilijin obraz. Zakaj ga je odklonila? To vprašanje ga je mučilo, ležalo pred njegovimi očmi kot koprena, se dvigalo in on je ob stal osupel, brez besede, srce mu je tolklo, v dimniku je tulil veter in omnibus je hupal na ulici.

Bilo je naslednjega dne po razgovoru ob Jakčevi postelji. Raznašalka kruha je s predpasnikom, belim od moke vstopila v sobo, da bi vprašala, kako je bilo ponoči, pa je začudena obstala pred nenavadnim prizorom. Jakec je stal oblečen pred ognjiščem in se prepiral z Belizarjem.

»Kaj pa imata? ... Kako? Vstali ste?«

»Na vsak način je hotel vstati,« je krošnjar dejal obupano »Na ambulanto hoče iti.«

»Na ambulanto! ... Čemu? Ali ne skriva dovolj zanj? Ali mu česa manjka?«

»Prav nič, nič...«, draga moja. Tako plemenitiga in dobrega srca sta. Vencar pa je nemogoče, da bi še delj ostal tukaj. Prosim vaju, ne zadržujta me. Moram ... Hočem ... »Toda ubože, saj ste vendar tako slabotni!«

»Oh! Seveda! Nekoliko slabo se počutim. A če je treba hoditi, pa pojdem Belizar mi bo pomagal. Saj me je spremljal tudi po nanteških ulicah in takrat nisem bil tako soliden kot danes...«

Bil je tako odločen, da ni kazalo upirati se. Objel je gospo Levindré in opirajoč se na krošnjarja, odšel po stopnicah; nemo in žalostno je še pogledal v stanovanje, kjer je prebil toliko lepih uric in presnival toliko lepih sanj,

o katerih je vedel, da se ne bodo nikdar izpolnile. Centralna ambulanta je ležala nasproti Notredamske

Za božič

najugodnejše si nabavite radioaparati pri

'Tehnik' Jos. Banjai
Ljubljana, Miklošičeva 20

Prodaja tudi na obroke!
Velika izbira otroških vozičkov. - Posebni oddelek za smuči in smučarske potrebšnine!

Stroje za obdelavo lesa

za izdelovanje ladijskega poda (3 stransko skobeljni, debelinsko-skobeljni, rezkalni, naravnalni stroj in tračno žago), nove ali rabljene v dobrem stanju, **kupim takoj**.

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Stroji-gotovina« štev. 19638.

Najpraktičnejša darila za božič nakupite pri

PETIT PARIS

MARIBOR — Gosposka ulica štev. 23

POHIŠTVO

v najboljši kvaliteti za vsak okus po nizkih cenah samo pri trvdki

VENTURINI MIZARSTVO Barje
LJUBLJANA

Zahtevajte ponudbe in proračune.

Zahtevajte povsod naš list!

LIUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje branilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Razglas

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino v Beogradu poziva vse trvdke, ki se pečajo s prodajo strojev za kopirno knjigovodstvo in organizacijo, da vložijo vsaj do 30. decembra 1940 svoje pismene

ponudbe

za nabavo strojev in ostalega pribora mehaniziranega knjigovodstva in statistike

o izdanih in izkoriščenih potrdilih glede uvoza in izvoza, kakor tudi statistike o obračunanih centralnih prodajah in premijah.

Pogoji za te nabavo se lahko dobe pri šefu računovodskega oddelka vsak dan med uradnimi urami v Beogradu, Ratnički dom ali pa tudi na pismeno zahtevo.

Dotrpela je naša ljuba mati, sestra, tačča in teta, gospa

Hedvika Robida
roj. Czižek

vдова po sodnem oficijalu

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 22. decembra 1940 ob 3 pop. z Zal, kapelica sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, Beograd, Wien, 21. decembra 1940.

Zalujoči ostali

Danes nas je zapustila naša dobra mama, babica in prababica, gospa

Ana Batchelt roj. Lončar

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 23. decembra ob štirih popoldne na farno pokopališče v Trziču.

V Trziču, dne 21. decembra 1940.

Zalujoča hčerka Milka por. Perne
in rodbine: Perne, Kovač, Štepančič — ter ostalo sorodstvo

Prodamo

Najugodnejši nakup
moskih oblik tudi
Presker, Sv. Petra a. 14,
Ljubljana

Peči na žagovino

iz močne pločevine, gorljive 10 ur 400 din, 6 ur 300 din; izdeluje in razpošilja Karl Cizel, kleparstvo, Vransko.

Tricklje

najboljše izdelave — dobavljiva zelo ugodno: Mehanična delavnica Suštaršič, Tyrševa 13 — levo dvorišče.

Vosek la.

rumen in bel, ima večjo količino po ugodni ceni naprodaj: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Kompletne smuči

in sanke kupite pri izdelovalcu Fajfar, Trnovska ulica 25.

Za božično darilo

kupite gugalne konje, čelade in konjičke na kolesih najugodnejše pri trvdki »Jugoplastika« — Trnovski pristan 4.

Kostanj, jedilni,

srbski, debeli in sladki, po nizki ceni pri Sever & Komp., Ljubljana.

Fige

za žganjekuho po najnižji ceni oddaja trvdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07. (1)

Hišna telefonska naprava

s 5 postajami se kompl. odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19594.

Več dobro ohranjenih

pisalnih miz, omar, stolov ugodno naprodaj: Gregorc & Co., Ljubljana.

Veliko zalogo šiv. strojev

vseh vrst najnovejših modelov si ogledajte pred nakupom, ker prodajamo še po stari nizki ceni. »Triglava«, Resljeva 16.

Dražba lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Lj. Cesta 29, oktobra št. 24, prodaja na javni dražbi, ki se bo vršila dne 7. 1. 1941 pri šumski upravi razlaščenih gozdov v Kočevju ca.:

2500 prm neizdelanih

mehkih drv za celulozo. Pojasnila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornji upravi v Ljubljani in Kočevju.

Smokve

za žganjekuho

prvovrstno blago, v vsaki množini na razpolago po ugodni ceni pri trvdki M. Stele, trgovina s sadjem na debelo, Ljubljana, Pogačarjev trg (knezoškofijska palača).

»VELEBIT«

otroški vozički
ZAGREB, Ulica št. 55

Najnovejši model, najnižje cene v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevoz in omot se ne računa. — Cenik s slikami brezplačno. — Izrežite oglaš. zaradi naslova.

Funghans
URE
S ZNAMKO ZVEZDE

so že 80 let svetovno znane

Dobijo se v vseh boljših trgovinah s urami

Rokoko mizica in postelja

naprodaj. Galjevičeva 154.

Vojaški kovčeg

nov, proda mizar. Zabajak št. 14, Ljubljana.

Globok voziček

ter ženski in moški plašč, dinamo za bicikelj, prodam. Marešičeva 3.

Smrekov in jukov les

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19698.

Velika raztegljiva miza

prilpavna za pisarno — prodajalne itd. naprodaj. Ogleda se v mežnariji v št. Jakobu ob Savi.

Šivalni stroj

malo rabljen, poceni prodaja Nova trgovina, Tyrševa 36, nasproti Gospodarske zveze. (1)

Manjše podjetje

Kovinske stroke, prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delavnica« št. 19772.

Pisalni stroj

»Adler«, skoraj nov, poceni prodam. — Novi trg št. 1-1. (1)

Šivalni stroji »Joh. Jaxe«

so že skozi 60 let znani kot najboljši. — Rabljeni stroji vedno na zalogi. — Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36.

Zimsko suknjo

temnosivo, srednje velikosti, prodam. — Bajželj, Beethovnova 16. (1)

Pristna slivovka

45% filter 25 din, državno trošarino in prevoz plača kupec. A. Pavlič, Kozarje št. 90, Ljubljana, Tržaška cesta. (1)

Šivalni stroji »Anker«

za gospodinjino in šivilje, krojače, čevljarje, tudi cikcak z dvema iglama ter Central bobbin, nove in rabljene, z 20 letnim jamstvom, prodaja »Triglava«, Resljeva cesta 16.

Brockhaus:

Konversations-Lexikon

14. izdaja 1897, 17 v usnju vezanih zvezkov — ugodno prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Leksikon« št. 19776. (1)

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Sutra, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. (1)

Ker sem zidanje odložil

za nedoločen čas, prodam 18.000 kosov zidne opeke malega formata. — 8000 »Aristus opeke vel., in približno 2000 kg betonskega železja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19687. (1)

Avtobusno podjetje

prodam s koncesijo in vozovi, proga rentabilna, 20 km, prevoz drž. pošte. Vozovi in lastnik vojašne prosti. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Avto 200.000« št. 19726.

Za Božič!

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega preljubega soproga, strica in svaka, gospoda

MAKSA IVANCA

давčnega upravitelja v pokoju

Izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami ob tej težki uri sočustvovali in ki so okrasili krsto z vencji, ter vsem ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo g. župniku duh. svet. Tračniku v Rajhenburgu in načelniku Cirkniške posojilnice g. Ant. Medenu za njune ganljive poslovljne govore na grobu, kakor tudi rajhenburški godbi in gasilnemu društvu v Rajhenburgu za njihovo spremstvo.

Ljubljana, Celje, Rajhenburg, dne 22. decembra 1940.

Zalujoča soproga MAGDA IVANC in ostalo sorodstvo

Vsemogočni je poklical k Sebi dne 20. decembra 1940, previdenega a sv. zakramenti za umirajočce, v 63. letu starosti, našega dobrega in skrbnega soproga, očeta, strica in svaka, gospoda

Janeza Lavriča

občinskega tajnika v Starem trgu pri Ložu

Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne iz Starega trga na pokopališče v Viševku.

Stari trg pri Ložu, dne 21. decembra 1940.

Alojzija roj. Vivoda, soproga: Ljudmila, France, Ivo, Stanko, Cirila, Metoda, Marjan, otroci — in ostalo sorodstvo

SAMO PRAVO
ORIGINALNO**TINTENKULI** „TIKU“ PATENTNO
NALIVNO PERO„TIKU“ patentno nalivno pero za pisanje,
risanje in kopiranje, ima rdeč obroček z
vtisnjenim imenom „Tintenkuli“!

Diz 115— / Diz 150—

NAJLEPŠE DARILLO za vsakega!„Logos“ — Beograd
Pošt. Fah 386 Telefon 25-4-59**Največja
zahteva****današnjih fotoamaterjev
je brzina snemanja...**to pa dosežete z aparatom SUPER IKONTA,
formata 6x6 cm trdke ZEISS IKON. Ta aparat
ima spojen iskalec s telemetrom, s katerim se
obenem izostruje in gleda izsek slike, ki je hočete
sneti. Poleg tega je vdelan kot objektiv svetlobno
močni ZEISS Tessar 1:2,8, mehanizem, s katerim
je izključeno dvojno osvetljenje istega snemka
Vaš fototrovec Vam bo rad dal vsa podrobna
pojasnila, prospekte pa lahko dobite brezplačno
pri **M. PAVLOVIČU**, Beograd, Vojkovičeva
ulica 9-11, pošt. pret. 411.

Industrijsko podjetje sprejme solidnega

avtoprevoznika,s katerim bi sklenilo pogodbo za prevoz pre-
moga, in**kupi 5-tonsko prikolico**za tovorni avtomobil z dobro ohranjenimi gu-
mami in z zračno zavoro. Prikolica naj ima
tudi sklopko za priklopitev k avtomobilu. —
Ponudbe je poslati na upravo »Slovenec« pod
šifro »Industrija« št. 19645.**Za božič**

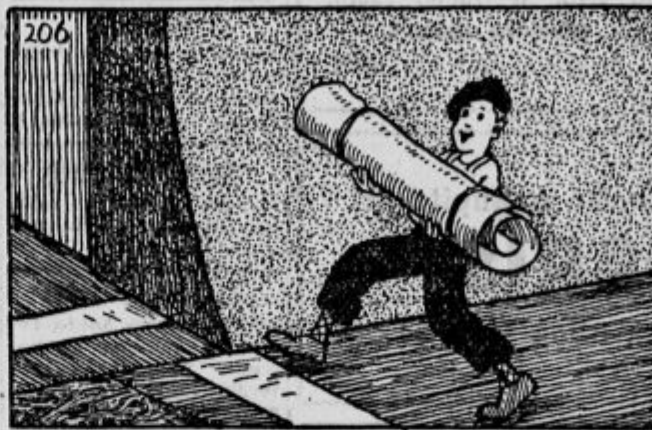
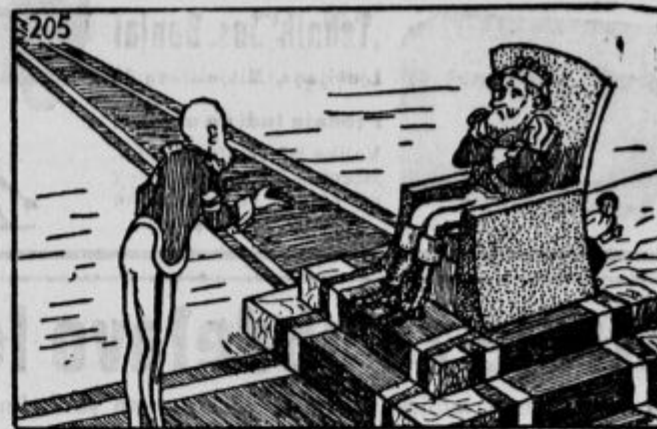
nudim sledeča lepa darila:

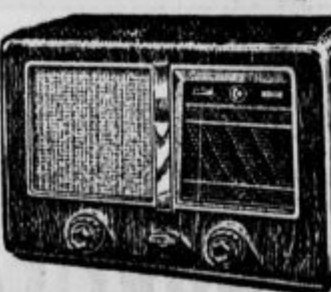
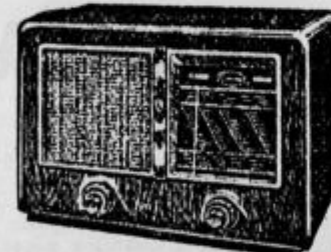
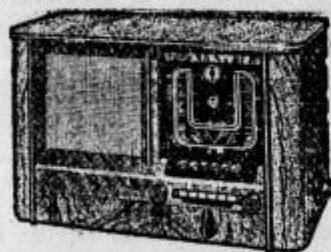
Se priporoča

likalnice, kuhalnike, grelne
blazine, električne peči, raz-
ne grelee za vodo, kuhalne
plošče, masažne aparate, apa-
rate za elektriziranje, čistil-
ne aparate za parketna tla
ameriškega izvora itd. itd.

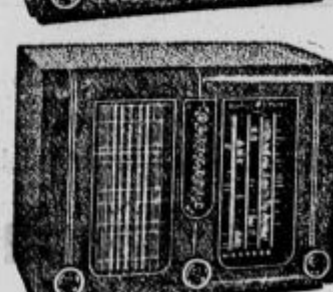
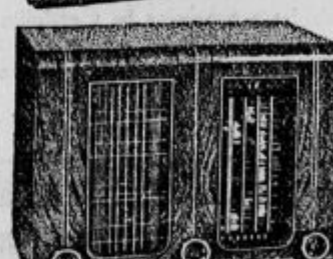
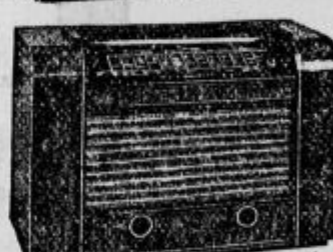
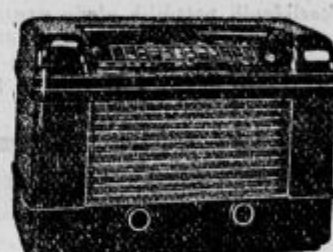
Telefon 20-08

BOGATAJ IVAN
LJUBLJANAtrgovina z elektrotehničnimi predmeti
Kongresni trg šte. 19, poleg nunske cerkveZa Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kra-
marič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik:
Viktor Centič.**Otroški kotiček****Mihčeve čudovite dogodivščine**(205) Kralj pa je dal takoj, ko
se je vrnil v svojo sobo, poklicati
komornika. Ko je stal pred njim,
ga je vprašal: »Kdo je ukradel
listine?« Komornik je brez ob-
tavljanja odgovoril: »Vaš mali va-
rovanček je tat!«(206) Mali Mihec pa se pokaže
izza kraljevega prestola in zma-
goslavno drži v rokah ukradene
papije. Kralja je tako obrekova-
nje tako razkačilo, da zakriči:
»Jaz sam sem videl, kje so bile
listine skrite. Ti si pa drzneš dol-
žiti druge! Zato ne boš ušel za-
služeni kazni!«

Otvoril sem v Ljubljani

Tyrševa cesta 15 (pa-
lača kavarne Evropa)**bandažno ortopedski obrat****Ortopedija** Tel. 2163Izdeloval bom vsakovrstne bandaže, kilne, trebušne pasove, proteze, ortopedske aparate,
vložke itd. Imel bom v zalogi razne sanitarne, higijenske in zdravniške potrebščine. Kot dol-
goletni sodelavec Drž. proteznih delavnic, solastnik trdke R. A. H. C. I. N. sem tesno sodeloval
v vsem povojnem razvoju ortopedske stroke, obiskal sem razne inozemske institucije v Nemčiji,
Italiji, Franciji itd. in spoznal vse najnovejšo teh-
nično pridobitve da morem strokovnjaško in
sodobnosti ustrezajoče zadostiti vsakovrstnim
naročilom, za katere se vljudno priporočam**Polde Lampič****POZOR mesarji in nakupovalci surovih kož!**Kupujem surove domače svinjske kože v vsaki množini po najvišjih cenah
IVAN PREŠERN - tovarna čevljev - KRANJ**Srečen Božič ob Vašem radijskem aparatu Vam želimo!**Za Vas in Vaše obdarovance imamo na razpolago še
sledeča darila:

1. Dvoelektronski DKE	din	850.—
2. Troelektronski baterijski DKEB	din	960.—
3. Troelektronski VE 301 Dyn	din	1.590.—
4. Štirielektronski baterijski super Orion 144 B	din	3.450.—
5. Štirielektronski super Telefunken T 054 GWK	din	3.700.—
6. Štirielektronski super Orion 150	din	3.850.—
7. Petelektronski baterijski super Orion kovček (z baterijami)	din	3.900.—
8. Štirielektronski super Orion 155	din	4.100.—
9. Štirielektronski super Blaupunkt 5 W 640	din	4.140.—
10. Štirielektronski super Orion 155 U	din	4.200.—
11. Štirielektronski super Blaupunkt 5 GW 640	din	4.370.—
12. Petelektronski super Blaupunkt 6 W 69 P	din	4.500.—
13. Petelektronski super Telefunken 0 065 WK	din	4.800.—
14. Petelektronski super Blaupunkt 6 W 69 H	din	4.950.—
15. Petelektronski baterijski super Radione 541 B	din	5.000.—
16. Petelektronski super Telefunken T 065 GWK	din	5.100.—
17. Petelektronski baterijski super Blaupunkt 6 B 640 H	din	5.175.—
18. Šestielektronski super Orion 0551	din	5.200.—
19. Šestielektronski super Telefunken D 750 WK	din	5.450.—
20. Petelektronski super Radione 540 W	din	5.500.—
21. Šestielektronski super Telefunken T 076 WK	din	5.700.—
22. Petelektronski super Radione 540 GW	din	5.750.—
23. Petelektronski super Blaupunkt 6 W 640	din	5.980.—
24. Šestielektronski super Telefunken T 076 GWK	din	6.000.—
25. Šestielektronski potovalni super Radione R 2	din	6.250.—
26. Šestielektronski super Blaupunkt 7 W 740	din	6.750.—
27. Sedemelektronski super Orion 177	din	7.000.—
28. Osemelektronski super Radione 740 W	din	7.250.—
29. Osemelektronski super Radione 740 GW	din	7.500.—
30. Šestielektronski super Blaupunkt 7 W 740 D	din	7.500.—
31. Sedemelektronski super Telefunken D 707 WKK	din	8.650.—
32. Sedemelektronski super Telefunken T 898 WK	din	10.000.—
33. Osemelektronski super Blaupunkt 8 W 740	din	11.000.—

Naša trgovina je odprta danes ves dan!**„RADIO“****družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva 7, tel. 31-90****NB. RADIONE aparati, ki smo bili v njih že dolgo razprodani, so ravno včeraj došli!**

LJUBLJANA

Kralj z neba

Nekaj misli k predstavam Gregorinove duhovne igre v frančiškanski dvorani.

Prerokbe so zorele. Bolesno in težko pričakovani Odrsenik je bil rojen v betlehemskem hlevu reven kot zadnji človeški otrok! In Beseda je meso postala in med nami prebivala, polna milosti in resnice. Pastirji so na angelovo oznanilo pohiteli iz betlehemskih poljan v hlev, kjer so našli Dete, v jasli položeno, sklonili so se pred Njim in Ga počastili. Čez osem dni so mu dali ime Jezus. Ko so se dopolnili dnevi očičevanja, so ga prinesli v tempelj, kjer ga je vzel v naročje Simeon, zahvalil Boga, da je videl zveličanje, ki ga je pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela. In prišlo so trije modri počastiti in se pokloniti Jezusu, prinesli so zlata, kadila in mire. Pri Herodu so poizvedovali po Jezusu — novem judovskem kralju. In Herod Idumejec, okrutnejši je bil za svoj prestol in iskal Dete, da bi ga umoril. A roka Gospodova je čuvala nad njim, angel je velel Jožefu, naj vzame Jezusa in Marijo in beži z njima v Egipt. Tako je Herodu zlobna nakana izpodeltela, čeprav je vprizoril grozoviti pokol betlehemskih nedolžnih otrok.

Vse to zgodbe je v čudovito lepih, klenih besedah in v šestih lepih slikah zapisal za oder g. E. Gregorin, ki je dajal navodila igralcem in inscenatorju g. Rud. Golobiču, ki je naslikal popolnoma nove kulise in zavesa za to delo z izredno marljivostjo in finim čutom.

Igra je skrbno pripravljena in naštudirana in bo spremljana s popolnoma novo pripravljeno glasbo.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani je položila v igro izredno veliko truda in tudi gromotnih žrtv. Prepričani smo, da bo tudi občinstvo, ljubljansko in okoliško, rado in v obilnem številu posejalo predstave na božični dan ob 5. uri popoldne, na Stefanovo, 26. decembra, ob 3. popoldne in ob 8. večer in v nedeljo, 29. decembra, ob 5. popoldne.

Keramična Dane Pajničeve v »salonu Kos«

Dane Pajničeva se je sicer naši javnosti že nekajkrat predstavila s svojo kiparsko in keramično umetnostjo, vendar nikdar s tako večjo kolekcijo, da bi si človek o delu ustvaril potrebno sodbo. Za samostojne razstave ni imela prilike, da bi se temeljiteje ukvarjala s keramiko. Zato je potreben predvsem odgovarjajoč atelje, so potrebne moderne urejene keramične peči in ob njih dobro izurjeno tehnično osebje. Vse to je Pajničeva našla pri »Dekorac.« tovarni za moderne keramične izdelke v Zg. Šiški.

Izgleda, da bo sedaj stvar uspešno napredovala, če je dejala, ko je urejala in razporejala keramične izdelke v izloženem oknu »Salona Kos«.

»Moj namen je, dati nekaj sodobnega, nekaj našega! Kar najdete pri naših cenjenih trgovcih, je vse tuje: vse je uvozna roba. Izvzeti so samo ribniški izdelki, ki so izrazila folklor in so kot taki visoka vrednota, in pa kamniški narodni motivi. Izdelki Liboj so delani po starih vzorcih! Nekaj sodobnega našega do danes nismo našli na trgu. Upajmo, da bo »Dekorac.« s pomočjo naših kiparjev in keramikov zdržal, da bomo končno vendar dobili kvalitetne keramične izdelke.«

Razstavljena keramična dela Dane Pajničeve (nekaj večjih vaz, nekaj manjših, nekaj krožnikov, par majolik, dva originalna zamišljena pepelnika in drugo) povedo, da je umetnica na pravi poti in je samo želela, da začeto delo tudi uspešno nadaljuje.

Izložbeno okno je okusno urejeno. Keramična dela, ki bodo razstavljena do konca tega meseca, vzbujajo že sedaj vseobčo pozornost. —v—

mih ob grobu. Pri vходу na Navje naj si nabavijo baklo. Na začetku slovesnosti bomo vsi skupaj zapeli večno lepo »Sveta noč, blažena noč...«. Nato bo spregovoril dr. Korošček naslednik predsednik dr. Fran Kulovec. Po kratki molitvi bomo zapeli še božično »Glej, zvezdice božje...«. — Vabimo vso našo javnost, da se nam ob tej slovesnosti pridruži.

I V slovenski Panteon na Navje neprestano romajo častilci dr. Antona Korošča, prižigajo sveče in polagajo cvetje na grobnico, hkrati pa občudujejo lepo ureditev Navja, ki ga Ljubljana doslej skoraj ni poznala. Le posamezni prijatelji naše zgodovine in posamezni razredci šol so zahajali tja, da se mladina iz te velike knjige slovenskih prizadevanj in bojev na vseh poljih nauči poštovanosti za narod in domovino. Posebno pomladi so pa v naš gaj zaslužnih radi hodili tudi prijatelji cvetja, saj je bilo Navje vedno tako bogato okrašeno s cvetjem, da se je to razkošje po pravici primerjalo z najlepšimi vrtnarskimi razstavami. Čeprav v tem slovenskem Panteonu počivajo za Ljubljano in za ves slovenski narod najbolj zaslužni možje, vendar je Navje oživilo šele z grobom dr. Antona Korošča, saj je prav ta narodni voditelj zaključil dobo tam pokopanih borcev za svobodo z zmagjo. Da med božičnimi počitnicami vsakdo lahko počasti naše nesmrtnike na Navju, je od danes pa do svetega praznika sv. Treh kraljev odprto ves dan od 8. dopoldne pa do večera, tako ob nedeljah in praznikih kakor tudi ob delavnikih. Ker bodo Ljubljančani po lepi stari navadi na sveti večer prižigali svečke tudi na Navju, predvsem se pa poklonili na grobu dr. Antona Korošča, bo na sveti večer naš Panteon odprti prav do polnočnice. Priporočamo Ljubljančanom, naj se pri obiskovanju grobov svojih dragih po drugih pokopališčih spomnijo tudi za narod zaslužnih mož ter obiščejo domovanje naših nesmrtnikov na Navju.

I Prosvetno društvo za Bežigradom. Danes po večernicah v Prosvetnem domu žalna slavnost za dr. Korošcem Vsi vabljeni. Vstop prost.

I Poselska zveza sporoča vsem članicam in tudi vsem drugim dekletom, da bo zadnje nedeljo, t. j. 29. t. m., ob 6. jutraj v stolnici sveta maša za našega pokojnega dobrotnika g. dr. Antona Korošča. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo. Vljudno prosimo, da čim več deklet prisostvuje sv. maši, in sv. obhajilo naj darujejo za svojega pokojnega dobrotnika. — Odbor.

I Vsa društva v župniji Moste imajo slovesno žalno sv. mašo za pokojnega dr. Antona Korošča v ponedeljek ob 6. jutraj v cerkvi sv. Družine. Vabimo vse članstvo in ostalo občinstvo.

Pred nakupom pohištva

si oglejte stalno zalogo

spalnic, kuhinj l. t. d.

po zelo nizkih cenah, pri trdki

VENTURINI LUDVIK - LJUBLJANA

Delavnica: Uršičev štrahon 50.

Stalna zaloga: Florijanska ulica 31.

I Šempetrska prosveta (vsi odseki), dobrodelne in druge katoliške organizacije šempetrske župnije se udeležijo v ponedeljek 23. t. m. ob 6.30 v župni cerkvi slovesnega rekvijema za dušni pokoj našega velikega prijatelja in dobrotnika dr. Antona Korošča.

I Moderne pletenine, Karničnik, Nebotičnik.

I Vincencijeva konferenca v Trnovem so iskreno zahvaljuje g. ravnatelju Jožetu Kramarču za 500 din, ki jih je daroval v počastitev spomina pok. g. dr. Antona Korošča. Bog povrnil!

I Namesto venca na grob t. dr. Antona Korošča eta neimenovani gospod in gošpa darovala 1000 din za revne otroke v Marjanišču.

Hiša

manufakture, Ljubljana

največja izbira tekstilnih novosti

J.C. Mayer,

Narodni obrambni fond — vlaganje prijav za odmero za leto 1941.

1. Zaradi pravilne odmere obrambnega fonda morajo predložiti davčni upravi neokolkovane prijave vsi moški davčni zavezanci, stari preko 30 let, ki imajo predpis na neposrednih davkih in to samci, oženjeni in vdovci brez otrok. Onim davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijav ni treba vlagati.

2. Vlože naj prijavo tudi oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti. Te prijave morajo biti kolkovane z 10.— din. V prijavi je navesti imena in rojstne podatke otrok ter nato resničnost podatkov na prijavi potrditi na mestnem poglavarstvu.

3. Prijave naj vlože tudi vsi oni davčni zavezanci, ki imajo skupen predpis na zgradarini ali pridobitni. Vsi solastniki naj vlože skupno prijavo, na kateri naj bo razvidno koliko solastnikov je, s kakim deležem je kateri soudeležen in podatki pod tek. štev. 1. in 2.

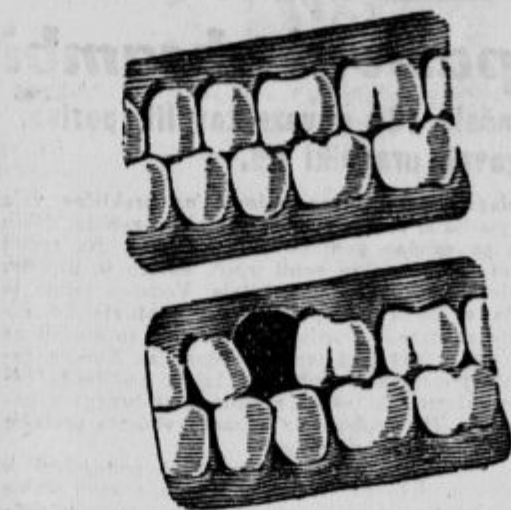
4. Davčni zavezanci, ki plačujejo samo uslužbenški davek, naj teh prijav ne vlagajo.

Prijave je vložiti v času od 1. do 31. jan. 1941. Prijave, vložene po 31. januarju 1941 se pri odmeri obrambnega fonda za leto 1941 ne bodo upoštevale. Tiskovine za prijave se dobe pri davčni upravi Ljubljana mesto, Vodnikov trg 5-L, soba št. 3 za ceno 1 din.

Točno in solidno izvršuje slikarska in plesarska dela

tvrdka Kresal Pavel d.o.o. z. pleskarstvo, slikarstvo in črkoslikarstvo LJUBLJANA, Tržaška c. 83

I Vse ljubljanske organizacije JRZ poromajo na sveti večer h grobu pokojnega voditelja na Navje. Kakor prižigamo na ta večer na grobovih svojih dragih rajnih božična drevesca in jih tako vključujemo v skrivnostnost božične noči, tako hočemo ljubljanske organizacije JRZ prižigati božično drevo na grobu svojega najdražjega rajnega. Člani in somišljeniki naj se zberejo točno ob sed-

322-127

Težko prebošite če izgubite zob - vendar pa se malokdo zaveda, da je to samo začetek. Kajti en izgubljen zob lahko pogubi tudi sosodne zobel Nikar, da radi nezadostne nege trpe Vaši zobbel Uporabljajte redno zjutraj in zvečer Sargov Kalodont, ki čisti temeljito zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug. Sargov Kalodont Vam ohrani bele, zdrave in trdne zobe

SARG

KALODONT

proti zobnemu kamnu

Velika tuba je posebno ekonomična!

I Zregelj Viktor, Cojzova 1, slika, pleska stanovanja, oprave, stavbe, reklame, kulise.

I Za praznike nudimo pravkar dospelo novo vino — Sotelsk, Gradišče 10.

I Božično darilo obiskovalcev kinematografov za zimsko pomoč. Pri vseh predstavah na sveti dan in na praznik sv. Stefana bodo vsi ljubljanski kinematografi pobirali prispevke za zimsko pomoč na ta način, da bodo z vstopnicami prodajali tudi kupone po 1 din za zimsko pomoč ljubljanskim revežem. Brez dvoma bo gotovo vsak obiskovalec rad podaril vsaj 1 din za mestne reveže, svedeča bodo pa blagajne s hvalečnostjo sprejemale tudi večja darila ter jih potrjevala s primernim številom kuponov. Tako so tudi lastniki ljubljanskih kinematografov pokazali svoje toplo srce za mestne reveže, obiskovalci naj pa ta dva praznika napolnijo dvorane do zadnjega kotička ter dokažejo, da je tudi z najmanjšimi prispevki mogoče veliko in izdatno božično darilo mestnim revežem.

I Damske gamaše najceneje pri trdki Juro Brjčnik, Celovška cesta 56.

I Mestne nagrade likovnim umetnikom je župan mesta Ljubljane na predlog razsodišča podelil umetnikom I. skupine Zdenku Kalinu, Karlu Putrihu in Nikolaju Omerzi po 2800 din, umetnikom II. skupine Karlu Bulovčevi, Mariju Preglju in Evgenju Savjicu po 1800 din ter Saši Santlu in Francetu Gorsetu po 1300 din, umetnikom III. skupine Stanetu Dermelju 600 din ter Ljubu Ravkarju in Brunu Vavpotiču po 500 din. Razsodišče

delajo veznikom zaledenole šipe, ki onemogočajo pregled proge in ki jih morajo stalno brisati z metlo ali rokavicami. Mogoče bi se dali na šipe montirati električni grelec kakor pri avtih.

AUTOBUS LJUBLJANA—BARJE—IG

vozi po novem voznem redu vsak dan:

odhod iz Ljubljane ob 6.00, 12.30, 18.30
odhod iz Iga ob 7.00, 13.30, 19.30

Postajališče Ljubljana, Krekov trg.

Iz Iga idealni smučarski izleti v okolico in na Kurešček.

J. KRALJIČ, Ljubljana, Gosposvetska 1, dvorišče »Figovec« — telefon 36-98.

I Za zimsko pomoč ljubljanskim mestnim revežem so v Mestno hranilnico naglo prišli prihajati manjši in tudi večji prispevki naših pridobitnih krogov, med njimi je pa tudi dosti daril naših tako imenovanih malih ljudi, ki ob vsaki priliki radi pokažejo dobro srce. Ob smrti narodnega voditelja in častnega meščana dr. Antona Korošča smo čitali o zelo velikih darilih za zimsko pomoč, toda te vsote še niso mogle priti v blagajno Mestne hranilnice, ki zbira prispevke za zimsko pomoč, ter jih zato ni še v današnjem seznamu. Za zimsko pomoč je ljubljanskemu odboru nakazala 20.000 din trgovina s železnino Schneider in Verovšek s Tyrševе ceste, 15.000 din je poslala ljubljanska podružnica Narodne banke, po 10.000 din so pa podarili: Hranilnica dravske banovine, odvetnik dr. Juro Adlešič, stavbno podjetje inž. Dukiš in drug, Pivovarna »Union«, tvrdka Bata v Ljubljani, Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Pražakovi ulici, 8000 din je podarila manufakturna trgovina I. Češnik v Lingarjevi ulici 1, po 5000 din so nakazali Jugoslovska tiskarna v gotovini, ki je poleg tega zneska podarila še božične razglednice zimske pomoči, Prometni zavod za premost, tvrdka A. Eben-spanger, Brata Moskovič, veletrgovina z usnjem in surovimi kožami na Jurčičevem trgu 2, Združene papirnice Vevče, Goričane, Medvode, Kolinska tovarna d. d., Jugoslovska banka, Prva hrvatska štedionica, Splošno jugoslov. bančno društvo, Zadruga gospodarska banka, Ljubljanska podružnica zavarovalne zadruge »Croatia«, škofjski ordinariat v Ljubljani, Karel Pregelj, veletrgovina, zaloga volne, bombaža in nogavic ter direktni import v Gosposki ulici 3, generalni direktor TPD Rihard Skubec in neimenovan dobrotnik št. 110. Vsem darovalcem izreka najto-plejšo zahvalo odbor za zimsko pomoč v Ljubljani.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zastajenju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanne. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitetno oddeljenje S. št. 2416 od 12. XII. 1933.

I Zahvalni božični večeri v dekorativnem lokalu gostilne Lovšin.

I V terek »Bobenčkovac polenovol«

I Cigava je ura in fotografski aparat? Znan zlikovec, ki ga je te dni prišla ljubljanska policija, je pod izmišljenim imenom zastavljal v zastavljalnici 3. decembra srebrno možko dvokrovno uro znamke »Omega« z arabskimi števkami ter fotografski aparat znamke AGFA z Agfa anastigmatom 1:7. Kdor pograba enega od naštetih predmetov, naj se zgasi na upravi policije v Ljubljani v III. nadstropju.

I Upravi mestnega tramvaja bi priporočali, da odredi zaradi lažjega vstopanja in izstopanja iz tramvajskih voz, da se na prednji platformi ne sme zadrževati od potnikov nihče, ker samo na ta način bo mogoče hitro izstopanje. Sedaj je vedno vse polno potnikov na tej platformi in potniki iz notranjosti voza rabi precej časa, preden se prerine do izhoda. Tudi kajenje na platformah naj se brezpogojno prepove. Ni prijetno biti v stalni nevarnosti, da mu kadeči sopotnik zažge luknje v rokav, kakor se je pisec tega dopisa pripetilo. Sicer je pa značilno, da kadijo po vozovih kočnicah mlajši ljudje, ki tudi drugače niso preveč obzirni do sopotnikov. Veliko pregledavo

Mengeš

Fantovski odsek vprizori drugič igro »Faust« 26. decembra ob pol 4 popoldne. Za 15. december kupljene vstopnice ostanejo v veljavi za ta dan.

Slovenčev koledar. Naročniki Slovenčevega koledarja poštnega okoliša Mengeš ga dobio pri g. Kokalj France, učitelj Mengeš. Pri njem lahko tudi naročate na novo koledar; za naročnike cena 18 din, za nenaročnike 28 din.

Izpod Ptujске gore

Človekove. Prosvetno društvo uprizoni na sveti večer ob pol 10 Vombergerjevo božično igro: Vrnitev, na katero vabi prijatelje od blizu in daleč.

Dobrna pri Celju

Za občinske uboge v občini Dobrna je daroval g. Kokalj Rihard, ban. viš. rač. inspektor v Mariboru, 100 din namesto rdečih nageljnov na grob velikemu pokojniku dr. Antonu Korošču. V imenu ubogih se uprava občine Dobrna darovalcu najtopleje zahvaljuje za sprejeti dar

MARIBOR

Maribor se vadi v pasivni obrambi

Prvi tečaj za gasilsko obrambo je končalo 120 obveznikov III. poziva, med njimi duhovniki, trgovci, uradniki itd.

Maribor, 20. dec.

Te dni je bil v Kazinski dvorani družabni zaključni večer, ki so ga priredili obvezniki III. poziva, ki so končali tečaj za gasilsko obrambo mesta Maribora. Udeleženci tečaja so imeli v svoji sredi odlične goste, med njimi mestnega poveljnika generala Paraca, oba sreska načelnika dr. Šiško in Eiletza, mestnega podžupana Žebota, poveljnika mariborskih polkovnikov Božoviča in Kilerja, ter poveljnika vojnega okruha polkovnika Markulja, predstojnika mestne policije Kosa, obenem pa celotno vodstvo mariborske pasivne zaščite s podpredsednikom ravnateljem Bogdanom Pogačnikom na čelu. O poteku in pomenu tečaja je na tem sestanku poročal poveljnik gasilcev Kramberger, užitajoč govor je imel nato na tečajnike mestni poveljnik general Parac, v imenu mestne občine jih je pozdravil podžupan Žebot, v imenu tečajnikov pa se je zahvalil industrijalec Drago Roglič. O tem tečaju smo svoječasno že poročali, je pa zelo važnega pomena in se bodo iz njega razvile še vzporedne druge važne akcije, tako da ga je treba mariborski javnosti nekoliko natančneje predložiti.

Tečaj je bil namenjen obveznikom pomožne vojske III. poziva, ki so dodeljeni gasilski službi. Takih obveznikov je precejšnje število, izmed njih pa je vodstvo mestne pasivne obrambe izbralo za prvi tečaj 120 oseb. Po poklicu pripadajo peštrm stanovom: 3 so duhovniki, 12 trgovci, 8 uradnikov, 4 industrialci, 4 obrtniki, 3 šoferji, 4 trgovski pomočniki, 6 vajencev itd. Starost se pa giblje med 18. in 65. letom. Zaradi lažje tehnične izvedbe je bil tečaj razdeljen na dva dela ter so bili v enem mlajši, v drugem pa starejši. Udeležba pri predavanjih je bila zelo dobra ter je znašala povprečno 98% — dokaz, da se Mariborčani zavestno resnosti teh ukrepov. Tečaj se je začel dne 21. oktobra ter je trajal do 18. decembra. Udeleženci so obiskovali 44 učnih ur, pri katerih se je

polagala prvenstvena važnost na praktične vaje z gasilskim orodjem za protiletalsko zaščito, dobili pa so solidno podlago tudi v teoriji. Na zadnji učni uri pa so se vršili izpiti, katere je uspešno položilo 82 obveznikov tečaja. Vodstvo tečaja je bilo v rokah podpredsednika protiletalske zaščite ravnatelja Bogdana Pogačnika, sodelovali pa so pri predavanjih župni podstarešina Kessler, gasilski poveljnik Kramberger, tajnik zaščitnega odbora Hamersak, vodja mestnega zaščitnega urada Kramer, član odbora in župnega vodstva profesor Modic in nekateri drugi.

Absolventi tečaja bodo sedaj pritegnjeni k rednemu delu gasilske čete ter bodo imeli stalne vaje na terenu po načrtih za vojno gasilsko službo. Z ozirom na povečano štetilko gasilsko izvežbanega osebja v Mariboru pa se je sedaj pomnožil tudi še orodni park mariborske gasilske čete, ki je bila itak že tudi doslej najmoderneje opremljena. Iz kreditov za pasivno obrambo mesta Maribora sta bili kupljeni spet dve turbinski brizgalni ter so še predvideni nakupi drugega gasilskega orodja.

S tem pa še ni zaključeno vežbanje Mariborčanov za gasilsko obrambo mesta v primeru vojne. Zaščitni odbor ima v programu še izvedbo velikopoteznih načrtov. Začeli se bodo v raznih delih mesta po šolah tečaji za izvežbanje hišne gasilske zaščite. V teh primerih se bodo izvežbali vsi mariborski hišniki, hišni gospodarji, oziroma za to določeni staeovalci, tako da bo imela vsaka hiša svojo lastno požarno brambo, kakor imajo to tudi že v drugih državah, kjer je pasivna zaščita na višku. Takih tečajev bo v Mariboru okrog 40.

Iz vsega navedenega je razvidno, kakšne velike naloge so prinesli novi časi civilnemu prebivalstvu zlasti v mestih. Vidi se pa tudi da se Mariborčani pridno zavedajo svojih dolžnosti in da ne držimo rok križem, temveč se po zaslugi požarovalnih činiteljev vneto pripravljamo za vsak primer.

Ivana Veber — 70 letnica

Maribor, 22. dec.

Sedemdesetletnico svojega življenja obhaja te dni vzorna krščanska žena in dobitnica marib. frančiškanske cerkve gospa Ivana Veber. Rojena je bila v Ivanjcih ter se je v mladih letih preselila v Maribor. Tu si je s svojim možem, ki je bil poduradnik pri pošti, s svojo vztrajnostjo in marljivostjo ustvarila lepo domačijo. S svojim skromnim krščanskim življenjem sta si kaj kmalu pridobila priljubljenost in spoštovanje.

In kdo bi ne poznal te dobre mamice, ki je kljub lepi starosti še vedno zdrava in čila? Pridna kot čebelica obdeluje svoj veliki vrt od ranega jutra do poznega večera; vendar še najde med delom toliko prostega časa za duševno razvedrilo ter do podrobnosti prečita vestnike raznih katoliških misijonov in ustanov. Z obudovanjem vredno poštvovalnostjo in materinsko ljubeznijo pomaga tem ustanovam pri vzgoji vojščakov Kristusovih, saj ji je vzgoja katoliške mladine nad vse. »Kdor pomaga enemu izmed teh malih, meni pomaga« in Njegov nauk ji je kožipot v življenju, v katerem si je za svoj jubilej spletla prekrasen venec neverjenih zaslug za katoliško cerkev in njeno mladino.

Cestitamo ji k temu lepemu jubileju ter prosimo Boga, da nam jo ohrani do skrajnih mej človeškega življenja.

Moško perilo po meri

ceneno in solidno izdelujem

Ivan Babič, Gosposka ulica št. 24

m Žalna seja Spodnještajarske ljudske posojilnice v Mariboru. V četrtek dne 19. decembra se je Spodnještajarska ljudska posojilnica oddolžila spominu pokojnega svojega sostanovitelja g. dr. A. Korošca. Vsi člani upravnega in nadzornega odbora so se zbrali k seji, na kateri je imel žalni govor sedanjí predsednik uprave stolni prošt in apostolski protonotar dr. Maks Vrabec. V svojem govoru je poudaril, da pokojnik ni bil le velik državnik in izborni politik, ampak tudi skrben delavec na gospodarskem področju. Ko se je leta 1907 ustanavljala v Mariboru Spodnještajarska ljudska posojilnica, je bil rajni najmočnejša opora stolnemu proštu dr. Mateku in dr. Vrstovski pri ureditvi načrta. Ko je bila zadruža že registrirana in je začela poslovati, je pokojnik z drugimi člani načelstva, od katerih živi le še dr. Josip Hohnajec, sam vršil uradniške posle v zavodu, kar dokazujejo razni zapiski in poslovne knjige. Pozneje se je vedno zanimal za razvoj te ustanove in ostal skozi vsa leta obstoja zavoda član uprave. Da je zavod mogel storiti toliko dobrega posebnemu malemu človeku, kmetu in delavcu, da je mogel podpirati kulturne organizacije in pomagati revnemu dijaštvu, je v veliki meri tudi pokojnikova zasluga. Njegova dela ne bodo umrla!

PERJE — DUH — PERNICE

nudi poceni

„OBNOVA“, F. Novak, Jurčičeva 6

m V počastitev spomina blagopokojnega voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca je daroval g. Seničar Fran, akademik iz Zagreba 50 din Slovenski straži v Mariboru. Bog povrni!

m Skrivnost cenenege mesa v Studencih. V studenskem predmestju je obstajala že nekaj časa »Črna mesnica«, v kateri se je dobilo meso po jako nizki ceni. Skrivnost te mesnice se je sedaj pojasnila ter je njen lastnik, mesarski pomočnik Avgust Kolar romal v preiskovalni zapor. Ugotovilo se je, da je ukradel 700 kg težkega in 7000 din vrednega vola v Nasovi pri Apačah ter ga v Studencih ubil in meso razprodal. Kožo tega vola so odkrili pri nekem mariborskem strojarju Sumijo, da je Kolar izvršil tudi tri tatvine krav v Strihovcu pri St. Ilju in v Gačniku pri Jarenici.

m Sreča dvakratnega vpokojenja. V vrstah mariborskih zasebnih uradnikov, med katerimi je veliko brezposelnih, gre glas o nenavadni sreči nekega vpokojenja. Mož je bil najprej v državni službi ter dobiva primerno pokojnino po svojem činu. Potem je bil v bančni službi ter so ga tudi tam vpokojili s primerno pokojnino. Sedaj pa je imel srečo, da je dobil zopet lepo zasebno službo pri nekem velikem mariborskem podjetju. Srečo je treba imeti!

Gledališče

Nedelja, 22. decembra, ob 15: »Petrčkove poslednje sanje«. Ob 20: »Na dnu«. Zadržlj. Znižane cene. V korist igralškega pokojninskega sklada.

Hoče

Prosvetno društvo Hoče priredi na Stefanovo, 26. dec., dramo v 3 dejanjih »Vrnitev«. Začetek ob 15 in 19. Vsi prijatelji so prisrčno vabljeni!

CELJE

Ob 9 dopoldne v Ljudsko posojilnico na žalno slovesnost za dr. Korošcem

Vso narodno zavedno celjsko javnost vabimo, da se polnočkovno udeleži počastitve spomina našega narodnega voditelja in sostanovitelja države dr. Antona Korošca!

e Žalna slovesnost za blagopokojnim dr. Antonom Korošcem bo danes ob pol 5 popoldne v Sal, mlad. domu v Gaberjih. Vabimo k polnočkovni udeležbi!

Negujte svoje zdravje!

Posežite mestno parno in kadno kopališče na Vrazovem trgu!

Cene:

Pršna kopel:

II. razred 3 din — brez perila 2 din

I. razred 5 din — brez perila 4 din

Kadna kopel:

II. razred 8 din — brez perila 6 din

I. razred 12 din — brez perila 10 din

Parna kopel:

II. razred 12 din — brez perila 10 din

I. razred 18 din — brez perila 16 din

Masaža 5 din

Abonenti, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopel, imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.

e Cerkevne slovesnosti o božičnih praznikih. Na sv. večer bodo ob pol 12 ponoči v opatijski cerkvi sv. Danijela vigilijske, nato slovesna polnočnica. Zjutraj bo slovesna sv. masa ob 10 dopoldne, popoldne ob 3 pa slovesna večernica s pridigo in darovanjem za uboge. Polnočnica pri okapucinih bo ob 1, v cerkvi sv. Jožefa pa ob 12. e V spomin blagopokojnega dr. Antona Korošca je darovala trdnja Val. Hladin Vincencijevi konferenci 1000 din.

Darila za božič kupujte pri Božiču poleg magistrata!

e Namesto venca na grob g. Gornika, očeta gospe Loibnerjeve, soproge trgovca v Celju, je darovala trdnja Ivan Maslnak Vincencijevi konferenci 100 din.

e Faniovski odsek ima danes ob pol 5 v Domu božičnico za naraščaj in mladce. Za člane udeležba obvezna.

Najnovejša poročila

Dnevno povelje vojnega ministra na vojsko in mornarico

Belgrad, 21. dec. m. Službeni vojni list objavlja naslednje dnevno povelje ministra za vojsko in mornarico:

Vojaki! Zaradi razmer, ki vladajo v svetu, sta kralj in domovina v letošnjem letu zahtevala od vas veliko naporov, ki ste jih prenašali moško in dostojanstveno. Izvršujoč svojo vojaško dolžnost, so mnogi od vas ločeni od svojih družin in svojih rednih poslov in bodo tudi nastopajoče praznike prebili v tej odgovorni službi. Prepričan, da boste tudi v bodoče, kakor doslej, stali krepko na braniku domovine, kakor so to delali

Stevilni sestanki dr. Kuiova v Beogradu

Belgrad, 21. dec. m. Novi predsednik banovinskega odbora JRZ in politični naslednik dr. Korošca bivši minister in senator dr. Fran Kulovec je današnji dopoldan, kakor poročamo že na drugem mestu, prebil na obnem zboru Glavne združne zveze. V teku popoldneva je imel več sestankov s posameznimi političnimi činitelji. Za prihod dr. Kulovec, ki je v Beogradu znana politična osebnost, vlada še nadalje v vseh krogih živahno zanimanje. Tudi časopisje budno spremlja vse njegove prve stopinje kot političnega naslednika dr. Korošca in na vidnih mestih beleži vse sestanke, ki jih ima s posameznimi politiki.

Zadušnica za pok. dr. Korošcem v Zemunu

Belgrad, 21. dec. m. Ob sedmini smrti dr. A. Korošca je bila danes ob 7 zjutraj služba božja za velikim pokojnikom tudi v kapeli č. šolskih sester v Zemunu, v kateri je pokojnik zadnja leta stalno maševal. Sv. masa je daroval senator Fr. Smodej. Prisostvovali so ji najožji prijatelji in sodelavci dr. Korošca in samostanska družina.

Belgrajske novice

Belgrad, 21. dec. m. Belgrajski mestni župan bo jutri slovesno odprl dom kulturne ustanove belgrajske mestne občine. Novi kulturni dom belgrajske mestne občine je danes obiskala Nj. kr. Vis. kneginja Olga, ki se je zanimala za razstavljene predmete.

Zvočni kino „Društveni dom“ Dol. Logatec predvaja za božične praznike največji film v zgodovini kinematografije

Juarez (Huarez)

V gl. vlogah PAUL MUNI — BETTE DAVIS.

Predstave: dne 25 dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv. dne 26 dec. ob 1/2 8 h zvečer, dne 28 dec. ob 1/2 8 h zvečer, dne 29 dec. ob 1/2 4 h pop. in 1/2 8 h zv. Vsi vabljeni!

Središče ob Dravi

Hud mraz. Pri nas smo sicer navajeni hudega mraza, vendar pa nismo pričakovali, da bo toplotni kazal kar 18 stopinj pod ničlo, kakor se je to zgodilo pred nekaj dnevi.

e Slike s pogreba našega narodnega voditelja dr. Antona Korošca dobiti pri foto Kvas, Celje. e Dobrodelno božično prireditve prirede danes ob 4 popoldne v dvorani Slomškovega doma pri šolskih sestrah. Na sporedu pravilica v štirih slikah: »Božične sanje male ciganke«. e V Letuši pri Mozirju je padel in si zlomil lepo nogo Novak Zdravko.

Radio-aparati

Radione - Telefunkon - Blaupunkt - Orion. - Pisalni stroji Adler in Rheinmethall in Olypid (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE

Prešernova 5/I

e Umetniška razstava prof. Alberta Sirka, ki je v sejni dvorani Mesne hranilnice, vzbuja med ljubitelji umetnosti zelo veliko zanimanje in priznanje. Splošno se priznava, da kažejo razstavljena dela zelo lep napredek in najboljšo, kar smo dosedaj lepega videli pri razstavah Alberta Sirka.

Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najboljše in najhitreje kupite — prodaste ali zamenjate v trgovini Josip Uršič, Celje, Narodni dom

e V Prečni ulici je umrla 83 letna vdova po dvornem svetniku Haselmayer Pavla, v Košnici pa 72 letni Filip Ivan. Naj v miru počivata! e Število brezposelnih je po evidenci Javne borze dela naraslo na njenem področju v 10 dneh od 434 na 582. Delo dobi: poročen par za kmečko delo na deželi, 4 kmečke deklet, natakara, 5 kuharic in 6 služkinj ter postrežnika.

Jasenice

Slikarice, otroške knjige v trgovini Krekovega doma.

Grosuplje

Kakor vsako leto, tako je tudi letos žola priredila božičnico, h kateri so prispevali kr. banska uprava, upravna občina, tovarna »Motvoz in platioč, Katol. prosvetno društvo. Posebno pa se je izkazala domača trdnja pletenin Ogoreve-Kune, ki je bogato založila s pleteninami 100 revnih otrok. Vsem, ki so pomagali omiliti bedo naših učencev in učenk, se šolsko upraviteljstvo iskreno zahvaljuje.

tudi naši predniki v preteklosti, katerih svetel primer nam mora biti še vedno pred očmi, vam ob tej priliki izrekam zaslužno priznanje vsem častnikom, vojaškim uradnikom, podčastnikom, kaplarjem in vojakom katoliške in pravoslavne vere. K nastopajočim praznikom Kristusovega rojstva kličem: Kristus se rodi — srečen božič! Prav tako želim častnikom, vojaškim uradnikom, kaplarjem in vojakom muslimanske veroizpovedi praznik kurban bajram. e Vojni minister, častni adjutant Nj. Vel. kralja Petra II. armadni general Peter Pešič.

Belgrad, 21. decembra. m. Ministrski predsednik in notranji minister je v soglasju z ministrskim svetom predpisal uredbo o spremembi in dopolnitvi uredbe o ureditvi notranjega ministrstva z dne 25. julija 1929 s spremembami in dopolnili z dne 31. marca 1930, 18. avgusta 1936, 21. septembra 1938 in 20. septembra 1939.

Belgrad, 21. dec. AA. V imenu Nj. Vel. kralja z ukazom kraljevih namestnikov in na predlog finančnega ministra je bil postavljen v samostojni upravi državnih monopolov za člana in podpredsednika upravnega odbora bivši minister Ljubomir Pantič.

Belgrad, 21. dec. AA. Včeraj so se končala pogajanja med jugoslovansko in nemško delegacijo, danes ob 12 pa so bili podpisani v zunanjem ministrstvu sporazumi o obmejnem prometu med našo državo in Nemčijo o veterinarskih odredbah, ki se tičejo tega prometa in končno o medsebojni pravni pomoči in pomoči za preprečitev tlhotapstva.

Belgrad, 21. dec. m. Jutri bodo v Beogradu slovesno odprli šest kuhinj zimske pomoči in bo razdeljeno 2000 obedov najsiromašnejšim belgrajskim revežem.

Znamke z žigom »Brezje«

Belgrad, 21. decembra. m. Poštno ministrstvo je odobrilo poseben žig na pošto Brezje, s katerim se bodo žigosale pošiljke, frankirane z novo izdajo priložnostnih znamk, ki pridejo v promet 1. januarja 1941. Kdor bi želel nabaviti serijo znamk v posebni kuverti ali numeriranem kartonu z omejenim žigom, naj pošlje na naslov Zveze bojevnikov, Ljubljana, hotel »Metropol«, 15 din. Omejeni žig bo v prometu 1. 2 in 3. januarja 1941, medtem ko bo priložnostna serija znamk Zveze bojevnikov veljavna do 30. aprila 1941.